

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätös 2022

Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2023:15

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätös 2022

Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat

Opetus- ja kulttuuriministeriö Helsinki 2023

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö

CC BY-SA 4.0

ISBN pdf: 978-952-263-955-4

ISSN pdf: 1799-0351

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2023

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätös 2022 Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2023:15		Teema	Hallinto
Julkaisija	Opetus- ja kulttuuriministeriö		
Tekijä/t	Pasi Rentola		
Kieli	suomi	Sivumäärä	194
Tiivistelmä	<p>Opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikön vuoden 2022 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteutumalaskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista.</p> <p>Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä raportoinnin ministeriön toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös sisäisen valvonnan arviointilausuman, kokonaisarviointien tulokset ja yhteenvedot väärinkäytöksistä.</p>		
Asiasanat	tuloksellisuus, vaikuttavuus, toimintakertomukset, tilinpäätös, talous		
ISBN PDF	978-952-263-955-4	ISSN PDF	1799-0351
Julkaisun osoite	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-955-4		

Undervisnings- och kulturministeriets bokslut för 2022

Verksamhetsberättelse och bokslutskalkyler

Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2023:15		Tema	Förvaltning
Utgivare	Undervisnings- och kulturministeriet		
Författare	Pasi Rentola	Sidantal	194
Språk	finska		
Referat	<p>Bokslutet för undervisnings- och kulturministeriets bokföringsenhet för 2022 består av en verksamhetsberättelse, utfallskalkyler som redogör för utfallet av budgeten, en intäkts- och kostnadskalkyl som redogör för intäkterna och kostnaderna, en balansräkning som redogör för den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och uppgifter som lämnas i bilagor.</p> <p>Verksamhetsberättelsen i bokslutet innehåller ledningens översikt över verksamheten, en rapport om de samhälleliga verkningarna av ministeriets verksamhet samt en beskrivning av den funktionella effektiviteten, produktionen, kvalitetsledningen och hanteringen av mänskliga resurser. Verksamhetsberättelsen innehåller också ett utlåtande om utvärderingen av den interna kontrollen, resultaten av helhetsbedömningarna och sammanfattningar av oegentligheter.</p>		
Nyckelord	resultatnriktning, verkningfullhet, verksamhetsberättelser, bokslut, ekonomi		
ISBN PDF	978-952-263-955-4	ISSN PDF	1799-0351
URN-adress	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-955-4		

Sisältö

Toimintakertomus	7
1 Johdon katsaus	7
2 Tuloksellisuus	9
3 Vaikuttavuus	33
4 Toiminnallinen tehokkuus	49
4.1 Toiminnan tuottavuus	49
4.2 Toiminnan taloudellisuus.....	51
4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	51
5 Tuotokset ja laadunhallinta	53
5.1 Ministeriön suoritteiden määrät.....	53
5.2 Kirjanpitoyksikköön kuuluvien muiden virastojen tuloksellisuus ja suoritteiden määrät.....	55
5.2.1 Kotimaisten kielten keskus.....	55
5.2.2 Näkövammaisten kirjasto	65
5.2.3 Kansallinen audiovisuaalinen instituutti.....	81
5.2.4 Taiteen edistämiskeskus.....	93
5.2.5 Varastokirjasto.....	98
6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	106
7 Tilinpäätösanalyysi	110
7.1 Rahoituksen rakenne.....	110
7.2 Talousarvion toteutuminen	111
7.3 Tuotto- ja kululaskelma	112
7.4 Tase	113
8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	114

9	Arviointien tulokset	116
10	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	135
	10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot.....	135
	10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot.....	135
11	Talousarvion toteutumalaskelma	136
12	Valtuudet	165
13	Tuotto- ja kululaskelma	166
14	Tase	168
	Liitteet	170
	Allekirjoitukset	192

Toimintakertomus

1 Johdon katsaus

Globaali ja eurooppalainen toimintaympäristö on murroksessa. Kevään 2022 turvallisuusympäristön perustavanlaatuinen muutos ja koronapandemia ovat tehneet toimintaympäristöstä epävarman. Ilmastomuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden vähenemisen hillitseminen on edelleen jatkuva vaativa maailmanlaajuinen haaste. Tieteen, teknologian ja talouden kehitys, väestörakenteen muutokset ja syntyvyyden lasku, eri väestöryhmien ja alueiden eriarvoistumiskehitys sekä demokratian kehitys ja erilaistuvat arvot ja asenteet vaikuttavat merkittävästi opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan toimintaan.

Suomi on ollut pitkään sivistyksen vahvistamisen menestystarina – osaamiseen, koulutukseen ja kulttuuriin panostamalla on luotu perusta taloudelliselle menestykselle ja henkiselle yhteenkuuluvuudelle. Monelta osin myönteinen kehitys on kuitenkin pysähtynyt ja kehityksen suunta on kääntynyt kielteiseksi. Inhimillisen pääoman heikko kehitys muodostaa vakavan uhan talouden elinvoimalle ja yhteiskunnan kehitykselle. Koulutuspanostusten pitkää, voimakasta kasvua on seurannut jo usean vuosikymmenen laskeva ura. Lasten ja nuorten hyvinvointi on heikentynyt monilla mittareilla, oppimistulokset ovat laskeneet ja eriarvoistuneet ja koulutustason nousu on kääntynyt nuorilla pitkäksi taantumaksi. Alueelliset, sosioekonomiset ja sukupuolten väliset erot sekä koulutuksen periytyvyys näkyvät oppimisessa ja koulutuspoluissa. Maahanmuuttajataustaisten oppijoiden oppimistulokset ja oppimispolut eivät ole kantaväestöä vastaavia. Nuoret kokevat stressiä muita ikäluokkia enemmän. Fyysinen toimintakyky on huolestuttavalla tasolla sekä nuorempien että iäkkäämpien väestöryhmien kohdalla. Huono-osaisuus kasaantuu yhä vahvemmin. Taide- ja kulttuurielämä on Suomessa edelleen rikasta, mutta sen kykyä uudistaa yhteiskuntaa ja vahvistaa taloutta ei ole hyödynnetty riittävästi. Koronapandemiasta aiheutuneet ongelmat heijastuvat edelleen opetus- ja kulttuuriministeriön toimialoille.

Toimintaympäristön haasteista huolimatta hallituskauden viimeisenä toimintavuotena opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla saatiin päätökseen merkittäviä hankkeita ja toimia. Koulutuspolitiikassa vuonna 2021 voimaan tulleen oppivelvollisuus uudistuksen onnistumista ja toimeenpanoa seurattiin aktiivisesti ja oppivelvollisuuslakia tarkennettiin toimeenpanossa havaittujen kehitystarpeiden pohjalta. Koulutuspoliittisen selonteon pohjalta käynnistettiin jatkovalmistelu. Jatkuvan oppimisen uudistuksen toimeenpano eteni. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatua ja tasa-arvoa koskevan Oikeus

oppia-ohjelman, ammatillisen koulutuksen Oikeus osata-ohjelman sekä lukiokoulutuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelman toimeenpano saatiin päätökseen. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennettiin. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisen toiminnan visio päivitettiin. Korkeakoulujen jatkuvan oppimisen strategia valmistui.

Parlamentaarinen TKI-työryhmä sitoumuksen mukaisesti tutkimus- ja kehittämismenot on tarkoitus nostaa 4 % BKT:sta vuoteen 2030 mennessä. Laki valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024–2030 valmisteltiin ja se tuli voimaan vuoden 2023 alusta. Parlamentaarinen TKI-ryhmä valmistelee parhaillaan pitkäjänteistä TKI-rahoituksen käytön suunnitelmaa. TKI-tiekarttaa päivitettiin.

Kulttuuri- ja taidepolitiikassa valmistui uusi arkkitehtuuripoliittinen ohjelma. Kansallisten taidelaitosten toimintaan myönnettävästä valtion rahoituksesta säädettiin uusi laki. Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö perustettiin. Tekijänoikeuslain muutos eteni eduskuntaan. Kulttuurin tulevaisuustyöryhmän työ *Kulttuurin aika on nyt ja aina* valmistui. Nuoriso- ja liikuntapolitiikan toimialoilla jatkettiin liikuntapoliittisen selonteon ja valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman 2020–2023 toimeenpanoa. Opintotuen osalta korotettiin opiskelijan omia tulorajoja, korotettiin ateriatukea sekä korotettiin opintorahan huoltajakorotusta. Koronatukia jaettiin OKM:n toimialoilla edelleen. Harrastamisen Suomen mallin eteni ja avustuksilla tuettiin harrastustoimintaa tavoitteena mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa harrastus koulupäivän yhteydessä. Myös mallin arviointi käynnistyi. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla valmistui vuoteen 2030 ulottuva Sivistyshallinto 2030-muutosohjelma.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä jatkettiin vuoteen 2030 ulottuvan strategian toimeenpanoa. Ministeriö varautui tulevaan hallituskauteen valmistelemalla yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa tulevaisuus katsauksen. Ministeriön henkilöstömenojen sopeuttamissuunnitelman 2020–2023 mukaisia toimia jatkettiin. Ministeriön laadunhallinnan kehittäminen eteni ja ministeriö toteutti CAF-itsearviointin syksyllä 2022.

2 Tuloksellisuus

Varhaiskasvatus, perusopetus ja vapaa sivistystyö

Linjaukset 2022	Toteuma ja sen analyysi
Hallitusohjelman toimeenpano	<p>Jatketaan pääministeri Marinin hallituksen hallitusohjelman toimeenpanoa ja varmistetaan toimeenpanon toteutuminen osaston toimialoilla. Toimeenpannaan Oikeus oppia -ohjelman valtakunnalliset politiikka-, lainvalmistelu- ja kehittämiskokonaisuudet sekä toteutetaan kehittämisohjelman seuranta-hanke yhteistyössä OECD:n kanssa. Toteutetaan monipuolista ja osallistavaa sidosryhmä-, asiantuntija- ja tutkijayhteistyötä. Oikeus oppia -ohjelman työryhmät luovuttavat raporttinsa vuoden 2022 aikana. Linkitetään Oikeus oppia -työryhmien toimintasuositusten ja raporttien valmistelu seuraavan hallitusohjelman valmisteluun.</p> <p>Tärkeänä osana hallitusohjelman toimeenpanoa toteutettiin Oikeus oppia -ohjelman valtakunnalliset politiikka-, lainvalmistelu- ja kehittämiskokonaisuudet. Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama koulutuksellisen tasa-arvon ja positiivisen erityiskohtelun edistämistä varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa valmistellut työryhmä luovutti esityksensä syyskuussa. Oppimisen tuen, lapsen tuen ja inklusion edistämistoimia valmistellut työryhmä antoi raporttinsa marraskuussa. Lisäksi ohjelmassa toteutettiin muuta monipuolista ja osallistavaa sidosryhmä-, asiantuntija- ja tutkijayhteistyötä.</p> <p>OECD arvioi Suomen pyynnöstä Oikeus oppia -hankkeen toimia ja tavoitteita. OECD suositti Suomelle varhaiskasvatuksen lähipalveluperiaatteen ja lähikouluperiaatteen vahvistamista sekä esi- ja perusopetuksen tarveperusteisen rahoituksen ennakoitavuuden ja vaikuttavuuden parantamista.</p> <p>Lakiin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta lisättiin säännös erityisavustuksesta varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin. 1.1.2023 voimaan tulleella muutoksella vakinaistettiin koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin myönnettävä erityisavustus (myös nk. tarveperusteinen rahoitus).</p> <p>Varhaiskasvatuslakiin on tehty muutoksia, joilla vahvistetaan lapsen oikeutta tarvitsemaansa tukeen. Varhaiskasvatuslain muutokset tulivat voimaan 1.8.2022. Varhaiskasvatuslain uudistus edistää varhaiskasvatuksen laatua ja tasa-arvoa sekä vahvistaa lasten oikeutta saada tarvitsemaansa tukea oikea-aikaisesti ja kunkin lapsen tarpeita vastaavasti.</p> <p>Uudistus tukee lapsen oikeusturvan toteutumista ja myös rakentaa nykyistä vahvemmin jatkumoa esi- ja perusopetukseen. Rahoitus on pysyvänä rahoitukseksi 15 miljoonaa vuodessa.</p> <p>Varhaiskasvatuslakia muutettiin 1.1.2023 alkaen siten, että nykyisen ilmoitusmenettelyn sijaan laissa säädetään yksityisen päiväkotitoiminnan luvanvaraisuudesta.</p>

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Kiusaamisen oikea-aikaisen puuttumisen mahdollistamiseksi muutettiin perusopetuslakia, ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia, lukiolakia sekä tutkintokoulutuksen valmentavasta koulutuksesta annettua lakia. Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän vastaisen toiminta-ohjelman toimeenpanoa jatkettiin.

Oikeus oppia -hankkeen työryhmien raportit ja toimintasuositukset on otettu pohjaksi seuraavan hallitusohjelman valmisteluun osastolla.

**Koulutus-
poliittisen selonteon toimeenpanon valmistelu**

Valmistaudutaan osaston toimialalla koulutuspoliittisen selonteon toimeenpanoon. Käynnistetään ja toimeenpannaan toimeenpanoa tukevia selvityksiä, tutkimuksia ja muuta yhteistyötä, esimerkiksi monitieteinen tutkimushanke väestökehitykseen liittyen. Osa koulutuspoliittisen selonteon toimeenpanosta on integroitu Oikeus oppia -ohjelman sekä jatkuvan oppimisen toimeenpanoon, näin esimerkiksi perusopetuksen uudistettujen laatukriteerien valmistelun käynnistyminen sekä koulutuksellisen tasa-arvon valtionavustuksen vakiinnuttamista koskeva lainvalmistelutyö. Oikeus oppia -ohjelman sekä ohjelman tutkimus- ja selvityshankkeiden kautta luodaan edellytyksiä koulutuspoliittisessa selonteossa tavoitteeksi asetettujen lainsäädännön, ohjaus- sekä rahoitusjärjestelmän kokonaisuudistuksen toteutukselle. Toteutetaan valmistelutyö siten, että kokonaisuudistus on mahdollista käynnistää seuraavan hallituskauden käynnistyessä. Varmistetaan valmistelutyön tiivis yhteys valtiovarainministeriön kuntapolitiikan uudistamisen kokonaisuuteen.

Osallistuttiin aktiivisesti eduskunnalle annetun selvityksen koulutuspoliittisen selonteon toimeenpanosuunnitelmasta valmisteluun. Selvityksessä kartoitettiin selonteon toimeenpanon osalta hallituskauden aikana käynnistettyjä sekä toteutettuja toimenpiteitä

Toteutettiin valmistelua tukevaa tutkimustoimintaa muun muassa väestökehityksen vaikutuksista varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetuksen järjestämiseen, perusopetuksen opetussuunnitelman arviointiuudistusten toimeenpanosta kunnissa ja kouluissa ja uudistettujen arviointiperiaatteiden toimivuudesta sekä korona-ajan vaikutuksista koulunkäyntiin, opetukseen ja hyvinvointiin. Hankkeissa on toteutettu aineistonkeruita vuoden 2022 aikana ja tulokset julkistetaan vuonna 2023.

Toteutettiin Oikeus oppia -hankkeen puitteissa koulutuksellisen tasa-arvon valtionavustuksen vakiinnuttaminen lainsäädäntöön sekä valmisteltiin opetuksen rahoituksen edelleenkehittämistä OECD:n suositusten mukaisesti ennakoitavammaksi ja vaikuttavammaksi. Selvitettiin opetuksen järjestäjien laadunarvioinnin nykytila ja tehtiin esitys opetuksen järjestäjien laatukriteerien valmistelemiseksi laajassa sidosryhmätyössä.

Koulutuspoliittisen selonteon linjausten mukaisia tavoitteita lainsäädännön ja rahoituksen uudistamiseksi on valmisteltu osastolla sekä yhteistyössä OKM:n talousosaston kanssa. Valmistelussa on huomioitu valtiovarainministeriön kuntapolitiikan uudistamisen kokonaisuus.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Oppivelvollisuuden laajentamisen seuranta ja toimeenpano

Osallistutaan oppivelvollisuuden laajentamisen seurantaan ja toimeenpanoon. Selvitetään tarvittavia jatkotoimenpiteitä erityisesti perusopetuksen päättötodistusta vaille jäävien 17-vuotiaiden sekä maahanmuuttajataustaisten oppilaiden osalta. Valmistellaan ja kilpailutetaan perusopetuksen oppilaanohjauksen seuranta. Seurataan oppivelvollisuuden laajentamisen vaikutuksia vapaan sivistystyön ja aikuisten perusopetuksen kehittämisen näkökulmista. Tavoitteena on varmistaa, ettei koulutusjärjestelmään synny tahattomia siirtymähaasteita tai eriarvoistavia tekijöitä ja että palveluiden saavutettavuus ja laatu vahvistuvat.

Vapaan sivistystyön lakia ja asetusta muutettiin siten, että 1.8.2022 lukien kansanopiston ylläpitäjälle myönnetään oppivelvollisille suunnatun koulutuksen opiskelijaviikon hintaan 6,90 euron korotus korvaamaan oppimateriaaleista aiheutuvia kustannuksia. Muutoksella varmistetaan maksuttoman koulutuksen kustannusten korvaaminen ylläpitäjille vastaavalla tavalla kuin ammatillisen koulutuksen järjestäjille.

Perusopetuslakia muutettiin siten, että 1.8.2022 lukien oppilaan on mahdollista jatkaa oppivelvollisuuden suorittamista peruskoulussa, mikäli arvioidaan, että tämä on hänelle tarkoituksenmukaisempi vaihtoehto, kuin siirtyminen aikuisten perusopetukseen. Muutoksella palautettiin vastaava joustomahdollisuus, joka oli voimassa ennen oppivelvollisuuden laajentamista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kilpailutti perusopetuksen tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen seuranta tutkimuksen. Toteuttajaksi valikoitui Itä-Suomen yliopisto, joka toteuttaa tutkimuksen vuosina 2023–2024. Tutkimuksessa tuotetaan perustavaa tietoa tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen käytännön toteutumisesta erilaisissa kouluissa. Tavoitteena on kehittää tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta niin, että oppilaanohjaus olisi tuloksellista ja yhdenvertaista, yhteisöllistä ja koko kouluyhteisön jaetun ohjaustietoisuuden ja -toiminnan kannattelemaa.

Maahanmuuttotaustaisten oppilaiden perustaitojen ja opetuskielen vahvistamisen toimenpideohjelma perusopetuksessa

Käynnistetään maahanmuuttotaustaisten oppilaiden perustaitojen ja opetuskielen vahvistamisen toimenpideohjelma vuosille 2022–2026. Toimenpideohjelmalla varmistetaan maahanmuuttotaustaisten oppilaiden perustaitojen pitkäjänteinen, tietoon perustuva kehittämistyö. Toimenpideohjelman toteutukseen osallistuvat opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus ja Karvi. Toimenpideohjelman valmistelussa ja toimeenpanossa kuullaan sidosryhmiä ja asiantuntijaorganisaatiota.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on Opetushallituksen kanssa käynnistänyt maahanmuuttotaustaisten perusopetuksen oppilaiden oppimis- ja koulunkäyntivalmiuksia tukevan toimenpideohjelman. Vuosille 2022–2026 ajoittuva ohjelma on suunnattu erityisesti vuosiluokkien 7–9 oppilaille. Toimenpideohjelmalla vahvistetaan erityisesti vieraskielisten sekä vasta maahan tulleiden oppilaiden kielitaitoa, opiskelu- ja koulunkäyntivalmiuksia sekä perustaitoja sekä varmistetaan sujuvia siirtymiä toiselle asteelle, sekä valmistavasta opetuksesta yleisopetukseen. Osana toimenpideohjelmaa Opetushallitus asetti haettavaksi 12 miljoonaa euroa opetuksen järjestäjien kehittämishankkeisiin, joilla tuetaan ja vahvistetaan erityisesti oppilaiden opetuskielen ja tiedonalojen kielen kehittämistä, opiskelu- ja koulunkäyntivalmiuksia sekä perustaitoja.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Lisäksi varmistetaan sujuvia siirtymiä toiselle asteelle ja perusopetukseen valmistavasta opetuksesta perusopetukseen. Karvi tekee hankeprosessista kehittävän arvioinnin.

**Tasoitetaan ja ka-
vennetaan koro-
naepidemian vai-
kutuksia oppimi-
seen ja hyvinvoin-
tiin. Varmistetaan
toimialan toi-
mintaedellytyk-
set muuttuvissa
tilanteissa.**

Varmistetaan tarvittavin toimenpitein toimialan toimintaedellytykset koronaepidemian jatkuessa. Seurataan epidemian vaikutuksia oppimiseen, varhaiskasvatukseen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön järjestämiseen, hyvinvointiin ja tuen tarpeeseen. Huomioidaan valmius tarvittaviin toimenpiteisiin sekä lainsäädännön, rahoituksen että politiikkatoimien osalta. Varmistetaan, että hallinnonalojen sekä Avien ja opetuksen järjestäjien ja sidosryhmien välinen yhteistyö ja ennakointi toteutuu laadukkaasti.

Jatkettiin perusopetuslain väliaikaista muutosta, jonka turvin mahdollistettiin opetuksen järjestäminen poikkeuksellisina opetusjärjestelyinä, vaikka opetuksen järjestämiseen käytettävä tila suljettaisiin tartuntatautilain nojalla 31.7.2022 saakka. Lukuvuonna 2022–2023 esi- ja perusopetus järjestetään normaaliolojen lainsäädännön mukaisesti.

Kaikkein haavoittuvammassa asemassa olevien lasten oikeus lähiopetukseen turvattiin. Poikkeukselliset opetusjärjestelyt eivät koskeneet esiopetuksen oppilaita, perusopetuksen 1–3 vuosiluokkien oppilaita, 17 §:ssä tarkoitettuja erityisen tuen päätöksen saaneita oppilaita, 25 §:n 2 momentissa tarkoitettuja pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaita eikä 5 §:ssä tarkoitettuja valmistavan opetuksen oppilaita. Näillä oppilaila oli oikeus saada lähiopetusta myös poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos päivittivät kevään 2022 aikana koronatilanteen edellyttäessä suositustaan opetuksen ja varhaiskasvatukseen järjestäjille. Suositusta noudattamalla oli mahdollista vähentää tartuntariskiä varhaiskasvatukseen ja koulunkäynnin sekä opintojen yhteydessä koronaepidemian aikana. Suositusten voimassaolo päättyi 30.6.2022.

Opetus- ja kulttuuriministeriön, Opetushallituksen ja aluehallintovirastojen välistä tiivistä yhteistyötä jatkettiin edelleen. Yhteistyötä sidosryhmien kanssa jatkettiin. Valtioneuvosto ja THL seuraavat koronatilannetta ja tilanteen niin vaatiessa valmistelevat lainsäädäntöä ja suosituksia.

Opetushallitus julkaisi varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetukseen tukimateriaalia, jossa kerrotaan siitä, mihin lukuvuonna 2022–2023 on hyvä kiinnittää huomiota paikallisesti varhaiskasvatukseen, opetuksen ja muun toiminnan suunnittelussa ja koronapandemian aiheuttamasta tilanteesta palautumisessa.

Koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2022–2024 jaettiin 58 miljoonaa euroa erityisavustuksena 298 varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetuksen järjestäjille. Avustus on tarkoitettu lasten ja oppilaiden kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukemiseen. Lisäksi varmistetaan edellytyksiä tukea heikommassa asemassa olevien, vieraskielisten ja maahanmuuttotasaustaisten sekä erityisen ja tehostetun tuen piirissä olevien lasten ja oppilaiden oppimista ja kehitystä ja tuetaan niitä lapsia ja nuoria, joiden syrjäytymisen riskiä koronaepidemian pitkittyminen on erityisesti lisännyt ja ennaltaehkäistään koulupois-
saoloja ja koulupudokkuutta.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Tampereen ja Helsingin yliopistot ovat toteuttaneet kevästä 2020 alkaen ministeriön rahoittamana perusopetuksen valtakunnallista seurantatutkimusta, jossa tarkastellaan koronaepidemian vaikutuksia koulunkäyntiin, opetukseen ja hyvinvointiin. Vuoden 2022 tiedonkeruu toteutettiin kevätlukukaudella ja siihen osallistui noin 45 500 oppilasta, 10 400 huoltajaa, 2 800 opettajaa, 600 rehtoria ja 1 000 oppilashuolto- tai koulun muuhun henkilöstöön kuuluvaa.

Oikeus oppia -ohjelman Koulutuksellisen tasa-arvon ja positiivisen erityiskohtelun edistämistoimia varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa valmistelevalle työryhmälle alaisuudessa toimi erillinen korona-työryhmä, jonka tehtäviin kuului seurata ja analysoida koronaepidemian aiheuttamia seurauksia varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen alalla erityisesti tasa-arvon ja eriarvoistumiskehityksen näkökulmista sekä valmistella näihin liittyviä toimenpide-ehdotuksia. Työryhmän loppuraportti julkaistiin syyskuussa 2022.

Vapaan sivistystyön asetuksen väliaikainen muutos, joka mahdollisti kansanopistoille opetuksen toteuttamisen etäopetuksena suurempana osuutena, kuin säädösten normaalisti sallimana 20 %:n osuutena, oli voimassa 31.8.2022 saakka.

Yksityisille aikuisten perusopetuksen järjestäjille jaettiin vuonna 2022 koronavastustusta pienentämään niitä vaikutuksia koulutuksen järjestämismahdollisuuksiin, jotka vuoden 2020 rahoituksen tarkistus toteutuneen suoritustoteuman mukaisesti vuoden 2022 rahoituksen yhteydessä, olisi aiheuttanut järjestäjille. Avustusta myönnettiin yhteensä noin 1,3 miljoonaa euroa 13 aikuisten perusopetuksen järjestäjälle.

Vapaan sivistystyön rahoituksessa huomioitiin koronavuosien vaikutukset vuoden 2022 rahoitukseen käyttämällä poikkeuksellisesti myös aikaisempien vuosien suoritustoteumia rahoituksen perusteeseen vaikuttavina tekijöinä. Tavoitteena tällä järjestelyllä oli vähentää poikkeusvuosien vaikutusta vuoden 2022 rahoitettavien suoritteiden kokonaismäärään sekä oppilaitosten välisiin jakosuhteisiin. Aiheesta käytiin neuvotteluja vapaan sivistystyön oppilaitosmuotojärjestöjen kanssa ja toteutustapa, johon päädyttiin, oli sekä järjestöjen että OKM:n mielestä paras tapa jakaa vuoden 2022 rahoitus poikkeus-tilanne huomioiden.

**Tulevaisuus-
katsaus ja
seuraavaan
hallitus-
ohjelmaan
liittyvä
valmistelutyö**

**Osallistutaan aktiivisesti ja ennakoivasti tulevaisuus-
katsauksen valmisteluun osaston toimialalla.**

Osaston tulevaisuus-
katsausaineistojen valmistelu toteutettiin yhteistyönä perustuen koulutuspoliittisessa selonteossa vahvistettuihin linjauksiin sekä tätä täydentävään tutkimusten ja selvitysten tuottamaan tilannekuvaan. Tulevaisuus-
katsauksen valmisteluun osallistuttiin aktiivisesti vastuullisena valmisteluryhmänä toimineessa OKM:n TEA -ryhmässä.

Lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Toteutetaan toisen asteen koulutuksen uudistushanke.

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti toisen asteen koulutuksen kehittämistyön Eduskunnan käsittelemän koulutuspoliittisen selonteon linjausten mukaisesti. Toisen asteen koulutuksen kehittämistyöryhmä jätti kertomusvuonna toimenpide-ehdotukset, joilla varmistetaan lukio- ja ammatillisen koulutuksen saavutavuutta ja laatua tulevaisuudessa. Lisäksi valmisteltiin hallituksen esitys, joka sisälsi säännösesityksiä lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen samanaikaisesta suorittamisesta sekä ammatillisen koulutuksen rahoituksen jakamisesta oppivelvollisten ja jatkuvan oppimisen kohderyhmiin sekä rahoitusperusteiden yksinkertaistamisesta oppivelvollisten osalta. Julkaistiin selvitys työelämätoimikunnista sekä käynnistettiin ammatillisten tutkintojen kehittämistyöryhmän työ.

Toteutetaan lukiokoulutuksen laatuohjelmaa

Opetus- ja kulttuuriministeriö on toteuttanut lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelmaa, jonka tavoitteena on ollut kehittää lukiokoulutuksen laatua ja saavutettavuutta, edistää opiskelijoiden hyvinvointia sekä vahvistaa koulutuksen tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Osana laatu- ja saavutettavuusohjelmaa opetus- ja kulttuuriministeriö on valmistellut laajassa sidosryhmäyhteistyössä lukiokoulutuksen laatuohjelman. Laatuohjelma on tarkoitettu pitkäjänteisen laadun kehittämisen työvälineeksi koulutuksen järjestäjille ja niiden henkilöstölle sekä lukiokoulutuksen sidosryhmäyhteistyölle. Laatu- ja saavutettavuusohjelman toimeenpanoon on varattu 15 miljoonaa euroa. Kertomusvuonna kohdennettiin 3,8 miljoonaa euroa lukiokoulutuksen opinto-ohjauksen kehittämiseen. Tavoitteena on mm. oikea-aikainen ja opiskelijan tarpeisiin vastaava ohjaus sekä eniten tukea ja ohjausta tarvitsevien nuorten saman ohjauksen vahvistaminen. Kertomusvuonna lukiokoulutuksen laatuohjelman toimeenpanoon kohdennettiin valtionavustusta 8,4 miljoonaa euroa.

Toteutetaan oppivelvollisuuden laajentamisen seurantaohjelmaa

Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen nivelvaiheen hakuja oli kertomusvuonna kolme: yhteishaku ammatilliseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen, haku perusopetuksen jälkeiseen valmistavaan koulutukseen ja haku vaativana erityisenä tukena järjestettävään ammatilliseen koulutukseen. Lisäksi oppilaitokset voivat ottaa uusia opiskelijoita jatkuvan haun kautta.

Oppivelvollisuusudistuksen myötä oppivelvollisten sijoittuminen peruskoulun jälkeiseen koulutukseen on onnistunut varsin hyvin ja koulutuksen ulkopuolella olevien määrät ovat pysyneet kokonaisuudessaan pieninä. Kertomusvuonna perusopetuksen suorittaneista ilman opiskelupaikkaa oli 0,6 % (342).

Tutkintokoulutukseen valmentavaan TUVA -koulutukseen osallistuu 3 579 oppivelvollista eli 3 % kaikista 16–18-vuotiaista oppivelvollisista. Haasteena on se, että koulutuksen ulkopuolelle jääneiden joukossa ovat selkeästi yliedustettuina nuoret, joiden äidinkieli on muu kuin suomi tai ruotsi.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Oppivelvollisuuden toimeenpanoa on seurattu systemaattisesti seurantasuunnitelman mukaisesti, joka ulottuu vuoteen 2024. Seurannan pohjalta oppivelvollisuuslain säännöksiä on tarkennettu. Keskeisimmät muutokset liittyvät 17-vuotiaiden oppivelvollisten ja opiskelutarkoituksessa Suomeen tulevien alaikäisten asemaan, majoitus- ja matkakorvauksiin, kansanopistojen oppivelvollisuuskoulutuksen oppimateriaalilisiin, siirtymävaiheen tiedonsaannin parantamiseen, opiskelupaikan osoittamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen määrän tallentamiseen. Muutokset tulivat voimaan 1.8.2022.

Oppivelvollisuusudistuksen toimeenpanon seurannassa keskityttiin erityisesti koulutukseen hakeutumisen ja pääsyn seurantaan sekä opinto-ohjauksen kokonaisuuteen ja siihen liittyviin koulutukseen kiinnittymisen näkökulmiin. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta toteutettiin selvitys opinto-ohjauksen määrällisestä saatavuudesta ja riittävydestä sekä käynnistettiin opinto-ohjauksen arviointi. Selvitykset R2/S2 -opetuksen tilasta sekä ammatillisen koulutuksen yksilöllisten opintopolkujen toteutumisesta valmistuivat. Lisäksi toteutettiin opiskelijoiden kuuleminen ja käynnistettiin selvitys maksuttomuuden toteutumisesta käytännössä. Vammaisille opiskelijoille tarkoitettujen palveluiden, tukitoimien ja tukivälineiden saatavuutta on selvitetty yhteistyössä STM:n kanssa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö lisäsi kertomusvuoden viimeisellä lisäsuoritepäätöksellään yhteensä noin 337 opiskelijavuotta vaativan erityisen tuen järjestämiseen tarkoitettujen koulutuspaikkojen lisäämiseen oppivelvollisille.

Osallistutaan jatkuvan oppimisen uudistuksen valmisteluun ja toimeenpanoon.

Jatkuvan oppimisen digitaalisen palvelukokonaisuuden toteuttamista jatkettiin. Johtuen Suomen osuuden pienentymisestä EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksista ja samalla hankkeen saaman rahoituksen pienentymisestä, on hankkeen suunnitelmaa päivitetty. Valmistelu on edennyt toteutusvaiheeseen. Kehittämistyössä ovat mukana Opetushallitus, KEHA-keskus sekä korkeakoulut Digivisio 2030-hankeensa kautta. Työhön osallistuu myös Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus (Jotpa). Jatkuvan oppimisen digitaalisen palvelukokonaisuuden rahoitus tulee EU:n kertaluonteisesta elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRP). Hankekehittäminen on osa jatkuvan oppimisen parlamentaarisen uudistuksen linjausten toimeenpanoa sekä Suomen kestävä kasvun Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelmaa. Palvelukokonaisuus tulee sisältämään 28 eri palvelua, jotka tunnistettiin keväällä 2022 tehdyssä tavoitearkkitehtuuryössä, josta raportoitiin EU-komissiolle. Tämän jälkeen käynnistyi palvelukehitystyö yhdessä OPH:n ja KEHA-keskuksen kanssa.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Toteutetaan Oikeus osata – ammatillisen koulutuksen laadun ja tasa-arvon kehittämisohjelmaa.

Osana Oikeus osata -ohjelman toimeenpanoa vahvistettiin sosiaalisesti kestävää ammatillista koulutusta noin 5,4 miljoonan euron valtionavustuksella. Valtionavustuksen teemat valmisteltiin yhteistyössä opiskelijoiden ja koulutuksen järjestäjien kanssa. Toimenpiteiden tavoitteena on edistää yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista. Ammatillisen koulutuksen laadun vahvistamista on jatkettu lisäämällä opettajien ja ohjaajien määrää. Kertomusvuonna opettajien ja ohjaajien määrän lisäämiseen on myönnettiin 70 miljoonaa euroa.

Oikeus osata -ohjelman seurantaryhmä kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Kokouksissa seurattiin kehittämisohjelman etenemistä sekä esiteltiin kehittämisohjelman puitteissa kehitettyjä kokonaisuuksia seurantaryhmälle. Marraskuussa järjestettiin ammatillisen koulutuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelman päätösseminaari Helsingissä.

Suunnitellaan ja käynnistetään lukiokoulutuksen laatuohjelmaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on toteuttanut lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelmaa, jonka tavoitteena on ollut kehittää lukiokoulutuksen laatua ja saavutettavuutta, edistää opiskelijoiden hyvinvointia sekä vahvistaa koulutuksen tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Osana laatu- ja saavutettavuusohjelmaa opetus- ja kulttuuriministeriö on valmistellut laajassa sidosryhmäyhteistyössä lukiokoulutuksen laatuohjelman. Laatuohjelmaa on tarkoitettu pitkäjänteisen laadun kehittämisen työvälineeksi koulutuksen järjestäjille ja niiden henkilöstölle sekä lukiokoulutuksen sidosryhmäyhteistyölle. Laatu- ja saavutettavuusohjelman toimeenpanoon on varattu 15 miljoonaa euroa. Kertomusvuonna kohdennettiin 3,8 miljoonaa euroa lukiokoulutuksen opinto-ohjauksen kehittämiseen. Tavoitteena on mm. oikea-aikainen ja opiskelijan tarpeisiin vastaava ohjaus sekä eniten tukea ja ohjausta tarvitsevien nuorten saman ohjauksen vahvistaminen. Kertomusvuonna lukiokoulutuksen laatuohjelman toimeenpanoon kohdennettiin valtionavustusta 8,4 miljoonaa euroa.

Toteutetaan opinto-ohjauksen kehittämisohjelmaa.

Ammatillisen koulutuksen opinto-ohjauksen kehittäminen toteutetaan osana Oikeus osata -ohjelmaa, johon sisältyy opinto-ohjauksen kehittämisen ja ohjauksen laadun parantamisen osakokonaisuus. Opetushallitus on myöntänyt valtionavustusta yhteensä 5,6 miljoonaa euroa 10 hankkeelle sekä valtakunnalliselle koordinaatiohankkeelle. Hankkeiden tavoitteissa ja toiminnassa korostuvat ohjauksen saavutettavuus ja tasa-arvoisuus, etäohjauksen kehittäminen ja digitaalisen alustojen hyödyntäminen sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen kaikissa oppimisympäristöissä. Hankkeiden toiminta jatkui vuoden 2022 loppuun saakka.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta toteutettiin selvitys opinto-ohjauksen määrällisestä saatavuudesta ja riittävydestä sekä käynnistettiin opinto-ohjauksen arviointi. Tilattiin selvitys opinto-ohjauksen määrällisestä riittävydestä Koulutuksen tutkimuslaitokselta.

Korkeakoulu- ja tiedepolitiikka

Linjaukset 2022	Toteuma ja sen analyysi
<p data-bbox="300 510 483 680">Laadukas korkeakoulutus tuottaa osaamista ja lisää osaavan työvoiman tarjontaa</p>	<p data-bbox="528 510 1283 647">Tutkintokoulutuksen resursseja kohdistetaan nykyistä enemmän nuorille ikäluokille: valmistellaan realistiset skenaariot aloituspaikoiksi ja julkisen panostuksen määriksi 50 % tavoitteeseen pääsemiseksi, ja 21 vuotiaina tai sitä nuorempana aloittaneiden osuus nousee.</p> <p data-bbox="528 667 1283 804">Vuonna 2022 on ammattikorkeakouluille kohdennettu yhteensä 1590 lisäaloituspaikkaa strategiarahoituksella, ammattikorkeakoulujen harkinnanvaraisella rahoituksella ja RRP-rahoituksella. Yliopistoille on kohdennettu yhteensä 3 102 lisäaloituspaikkaa strategiarahoituksella ja RRP-rahoituksella.</p> <p data-bbox="528 824 1283 960">Tavoitteisiin pääsyä tuetaan myös muilla toimilla, kuin erillisillä aloituspaikkalisäyspäätöksillä. Näitä ovat mm. kuluvalle sopimuskaudelle toteutettu tutkintotavoitteiden merkittävä nosto, koulutusvastuiden laajennukset ja opiskelijoiden kohdistuvat opintolainahyvitykset.</p> <p data-bbox="528 981 1283 1151">Koulutus vastaa muuttuviin sivistyksellisiin ja työelämän tarpeisiin: koulutusvastuujärjestelmä uudistetaan vuonna 2022 mahdollistaen paremman reagoinnin osaamistarpeisiin, valmistellaan esitykset tarpeettoman pitkien sote-alan koulutusten koulutuspolkujen purkamiseksi vuoden 2022 loppuun mennessä, ja organisoidaan osaston oma ennakointitoiminta entistä tavoitteellisemmaksi.</p> <p data-bbox="528 1171 1283 1543">Koulutusvastuujärjestelmän uudistamista jatkettiin yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen alakohtaisella kartoituksella muutostarpeista. Alakohtaiset esitykset ovat pohjana mahdollisille asetus- ja toimilupamuutoksille. Tarpeettoman pitkien koulutuspolkujen purkamiseksi on valmisteltu ehdotukset kaksoistutkintorakenteen kehittämiseksi ja ammattikorkeakoulu- ja yliopistokoulutuksen välisten siirtymien sujuvoittamiseksi. Osana SOTEKO-hanketta on valmisteltu sosiaali- ja terveysalan alempiin ja ylempiin korkeakoulututkintoihin johtavan koulutuksen ja niitä täydentävän korkeakoulutuksen kehittäminen. Tavoitteena on joustavimmat ja tehokkaammat koulutuspolut, selkeämpi koulutus- ja tutkintorakenne sekä osaavan työvoiman saatavuuden ja jatkuvan oppimisen parantaminen.</p> <p data-bbox="528 1563 1283 1626">Osaamisen ennakointifoorumi ohjaa osaltaan OPH:n ennakointityötä joka tuottaa vuoden 2023 aikana keskipitkän ja pitkän aikavälin osaamistarvetietoa</p> <p data-bbox="528 1646 1283 1749">Korkeakoulutus on kaikille väestöryhmille saavutettavaa: varmistetaan, että jokaisella korkeakoululla on oma saavutettavuussuunnitelma vuoden 2022 loppuun mennessä.</p> <p data-bbox="528 1769 1283 2038">Opetus- ja kulttuuriministeriö ohjeisti helmikuussa 2022 korkeakouluille toimitetussa ohjauskirjeessä korkeakouluja laatimaan omat saavutettavuussuunnitelmansa vuoden 2022 aikana korkeakoulutuksen saavutettavuussuunnitelman yleisten linjausten pohjalta laajasti korkeakoulu yhteisöä osallistaen. Jatkossa korkeakoulut raportoivat ministeriölle saavutettavuussuunnitelmiansa tavoitteiden toteutumisesta ja niitä seurataan osana korkeakoulujen ja opetus- ja kulttuuriministeriön välistä ohjausprosessia. Korkeakoulujen vuonna 2022 toimittamien suunnitelmien yhteenveto/analyysi toteutetaan vuoden 2023 aikana.</p>

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Jatkuva oppimisen tukeen osaamisen ja työelämän uudistamista

Korkeakoulutuksen muodot ja tarjonta joustavoituvat: avoimen korkeakoulutuksen visio laaditaan vuoden 2022 loppuun mennessä.

Kansallinen korkeakoulujen jatkuvan oppimisen strategia, johon sisältyy avoimen korkeakoulutuksen kehittämisvisio, laadittiin työryhmätyönä sekä osallistavia työmuotoja käyttäen ja se julkistettiin joulukuussa 2022. Strategian toimeenpano kehittää korkeakoulujen jatkuvaa oppimista systemaattisemmaksi, jotta sillä voidaan vastata paremmin ja joustavammin osaajapulaan ja yksilöiden ja työyhteisöjen osaamisen uudistamisen tarpeisiin. Korkeakoulujen toteuttaman jatkuvan oppimisen sisällöt perustuvat kasvavassa määrin läheiseen yhteyteen TKI-toiminnan kanssa. Lisäksi tavoitteena on edistää korkeakoulujen jatkuvaan oppimiseen osallistumista enemmän erilaisilla taustoilla.

Laaditaan analyysi rahoitus- ja ohjausmalliin tarvittavista muutoksista 12/2022 mennessä.

Rahoitusmallin muutostarpeita on selvitetty ja syksyllä 2022 käynnistetty tältä pohjalta korkeakoulujen ohjauksen ja rahoituksen kansainvälinen arviointi. Tulokset hyödynnettävissä 06/2023.

Kansainvälisten osaajien määrä korkeakouluissa ja työmarkkinoilla kasvaa

Suomi on houkutteleva maa opiskella, tutkia ja työllistyä: opiskelupaikkaa Suomesta hakevien kv-opiskelijoiden määrä ja ulkomaalaisten tutkijoiden määrä korkeakouluissa kasvaa.

Uusien ulkomaalaisten korkeakouluopiskelijoiden määrä on myös kasvanut tavoitteiden mukaisesti. Vuonna 2022 korkeakouluissa aloitti yli 8 000 uutta kansainvälistä tutkinto-opiskelijaa. Myös korkeakouluihin hakeneiden määrä on kasvanut. Alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista hieman yli puolet on työllistynyt Suomeen vuosi valmistumisen jälkeen. Työllistyminen ei ole merkittävästi parantunut edellisistä vuosista.

Opintojen aloittaminen Suomessa on sujuvaa: koulutusperusteisen oleskeluluvan odotusaika lyhenee 30 päivään. Rakennetaan digitaalinen opiskelijan polku, johon sisältyy esitunnistamisen konseptointi, testaus ja pilotointi vuoden 2022 loppuun mennessä.

Kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytykset tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella; muutokset tulleet voimaan 15.4.2022. Muutoksen myötä oleskelulupa opiskelun perusteella saadaan suoraan koko tutkinnon tai opintojen suorittamisen keston ajalle – ei enää tarvetta uusien opiskelijan lupaa määrääjään. Alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa suorittavalle oleskeluluvan laji muuttuu jatkuvaksi, toisen asteen opiskelijoilla säilyy tilapäisenä.

Opiskelijan digitaalista palvelupolkua rakennetaan viranomaisyhteistyössä OLEDIGI (Osaajien oleskelulupaprosessien digitaalinen infrastruktuuri) –RRP-rahoitteinen kehittämiskokonaisuudessa, joka sujuvoittaa työ- ja koulutusperusteista maahanmuuttoa: tavoitteena oleskelulupahakemuksen 30 vrk käsittelyaikatavoite, sujuvampi maahantulo ja yhtenäisempi asiakaskokemus opiskelijaksi hakeutuvalla

Suomeen hakeutuvalla opiskelijalla on toteutettu yhtenäisempi palvelupolku eri viranomaisten ja korkeakoulujen kanssa yhteistyössä ja siitä on viestitty asianmukaisesti. Työ OKM:n sektorin osalta etenee OPH:n vetovastuulla.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Opiskelu ja harjoittelu tukevat työllistymistä Suomessa: valmistellaan politiikkavälineet ohjata opiskelijoita aloille, joilla työllistyminen Suomeen on todennäköistä. Työmarkkinakohtaamisten alusta on lanseerattu ja toiminnassa.

Sopimuskauden 2021-2024 Korkeakoulujen kansainvälisyysohjelman toimenpiteet, joilla edistetään kansainvälisten opiskelijoiden integroitumista, työllistymistä ja suomen/ruotsin kielen oppimista ovat käynnissä ja niiden etenemistä on seurattu sopimuskauden välitarkasteluneuvotteluissa. Työmarkkinakohtaamisten alustasta ja digitaalisesta palvelumallista valmistui palvelumuotoiluserivitys. Selvityksen pohjalta kansainvälisten opiskelijoiden työelämäyhteyksien kehittämistä jatketaan hyödyntäen jo olemassa ja kehitteillä olevia koulutuksen ja työllistymisen digitaalisia ratkaisuja.

Tutkimus luo osaamista, hyvinvointia ja kestäväää kasvua sekä kehittää korkeakoulutusta

Tutkimuksen kunnianhimon taso ja volyyymi nousevat: yliopistojen JUF0 2 ja 3-tasojen julkaisujen osuus kaikista kasvaa 30 prosenttiin, ja yliopistojen kansainvälisen kilpaillun tutkimusrahoituksen osuus kokonaistutkimusrahoituksesta kasvaa 10 prosenttiin.

Yliopistojen JUF0 2 ja 3-tasojen julkaisujen osuus kaikista ylitti 30 prosenttia vuonna 2021. Vuonna 2021 yliopistojen kansainvälisen kilpaillun tutkimusrahoituksen osuus kokonaistutkimusrahoituksesta oli 12%. Vuoden 2022 tiedot päivittyvät toukokuussa.

Suomen T&K-intensiteetti nousee.

Suomen tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot ovat nousseet 3,0 %iin vuonna 2021 ja sen arvioidaan olevan vuonna 2022 2,9 % (Tilastokeskus). Vuoden 2022 aikana valmisteltiin valtion T&K-rahoitusta koskeva laki, joka astui voimaan vuoden 2023 alusta. Laissa määritellään valtion T&K-rahoituksen lisäykset 2024–2030, jotka vastaisivat valtion T&K-rahoituksen osuutta asetetun 4 % T&K-menojen BKT-osuuden tavoitetta. Hallituksen TKI-tiekartan toimeenpanolla on edistetty TKI-toimintaympäristön kehittymistä TKI-intensiteettitavoitteen tueksi.

Yritysten rahoitus korkeakoulujen tutkimustoimintaan kasvaa.

Ulkomaisten yritysten rahoitus korkeakoulujen tutkimustoimintaan on kasvanut ja se on yli kaksinkertaistunut vuodesta 2015 vuoteen 2021. Kotimaisten yritysten rahoitus on kasvanut erityisesti vuodesta 2018 eteenpäin

Tutkijoiden osaamista hyödynnetään ja arvostetaan yhteiskunnassa: tohtorien osuus yritysten T&K-työvoimasta on noussut 9 prosenttiin, ja tiedebarometrin mukainen tieteen arvostus on noussut.

Pitkäjänteisen T&K-rahoituksen suunnittelu ja T&K-rahoituksen laki nostavat tutkimuksen menoja kohti neljää prosenttia bruttokansantuotteesta. Ne edistävät tohtoreiden hyödyntämistä yritysten T&K-työssä sekä tutkimuksen ja tieteen näkyvyyttä ja arvostusta yhteiskunnassa.

Linjaukset 2022	Toteuma ja sen analyysi
Digitaalisuus parantaa korkeakoulutuksen ja tutkimuksen laatua ja resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä	<p data-bbox="528 445 1225 510">Tutkitun tiedon teemavuosi onnistui avaamaan tutkittua tietoa laajasti eri yleisöille, teemavuoden arviointi on tehty.</p> <p data-bbox="528 528 1230 629">Tutkitun tiedon teemavuoden arviointi totesi, että teemavuosi onnistui vahvistamaan tutkitun tiedon asemaa yhteiskunnassa ja tuomaan tutkitun tiedon parissa toimivia tahoja yhteen.</p> <p data-bbox="528 651 1286 752">Korkeakoulujen digivision palvelujen toteutus on kilpailutettu ja ensimmäisten palvelujen toteutus käynnistetty vuoden 2022 loppuun mennessä ja digitaalisen palveluympäristön tavoitearkkitehtuurin käyttöönotto etenee suunnitellusti.</p> <p data-bbox="528 770 1286 871">Korkeakoulujen digivision palvelujen toteutus on kilpailutettu ja ensimmäisten palvelujen toteutus käynnistetty vuoden 2022 aikana. Digitaalisen palveluympäristön tavoitearkkitehtuurin käyttöönotto etenee suunnitellusti.</p> <p data-bbox="528 889 1241 954">Jatkuvan oppimisen digitaalinen palveluympäristö uudistaa korkeakoulujen toimintaa.</p> <p data-bbox="528 972 1286 1041">Jatkuvan oppimisen digitaalista palvelukokonaisuutta ja korkeakoulujen digivisiota valmisteltu yhteistyössä. Nämä uudistavat korkeakoulujen toimintaa.</p>

Kulttuuri- ja taidepolitiikka

Linjaukset 2022	Toteuma ja sen analyysi
Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat ja tuotannon sekä jakelun muodot monipuolistuvat	<p data-bbox="528 1335 1257 1435">Parannetaan taiteen ja kulttuurin toimialan edellytyksiä toipua koronapandemian aiheuttamista vaurioista huomioiden erityisesti taiteilijoiden aseman vahvistamista edellyttävät toimet.</p> <p data-bbox="528 1453 1286 1666">Koronatukea myönnettiin kulttuurin toimialalla v. 2022 yhteensä 152,6 miljoonaa euroa (vuosina 2020-2022 yhteensä 311 miljoonaa euroa). Kulttuurialan jälleenrakennusta ja alan vahvistamisen edellytyksiä selvittänyt ns. tulevaisuustyöryhmä nosti taiteilijoita ja erityisesti freelancereita koskevat asiat esiin raportissaan ja teki tähän liittyviä toimenpide-esityksiä tähtäimenä toteuttaa ne ensi hallituskaudella.</p> <p data-bbox="528 1684 1286 1807">Tuetaan kulttuuri- ja luovien alojen elpymistä ja uutta kasvua vahvistamalla kulttuurisisältöjen tuotekehityksen, viennin ja kansainvälistymisen sekä kulttuurimatkailun edellytyksiä ottaen huomioon koronapandemian aikana tehdyt erityisesti jakeluun ja saatavuuteen liittyvät innovaatiot ja niiden hyödyntäminen.</p> <p data-bbox="528 1825 1286 2031">Ks. edellinen kohta. Työryhmän ehdotus kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartaksi valmistui. Ehdotus viimeistellään lausuntopalautteen pohjalta alkuvuonna 2023. Valmistuttuaan tiekartta vahvistaa kulttuurimatkailun edellytyksiä määrittelemällä kulttuurimatkailun tulevien vuosien kansalliset kehittämistoimet ja toimimalla kansallisena ohjaavana asiakirjana Euroopan neuvoston kulttuuri- ja taidepolitiikassa.</p>

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Vahvistetaan tekijänoikeusjärjestelmän toimivuutta kehittämällä tekijänoikeuksia koskevan datan hallinnoinnin teknistä infrastruktuuria.

Teetettiin selvitys tietosuoja-asetuksen vaikutuksista tekijänoikeusinfrastruktuuriin, erityisesti vaikutuksista ISNI-tunnisteiden käyttöönottoa tekijänoikeusjärjestöissä koskevaan hankkeeseen. Selvityksessä koottu tieto on hyödyllistä myös muille, jotka haluavat avata tekijänoikeuteen liittyvää tietoa. Osallistuttiin Datalouden kehittämistyöhön kansallisella tasolla ja vaikutettiin EU- ja kv-työhön tekijänoikeusinfrastruktuurin kehittämiseksi.

Toteutetaan luovien alojen toimintaedellytyksiä vahvistavan luovan talouden tiekartan toimia työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Valmistellaan Taiteen edistämiskeskuksen ja sen yhteydessä olevien luottamuselinten toiminnan ja rakenteen uudistamista vuonna 2020 valmistuneen arvioinnin perusteella.

Mahdollistettiin TEM:n kanssa yhteistyössä AV-alan kasvusopimusprosessi, jossa alan toimijat itse määrittivät toimialan kehittämistavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi. Av-ala luovutti työstämänsä ehdotuksen kasvun mahdollisuuksista ministeriöille ehdotuksista käytävää dialogia varten.

Selvitetään kotimaisten audiovisuaalisten tuotantojen rahoituspohjan laajentamista (AVMS direktiivin 13.2 artiklan toimeenpano).

Virkamiestyöryhmä haastatteli alan toimijoita ja toteutti selvityksen, jossa arvioidaan Suomen audiovisuaalisille markkinoille kohdistuvan mahdollisen uuden rahoitusinstrumentin toteuttamisvaihtoehtoja ja taloudellisia vaikutuksia toisaalta kansallisille audiovisuaalisille markkinoille ja toisaalta Suomen kilpailukykyyn. Uudella instrumentilla veloitettaisiin sääntelyllä sekä kotimaiset että ulkomaiset tilausohjelmopalveluiden tarjoajat investoimaan suoraan suomalaisiin tuotantoihin tai erilliseen rahastoon, josta voitaisiin myöntää avustuksia kotimaiseen av-tuotantoon.

Valmistellaan Taiteen edistämiskeskuksen ja sen yhteydessä olevien luottamuselinten toiminnan ja rakenteen uudistamista vuonna 2020 valmistuneen arvioinnin perusteella.

Käynnistettiin arvioinnista tehdyn lausuntoyhteenvedon perusteella valmistelu jatkotoimenpiteiksi ottaen huomioon muut asiaan liittyvät selvitykset mm. hallinnonalan konsernin kehittämishankkeen valmistelu.

Osallisuus kulttuuriin lisääntyy ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa kaventuvat

Taide-, kulttuuri- ja kirjastopalveluja on saatavilla eri väestöryhmien tarpeisiin ja palvelujen käyttö palaa vuotta 2020 edeltäneelle tasolle.

Koronapandemiasta johtuvia rajoituksia oli voimassa vielä alkuvuonna 2022. Palvelujen käyttö ei ole palautunut ennalleen vielä loppuvuodestakaan, vaikka rajoituksia ei ole enää voimassa. Museokäynnit lisääntyivät 6,8 miljoonaan käyntiin edellisen vuoden 4.3 miljoonasta käynnistä, mutta olivat 1,2 miljoonaa käyntiä vähemmän kuin ennen pandemiaa vuonna 2019.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Elokuviissa kävi 5.8 miljoonaa katsojaa, mikä 70 % enemmän kuin vuonna 2021, mutta 30 % vähemmän kuin ennen pandemiaa vuonna 2019. Digitaalisen kulttuuriperinnön Finna-palvelun verkkokäynnit nousivat yli 50 miljoonan käynnin edellisen vuoden 45 miljoonasta käynnistä. Viidessä vuodessa käynnit ovat yli kaksinkertaistuneet.

Vahvistetaan kulttuurisen moninaisuuden toteutumista taiteen ja kulttuurin sisällöissä ja palveluissa sekä toimialan toimijarakenteissa huomioiden työryhmän vuonna 2020 tekemät asiaa koskevat linjaukset ja toimenpide-ehdotukset ja toteuttamalla ministeriön kulttuurisen moninaisuuden toimintaohjelmaa.

Valmisteltiin ministeriön kulttuurisen moninaisuuden toimintaohjelmaa vuonna 2021 valmistuneen työryhmäehdotuksen pohjalta. Toteutettiin kulttuurisen moninaisuuden toteutumista edistäviä dialogityövälineitä ja -prosesseja toimialalla ja yhteistyössä mm. Sisäministeriön kanssa.

Digitaalinen toimintaympäristö edellyttää tekijänoikeuksia ja muita aineettomia oikeuksia (IP-oikeuksia) koskevaa osaamista myös kulttuurisesti moninaisista taustoista oleville taiteilijoille. Osana Suomen Barentsin euroarktisen neuvoston puheenjohtajuuskauden toimia tuotettiin koulutusmateriaali saamelaisen perinteisten kulttuuri-ilmausten suojaamisesta IP-oikeuksilla.

Juurutetaan taiteen ja kulttuurin harrastamista koulupäivän yhteyteen osana ns. Suomen mallin toteuttamista sekä taide- ja kulttuuripalvelutoimintaa osaksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa.

Harrastamisen Suomen malli on käytössä 267 kunnassa (90% manner-Suomen kunnista). Harrastuksia järjestetään 1 900 koulussa. Lasten ja nuorten harrastustoiveet selvitettiin Koululaiskyselyllä 2022. Siihen vastasi 164 000 koululaista. Käynnistettiin mallin arviointi. Myös taiteen perusopetus liittyy Suomen mallin toteuttamiseen siten, että taiteen perusopetuksen ammattilaiset voivat olla mukana järjestämässä mallin mukaista harrastustoimintaa kouluissa.

OKM:n ja STM:n yhteisessä työryhmässä on käsitelty kulttuurihyvinvoinnin edistämistä koskevia toimia. Kulttuuriosallistuminen on saatu mukaan kuntien ns. HYTE-kertoimeen, joka otetaan käyttöön vuoden 2023 alusta. Indikaattorilla mitataan, miten kunta on itse tai ostamallaan palveluillaan madaltanut kulttuuriin osallistumisen kynnyksiä. Kulttuuri on mukana uudessa elintapaohjauksen tarkistuslistassa, joka on tarkoitettu esimerkiksi hyvinvointialueiden hyvinvointikoordinaattoreiden käyttöön.

Annetaan hallituksen esitys uudeksi Näkövammaisten kirjastoja Celiasta koskevaksi laiksi.

Hallituksen esitys (HE 95/2022) annettiin 9.6.2022. Laki Saavutettavuuskirjasto Celiasta (787/2022) tulee voimaan 1.1.2023.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Valmistellaan kuvaohjelman uudistamista vastaamaan toimintaympäristön muutoksia.

Kuvaohjelman uudistamista valmisteleva laajapohjainen työryhmä on arvioinut lain medianeutraalisuutta ja vaikutusta sääntelyn piirissä oleviin toimijaryhmiin. Tavoitteena on mm. selkeyttää lain soveltamisalaa ja ilmoitusvelvollisuutta, luokittelusta vapauttamisen ja maksujen perusteita sekä ikäräjajoustopelien kokonaisuutta. Työryhmän määräaika pidennettiin 31.3.2023 asti.

Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen

Tuetaan koko taiteen ja kulttuurin toimialan selviämistä koronapandemian aiheuttamista seurauksista.

Koronatukea myönnettiin kulttuurin toimialalla v. 2022 yhteensä 152,6 miljoonaa euroa (vuosina 2020–2022 yhteensä 311 miljoonaa euroa). Kulttuurialan tulevaisuustyöryhmä tuotti raportin tarkoituksena kiinnittää päätöksentekijöiden huomiota kulttuurialan jälleenrakennuksen ja alan vahvistamisen tarpeisiin.

Toimeenpannaan esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän uudistus.

Valtionosuuteen oikeutetuksi haki 115 toimijaa ja hyväksyttiin 100. Näistä 31 musiikin ja 69 muun esittävän taiteen toimintayksikköä. Toistaiseksi valtionosuuteen oikeutetuksi hyväksyttiin 84 ja kolmen vuoden määräajaksi 16 toimintayksikköä. Näistä uusia ns. vapaita ryhmiä oli 15 ja ensimmäisen kerran valtionosuuteen oikeutetuksi hyväksyttiin myös sirkusryhmiä ja kuoro. Valtionosuutta myönnettiin n. 94 milj. euroa.

Valmistellaan muinaismuistolain uudistamista.

Muinaismuistolain uudistamista on valmisteltu työryhmässä ja seurantar ryhmässä, joiden toimikaudet päättyvät 31.3.2023.

Valmistellaan valtioneuvoston periaatepäätös kulttuuriperintöstrategiaksi.

Ohjausryhmän ehdotus kulttuuriperintöstrategiaksi valmistui toukokuussa 2022. Strategiaehdotuksesta järjestettiin lausuntokierros. Lausuntopalautteiden perusteella valmistellaan virkamiestyönä ehdotus valtioneuvoston periaatepäätökseksi kulttuuriperintöstrategiasta vuoden 2023 alkupuolella.

Tuetaan kulttuuriperintöaineistojen digitaalisen saatavuuden, käytön ja pitkäaikaissäilytyksen lisääntymistä.

Finna-palvelu on otettu käyttöön 20 uudessa organisaatiossa, kokonaismäärä vuoden lopussa on noin 440 organisaatiota. Finnan verkossa saatavilla olevat aineistot lisääntyvät noin 300 000:lla, kokonaismäärä vuoden lopussa on noin 2,8 miljoonaa. Koko palvelun käynnit olivat 51,6 miljoonaa. Museoiden mukaantuloa Kulttuuriperintö-PAS-palveluun on valmisteltu vuoden aikana. Avustusta kokoelmien digitointiin ja julkaisuun Finnassa myönnettiin 12 museolle.

Linjaukset 2022	Toteuma ja sen analyysi
	<p data-bbox="528 443 1214 510">Aloitetaan vuonna 2021 hyväksyttävän arkkitehtuuripoliittisen ohjelman toimeenpano</p> <p data-bbox="528 528 1246 629">Suomen arkkitehtuuripoliittinen ohjelma 2022-2035 julkaistiin tammikuussa 2022. Käynnistettiin ohjelman toimeenpano opetus- ja kulttuuriministeriön, ympäristöministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteistyönä.</p> <p data-bbox="528 651 1118 678">Jatketaan arkkitehtuuri- ja designmuseohankkeen valmistelua.</p> <p data-bbox="528 701 1251 801">Uusi arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö perustettiin huhtikuussa 2022. Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi toukokuussa hankkeen toimintamallin ja rahoituksen järjestämistä.</p> <p data-bbox="528 824 1283 1021">Valtio ja Helsingin kaupunki allekirjoittivat toukokuussa jatkosopimuksen yhteistyöstä ja kustannusvastuun jakautumisesta hankkeessa. Museorakennushanketta kehittämään perustettiin elokuussa Kiinteistö Oy ADM, jonka omistavat valtio ja Helsingin kaupunki tasaosuuksin. Valtion talousarvioesityksessä 2023 VM on antanut suostumuksensa Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön pääomittamisesta enintään 60 milj. eurolla.</p>
Kirkollisasiat	<p data-bbox="528 1043 1174 1111">Annetaan hallituksen esitys kirkkolainsäädännön uudistamiseksi, jos kirkolliskokous tekee asiasta ehdotuksen.</p> <p data-bbox="528 1133 1241 1193">Hallituksen esitys kirkkolaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 108/2022 vp) on annettu eduskunnalle 30.6.2022.</p>

Nuoriso- ja liikuntapolitiikka

Linjaukset 2022	Toteuma ja sen analyysi
Harrastamisen Suomen mallin vaikiinnuttaminen ja arvioinnin suunnittelu	<p data-bbox="528 1485 1270 1653">Harrastamisen Suomen malli toteutetaan Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (KARVI) toimesta ajalla 1.9.2022–30.3.2023. Arvioinnissa tullaan tuottamaan tietoa mallille asetettujen tavoitteiden toteuttamisesta, mallin toimivuudesta ja vaikutuksista. Siinä huomioidaan myös sekä lasten ja nuorten että kuntien ja paikallisten toimijaverkostojen näkökulmat ja kokemukset.</p>
Opintotuki	<p data-bbox="300 1724 459 1930">Kehitetään opintotukea yhdenvertaisten opiskelumahdollisuuksien edistämiseksi</p> <p data-bbox="528 1724 1230 1825">Alueellista opintolainahyvitystä koskevan kokeilulainsäädännön edellytykset arvioidaan siitä tehdyn esiselvityksen ja lausuntopalautteen pohjalta. Mahdollisen kokeilulain valmistelu voi käynnistyä kevään 2022 aikana.</p>

Linjaukset 2022**Toteuma ja sen analyysi**

Valmistelu hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi alueellisen opintolainahyvityksen kokeilusta sekä tuloverolain 92 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Vuoden 2022 aikana valmistellaan eräitä välttämättömiä opintotukilainsäädännön muutoksia. Opintojen edistymisen seurannan kriteerit toisen asteen opinnoissa tulisi määritellä valtioneuvoston asetuksessa. Lisäksi arvioidaan mahdollisuus muuttaa opintotukilakia opintolainan valtiontakauksen väärinkäytön estämiseksi (lainan nostokertojen määrän lisääminen, lainakatto) siten, että muutokset tulisivat voimaan 1.8.2022 lukien. Etuuksien haku- ja maksuajankohden sekä käsitteistön yhtenäistämistä valmistellaan yhteistyössä STM:n ja Kelan kanssa.

Annettu valtioneuvoston asetus korkeakouluopiskelijoiden ruokailun tukemisen perusteista annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:n muuttamisesta (831/2022).

Annettu hallituksen esitys laiksi opintotukilain muuttamisesta (156/2022).

Suurin osa 2021 tunnistetuista opintotukilainsäädännön muutoksista (opintolainan valtiontakaukseen liittyvät sekä käsitteistön selkeyttäminen) on tarkoituksenmukaista toteuttaa opintotuen kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Opintojen edistymisen seurannan kriteerit toisen asteen opinnoissa tulisi määritellä valtioneuvoston asetuksessa sen jälkeen, kun on saatu kokemuksia Kelan soveltamista kriteereistä.

Osallistutaan sosiaaliturvan kokonaisuudistukseen.

Sosiaaliturvan kokonaisuudistuksessa on työstyetty ratkaisuja sosiaaliturvan ongelmiin sekä valmisteltu linjauksia komitean välimietintöön. Esillä on ollut tarve opintotuen kokonaisuudistukselle.

Liikunta**Liikunnallisen kokonaisaktiivisuuden lisääminen ja kansalaistoiminnan edellytysten vahvistaminen**

Olympiakomitean tavoiteasiakirja päivitetään vastaamaan Olympiakomitean päivitettyä strategiaa

Suomen Olympiakomitean tavoiteasiakirja päivitettiin keväällä. Asiakirjaan lisättiin tavoitteeksi liikkeen ja liikunnallisen elämäntavan edistäminen, seuratoiminta- ja huippu-urheiluohjelmien rinnalle. Lisäksi tavoiteasiakirjassa nostettiin Olympiakomitean toiminnassa erityiseksi kehittämiskohteeksi osaamisen kehittäminen liikunnan ja huippu-urheilun verkostoissa.

Tiedeyhteisöjen tavoiteohjauksen edelleen päivittäminen

Tiedeyhteisöjen (Jyväskylän ammattikorkeakoulun hyvinvointiyksikön Likes – tulosalue, UKK-instituutti, Liikuntatieteellinen seura) sekä liikuntalääketieteen keskuksen tavoiteasiakirjat päivitettiin vuoden 2022 aikana.

Huippu-urheilun arviointityö ja kehittämisohdotukset valmistuvat

Huippu-urheilun ulkoiset arviointiraportit (5) julkaistiin kesäkuussa. Raportit toivat esille lukuisia kehittämiskohtia suomalaisessa huippu-urheilujärjestelmässä. Niiden käytäntöönpanosta vastaavat ministeriö, Suomen Olympiakomitea ja huippu-urheilun verkosto, yhteisesti sovittavalla tavalla.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Järjestöjen yleisavustushaussa ympäristöohjelmien arviointi ensimmäistä kertaa

Liikuntaa edistävilta järjestöiltä edellytettiin ympäristövastuuohjelmien liittämistä yleisavustushakemuksiin. Ohjelmat arvioitiin ja niiden laatu vaikutti myönnetyn avustuksen määrään.

Nuoriso

Tuetaan nuorten kasvu- ja elinoloja ja heitä koskevaa tiedontuotantoa sekä edistetään nuorten kansalaistoimintaa

Toimeenpannaan valtakunnallista nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaa vuosille 2020–2023 sekä tavoiteohjataan ohjelman mukaisia nuorisoalan osaamiskeskuksia.

Ohjelmasta tehdyn toteutumiskatsauksen mukaan lähes kaikkia ohjelmaan sisällyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä pystyttiin, koronapandemian aiheuttamista haasteista huolimatta, toteuttamaan ja monissa niistä saavutettiin selvää edistymistä. Kokonaisuutena koronapandemian hidastava vaikutus ohjelman toteutukseen on ollut verrattain vähäinen. Ohjelman toimenpiteet ovat osaltaan edistäneet nuorten ja nuorille tarkoitettujen palveluiden toipumista koronapandemian seurauksista. Lisäsatsaukset nuorisotyöhön ja muuhun nuorten kasvu- ja elinoloja edistävään toimintaan valtion lisätalousarvioissa vuosien 2020–2022 aikana ovat eräissä tapauksissa tehostaneet ja vauhdittaneet toimenpiteiden toteuttamista. Nuorisoalan osaamiskeskusten osalta suoritettiin tavoiteohjauksen mukainen puolivälitarkastelu, jonka seurauksena kolmen osaamiskeskuksen tavoitteita päivitettiin.

Kehitetään edelleen nuorisotoimialan tiedontuotanto- ja raportointijärjestelmiä. Varmistetaan valtakunnallisen etsivän nuorisotyön yhteydenotto- ja raportointijärjestelmän (yhteysetsivaan.fi) jalkautuminen.

Nuorisoalan osaamiskeskustoiminnan tiedontuotannossa huomioitiin yhteys Aluehallintoviraston ylläpitämään Nuorisotilastot.fi -palveluun, ja siten laajennettiin palvelun tarjoamia nuorisotyön tietopohjan visualisointia. Avustettiin kuntien nuorisotyön dokumentointijärjestelmää sekä nuorisokeskusten tiedonkeruujärjestelmää.

Yhteysetsivaan.fi -palvelu on käytössä. Sen kautta on tehty yli 1 600 yhteydenotto- ja yhteydenottoa. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ja INTOry viestivät ja järjestävät kohdennettuja käyttäjäkoulutuksia.

Edistetään nuorten ja nuorisoalan palautumista koronavirusepidemian kielteisistä vaikutuksista.

6.5.2022 järjestettiin ”Kaksi vuotta nuoruutta etänä – miltä näyttää tulevaisuus?” -seminaari, jossa kuultiin nuorten kokemuksia koronarajoitusten vaikutuksista heidän hyvinvointiinsa, opintoihinsa ja työmahdollisuuksiinsa.

Myönnettiin avustus Nuorisotutkimusseuran seurantatutkimukseen, jossa selvitetään lasten ja nuorten kokemuksia ja hyvinvointia sekä niissä tapahtuneita muutoksia korona-ajan jatkuessa. Tutkimus tuottaa tietoa nuorten palvelujen saatavuudesta poikkeusoloissa.

Linjaukset 2022**Toteuma ja sen analyysi**

Kertomusvuonna julkaistiin [Nuorten elinolot -vuosikirja 2022](#).

Poikkeuksellinen nuoruus korona-aikaan Nuorten elinolot -vuosikirja 2022 kokoaa tutkimustietoa lasten, nuorten ja nuorten aikuisten kokemuksista koronasta. Tutkimusartikkelit avaavat pandemiarajoitusten vaikutuksia lasten ja nuorten osallisuuteen, koulunkäyntiin, opiskeluun, harrastamiseen, vertaissuhteisiin, siirtymävaiheisiin, elämäntytyväisyyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin. Kirjan toimittamisesta on vastannut Terveiden ja hyvinvoinnin laitos yhteistyössä Nuorisotutkimusseuran ja Valtion nuorisoneuvoston kanssa. [Poikkeuksellinen nuoruus korona-aikaan: Nuorten elinolot -vuosikirja 2022](#) (julkari.fi)

Lisätalousarviomäärärahojen puitteissa avattiin avustushaku kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävän nuorisotyön vahvistamiseksi. Kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävä nuorisotyö tukee nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kiinnittämistä koulu- ja oppilaitosyhteisöön.

Hallintoyksikkö**Linjaukset 2022****Toteuma ja sen analyysi****Toimitilauudistus**

Saatetaan loppuun Meritullinkatu 10:n toimitiloja koskeva peruskorjaus- ja muutoshanke. Seurataan tilojen toimivuutta ja käytettävyyttä yhteistyössä VNK:n ja Senaatti-kiinteistöjen kanssa. Laaditaan toimintaohjeet toimitilojen ja monipaikkaisen työskentelyn tarjoamien uusien työskentelytapojen ja -muotojen tueksi.

Meritullinkatu 10 uudet toimitilat otettiin käyttöön alkuvuodesta vähitellen Covid-19 -tilanteen sallimissa rajoissa. Kevään ajan tilojen käyttöaste oli vähäinen. Yhteistyössä henkilöstön kanssa laadittu Tilat ja tavat -ohjekirjanen on tukenut uusien työskentelytilojen haltuunotossa. Monitilaympäristö on huomioitu myös uudistetussa perehdyttämishjelmassa. Tilojen toimivuutta ja käytettävyyttä on seurattu koko vuoden yhteistyössä VNK:n ja Senaatti-kiinteistöjen kanssa. Vasta syksyllä lisääntyi läsnätyöskentely, ja tämän johdosta toimitilanhankkeen seurantakysely siirrettiin toteutettavaksi seuraavalle vuodelle.

Esihenkilöiden 360 asteen arviointi

Toteutetaan esihenkilöitä koskeva 360 asteen palaute osana johtamisen arviointia ja kehittämistä.

Esihenkilöitä koskeva 360 asteen arviointi siirrettiin toteutettavaksi vuonna 2023 osana johtamisen arviointia ja kehittämistä.

Väärinkäytös-epäilyjä koskevien ilmoitusten käsittely (Whistleblower)

Otetaan käyttöön ilmoittajansuojelulain mukainen väärinkäytösepäilyjen ilmoituskanava ja käsittelyprosessi.

Ilmoittajansuojelulain voimaantulo viivästyi vuoden 2023 alkuun. Vuoden 2022 lopulla ministeriössä aloitettiin työt ilmoitusten sisäisen käsittelyprosessin luomiseksi. Työtä jatketaan vielä vuoden 2023 puolella. Lisäksi vuoden 2022 lopussa perustettiin ja otettiin käyttöön ministeriön ilmoituskanavana toimiva sähköpostiosoite (ilmoittajansuojelu.OKM@gov.fi).

Linjaukset 2022	Toteuma ja sen analyysi
Valtionavustusprosessi	<p>Valtionavustusprosessin uuden toimintamallin ja tietojärjestelmän käyttöönottoprojektin käynnistäminen ja järjestäytyminen yhteistyössä osastojen ja talousyksikön kanssa.</p>
SALAMA	<p>Optimoidaan SALAMA:n asiointipalvelun käytettävyyttä ja ongelmatilanteiden käsittelyä ministeriön ja valtionavustusten hakijoiden välillä sekä parannetaan asiakkaille suunnattua ohjeistusta asiointipalvelussa.</p> <p>SALAMA-järjestelmän saavutettavuutta on edelleen kehitetty. Asiointipalvelun ohjeistusta www-sivujen valtionavustushakuja koskevaa viestintää on uudistettu ja sen näkyvyyttä parannettu. Asioinnin tukipyyntöjen käsittelymenettely on uudistettu.</p>

Talousyksikkö

Linjaukset 2022	Toteuma ja sen analyysi
Suunnittelu	<p>JTS- ja talousarvioesitysten valmistelu, koordinointi, talouden ja rahoituksen asiantuntemuksen varmistaminen sekä niitä koskevien prosessien kehittäminen</p> <p>Julkisen talouden suunnitelman, varsinaisen talousarvioesityksen ja lisätalousarvioesitysten valmistelun koordinaatio toteutettiin laadukkaasti ja aikataulussa. Määrärahalisäysten ja kehyksen sisällä toteutettavien uudelleen allokaatioiden osalta tuotettiin tietoa poliittisen päätöksenteon edellyttämällä tavalla.</p> <p>Rahapelitoiminnan tuottojen yleiskatteellisiin budjettivaroihin siirtämisen vaikutukset talouden suunnitteluun on koordinoitulaadukkaasti.</p> <p>Toimialan rahoituksen suunnittelu- ja toimeenpanoprosessin koordinaation uudistamista ja osallistavaa koordinaatiota on edelleen jatkettu osana rahoituksen yhteistyöryhmän toimintaa. Toimintatapa on yhtenäistänyt ministeriön sisäisiä prosesseja ja määrärahatarpeen arvioinnin perusteita sekä lisännyt rahoituksen asiantuntijoiden osaamista ministeriön rahoituksen kokonaisuudesta.</p>

Linjaukset 2022	Toteuma ja sen analyysi
Toteuttaminen	<p>Valtionosuusjärjestelmän sekä taloushallinnon koordinointi ja kehittäminen sekä palvelukyvyn ja jatkuvuuden varmistaminen</p> <p>Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusjärjestelmän toimeenpanoprosessi ja sen kehittämistyö on toteutettu laadukkaasti yhteistyössä osastojen ja Opetushallituksen kanssa.</p> <p>Osallistuttiin valtionosuusjärjestelmän tietojärjestelmien (ns. Kuntatietohanke ja VALOS) kehittämistyöhön yhdessä VM:n, Opetushallituksen ja muiden tahojen kanssa.</p> <p>Jatkettiin Handi-järjestelmän liittyvää kehittämistyötä koordinoimalla toimintamallia ja vastaamalla koko ministeriön yksiköt kattavan ostotiimin vetämisestä.</p> <p>Käynnistettiin Palkeiden vetämän kieku-järjestelmän uudistamiseen liittyvä hanke.</p> <p>Varmistettiin kirjanpitoyksikön laskentatoimen ja taloushallinnon toiminnan oikeellisuus ja laatu. Koordinoitiin ja toteutettiin ministeriön maksu- ja muu rahaliikenne asianmukaisesti. Valmisteltiin sisäinen budjetti ja toteutettiin sen seuranta.</p> <p>Osallistuttiin Valtionavustusten digitalisaatiohankkeen valmisteluun ja RRP-työryhmän työskentelyyn tuottamalla talouden asiantuntijapalveluita.</p> <p>Taloushallinnon prosessien kehittämis- ja uudistamistyötä jatkettiin palvelukyvyn ja jatkuvuuden varmistamiseksi. Opetushallituksen ja muiden virastojen määrärahan seuranta edelleen kehitettiin. Tuotettiin Sivistyshallinto 2030 kehittämishankkeen edellyttämät laskelmat ja osallistuttiin hankkeen valmistelutyöhön sekä yhteisten toimintojen uudistamista koskevan hankkeen käynnistämiseen.</p>
Tarkastus ja valvonta	<p>Valtionavustusten taloustarkastuksen ja valtionosuuksia koskevan tarkastustoiminnan toteuttaminen, määrällinen lisääminen ja menetelmien kehittäminen.</p> <p>Toimialan valvonta- ja tarkastustyön kehittämistä jatkettiin.</p> <p>Valtionavustusten tarkastukset toteutettiin pääosin tarkastussuunnitelman mukaisesti.</p> <p>Valtionavustusten ja -osuuksien tarkastamisessa käytettiin ministeriön kanssa sopimussuhteessa olevia tilintarkastusyhteisöjä.</p>
Muut tavoitteet	<p>Ministeriön toimintamenojen sopeuttamisohjelman toteuttamiseen ja seurantaan osallistuminen sekä siihen liittyvän asiantuntemuksen varmistaminen</p> <p>Osallistuttiin sopeuttamisohjelman toteutuksen seurantaan tuottamalla talouden ja henkilöstöressurssien seurantaan liittyviä analyysijä. Koordinoitiin toimintamenojen riittävyyden varmistamiseen liittyvää taloussuunnittelua lisäbudjettimenettelyin ja määrärahojen uudelleen allokointia pääluokan sisällä.</p>

Linjaukset 2022**Toteuma ja sen analyysi****Rahapelitoiminnan tuottojen alenemisesta aiheutuvaan valmistelutyöhön osallistuminen**

Tuotettiin rahapelitoiminnan tuottojen budjettimenettelyn uudistamiseen ja tuoton alenemisen kompensatioon liittyvät laskelmat ja koordinoitiin ministeriön osallistumista arpajaislain uudistamiseen liittyvään valmisteluun.

Kuntien rahoitus- ja muun ohjauksjärjestelmän uudistamistyöhön osallistuminen.

Osallistuttiin eri ministeriöiden ja sidosryhmien kanssa tehtävään valmistelutyöhön liittyen kuntien ohjauksen uudistamiseen hyvinvointialuiden perustamisen yhteydessä.

Kansainvälisten asiain sihteeristö**Linjaukset 2022****Toteuma ja sen analyysi****EU- ja monenkeskinen yhteistyö**

Viedään eteenpäin EU:n tulevaisuuskeskustelua ja -työtä. Huolehditaan Suomen ja UK:n yhteistyötä koskevien toimintasuositusten toimeenpanosta. Vahvistetaan ministeriön EU-osaamista ja myötävaikutetaan suomalaisten EU-rekrytoitumiseen.

Kansalaistilaisuuksien palaute on hyödynnetty vaikuttamistyössä ja määriteltäessä vuosien 2024–2029 EU:n toiminnan painopisteitä. Suomen ja Iso-Britannian välisten suhteiden edistämiseksi ministeriön erityisasiantuntija on aloittanut työnsä Suomen Lontoon suurlähetystössä. Ministeriön EU-osaamista on vahvistettu järjestämällä EU-tietoiskuja ja keskusteluja. Koko vuoden vaikuttamisella on myötävaikutettu suomalaisen korkean tason rekrytoinnin toteutumiseen EU-instituutiossa. On osallistuttu valtioneuvoston yhteiseen EU-rekrytointien kehittämistyöhön.

Tehdään tunnetuksi ja toteutetaan kansallisessa toiminnassa Unescon strategisia tavoitteita, suosituksia ja YK:n Agenda 2030:n toteuttamista.

Järjestettiin kansallinen asiantuntija- ja kuulemiskeskustelu Unescon suosituksesta tekoälyn etiikkaan liittyen. Varmistettiin avointa tiedettä koskevan Unescon suosituksen tunnetuksi tekeminen yhteistyössä Avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallisen koordinaation sihteeristön kanssa. Koordinoitiin Unescon kulttuurialaa koskeneiden sopimusten ja suositusten määräaikaisraportoinnit laajassa yhteistyössä alan toimijoiden kanssa. Osallistuttiin hallinnonalan kestävän kehityksen tapahtuman järjestämiseen.

Varmistetaan Suomen osallistuminen keskeisiin Unescon prosesseihin sekä elinikäisen oppimisen ja kulttuuripolitiikan maailmankonferensseihin.

Osallistuttiin asianmukaisen tason valtuuskunnilla useisiin korkeantason Unescon maailmankonferensseihin. Osallistuttiin pohjoismaisen ja EU-yhteistyön kautta Unescon hallintoneuvoston istuntojen valmisteluun. Suomi järjesti yhteistyössä Ahvenanmaan maakunnan kanssa laajapohjaisen, pohjoismaisen Unesco-asioiden koordinaatiokokouksen Maarianhaminassa.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Kahdenvälinen yhteistyö ja globaali vaikuttavuus

Jatketaan toimia globaalien oppimisen kriisin ratkaisujen sekä koulutusviennin edistämiseksi tiiviissä yhteistyössä kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Edistetään strategisempaa ja fokusoidumpaa osallistumista sekä suomalaista asiantuntijaosaamista kansainvälisillä foorumeilla.

Keväällä valmistui opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan koskeva Afrikka-toimintasuunnitelma, jonka tavoitteena on yhteistyön lisääminen suomalaisten ja afrikkalaisten toimijoiden välillä. Toimintasuunnitelman valmisteluun kutsuttiin laajasti hallinnon ja sidosryhmien edustajia. Poliittisen johdon ja asiantuntijoiden osallistumista ja suomalaisen asiantuntemuksen näkyvyyttä on lisätty kansainvälisissä konferensseissa ja muissa tilaisuuksissa. Ulkopuolisten toimijoiden, esim. Suomen ulkomaanedustustojen, osallistumista ja vaikuttamista on tuettu aktiivisesti.

Vastauksena toimintaympäristössä tapahtuneisiin muutoksiin jalkautetaan kahdenväliseen yhteistyöhön liittyvien käytänteiden uudistamista. Valmistaudutaan muutokseen, jonka myötä virtuaali- ja hybriditapaamisista tulee pysyvä osa kansainvälistä osallistumista ja vaikuttamista. Niiden rinnalla jatketaan perinteisten läsnäolupaamisten järjestämistä.

On jatkettu sekä fyysisten tapaamisten että virtuaalitapaamisten järjestämistä kestäväen kehityksen tavoitteet ja riskinäkökohdat huomioiden. On jalkautettu hybridimuotoiset tapaamiset osaksi virallisten delegaatioiden ohjelmia.

Vahvistetaan kansainvälistä viestintää Suomen tunnettuuden ja houkuttavuuden parantamiseksi.

Sähköistä viestintää erityisesti sosiaalisessa mediassa on lisätty, suomalaista koulutusta markkinoivien videoiden tuottamista jatkettu ja muita materiaaleja päivitetty. Kulttuurin maakuvatyön ja vienninedistämisen vahvistaminen on aloitettu yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Opiskelijoiden, tutkijoiden ja osaajien houkuttelu on Suomen viestien keskeisiä tavoitteita.

Toteutetaan yhdessä osastojen kanssa Barentsin euroarktisen neuvoston puheenjohtajuus (2021–2023).

Barentsin euroarktinen neuvosto jäädettiin yhteistyön Venäjän kanssa keväällä 2022. Tästä huolimatta toiminta jatkuu ja yhteistyötä pyritään edistämään maiden alueen toimijoiden kesken myös opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla.

Viestintäyksikkö

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Avoin, oikea-aikainen ja selkeä koronapandemian hoitoon liittyvä viestintä

Viestintäyksikön toimintaa on määrittänyt vuonna 2022 ajankohtaisten akuuttien tilanteiden viestintä. Alkuvuonna 2022 viestintäyksikkö priorisoi koronapandemian hoitoon liittyvää viestintää. Keväällä priorisoitiin viestintää, joka liittyi Venäjän aloittaman hyökkäyssodan aiheuttamiin vaikutuksiin hallinnonalalla.

Hallitusohjelman viestintä, erityisenä painopisteenä hallituksen suuret hankkeet, hallitusohjelman viestinnän yhteenvedo

Viestintäyksikkö on toteuttanut hallitusohjelman viestintää. Erityisenä painopisteenä kuluneen vuoden aikana ovat olleet Oikeus oppia ja Oikeus osata -ohjelmien viestintä sekä kulttuurin jälleenrakennustyön viestintä.

Viestintätaitojen lisääminen ministeriössä (tietoiskut eri teemoista, myös saavutettavuudesta)

Viestintätaitojen lisäämiseksi on suunniteltu koulutuspaketti mutta se toteutetaan vuonna 2023.

Uusien toimitilojen käytön tukeminen viestinnällä

Viestintä on osallistunut keväällä valmistuneiden uusien toimitilojen käytön opastukseen muun muassa tuottamalla työtilaoppaan ja muuta visuaalista materiaalia. Uusia toimitiloja on esitelty erilaisilla juttusarjoilla.

Viittomakielisen sisällön tuottaminen verkkosivuille

Ministeriön verkkosivuille on tuotettu viittomakielistä sisältöä ja tavoitteena on tuottaa uutta sisältöä säännöllisesti.

Työyhteisöviestinnän ja työnantajakuvan kehittäminen (uusissa toimitiloissa toimimisen tukeminen viestinnällä, LinkedInin käyttöönotto)

Osana työnantajakuvan kehittämistä viestintäyksikkö on ottanut käyttöön suomenkielisen LinkedIn-kanavan ja tuottanut sinne työnantajakuvaan liittyvää viestintää. LinkedIn-tilin seuraajamäärät ovat kasvaneet vuoden aikana huomattavasti.

Sidosryhmäkyselyn tekeminen ja sidosryhmätyön käsikirjan laatiminen

Sidosryhmäkysely on tehty. Sidosryhmätyön käsikirja valmistuu vuonna 2023.

3 Vaikuttavuus

Linjaukset 2022	Toteuma ja sen analyysi
<p data-bbox="300 577 453 678">Työllisyysaste nousee 75 prosenttiin.</p>	<p data-bbox="528 577 1286 712">Opintotuki: Opiskelijan omia tuloja korotettiin 25 prosentilla vuodeksi 2022. Opiskelijan omia tuloja korotetaan edelleen 1.1.2023 pysyvästi 50 prosentilla vuoden 2021 tasoon verrattuna (laki 941/2022). Toimenpiteiden työllisyysvaikutukset ovat arviolta 3 500 henkilöä.</p> <p data-bbox="528 730 1286 1003">Jatkuva oppiminen: Jatkuvan oppimisen uudistuksella tuetaan työelämän, yritysten ja yhteiskunnan pitkän aikavälin kasvupotentiaalia ja uudistumista sekä työllisyyttä. Uudistuksen linjauksia on viety vuosina 2021–2022 käytäntöön. Osana uudistusta perustettu Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus on ohjannut rahoitusta työelämän rakennemuutosta tukeviin koulutuksiin, hakevaan toimintaan ja kehittämistyöhön vuonna 2022 yhteensä 33,8 miljoonaa euroa, josta EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen rahoituksen osuus oli 6,5 miljoonaa euroa.</p> <p data-bbox="528 1021 1286 1189">Korkeakoulutus: OKM on toteuttanut vuoden 2021 lopussa valmistuneen korkeakoulutuksen kestävä kasvun ohjelman toimenpiteitä. Hankkeen tavoitteena on valmistella ehdotukset hallituksen kestävyystiekartan mukaisista korkeakoulujen toimenpiteistä, joilla kasvatetaan osaavan työvoiman tarjontaa sekä edesautetaan Suomen kestävä kasvua.</p> <p data-bbox="528 1207 1286 1375">Valmisteluryhmien työn pohjalta jatkettiin koulutusvastuujärjestelmän uudistamista, kansainvälisten osaajien määrän kasvattamiseen tähtäviä toimia, toimenpiteitä korkeakouluissa aloittavien lisäämiseksi, jatkuvan oppimisen kehittämistä laatimalla korkeakoulujen yhteinen strategia sekä T&K -rahoituslain valmistelua ja loppuun saattamista ja TKI-tiekartan toimeenpanoa.</p> <p data-bbox="528 1393 1286 1462">Työllisyysasteen kasvua tukevat myös KTPO:n tuloksellisuuskuvauksessa kuvatut toimet liittyen mm. jatkuvaan oppimiseen sekä aloituspaikkojen lisäämiseen.</p>
<p data-bbox="300 1489 485 1559">Koulutus- ja osamistaso nousee.</p>	<p data-bbox="528 1489 1286 1798">Korkeakoulutus: Vuonna 2022 on ammattikorkeakouluille kohdennettu yhteensä 1 590 lisäaloituspaikkaa strategiarahoituksella, ammattikorkeakoulujen harkinnanvaraisella rahoituksella ja RRP-rahoituksella. Paikoista on jäänyt täyttämättä 45. Yliopistoille on kohdennettu yhteensä 3 102 lisäaloituspaikkaa strategiarahoituksella ja RRP-rahoituksella. Paikoista on jäänyt täyttämättä 975. Kokonaisuutena korkeakouluissa I syklin (tarkoittaa toisen asteen tutkinnon jälkeen aloitettavaa koulutusta) opiskelupaikan vastaanottaneiden keskiarvo vuosina 2017–2019 oli 51 437 opiskelijaa. Vuonna 2021 paikan vastaanottaneita oli 62 385 kpl, eli kasvua 2017–19 keskiarvoon oli 21,3 %.</p>

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

**Oppimiserot ka-
ventuvat ja kou-
lutuksellinen ta-
sa-arvo lisääntyy.**

Valtion erityisavustuksilla on vahvistettu koulutuksellisen tasa-arvon sekä oppimisen ja lapsen tuen edistämiseksi tehtävää työtä. Varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen vuosille 2022–2023 myönnettiin osana Oikeus oppia -ohjelmaa yhteensä noin 102 miljoonaa euroa. Koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2022–2024 jaettiin noin 58 miljoonaa euroa. Avustuksilla on pystytty tukemaan esimerkiksi heikommassa asemassa olevien, vieraskielisten, maahanmuutto-taustaisten sekä erityisen ja tehostetun tuen piirissä olevien lasten ja oppilaiden oppimista ja kehitystä, tuettu syrjäytymisriskissä olevia ja ennaltaehkäisty koulupoissaoloja ja koulupudokkuutta. Rahoituksen turvin on pystytty mahdollistamaan tukitoimien lisäämistä ja lisäksi päiväkotien ja koulujen arkeen.

Lisäksi varhaiskasvatuslain mukaisen tuen uudistamisen edistämiseksi on myönnetty osana Oikeus oppia -ohjelmaa vuosille 2022–2023 erityisavustusta noin 34 miljoonaa euroa. Avustuksen avulla kehitetään pysyviä toimintamalleja, rakenteita ja toimintakulttuuria sekä tuetaan varhaiskasvatuksen järjestäjien mahdollisuuksia palkata varhaiskasvatuksen henkilöstöä varhaiskasvatuksen tuen lainmukaiseen, laadukkaaseen toteuttamiseen.

OECD arvioi Suomen pyynnöstä Oikeus oppia -hankkeen toimia ja tavoitteita. OECD suositti Suomelle varhaiskasvatuksen lähialueluperaatteen ja lähikoulu-periaatteen vahvistamista sekä esi- ja perusopetuksen tarveperusteisen rahoituksen ennakoitavuuden ja vaikuttavuuden parantamista. Varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin suunnattu avustus vakiinnutettiin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakiin vuonna 2022. Lakimuutos tuli voimaan vuoden 2023 alusta.

Lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus: Opetus- ja kulttuuriministeriö on toteuttanut lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelmaa, jonka tavoitteena on ollut kehittää lukiokoulutuksen laatua ja saavutettavuutta, edistää opiskelijoiden hyvinvointia sekä vahvistaa koulutuksen tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Osana laatu- ja saavutettavuusohjelmaa opetus- ja kulttuuriministeriö on valmistellut laajassa sidosryhmäyhteistyössä lukiokoulutuksen laatustrategian. Laatu- ja saavutettavuusohjelman toimeenpanoon on varattu 15 miljoonaa euroa. Kertomusvuonna lukiokoulutuksen laatustrategian toimeenpanoon kohdennettiin valtionavustusta 8,4 miljoonaa euroa.

Osana Oikeus osata -ohjelman toimeenpanoa vahvistettiin sosiaalisesti kestävää ammatillista koulutusta noin 5,4 miljoonan euron valtionavustuksella. Valtionavustuksen teemat valmisteltiin yhteistyössä opiskelijoiden ja koulutuksen järjestäjien kanssa. Toimenpiteiden tavoitteena on edistää yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista. Ammatillisen koulutuksen laadun vahvistamista on jatkettu lisäämällä opettajien ja ohjaajien määrää. Kertomusvuonna opettajien ja ohjaajien määrän lisäämiseen on myönnettiin 70 miljoonaa euroa.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Koulutus rakentaa yhteiskunnallista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus: Koulutuksellinen tasa-arvo ja sen edistäminen on vahvasti esillä oh-jausasiakirjoissa kuten koulutuspoliittisessa selonteossa sekä tulevaisuuskaitsauksessa. Selonteossa sekä tulevaisuuskaitsauksessa korostettiin perustaitojen varmistamisen tärkeyttä sekä yhdenvertaisten sivistyspalvelujen turvaamista muuttuvassa kuntatilanteessa.

Oikeus oppia -hankkeen työryhmistä koulutuksellisen tasa-arvon ja positiivisen erityiskohtelun edistämistä varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa valmistellut työryhmä luovutti esityksensä syyskuussa. Oppimisen tuen, lapsen tuen ja inklusion edistämistoimia valmistellut työryhmä antoi raporttinsa marraskuussa. Raporteissa esitettiin useita yhteiskunnallista tasa-arvoa edistäviä toimenpiteitä esimerkiksi rahoitukseen sekä lasten ja nuorten tukeen. Raportti luo edellytykset tuen kokonaisuudistuksen toteuttamiselle.

Koulutuspoliittisen selonteon linjauksen mukaisesti vakiinnutettiin koulutuksellista tasa-arvoa edistävän valtionavustus eli ns. tasa-arvoraha lainsäädäntöön.

Lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus: Toimeenpantiin 1.8.2021 voimaan tullutta laajennettua oppivelvollisuutta. Tavoitteena on nostaa väestön koulutus- ja osaamistasoa sekä taata, että jokainen nuori suorittaa toisen asteen tutkinnon. Tavoitteena on myös turvata kaikille elämässä ja yhteiskunnassa tarpeellinen perusosaaminen ja sivistys sekä edistää yhdenvertaisia mahdollisuuksia kehittää itseään. Uudistuksen tavoitteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden seurannasta julkaistiin seurantasuunnitelma. Toteutettiin ammatillisen koulutuksen Oikeus Osata laadun kehittämisohjelmaa sekä lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelmaa. Lisäksi toteutettiin toisen asteen koulutuksen kehittämishanke, johon liittyen työryhmä jätti toimenpide-ehdotukset, joilla varmistetaan lukio- ja ammatillisen koulutuksen saatavuutta ja laatua tulevaisuudessa. Valmisteltiin hallituksen esitys, joka sisälsi säännösesityksiä lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen samanaikaisesta suorittamisesta sekä ammatillisen koulutuksen rahoituksen jakamisesta oppivelvollisten ja jatkuvan oppimisen kohderyhmiin sekä rahoitusperusteiden yksinkertaistamisesta oppivelvollisten osalta.

Opintotuki: Valmisteltu opintolainahyvityksen ehtoihin joustoa, siten että opintolainahyvitykseen oikeuttavaa tutkinnon suorittamisaikaa voitaisiin pidentää yhdellä lukuvuodella, jos opiskelija osoittaa opintojensa viivästymisen johtuneen opiskelumaassa valinneesta sotatilasta tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavista poikkeuksellisista olosuhteista (laki 941/2022). Valmisteltu opiskelija-aterioiden enimmäishintaan kustannuskehitykseen perustuva korotus, jolla turvataan laadukkaan ruokapalvelun jatkuvuutta. Ateriatukea nostetaan 0,25 eurola 1.1.2023, jotta opiskelijalounaan hinta olisi kohtuullinen opiskelijalle.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Korkeakoulutus: Vuonna 2021 julkaistu korkeakoulutuksen saavutettavuussuunnitelma sisälsi korkeakouluille asetettujen tavoitteiden lisäksi tavoitteita myös opetus- ja kulttuuriministeriölle. Tavoitteiden mukaisesti ministeriö päätti mm. ottaa korkeakoulujen saavutettavuussuunnitelmat osaksi ministeriön ja korkeakoulujen välistä ohjausprosessia, käynnistää säädösvalmistelun koskien valmentavaa koulutusta, huomioida – informaatio-ohjauksen keinoin – saavutettavuustyö osana opettajankoulutusta ja opinto-ohjaajakoulutusta sekä tukea korkeakoulujen keskinäistä saavutettavuusasioihin liittyvää yhteistyötä sekä parhaiden käytäntöjen jakamista olemassa olevia verkostoja ja foorumeita hyödyntäen.

Kevään 2020 aikana toteutetun yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisestä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa koskeneen esiselvityksen pohjalta toteutettiin 2021–2022 laajempi selvityshanke KOTAMO. KOTAMO-hankkeessa tarkasteltiin sukupuolten tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja korkeakoulu yhteisöjen monimuotoisuuden toteutumisesta suomalaisissa korkeakouluissa. Selvityksessä nousi esiin uutta tietoa mm. etniseen taustaan perustuvan syrjinnän kokemuksista korkeakouluissa. Eräs hankkeen keskeisimmistä löydöksistä oli se, että etniset vähemmistöt kokevat syrjintää lähes kaksi kertaa useammin kuin etniset suomalaiset. Selvityksestä ilmenee myös, että naisten johtamat tutkimusryhmät olivat sukupuolijakaumaltaan tasapainoisempia tai naispainotteisempia kuin miesten johtamat ryhmät kaikilla tieteenaloilla. Naiset myös havaitsivat korkeakouluissa syrjintää hieman useammin kuin miehet.

Taiteen perusopetus: Hallituksen esitys laeiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain sekä taiteen perusopetuksesta annetun lain muuttamisesta (HE 160/2022 vp) annettiin eduskunnalle 19.9.2022 ja lakimuutos tuli voimaan 1.1.2023. Osaamisen tunnistamisen ja tunnustaminen edistämiseksi myös tiedot taiteen perusopetuksen opintosuorituksista voidaan merkitä Opetushallituksen ylläpitämään Koski-tietovarantoon. Muutos tukee osaltaan jatkuvan oppimisen uudistusta.

Lapset ja nuoret voivat hyvin. Nuorten syrjäytyminen vähenee ja nuorten osallisuus kasvaa.

Esi- ja perusopetus: Käynnistettiin toimenpiteitä koulupoissaoloihin puuttumiseksi. Käynnistettiin perusopetuksen sitouttavan kouluyhteisötyön mallin valtakunnallinen kehittäminen. Valmisteltiin perusopetuslain 26 §:n muutos, jonka mukaisesti opetuksen järjestäjä on velvollinen poissaolojen seurannan lisäksi ennaltaehkäisemään ja puuttumaan poissaoloihin suunnitelmallisesti. Laki tulee voimaan 1.8.2023.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Toimeenpantiin 1.8.2021 voimaan tullutta laajennettua oppivelvollisuutta. Tavoitteena on nostaa väestön koulutus- ja osaamistasoa sekä taata, että jokainen nuori suorittaa toisen asteen tutkinnon. Uudistuksen tavoitteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden seurannasta julkaistiin seurantasuunnitelma. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi joulukuussa ammatillisen koulutuksen järjestäjille 57,4 miljoonaa euroa vuoden 2022 toisella lisäsuoritepäätöksellä. Rahoituksella varmistettiin uuden tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) kattava järjestäminen ja tuettiin työvoimatarpeisiin vastaamista erityisesti hoi-va-alalla. Rahoituksella tuetaan myös Ukrainasta tulleille pakolaisille järjestettävää koulutusta. Rahoituksesta noin puolet kohdistuu koronaepidemian tukitoimiin. Rahoituksen lisäämisellä tuetaan koulutuksen järjestäjien mahdollisuutta riittävän ja alueellisesti kattavan tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen varmistamiseen, vaativaa erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden koulutuksen järjestämiseen sekä työvoiman saatavuuden ja kohtaannon parantamiseen mm. lähihoitajakoulutuksilla.

Opintotuki: Opintorahoihin on tehty opintotukilain mukaiset indeksikorotukset sekä 1.8.2022 voimaan tullut ylimääräinen määräajan voimassa oleva indeksikorotus (3,5 %). Lisäksi opintorahan huoltajakorotusta korotetaan määräaikaisesti vuonna 2023 10 eurolla kuukaudessa.

Nuoriso: Hallitusohjelman mukaisesti toimeenpantiin valtakunnallista nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaa. Ohjelmakauden nuorisoalan osaamiskeskustoiminnan kautta vahvistettiin nuorten osallisuutta sekä kohdennettua nuorisotyötä koskevaa osaamista ja kehittämistä toimialla. Valtionavustuksia kohdennettiin erilaisiin nuorten osallisuutta, yhdenvertaisuutta, hyvinvointia ja harrastustoimintaa tukeviin kohteisiin.

Valtion nuorisoneuvosto ja Nuorisotutkimusseura julkaisivat Kestävää tekoa! Nuorisobarometri 2021:n, jossa tarkasteltiin nuorten arvoja, asenteita sekä käyttäytymistä erityisesti kestävään kehitykseen liittyvissä asioissa. Tutkimusta varten haastateltiin 1835 nuorta vuonna 2021. Tutkimustulokset koskivat lisäksi nuorten vaikuttamistapoja ja koettuja vaikutusmahdollisuuksia, ympäristötiedon lähteitä, ilmastoon liittyviä tunteita sekä tulevaisuusoptimismia. Valtion nuorisoneuvosto teki tutkimuksen pohjalta politiikkasuositukset tukemaan lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksia. (ISBN 978-952-372-032-9, Nuorisobarometri 2021)

Kertomusvuonna tehtiin valtion nuorisoneuvoston toimeksiannosta selvitys nuorisojärjestöjen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmista (Metropolia amkk/ H. Kivimäki: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2022053113581>).

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Selvityksen tavoitteena oli luoda yleiskuva nuorisoalan järjestöjen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmien olemassaolosta ja niiden sisällöistä sekä selvittää, minkälaista tukea järjestöt kaipaavat yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyöhön. Enemmistöllä nuorisjärjestöistä on yhdenvertaisuus- tai tasa-arvosuunnitelma ja sen koetaan tuoneen muutoksia toimintaan. Toimijoista, joilla ei ole suunnitelmaa, suurin osa sanoi syyksi sen tarpeettomuuden tai kertoivat yhdenvertaisuustyön sisältyvän jo muihin asiakirjoihin, kuten toimintasuunnitelmaan. Nuorisjärjestöt kokevat yhdenvertaisuuden edistämisen vaatimukset ja velvoitteet epäselviksi ja riittävän tason määrittäminen on heidän kokemuksensa mukaan hankalaa. Nuorisoalalta puuttuu selvä näkemys siitä, mikä taho tukee heitä yhdenvertaisuustyössä.

Kansalaisten yhdenvertaisuus, tasa-arvo, yhdenvertaiset oikeudet, demokratia ja osallisuus sekä luottamus yhteiskunnan instituutioihin vahvistuvat.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on oikeusministeriön kanssa asettanut demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen kehittämisen ohjausryhmän. Ohjausryhmän tehtävänä on tukea koulujen ja oppilaitosten demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta, oppilaiden osallistamista sekä opetushenkilöstön valmiuksien lisäämistä koskevien hallitusohjelmakirjausten toimeenpanoa sekä tehdä esityksiä konkreettisiksi toimenpiteiksi. Osana ohjausryhmän työtä, Opetushallitus jakoi keväällä 2022 valtionavustusta yhteensä yhdeksälle peruskoululle Suomessa Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen pilottihankkeeseen. Avustuksen tarkoituksena on perusopetuksen demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen edistäminen ja kehittäminen perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti.

Yhteiskunnan ja kansalaisten hyvinvointi, lapsi- ja perheystävällisyys sekä ikäystävällisyys vahvistuvat ja eriarvoisuus yhteiskunnassa vähenee.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on osallistunut omalta osaltaan kansallisen lapsistrategian toimeenpanosuunnitelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteuttamiseen. Lisäksi ministeriö osallistui Istanbulin (naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäiseminen ja torjunta) ja Lanzaroten (lapsiin kohdistuvan seksuaalisen häirinnän, houkuttelun ja seksuaaliväkivallan ehkäiseminen) sopimusten toimeenpanosuunnitelmien valmisteluun. Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelma julkistettiin 8.3.2022 ja Lanzaroten sopimuksen kansallinen toimeenpanosuunnitelma 26.4.2022. Opetus- ja kulttuuriministeriö osallistuu jatkossa toimeenpanosuunnitelmien seurantaan ja Istanbulin sopimuksen osalta myös toimeenpanoon.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Ammatillisen koulutuksen järjestäjille myönnettiin 57,4 miljoonaa euroa vuoden 2022 toisella lisäsuoritepäätöksellä. Rahoituksella varmistettiin uuden tutkinto-koulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) kattava järjestäminen ja tuettiin työvoimatarpeisiin vastaamista erityisesti hoiva-alalla. Rahoituksella tuetaan myös Ukrainasta tulleille pakolaisille järjestettävää koulutusta. Rahoituksen lisäämisellä tuetaan koulutuksen järjestäjien mahdollisuutta riittävän ja alueellisesti kattavan tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen varmistamiseen, vaativaa erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden koulutuksen järjestämiseen sekä työvoiman saatavuuden ja kohtaannon parantamiseen mm. lähihoitaja-koulutuksilla.

Korkeakoulujen kansainvälisysohjelmassa (2021–2024) on valmistelussa/käynnistynyt toimenpiteistä, jotka tukevat maahanmuuttajien korkeakoulutukseen pääsyä, suomen/ruotsin kielen oppimista sekä suomalaisen yhteiskuntaan ja työelämään integroitumista. OKM osallistui TEM:n vetämään kotoutumista tukevan lakiuudistuksen valmisteluun kotoutumispoliittisen selonteon pohjalta.

Korkeakoulutuksen saavutettavuussuunnitelman jatkotyönä kaikilta korkeakouluilta pyydettiin korkeakoulukohtaiset saavutettavuussuunnitelmat, joissa maahanmuuttajat ovat yhtenä kohderyhmänä.

Korkeakoulujen ja sidosryhmien kanssa yhteistyössä laaditussa Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyysvisiossa vastuullinen ja vastaanottava Suomi on yksi toimintaa ohjaavista teemoista.

Vuonna 2021 valmistui työryhmäehdotus kulttuurisen moninaisuuden huomioimisesta kulttuurialalla ja kulttuuripoliitikassa. OKM valmisteli ehdotuksen pohjalta toimenpideohjelmia alalle ja kehitti dialogista vuorovaikutusta edistäviä menetelmiä ja toimia.

Kulttuuripalvelut ovat paremmin saavutettavissa ja kulttuurin toimintaedellytykset ovat vahvistuneet.

Taide- ja kulttuuripalvelujen tasa-arvoinen saatavuus alueellisesti ja sosiaalisesti on kulttuuripoliitiikan keskeisiä tavoitteita. Koronapandemiasta johtuneiden sulkujen ja rajoitusten takia kulttuuripalvelut eivät olleet normaaliin tapaan saatavilla vuosina 2020 ja 2021. Rajoitusten poistuttua vuoden 2022 alun jälkeen palvelujen tarjonta ja saatavuus paranivat, mutta yleisön varovaisuus vaikutti edelleen palveluiden käyttöön pitkin vuotta.

Koronapandemian takia kulttuurin toimintaedellytykset eivät ole voineet vahvistua, mutta toimintaedellytykset on kuitenkin pystytty pitämään yllä mm. koronatukien avulla.

Liikunnallinen kokonaisaktiivisuus nousee kaikissa ryhmissä ja ulkoi-lun ja arkiliikkumisen edellytykset paranevat.

Liikunta: Vahvistettiin koko väestön liikkumisen edistämiseen kohdistuvan Liikkuvat -kokonaisuuden johtamista, koordinaatiota sekä yhteistä rakennetta ja toimintatapoja. Laajennettiin, syvennettiin ja vakiinutettiin Liikkuvat-kokonaisuudessa toimivien ohjelmien toimintaa ja niiden välistä yhteistyötä. Kehitettiin seurantaa ja arviointia Liikkuvat-kokonaisuudessa.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Liikuntapaikkojen ja niihin liittyvien vapaa-aikatoimien perustamishankkeiden investointiavustuksia myönnettiin 18,6 miljoonaa euroa, ja OKM asetti aluehallintovirastojen käyttöön 9,6 miljoonan euron määrärahan myönnettäväksi aluehallintovirastojen toimivallan liikuntapaikkojen perustamishankkeiden investointiavustuksiin. Liikunnan koulutuskeskusten perustamishankkeiden valtionavustuksia myönnettiin yhteensä 1,8 miljoonaa euroa. OKM asetti aluehallintovirastojen käyttöön kahden miljoonan euron määrärahan käytettäväksi luonnon virkistyskäyttöön tarkoitettujen liikuntapaikkojen perustamishankkeiden investointihankkeisiin.

Seuratoiminnan kehittämistukea jaettiin paikallisille liikunta- ja urheiluseuroille lasten ja nuorten organisoidun liikunnan kehittämiseksi. Avustuksella pystytään lisäämään liikunnallista kokonaisuusaktiivisuutta edistämällä ja toteuttamalla tasa-arvoisia ja yhdenvertaisia liikunnan harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille, erityisesti matalan kynnyksen toiminnan kautta. Seuratukea jaettiin 376 hankkeelle. Osassa kehittämishankkeita on mukana myös soveltavan liikunnan ryhmiä ja erityisiä toimia saada maahanmuuttajataustaiset mukaan toimintaan. Avustetuissa hankkeissa on yhtenä keskeisenä tavoitteena myös ehkäistä liikunnan drop outia, mikä osaltaan edistää liikunnallisen elämäntavan omaksumista.

Suomi on kansainvälisesti houkutteleva paikka opiskella, tutkia ja investoida.

Korkeakoulutus: Tavoite on horisontaalinen ja sen toteuttaminen eri hallinnonalojen ja muiden toimijoiden yhteistyötä. Talent Boost-ohjelma on luonut mahdollisuuksia viestintään ulkomailla, että vahvistanut kansallisesti työelämän vastaanottavuutta ja ulkomaisten osaajien inklusiota. Korkeakoulujen, tutkimuslaitosten, virastojen, kuntien sekä ministeriöiden yhteistyö on vahvistunut tavoitteen saavuttamiseksi.

Kansalliset yhteiset toimet (mm. Team Finland Knowledge -verkoston korkeakoulutuksen ja tutkimuksen erityisasiantuntijat kahdeksassa asemapaikassa, yhteistyö Team Finland -verkostossa, Study and Work in Finland, Future is made in Finland-webinaarisarja, ministerien ja ministeriön ylimmän johdon esiintymiset eri tilaisuuksissa jne.) ovat vahvistaneet Suomen näkyvyyttä pandemia-ajasta huolimatta. Maakuvatyössä on edelleen vahvistettava Suomea korkealaatuisen korkeakoulutuksen ja tutkimuksen maana. Tätä viestiä on voimistettu kansallisesti eri yhteyksissä, mm. vahvistaen Lippulaivojen roolia niin maakuvatyössä kuin vierailuilla eri maissa. Myös korkeakoulujen yhteiset globaalihankkeet ovat lisänneet tietoa Suomesta vastuullisena ja korkeatasoisena kumppanimaana. Korkeakouluopiskelijoiden ja tutkijoiden maahantulon sujuvuutta ja Suomeen integroitumista on edistetty ulkomaalaislain- ja lupamenettelyjen kehittämistyössä valmistelemalla asiaa koskeva hallituksen esitys. Ulkomaalaisten opiskelijoiden Suomeen jäämistä tukevien lakimuutosten myötä korkeakouluopiskelijoille myönnetään oleskelulupa koko tutkinnon suorittamisen ajaksi ja muutetaan lupa tilapäisestä jatkuvaksi. Lisäksi valmistumisen jälkeinen työnhakulupa pidennetään kahteen vuoteen.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Investointien lisäämiseksi ja yritys yhteistyön vahvistamiseksi Team Finland Knowledge -verkoston erityisasiantuntija rekrytoitiin Los Angelesiin. Myös erityisasiantuntijan siirtäminen Buenos Airesista Sao Pauloon vahvistaa yritys yhteistyötä Team Finland-sateenvarjon alla (erityisesti suomalaisyritykset Brasiliassa ja Uruguayssa). Erityisasiantuntijan työ Lontoossa on lisännyt osaamiskosysteemien kiinnostusta molempiin suuntiin.

Työtä opiskelijoiden maahantulo prosessin sujuvoittamiseksi jatkettiin. Kertomusvuonna voimaan tulivat lakimuutosten jälkeen kolmansista maista tuleville opiskelijoille voidaan myöntää oleskelulupa koko tutkinnon suorittamisen ajaksi ja valmistumisen jälkeen voidaan myöntää oleskelulupa työnhakua ja yritystoiminnan aloittamista varten kahdeksi vuodeksi. Jatkotutkinto-opiskelijoiden ja tutkijoiden oleskeluluvan keston muutokset ovat jatkovalmistelussa.

Suomi kehittyy tutkimus- ja innovaatioympäristönä sekä aineettomat ja aineelliset investoinnit lähetevät kasvuun.

Kansallinen tutkimuksen, kehittämisen ja innovaatioiden (2020, päivitetty 2021) tiekartan toimeenpanoa jatkettiin. TKI-tiekartta on TKI-toimintaympäristön kehittämisen kokonaisuus, joka kokoaa niin osaamisen vahvistamiseen, TKI-toimijoiden yhteistyön lisäämiseen kuin julkisen hallinnon ja TKI-järjestelmän johtamisen kehittämistoimet yhteen. Hallitusohjelmaan kirjatun tutkimus- ja kehittämismenojen BKT-osuuden nostamiseksi 4 %iin vuoteen 2030 mennessä valmisteltiin vuoden 2022 aikana valtion T&K-rahoituksen lisäyksiä vuosina 2024-2030 koskeva laki sekä T&K-verovähennyksen laajennus, jotka tulivat voimaan vuoden 2023 alusta. Lisäksi parlamentaarisen TKI-työryhmän puitteissa aloitettiin valmistelu pitkäjänteisen T&K-rahoituksen suunnitelmaksi. Pitkäjänteinen T&K-rahoituksen suunnitelma on valtion T&K-rahoituslain mukainen suunnitelma siitä, miten valtion T&K-rahoituksen lisäyksiä tulisi kohdentaa. Suunnitelman valmistelu jatkuu vuoden 2023 alkupuolelle.

Osaaminen ja jatkuva oppiminen vahvistavat turvaa työn murroksessa.

Jatkuvan oppimisen uudistuksella tuetaan yksilöiden ja työpaikkojen kyvykkyyttä vastata työelämän muutoksiin. Uudistuksen linjauksia on viety vuosina 2021-2022 käytäntöön. Kansallinen korkeakoulujen jatkuvan oppimisen strategia julkaistiin joulukuussa 2022. Toisen asteen tutkintojen perusteiden kehittämisessä arvioidaan ammatti- ja erikoisammattitutkintojen joustavuuden lisäämistä ja tehdä esitys tutkinnon osaa pienempien osaamiskokonaisuuksien määrittelyksi. Vapaassa sivistystyössä kehitetään kansallinen osaamismerkkijärjestelmä aikuisten perustaidoille. Opetus- ja kulttuuriministeriö kehittää yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön ja hallinnonalojen virastojen kanssa elinikäistä ohjausta, ennakoitua ja osaamisen tunnistamista.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus: Jatkuvan oppimisen digitaalisen palvelukokonaisuuden toteuttamista jatkettiin. Johtuen Suomen osuuden pienentymisestä EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksista ja samalla hankkeen saaman rahoituksen pienentymisestä, on hankkeen suunnitelmaa päivitetty. Valmistelu on edennyt toteutusvaiheeseen. Kehittämistyössä ovat mukana Opetushallitus, KEHA-keskus sekä korkeakoulut Digivisio 2030-hankkeensa kautta. Työhön osallistuu myös Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus (Jotpa). Jatkuvan oppimisen digitaalisen palvelukokonaisuuden rahoitus tulee EU:n kertaluonteisesta elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRP). Hankekehittäminen on osa jatkuvan oppimisen parlamentaarisen uudistuksen linjausten toimeenpanoa sekä Suomen kestävän kasvun Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelmaa. Palvelukokonaisuus tulee sisältämään 28 eri palvelua, jotka tunnistettiin keväällä 2022 tehdyssä tavoitearkkitehtuurityössä, josta raportoitiin EU-komissiolle. Tämän jälkeen käynnistyi palvelukehitystyö yhdessä OPH:n ja KEHA-keskuksen kanssa.

Luovien alojen työpaikat lisääntyvät, osuus BKT:sta nousee ja työntekijöiden työskentelyedellytykset paranevat.

Koronapandemian takia tavoite ei ole voinut toteutua. Tiedot BKT-osuudesta vuosilta 2021 ja 2022 saadaan myöhemmin. Tilastokeskuksen kulttuurisatelliittitilinpidon mukaan v. 2020 sekä tuotoksen että arvonlisäyksen osuus BKT:stä pieneni enemmän kuin koko talouden. Toimialan sisällä suhteellisesti eniten laskivat taiteilija-, näyttämö- ja konserttitoiminta sekä kulttuuritapahtumien järjestäminen ja siihen liittyvä toiminta, mutta kasvua oli radion ja television, viihde-elektronikan sekä elokuvien, videoiden ja tietokonepelien ryhmässä. Tilastokeskuksen kulttuuri- ja viihdealoja koskevien tietojen mukaan näiden alojen palkkasumma- ja liikevaihto palautui vuosien 2020 ja 2021 voimakkaan laskemisen jälkeen.

Suomi tunnetaan teknologisen kehityksen, innovatiivisten hankintojen ja kokeilukulttuurin edelläkävijänä.

CSC Tieteen tietotekniikan keskus Oy:n isännöimä yhteiseurooppalainen (EuroHPC) supertietokone LUMI saatiin kotimaisten ja eurooppalaisten tutkijoiden käyttöön loppuvuodesta 2022.

Kestävä kehitys on toiminnan perusta ja Suomi on hiilineutraali vuonna 2035.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen käynnistämää koulutuksen ilmasto- ja kestävyyskasvatushanketta jatkettiin. Hankkeella tuetaan peruskoulujen ja toisen asteen oppilaitosten toiminta-kulttuurin muutosta kohti ekologisesti kestävämpää elämäntapaa ja vahvistetaan oppilaiden ilmastonmuutoksen hillintään liittyviä taitoja.

Linjaukset 2022**Toteuma ja sen analyysi**

Liikunta: Valtion liikuntaneuvosto julkaisi tammikuussa 2022 arvioinnin kestävästä kehityksestä valtion liikuntaa ja urheilua edistävissä toimenpiteissä. Arvioinnissa käytiin läpi keskeiset kestävä kehityksen sitoumukset ja arvioitiin niiden merkitystä sekä niistä nousevia teemoja, tavoitteita ja vaatimuksia opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntahallinnon kannalta. Tämän jälkeen arvioinnissa tarkasteltiin opetus- ja kulttuuriministeriön ohjauskeinoja sekä niiden taustalla olevia prosesseja kestävä kehityksen näkökulmasta ja arvioitiin toimenpiteiden vaikutuksia ja vaikuttavuutta. Lisäksi tunnistettiin hyviä kestävä kehityksen edistämisen käytäntöjä muilta hallinnonaloilta. ([Valtion liikuntaneuvosto: Kestävä kehitys valtion liikuntaa ja urheilua edistävissä toimenpiteissä](#))

Korkeakoulutus: Vuoden 2022 aikana käynnistyi parlamentaarinen valmistelu pitkäjänteisen T&K-rahoituksen suunnitelmasta. Suunnitelmassa korostetaan muun muassa T&K-toiminnan mahdollisuuksia kestävyysmurrosten ratkaisujen tuottamisessa. Suunnitelman valmistelu jatkuu 2023 puolelle. Vuoden 2022 aikana Suomen Akatemian kautta on jaettu Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitusta tutkimukseen, joka kohdistuu ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja hiilineutraaliuteen. Koulutusta ja tutkimusta koskevia toimia on sisällytetty osaksi hallituksen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista koskevaa tiekarttaa, minkä johdosta Suomen Akatemia on kartoittanut ilmastonmuutokseen liittyvää osaamista sekä osoittanut 10 miljoonaa euroa ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen tutkimukseen. Lisäksi kansallinen tutkimusinfrastruktuuristrategia korostaa kestävä kehitystä ja hiilineutraaliutta osana tutkimusinfrastruktuureja koskevia periaatteita. Kajaanissa toimintansa aloittanut yhteiseurooppalainen LUMI-supertietokone esimerkiksi on hiilineutraali.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on ohjauksellaan edistänyt korkeakoulujen (korkeakoulujen 2021–2024 sopimuskauden valmistelu) hiilijalanjäljen mittaamista. Asiaa käsiteltiin korkeakoulujen kanssa mm. korkeakoulujen sopimuskauden välitarkastelun yhteydessä vuoden 2022 aikana ja etenemisestä sovittiin korkeakoulusektoreiden kanssa. Korkeakoulusektorit jatkoivat kestävä kehitystä ja vastuullisuutta koskevien toimintaohjelmien toimeenpanoa.

Kulttuuri: OKM tukee luovien alojen ekologisen kestävyysmurroksen toimenpideohjelman laatimiseen tähtävä hanketta, jonka käytännön toteutuksesta vastaa Uudenmaan liitto. Laadittavaan toimenpideohjelmaan sisältyy valtakunnallinen ulottuvuus ja sitä pilotoidaan Uudellamaalla. OKM tukee myös hanketta, jonka tavoitteena koko AV-alan tuotantotoiminnan muuttaminen ekologisemmaksi.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Monenkeskinen yhteistyö ja globaali vastuu vahvistuvat.

Korkeakoulutus: Globaali vastuu ja monenkeskinen yhteistyö toteutuvat sekä eurooppalaisessa yhteistyössä että kansallisesti. Suomi on aktiivisesti osallistunut EU:n ja globaalien etelän alueiden välisiin tutkimus- ja innovaatiodialogeihin (EU-Latinalainen Amerikka, EU-Afrikan Unioni). Suomi on luotettava kumppani ilman historiallisia painolasteja. Vuonna 2020 korkeakoulujen kanssa sovittiin tulossopimusprosessissa, että korkeakoulujen rahoitusmallin strateginen osio mahdollistaa korkeakoulujen yhteisten vastuullisten pilottien aloittamisen sovituisissa maissa vuodesta 2021 alkaen (Afrikan maita, Kiina, Intia, Yhdysvallat) ja sovituisilla aloilla (oppiminen ja opettaminen, terveys ja hyvinvointi, kestävä kehitys ja vastuullisuus). Globaalipilotit ovat aloittaneet toimintansa. OKM on tukenut toimintaa yhteisillä ja pilottikohtaisilla tilaisuuksilla. Eteläisen Afrikan, Intian, Kiinan ja Yhdysvaltojen TFK-erityisasiantuntijat ovat toimineet pilottien sparraajina. Kiinan ja Intian kanssa käydyissä kansallisissa neuvotteluissa pilotit on nostettu esiin. Yhdysvaltojen osavaltioiden kanssa tehdyssä yhteistyössä pilotit ovat myös mukana.

Kansallinen ja eurooppalainen yhteistyö on vahvistunut myös ihmisoikeuksia, tieteen vapautta ja autonomiaa koskevista keskusteluista ja prosesseista (esim. Venäjän sanktiot, Ukraina-toimet, Kiina-toiminnan yhteiset eurooppalaiset viestit ja parhaat käytännöt, sekä tiedonjakaminen Euroopan ja Pohjoismaiden tasolla että kansallisesti). Suomelta puuttuu kansallinen globaalivastuullinen korkeakoulutuksen ja tutkimuksen ohjelma globaalien etelän kanssa. Elokuussa julkaistu korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden visio nostaa esiin Suomen ratkaisemassa kestävä kehityksen haasteita.

Kansalaislähtöisiä julkisia palveluita kehitetään. Edistetään digitaalisia palveluita ja esteettömyyttä sekä selkeää hallinnollista kieltä.

Jatkettiin perusopetuksen oppimistulosarviointien digitaalisen järjestelmän kehittämishanketta (DigiOTA) sekä varhaiskasvatuksen kansallisen laadun-arviointijärjestelmän Valssin kehittämistä. DigiOTA-hankkeessa kehitettävällä palvelulla Karvi toteuttaa perusopetuksen oppimistulosten arvioinnin vuodesta 2024 eteenpäin. Valssi-järjestelmällä tuetaan järjestäjiä ja palveluntuottajia heidän laadunhallinnassaan. Valssi avataan kaikille varhaiskasvatuksen järjestäjille ja palveluntuottajille elokuussa 2023.

Digitaalisten palveluiden yhteentoimivuuden edistämiseksi jatkettiin varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen viitearkkitehtuurityön toteuttamista sidosryhmäyhteistyössä. Digitalisaation viitekehityksessä tunnistettiin keskeiset kehittämiskohteet ja luotiin työpaketointiluonnos, jonka toteutus aloitetaan vuoden 2023 aikana.

Julkaistiin ensimmäiset Varhaiskasvatuksen tietovarantoon (Varda) pohjautuvat tilastoraportit varhaiskasvatuksessa olevista lapsista, toimijoista ja toimipaikoista. Tilastopalvelu Vipusesta löytyvät raportit ovat kaikkien avoimesti hyödynnettävissä.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Poikkihallinnollinen yhteistyö julkisessa hallinnossa vahvistuu.

Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus: Hallitusohjelmassa todettu neuvolan ja varhaiskasvatuksen interventiohanke toteutetaan OKM:n, STM:n, OPH:n ja THL:n yhteistyöhankkeena. Hankkeen tavoitteena on lisätä varhaiskasvatuksen osallistumisastetta. Hankkeessa tuotetaan materiaalia varhaiskasvatuksen palveluohjauksen tueksi sekä koulutusmateriaalia neuvolan, varhaiskasvatuksen ja muiden perhepalveluiden henkilöstölle. Maaliskuussa 2022 julkaisussa **TEAS-hankkeena toteutetussa raportissa** kuvataan nykyisiä neuvolan ja varhaiskasvatuksen yhteistyökäytäntöjä sekä varhaiskasvatuksen palveluohjausta ja näiden kehittämistarpeita.

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti tammikuussa 2021 toimenpideohjelman kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Toimenpiteitä on toteutettu mm. oikeusministeriön ja sisäministeriön kanssa. Tavoitteena on varmistaa, että jokainen lapsi ja nuori saa käydä koulua turvallisesti. Taustalla ovat hallitusohjelman kirjaukset syrjimättömyydestä, jokaisen lapsen ja nuoren oikeudesta koskemattomuuteen sekä nollatoleranssista koulukiusaamiselle. Toimenpideohjelman toimia on toteutettu laaja-alaisesti varhaiskasvatus, koulut, oppilaitokset sekä korkeakoulut ja nuorisotyö huomioiden.

Oikeus oppia -ohjelman ja kansallisen demokratiaohjelman puitteissa opetus- ja kulttuuriministeriö asetti yhteistyössä oikeusministeriön kanssa vuosiksi 2020–2023 demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen kehittämisen ohjausryhmän, jonka tehtävänä on ollut tukea koulujen ja oppilaitosten demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta, oppilaiden osallistamista sekä opetushenkilöstön valmiuksien lisäämistä koskevien hallitusohjelmakirjausten toimeenpanoa sekä tehdä esityksiä konkreettisiksi toimenpiteiksi. Ohjausryhmän johdolla on käynnistetty mm. demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta koskevien hyvien käytäntöjen koonti ja pilotointi sekä seurattu ja tuettu aihetta koskevien selvitys- ja tutkimushankkeiden toteutusta. Ohjausryhmässä esiin tuotuja ratkaisuehdotuksia demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen kehittämiseksi otettiin myös huomioon demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen valmistelussa. Ohjausryhmän toimikausi päättyy 1.6.2023.

Keväällä 2022 käynnistyi myös tutkimushanke (VN-TEAS), jonka tavoitteena on arvioida varhaiskasvatussuunnitelman ja opetussuunnitelmien perusteissa määriteltujen demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen osaamistavoitteiden käytännön toteutumista varhaiskasvatuksessa, kaikilla kouluasteilla ja opettajankoulutuksessa.

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Liikunta: Liikuntapolitiikan koordinaatioelin (LIPOKO) on toimeenpannut toimintasuunnitelmaansa (2021) ja seurannut sen toteutumista. Eri ministeriöiden seurantaraportointi osoittaa, että toimenpiteiden toteuttaminen on edennyt suunnitelmien mukaisesti. Kaikkien ministeriöiden toimialoilla toteutetaan laaja-alaisesti erilaisia liikkumisen edistämisen toimenpiteitä. Liikuntapolitiikan koordinaatioelimen alaisuuteen perustettiin syyskuussa 2021 alaryhmä ”Liikuntaneuvonta osana elintapaohjausta uusissa sote-rakenteissa”. Työryhmä koostui poikkihallinnollisista toimijoista: OKM:n, STM:n, sairaanhoitopiirien, kuntien, tutkijoiden (UKK-Instituutti), liikunta- ja kansanterveysjärjestöjen sekä Liikkuva aikuinen -ohjelman edustus. Työryhmä julkaisi kesäkuussa 2022 ohjeistuksen kunnille, miten toimenpanna ja suunnitella yhdyspintaan sijoittuvia liikunnan palveluketjuja hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa 1.1.2023. Erityisesti liikuntaneuvonta, soveltavan liikunnan palvelu ja Move!-mittaukset ovat yhdyspintaan sijoittuvia tehtäviä, joiden palveluketjujen toimivuus on ensiarvoisen tärkeää myös uusissa hallinnollisissa rakenteissa. LIPOKO:n toisen alaryhmän, Liikkumisvaikutusten arvioinnin kehittämistyöryhmä (toimikausi 1.9.2021–31.5.2022) tehtävänä oli laatia suunnitelma, joka sisältää toimenpiteet liikkumisvaikutusten arvioinnin integroimiseksi osaksi erilaisia nykyisiä vaikutusten arviointeja sekä määritellä toimenpiteiden toteuttamisen vastuutahot. Työryhmässä oli edustettuna vaikutusarvioinnin asiantuntijoita eri ministeriöistä, THL:stä, Kuntaliitosta sekä kunnista. Työryhmä julkaisi kesäkuussa 2022 liikunta- ja liikkumisvaikutusten arvioinnin (LIVA) loppuraportin, jossa kuvataan, miten eri hallinnonaloilla tehtävien toimenpiteiden tai päätösten vaikutuksia ihmisten liikkumiseen voidaan ja olisi tärkeää arvioida.

OKM:n edustaja oli mukana valtioneuvoston kanslian Terveet tilat 2028 -hankkeen pääsihteeristössä. Muut hankkeeseen osallistuvat ministeriöt ovat ympäristöministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö. OKM:n edustaja oli ohjausryhmän jäsenenä ympäristöministeriön lähiöohjelman 2020–2022 rahoittamassa yliopistojen laaja-alaisessa yhteishankkeessa Yhdenvertainen ja liikunnallinen lähiö. OKM:n edustaja oli varapuheenjohtajana Kansanterveyden neuvottelukunnan alaisessa Liikunnan ja ravitsemuksen edistäminen uusissa sote-rakenteissa -jaostossa. OKM:n edustajat olivat jäseninä ESR+ Työelämän kehittäminen -ohjausryhmässä. OKM oli aktiivisesti mukana ympäristöministeriön asettamassa kansallisen luonnon virkistyskäytön strategian 2030 koordinaatioryhmässä.

Kulttuuri: OKM:n ja STM:n yhteistyöryhmässä on edistetty kulttuurihyvinvointitoimintaan liittyviä hallinnollisia ja toiminnallisia rakenteita.

Tietopolitiikan johtamista vahvistetaan. Julkisen tiedon avoimuus lisääntyy.

Julkisilla varoilla rahoitetun tutkimuksen yhteydessä syntyneiden tieteellisten julkaisujen avoin saatavuus on asetettu päämääräksi sekä EU:ssa että Suomessa. OKM:n myöntämä valtionavustus Tieteellisten seurain valtuuskunnalle (TSV), jonka TSV jakaa edelleen tieteellisille seuroille tiedelehtien julkaisemiseen, vaatii jatkossa yhteensopivuutta Suomen Akatemian avoimuuslinjausten kanssa.

Linjaukset 2022**Toteuma ja sen analyysi**

OKM:n rahoittama Fairdata-kokonaisuus muodostuu tärkeimmistä Avoimen tieteen viitearkkitehtuurissa kuvatuista tutkimusprosessia tukevista palveluista digitaalisten aineistojen hallintaan. Palvelu tarjoaa tutkimuksen tuottamien aineistojen ja niihin liittyvien metatietojen turvallisen säilytyksen ja löydettävyyden.

Henkilöstöjohtamisen uudistusohjelman toteutusta tuetaan siten, että parannetaan valtion kilpailukykyä työnantajana sekä valmistautaan suureen rekryointitarpeeseen.

Henkilöstöjohtamisen uudistusohjelman linjaukset on otettu huomioon OKM:n virastojen tulossopimuksissa kaudelle 2019–2023 osana henkisten voimavarojen hallinnan tavoitteita. Tavoitteissa painotetaan, että virastot kehittävät ja johtavat työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja hyvinvointi, asiantuntemus, vahva osaaminen ja sen kehittäminen, liikkuvuuden edistäminen sekä valtion työnantajakuvan uudistaminen.

4 Toiminnallinen tehokkuus

Opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnan taloudellisuuden ja tehokkuuden seuranta perustuu sisäisen laskennan tuottamiin tietoihin toimintayksiköiden ja toimintaprosessien kustannuksista. Tiedot tuotetaan palkkojen osalta Kiekun ajanhallinnan työaikailmoitusten perusteella. Prosesseille kohdennetaan noin 98 % opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnan kustannuksista. Kustannuksiin sisältyy kaikki opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnasta aiheutuvat kustannukset riippumatta siitä, miltä talousarvion momentilta ne on rahoitettu.

4.1 Toiminnan tuottavuus

Toiminnan tuottavuutta on arvioitu tarkastelemalla henkilötyövuosia ja toiminnan kustannuksia toiminnoittain. Vuonna 2022 opetus- ja kulttuuriministeriön henkilötyövuosien kokonaismäärä kasvoi 14 henkilötyövuodella vuoteen 2021 verrattuna.

Opetus- ja kulttuuriministeriön työajankäyttö ja kokonaiskustannukset prosesseittain vuosina 2020–2022

Prosessit	2020 HTV	2021 HTV	2022 HTV	Muutos %	2020 1 000 euroa	2021 1 000 euroa	2022 1 000 euroa	Muutos % 21/22
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	46,1	51,8	48,9	-5,6 %	13 114	30 164	33 309	¹⁾ 10,4 %
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	14,7	15,4	13,2	-14,2 %	1 322	1 276	1 181	-7,5 %
Ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu	28,7	29,2	25,5	-12,5 %	3 001	3 290	3 018	-8,3 %
Muut ministeriökohtaiset erityistehtävät	17,2	17,3	16,2	-6,2 %	20 193	1 213	1 200	¹⁾ -1,1 %
EU- ja kansainväliset asiat	16,8	18,1	16,2	-10,6 %	2 000	2 158	2 904	34,6 %
Sisäinen hallinto	56,5	60,7	57,5	-5,4 %	6 071	5 363,4	5 279,5	-1,6 %
Palkallinen poissaolo	64,6	66,1	71,2	7,8 %	5 248	5 661,7	6 239,0	10,2 %
YHTEENSÄ	244,5	258,6	248,7	-3,8 %	50 948,8	49 126,9	53 129,4	8,1 %
Prosesseille kohdistamattomat kustannukset					334,9	403,2	273,4	-32,2 %
Opintotuen muutoksenhakulautakunta					679,6	637,0	683,3	7,3 %
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ					51 963,2	50 167,0	54 086,2	7,8 %

Opetus- ja kulttuuriministeriölle kohdistettu osuus VNHY:n toimintamenojen kustannuksista vuonna 2022 oli yhteensä 6 677 822 euroa, mikä on 805 553 euroa vähemmän kuin vuonna 2021. Muutos aiheutuu pääasiassa pienentyneistä toimitilakustannuksista.

1) Sisältää KTPO:n ostamia atk:n käyttöpalveluja ja tietotekniikan asiantuntijapalveluja

v. 2022 19 460 (Vuonna 2022 kulut sisältyvät yhteiskuntapolitiikan ja strategian ja seurannan prosessiin)

v. 2021 19 485 (Vuonna 2021 kulut sisältyvät yhteiskuntapolitiikan ja strategian ja seurannan prosessiin)

v. 2020 19 011 (Vuonna 2020 kulut sisältyvät muut ministeriökohtaiset erityistehtävät prosessiin)

4.2 Toiminnan taloudellisuus

Toiminnan taloudellisuutta arvioidaan tarkastelemalla ministeriön toimintamenoja menolajeittain sekä arvioimalla toimintamenojen htv-kehitystä. Ministeriön toimintamenot olivat vuonna 2022 yhteensä 20,9 miljoonaa euroa, mikä on 0,6 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2021. Toimintamenojen suurimmat kuluerät ovat henkilöstökulut (86 %) sekä palveluostot (13 %). Henkilöstökulut kasvoivat 0,2 milj. euroa ja palveluostot vähenivät 0,7 miljoonaa euroa vuoteen 2021 verrattuna. Vuonna 2022 toimintamenojen htv-määrä oli 230.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot menolajeittain vuosina 2020–2022*

Menolaji	2020	2021	2022	Muutos 21/22	
	1 000 euroa	1 000 euroa	1 000 euroa	1 000 euroa	%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	29	58	28	-29	-51 %
Henkilöstökulut	17 219	18 039	17 888	-150	-1 %
Vuokrat	33	32	23	-9	-28 %
Palvelujen ostot	2 305	2 123	2 798	675	32 %
Muut kulut	95	63	145	82	129 %
Yhteensä	19 681	20 315	20 883	568	3 %
HTV (toimintamenot)	228	236	230		

*Luvut eivät sisällä Opintotuen muutoksenhakulautakuntaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriölle kohdistettu osuus VNHY:n toimintamenojen kustannuksista oli 6 677 822 euroa vuonna 2022 (Ei sisälly taulukkoon)

4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Opetus- ja kulttuuriministeriössä ei ole asetettu maksullista toimintaa koskevia tulosta-voitteita. Valtion talousarviosta annetun lain 16 §:n 2 momentin (1096/2009) mukaan viraston ja laitoksen on järjestettävä maksullisen toiminnan kannattavuuden seuranta siten, että maksullisen toiminnan vuositulo voidaan esittää tilinpäätöksen yhteydessä. Valtiokonttorin määräyksen mukaan kirjanpitoyksikön tulee esittää yksittäisen osa-alueen kustannusvastaavuuslaskelma toimintakertomuksessa, jos osa-alueen tuotot ovat vähintään 1 milj. euroa.

Vuonna 2022 maksuperustelain mukaiset suoritteiden tuotot olivat opetus- ja kulttuuri-
ministeriössä yhteensä 0,1 milj. euroa ja kirjanpitoyksikössä yhteensä 0,7 milj. euroa.
Kansallisen audiovisuaalisen instituutin Kilpailulain 30 d §:ssä (721/2019) tarkoitetun
toiminnan tuotot olivat vuonna 2022 yhteensä 0,2 milj. euroa ja Kotimaisten kielten
keskuksella 0,1 milj. euroa. Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannus-
laskennan periaatteista on esitetty liitteessä 18.

5 Tuotokset ja laadunhallinta

5.1 Ministeriön suoritteiden määrät

Esitettävät määrälliset tiedot eivät kuvaa opetus- ja kulttuuriministeriössä käsiteltyjen asioiden laajuutta, laatua tai vaikeusastetta.

OKM:ssä käsiteltyt 2015–2022 avatut asiat

Lähde: SALAMA- ja VAHVA-asianhallintajärjestelmät

	Avattu	Välitoimet	Vireillä	Päätetty	Käsittelyaika keskiarvo vrk
Vuosi 2015	9 182	1 118	2 937	6 245	60
Vuosi 2016	7 659	1 634	5 043	2 616	69
Vuosi 2017	7 694	2 000	2 321	5 373	75
Vuosi 2018	6 524	2 577	2 352	4 172	52
Vuosi 2019	6 396	3 380	1 504	4 892	63
Vuosi 2020	VAHVA: 3 160 SALAMA: 8 998			VAHVA: 1 764 SALAMA: 6 690	
Vuosi 2021	VAHVA: 3 199 SALAMA: 9 138			VAHVA: 1 963 SALAMA: 7 733	
Vuosi 2022	VAHVA: 2 549 SALAMA: 5 897			VAHVA: 1 439 SALAMA: 4 472	

Asiakirjamäärät

Lähde: SALAMA- ja VAHVA-asianhallintajärjestelmät

	2019	2020	2021	2022
VAHVA		10 112	11 417	9 986
SALAMA		54 386	73 088 (vuosien 2019–2020 tapaan laskettuna 58 192)	44 015
Yhteensä	41 606	64 498	84 505	54 001

Viestinnän tunnuslukuja 2018–2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Mediaviestintä/ uutistoiminta					
Tiedotteet					
• suomeksi	208	168	183	211	124
• ruotsiksi	132	98	145	189	122
• englanniksi	24	30	30	53	25
• muilla kielillä			18	5	6
Mediakatsaus	verkkomedian seuranta laajassa käytössä, räätälöinti ja reaaliaikainen seuranta tarpeen mukaan, some-seuranta	verkkomedian seuranta laajassa käytössä, räätälöinti ja reaaliaikainen seuranta tarpeen mukaan, some-seuranta	verkko- ja printtimedian sekä sosiaalisen median seuranta-työkalu Retriever käytössä	verkko- ja printtimedian seuranta-työkalu Retriever käytössä	verkko- ja printtimedian seuranta-työkalu Retriever käytössä
Verkkouutiset	suomeksi 62 ruotsiksi 15 englanniksi 1 yhteensä 78	suomeksi 91 ruotsiksi 22 englanniksi 8 yhteensä 121	suomeksi 53 ruotsiksi 23 englanniksi 8 muut 3 yhteensä 87	suomeksi 173 ruotsiksi 47 englanniksi 7 koltansaame 1 inarinsaame 1 pohjoisaame 1	suomeksi 90 ruotsiksi 49 englanniksi 10 muut 3
Www-palvelu					
Sivuhaku	Verkkosivu-uudistuksen vuoksi kattavaa analytiikkaa ei ole saatavilla.	2,1 milj. 830 000 vierailijaa (kävijätiedot ajalta maaliskuu-joulukuu 2019)	käyntejä sivustolla: 1,7 milj. kävijöitä: 1 milj. sivulatauksia: 3,7 milj.	käyntejä sivustolla 1,4 milj. kävijöitä: 992 000 Sivulatauksia: 3,1 milj. Huom! Lukuihin ei sisälly tietoja tilastoevästeet kieltäneistä.	käyntejä sivustolla: 636 000 kävijöitä: 570 590 Sivulatauksia: 1,5 milj. Huom! Lukuihin ei sisälly tietoja tilastoevästeet kieltäneistä.
Sivuston laatu		83,3/100 (lähde: Siteimprove)	74,5/100 (lähde: Siteimprove)	76,7/100 (lähde: Siteimprove)	93,7/100 (lähde: Siteimprove)
Seuraajat sosiaalisessa mediassa					
Twitter	16 700	21 817	28 945	33 182	37 236

	2018	2019	2020	2021	2022
Facebook, Instagram ja YouTube	Facebook 2 813 Instagram 1 317 Youtube 327	Facebook 3 795 Instagram 1 986 YouTube 521	Facebook 4 595 Instagram 2 813 YouTube 1 050	Facebook 7 422 Instagram 3 829 YouTube 1 310	Facebook 7 914 Instagram 4 811 Youtube 1 620 LinkedIn 7 251
Julkaisutoiminta					
Julkaisusarjojen julkaisut, esitteet	58	65	Julkaisut 34, esitteet 10	OKM julkaisusarja 53 VN julkaisusarja 10 esitteet: suomi 4, ruotsi 5, englanti 2, venäjä, 1, arabia 1, somali 1, viro 1 ja pohjoissaame 1	OKM-julkaisusarja 55 kpl, VN-julkaisusarja 5 kpl, Esitteet: suomi 5 kpl, ruotsi 2 kpl, englanti 3 kpl

5.2 Kirjanpitoyksikköön kuuluvien muiden virastojen tuloksellisuus ja suoritteiden määrät

5.2.1 Kotimaisten kielten keskus

Toiminnallinen tehokkuus

Kotimaisten kielten keskuksen (Kotuksen) toiminnan keskeisiä tavoitteita on tarjota kieli-tietoa laajasti monenlaisille kohderyhmille: sekä kieliammattilaisille että suurelle yleisölle. Verkossa julkaistaan sanakirjoja, kielenhuollon ja kielenkäytön ohjeistoja sekä yleistä kieli-tietoa. Kotus tarjoaa verkossa myös digitoituja kieliaineistoja kansalaisten ja tutkijoiden käyttöön. Julkaisujen lisäksi Kotus tarkastelee asiantuntijoidensa monipuolisen työn tuloksellisuutta erilaisten asiantuntijatehtävien ja tarjotun kielenkäytön koulutuksen ja kielineuvonnan seurannalla. Vuonna 2022 toiminnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisäämiseen pyrittiin myös uuden strategian toimeenpanon kautta ja käynnistettiin seuraavat vaikutusohjelmat: 1) selkeän julkisen kielen edistäminen, 2) kansalliskielet ja monikielinen Suomi sekä 3) verkkopalveluiden vaikuttavuus. Lisäksi kieliteknologian mahdollisuuksista laadittiin selvitys, joka valmistuu vuoden 2023 helmikuun lopussa.

Toiminnallista tuloksellisuutta seurataan opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa tulos-sopimuksessa sovitulla indikaattoreilla. Työajan kohdentaminen indikaattoreille on tehty Kieku-järjestelmässä.

Toiminnan tuottavuus

Seuraavissa taulukoissa esitetään ministeriön kanssa sovituin indikaattorein eri tulosalueiden toteumat ja tavoitteet vuonna 2022, niiden vertailu sekä kahden aikaisemman vuoden toteumat. Lisäksi vuotta 2022 verrataan vuoteen 2021.

Kotus saavutti tavoitteet vuonna 2022 varsin hyvin huolimatta siitä, että pandemiatilanne jatkui osittain edelleen. Lisäksi vuonna 2022 edistettiin koko Kotuksen voimin ministeriön erillisrahoittamaa verkkopalveluiden yhtenäistämishanketta ja osallistuttiin ministeriön ja muiden hallinnonalan virastojen kanssa konsernin kehittämishankkeeseen.

Seurantakohde: Julkaisut

Julkaisut	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2022	Toteuman ja tavoitteen ero 2022	Vertailu vuoteen 2021
Julkaisut, painotettu kappalemäärä	3 493	3 224	3 179	4 500	-1 321	-45
Henkilötyövuodet	16,01	15,95	14,80			-1,15
Julkaisut kpl/htv	218	202	215	182	33	13

Kotuksen vuosittaiseen julkaisuluetteloon https://www.kotus.fi/julkaisut/julkaisuluettelot/julkaisuluettelot_vuosittain/julkaisut_2022 kootuista asiantuntijatyön tuloksista julkaisujen tuloksellisuuslaskennassa ovat mukana muut paitsi hallinnolliset toimitteet sekä sanakirjat ja niiden päivitykset. Sanakirjatyötä seurataan omana kokonaisuutenaan (ks. seurantakohde sanakirjat).

Julkaisujen tuloksellisuutta seurattiin kolmatta vuotta uudella laskutavalla, joka aiemman sivumäärään perustuvan laskennan sijaan ottaa huomioon digitaalisessa ympäristössä käytettävät monenlaiset julkaisut ja antaa julkaisujen kappalemäärälle painokertoimen julkaisun laajuuden mukaan. Laskentatapa tuottaa siis erilaiset kertoimet esimerkiksi laajalle tai suppealle tietokantajulkaisulle, asiantuntija-artikkelille ja yksittäiselle verkkosivuston ohje- tai ajankohtaistekstille.

Kotus tuottaa monenlaista kielitietoa kansalaisten ja julkishallinnon tarpeisiin. Valtaosa julkaisuista on verkossa tarjottavia yleistajuisia asiantuntijatekstejä ja -katsauksia. Niiden lisäksi Kotus tuottaa ja päivittää kielenkäytön ja nimistön ohjeita ja opiskelumateriaaleja ja julkaisee erityyppisiä tekstejä kielestä ajankohtaiskolumneista tutkimusartikkeleihin.

Toimintavuonna asiantuntijoiden kirjoituksia kielestä ja toimitteita julkaistiin Kotuksen verkkosivujen palstoilla, Kotuksen kielenhuollon verkkolehdistä sekä monissa Kotuksen ulkopuolisissa julkaisuissa. Niitä jaettiin myös sosiaalisen median kautta. Keskuksen omien asiantuntijoiden lisäksi Kotuksen verkkojulkaisuja oli tuottamassa joukko ulkopuolisia asiantuntijoita.

Julkaisuille asetetusta, aiempiin toimintavuosiin verrattuna huomattavasti korkeammasta tavoitearvosta jäätii selvästi. Julkaisumäärä jäi myös hieman vuoden 2021 toteumasta. Toteumaan vaikuttivat muun muassa henkilöstövaje ja käynnissä oleva verkkojulkaisemisen yhtenäistämishanke. Toisaalta julkaisumäärä henkilötövuotta kohti ylitti tavoitteen ja viime vuoden toteuman.

Seurantakohde: Esitelmät ja asiantuntijatehtävät

Esitelmät ja asiantuntijatehtävät	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2022	Toteuman ja tavoitteen ero 2022	Vertailu vuoteen 2021
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl	297	396	486	500	-14	90
Henkilötövuodet	10,50	9,67	10,28			0,61
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl/htv	28	41	47	29	18	6

Asiantuntijatehtäviin luetaan erilaiset asiantuntijalausunnot ja -selvitykset, esiintymiset mediassa sekä osallistuminen kotimaisten ja kansainvälisten työryhmien ja lautakuntien työhön. Kotus välittää kielitietoa ja tutkimustuloksia eri yhteyksissä, niin tieteellisissä konferensseissa kuin laajalle kuulijakunnalle tarkoitetuissa seminaareissa ja tapaamisissa. Suhteet mediaan ovat aktiiviset, ja Kotuksen asiantuntemusta käytetään ahkerasti eri mediakanavissa. Esitelmien ja asiantuntijatehtävien yhteismäärä kasvoi edellisiin vuosiin verrattuna ja jäi kaksi vuotta sitten nostetusta tavoitteesta enää alle kolme prosenttia. Henkilötövuosia pystyttiin käyttämään tämän indikaattorin mittaamiin tehtäviin vain hieman edellisvuotista enemmän, mutta esitelmien ja asiantuntijatehtävien määrä henkilötövuotta kohden kasvoi edellisestä vuodesta ja ylitti asetetun tavoitteen.

Seurantakohde: Kielenkäytön opetus

Kielenkäytön opetus	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2022	Toteuman ja tavoitteen ero 2022	Vertailu vuoteen 2021
Kielenkäytön opetus, tuntia	1 183	797	1 457	850	607	660
Henkilötyövuodet	7,09	6,36	3,59			-2,77
Kielenkäytön opetus, tuntia/htv	167	125	406	190	216	281

Kielenkäytön opetuksen tuntimäärä ylitti tavoitteen huomattavasti, vaikka päätoimisten kouluttajien vähennyttyä kielenkäytön opetukseen ei pystytty suuntaamaan kysynnän mukaista henkilötyövuosimäärää vaan opetukseen käytetty henkilötyövuosimäärä päinvastoin pieneni lähes puoleen vuosien 2020 ja 2021 tasosta. Opetustuntien määrä henkilötyövuotta kohden kuitenkin yli kolminkertaistui edellisestä vuodesta ja oli yli kaksinkertainen tavoitteeseen verrattuna. Hyvän virkakielen verkko-opiskelumateriaali -hankkeessa (2019–2021) tehty ja E-oppivassa loppuvuodesta 2021 julkaistu kaikille avoin Hyvän virkakielen verkkokurssipaketti vaikutti suuren suorittajamääränsä ansiosta osaltaan indikaattoritavoitteen ylittymiseen.

Seurantakohde: Kielineuvonta

Kielineuvonta	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2022	Toteuman ja tavoitteen ero 2022	Vertailu vuoteen 2021
Kielineuvonta, vastauksia, kpl	7 673	7 070	9 509	6 500	3 009	2 439
Henkilötyövuodet	3,25	3,38	3,01			-0,37
Kielineuvonta, vastauksia, kpl/htv	2 361	2 092	3 159	2 167	992	1 067

Kielineuvonnan vastauksia annettiin edellisten vuosien tapaan enemmän kuin oli ase-tettu tavoitteeksi. Vastausten määrä osoittaa, että edelleen on tarvetta myös henkilökohtaiselle palvelulle, joka tukee ja täydentää Kielitoimiston ohjepankkia, sanakirjoja ja muita verkossa julkaistuja aineistoja. Yli viidesosa (22 %, 2 075 kpl) vastauksista annettiin ruotsin kielen neuvonnassa. Myös suomen kielen vastausten määrä pysyi suurena. Indikaattoriluku sisältää myös sanakirjatoimitusten antaman henkilökohtaisen neuvonnan (6 %, 561 kpl). Indikaattoriluvun huomattavaa kasvua edellisestä vuodesta selittää kuitenkin ennen muuta se, että luku sisältää myös maksullisena palveluna tarkistettujen paikannimien määrän, joka kertomusvuonna oli poikkeuksellisen suuri (4 078 kpl, 43 % indikaattoriin laskettavien vastausten kokonaismäärästä).

Seurantakohde: Sanakirjat

Sanakirjat	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2022	Toteuman ja tavoitteen ero 2022	Vertailu vuoteen 2021
Sana-artikkeleita, kpl	24 985	18 746	67 748	72 700	-4 952	+49 002
Henkilötyövuodet	36,78	35,81	37,15			1,34
Sana-artikkeleita, kpl/hyv	679	523	1 824	475	1 349	1 301

Kotus tuottaa verkkoon sähköisiä sanakirjoja, jotka ovat vapaasti kaikkien käytössä. Verkossa ovat kokonaan luettavissa Kielitoimiston sanakirja, Karjalan kielen sanakirja, Suomen etymologinen sanakirja, Finlandssvensk ordbok, Suomi–ruotsi-suursanakirja, Viro–suomi-sanakirja, Suomi–kurmandži-sanakirja ja Suomi–somalisanakirja. Historiallisista murre- ja vanhan kirjakielen sanakirjoista on verkossa käytettävissä merkittävä osa. Vasta osittain julkaistuihin sanakirjoihin lisätään vuosittain sanakirja-artikkeleita. Myös nykykielen sanakirjojen Kielitoimiston sanakirjan, Suomi–ruotsi-suursanakirjan sekä Viro–suomi-sanakirjan sana-artikkeleita kartutetaan vuosittain. Vuonna 2022 ei vielä julkaistu Suomi–sorani-sanakirjan artikkeleita, joiden vuositavoite oli 8 000. Muiden julkaistujen sanakirja-artikkelien arvioitua suurempi määrä aiheutti sen, että tavoitteen ja toteuman ero on vain vajaa 5 000 sana-artikkelia.

Seurantakohde: Asiakastyytyväisyys

Kotus teettää vuosittain asiakaskyselyn, jolla selvitetään kielenkäyttäjien näkemyksiä Kotuksen toiminnasta, palveluista ja aineistoista. Loppuvuodesta 2022 verkkosivuilla toteutetun asiakaskyselyn kokonaistulos oli 3,6 asteikolla 1–4 (muunnettuna asteikolle 1–5 tulos on 4,5), ja peräti 97 prosenttia vastaajista on toimintaan erittäin tai melko tyytyväisiä. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 1 239 asiakasta, joista ruotsinkielisiä vastaajia oli 116.

Kotus saa paljon kiitosta sanakirjoistaan ja esimerkiksi Kielitoimiston ohjepankista. Useita vastaajia on ilahduttanut erityisesti uusi, verkossa julkaistu Etymologinen sanakirja. Toisaalta sanakirjoihin ja muihin verkkopalveluihin toivotaan uudenlaisia toiminnallisuuksia ja lisää sisältöä. Erityisesti vastaajat toivovat palveluilta helppokäyttöisyyttä: esimerkiksi Kotuksen verkkosivut koettiin useissa vastauksissa turhan monimutkaisiksi ja niiden hakutoiminto kehnoksi.

Kotus oli vuonna 2022 ensimmäistä kertaa mukana T-median toteuttamassa luottamus- ja mainetutkimuksessa ja sijoittui julkishallinnon organisaatioiden listalla kuudenneksi. Tutkimuksen tiedot kerättiin sähköisellä lomakkeella lokakuussa 2022. Tutkimukseen osallistui noin 9 600 suomalaista. Otos on painotettu väestöä edustavaksi sukupuolen, iän ja asuinalueen mukaan. Kotus on ainoa kärkisijoille sijoittunut julkishallinnon laitos, joka ei ole turvallisuusorganisaatio.

Toiminnan taloudellisuus

Tuotosten ja kustannusten vuosittainen vaihtelu on odotuksenmukaista. Vuodet eivät ole tuotoksiltaan samanlaisia, vaikka toiminnan painopisteet eivät merkittävästi muuttuisi, koska työntekijöiden työaika kohdentuu eri vuosina hieman eri kohteisiin. Vuonna 2022 työaika priorisoitiin ydintehtävien lisäksi myös verkkopalveluiden yhtenäistämishankkeeseen.

Toiminnan taloudellisuutta seurataan opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa tulossopimuksessa sovitulla indikaattoreilla. Seuraavassa taulukossa esitetään ministeriön kanssa sovituin indikaattorein eri tulosalueiden toteumat ja tavoitteet vuonna 2022, niiden vertailu sekä kahden aikaisemman vuoden toteumat. Lisäksi vuotta 2022 verrataan vuoteen 2021.

Toiminnan taloudellisuus indikaattoreittain

	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2022	Toteuman ja tavoitteen ero 2022	Vertailu vuoteen 2021
Julkaisut						
Julkaisut, painotettu kappalemäärä	3 493	3 224	3 179	4 500	-1 321	-45
Kustannukset	1 105 265	1 113 502	1 038 261			-75 241
Euroa/kpl	316	345	327	403	-76	-18
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät						
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl	297	396	486	500	-14	90
Kustannukset	738 796	688 710	723 914			35 204
Euroa/kpl	2 488	1 739	1 490	2 180	-690	-249
Kielenkäytön opetus						
Kielenkäytön opetus, tunteja	1 183	797	1 457	850	607	660
Kustannukset	383 858	388 740	126 772			-261 968
Kielenkäytön opetus, euroa/tunti	324	488	87	165	-78	-401
Kielineuvonta						
Kielineuvonta, vastauksia, kpl	7 673	7 070	9 509	6 500	3 009	2 439
Kustannukset	194 668	200 139	163 462			-36 677
Kielineuvonta, vastauksia, euroa/kpl	25	28	17	26	-9	-11
Sanakirjat						
Sana-artikkeleita, kpl	24 985	18 746	67 748	72 700	-4 952	49 002
Kustannukset	2 344 006	2 276 878	2 389 559			112 681
Sana-artikkeleita, euroa/kpl	94	121	35	140	-105	-86

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Kotuksen henkilöstön määrä on laskenut viime vuosien aikana. Toimintavuoden henkilötyövuosimäärä oli hieman pienempi kuin edellisinä vuosina. Määräaikaisissa työsuhteissa oli projektityöntekijöitä ja korkeakouluharjoittelijoita. Henkilöstön keski-ikä oli korkeahko, 51,2 vuotta, kun se valtiolla keskimäärin on 45,5 vuotta, ja yli 55-vuotiaita oli 34 % henkilöstöstä.

Vuonna 2022 laadittiin Kotuksen uusi henkilöstösuunnitelma. Henkilöstösuunnitelmassa otetaan kantaa myös määrälliseen henkilöstösuunnitteluun. Taustalla olivat Kotuksen vähentyneet resurssit, jolloin vapautuneita vakansseja ei ole pystytty kuin harvoin täyttämään. Määrällisen henkilöstösuunnitelman tarkoituksena on tukea Kotuksen ydintehtävien hoitoa eli turvata välttämättömät lain, työjärjestyksen, strategian ja tulossopimuksen edellyttämät perustehtävät ja -toiminnot.

Henkilöstömäärä ja -rakenne	2020	2021	2022	Vuosi- muutos %
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	71	69	69	-0,0
• naiset	58	53	55	3,8
• miehet	13	16	14	-12,5
Henkilötyövuosimäärä	73,5	71,2	68,9	-3,2
• Keski-ikä (v.)	51,3	51,6	51,2	-0,7
• naiset	50,4	51,3	51,2	-0,1
• miehet	55,2	52,5	51,1	-2,7
Henkilöstömäärät ikäluokittain				
• 25–34	8	5	7	40,0
• 35–44	13	16	16	0,0
• 45–54	11	12	12	0,0
• 55–64	36	34	34	0,0
• 65–	3	2	0	-100,0
Koulutustasoindeksi	6,8	7,0	7,1	1,1
Korkeakoulututkinnon suorittaneiden %-osuus	91,5	94,2	97,1	3,08
Tutkijakoulutuksen suorittaneiden %-osuus	25,4	29,0	26,1	-10,0
Vakinaisia	59	54	52	-3,7
• naiset	47	43	43	0,0
• miehet	12	11	9	-18,2

Henkilöstömäärä ja -rakenne	2020	2021	2022	Vuosi- muutos %
Määräaikaisia	12	15	17	13,3
• naiset	11	10	12	20,0
• miehet	1	5	5	0,0
Kokoaikaisia	65	65	64	-1,5
• naiset	53	49	51	4,1
• miehet	12	16	13	18,8
Osa-aikaisia	6	4	5	25,0
• naiset	5	4	4	0,0
• miehet	1	0	1	100,0
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta	80,0	79,2	77,9	-1,4
Henkilöstökulut				
Kokonaistyövoimakustannukset	4 233 349,1	4 108 559,9	4 202 229,2	2,3
Tehdyn työajan palkkojen %- osuus palkkasummasta	77,1	76,4	74,2	-2,8
Välilliset työvoimakustannukset, €/vuosi	1 496 036,6	1 477 733,2	1 622 589,4	9,8
Välillisten työvoimakust. %-osuus tehdyn työajan palkoista	54,7	56,2	62,9	12,0

Henkilöstön koulutus ja osaaminen

Kotuslaisten koulutustaso on korkea, koulutustasoindeksi 7,1 (asteikko 1–8), joka on selvästi valtionsektorin keskiarvoa (5,5) korkeampi. Korkeakoulututkinnon suorittaneita on 97,1 % ja tutkijakoulutuksen (tohtori tai lisensiaatti) suorittaneita 26,1 % koko henkilöstöstä.

Henkilöstön koulutukseen ja kehittämiseen on viime vuosina pyritty panostamaan aiempaa enemmän. Vuonna 2022 toteutettiin virastoyhteistyönä Kansallisarkiston kanssa vaikuttavuus ja fokus asiantuntijatyössä -koulutuskokonaisuus. Lisäksi henkilöstöä osallistui erilaisiin verkostojen järjestämiin seminaareihin sekä kehittämiskoulutuksiin (mm. työergonomia, ensiapu- ja dialogikoulutus). Vuonna 2022 koulutukseen käytettiin 3,0 työpäivää/htv (valtiolla keskimäärin 2,3 työpäivää/htv). Henkilöstökoulutuksen kustannukset (968,6 e/htv) olivat hieman alle valtion keskitason (996,0 e/htv).

Henkilöstön koulutus ja osaaminen	2020	2021	2022	Vuosi- muutos %
Koulutuspanostus, työpäivää/henkilötyövuosi	3,1	1,8	3,0	66,9
Koulutus ja kehittäminen, euroa/htv	758,8	502,6	968,6	92,7
Koulutuksen laajuus: henkilöstökoulutusta saaneiden lukumäärän %-osuus henkilöstöstä	57,7	52,2	65,2	24,9
Henkilöstön arvo, euroa	39 252 375,6	37 504 442,6	38 365 026,2	2,3

Työhyvinvointi

Vuonna 2022 useat yhtäaikaiset ja osittain myös ennakoimattomat toimintaympäristön muutokset ovat heikon resurssitilanteen lisäksi vaikuttaneet kotuslaisten työhyvinvointiin ja lisänneet epävarmuuden kokemusta. Tällaisia ovat koronapandemia ja pandemia-tilanteesta palautuminen, Euroopan turvallisuustilanteen yhtäkkinen muutos 2022, opetus- ja kulttuuriministeriön Sivistyshallinto 2030 -hanke sekä kaavailut toimitilamuutokset (Haka6-kiinteistön myynnin selvittäminen). On oletettavaa, että tällaiset muutokset vaikuttavat työyhteisöön pidemmänkin aikaa.

Työtyytyväisyysindeksi laski hiukan vuonna 2022 edellisen vuoden tasolta ja oli 3,4 (ed. vuosi 3,6). Työhyvinvoinnista saatiin tietoa myös aluehallintoviraston tekemästä työpaikkaselvityksestä. Osana tarkastusta toteutettiin kysely psykososiaalisesta kuormituksesta.

Työtyytyväisyyskyselyn (VMBaro) tulokset ja kehittämiskohteet ovat pysyneet hyvin samansuuntaisina kuin edellisvuosina. Vahvuuksia ovat muun muassa osaaminen, oppiminen ja uudistuminen sekä työ- ja toimintaympäristö -osiot, joissa parhaimmat arviot saivat oikeudenmukainen kohtelu työtovereiden osalta, työn ja osaamisen arvostaminen sekä yhdenvertaisuuden toteutuminen. Lisäksi hyvät arviot saivat myös työn ja yksityiselämän yhteensovittaminen, tasa-arvon toteutuminen sekä työn sisältö ja vaikutusmahdollisuudet. Heikoimpia pisteitä saaneita osa-alueita olivat palkkaukseen liittyvät kysymykset. Kehittämiskohteiksi nousivat myös esihenkilötyöhön ja johtamiseen liittyvät kysymykset, etenkin töiden organisointiin ja päätöksiin liittyvissä asioissa. Avovastauksissa oli useita mainintoja muutoksiin, resurssipulaan ja työtaakkaan liittyen.

Aluehallintoviraston työpaikkaselvityksessä ilmeni, että Kotuksessa esiintyy haitallisia psykososiaalisia kuormitustekijöitä, jotka edellyttävät työnantajalta toimenpiteitä. Aluehallintovirasto suosittaa, että Kotuksen tulee laatia työn vaarojen arviointi, myös työn psykososiaalisten kuormitustekijöiden osalta. Työsuojelutoimikunta laatii parhaillaan Kotuksen johdolle esityksen tarvittavista toimenpiteistä työn vaarojen arvioinnin osalta.

Sairauspoissaolopäivien määrä henkilötyövuotta kohden (6,3) laski edelliseen vuoteen verrattuna ja on alle valtion keskitason (9,7). Myös työterveyshuollon kustannukset (465,6 e/htv) laskivat ja ovat alle valtion keskitason (520,8 e/htv).

Kotuksessa työhyvinvointiasioita hoitaa johdon ja esihenkilöiden lisäksi laajennettu työsuojelutoimikunta, joka koostuu varsinaisesta työsuojeluhenkilöstöstä päällikköineen ja (vara)valtuutettuineen sekä kahdesta työhyvinvoinnin seurantaan keskittyvästä lisäjäsenestä, joista toinen edustaa henkilöstöä ja toinen työnantajaa.

Työhyvinvointi	2020	2021	2022	Vuosi- muutos %
Työtyytyväisyys (VM-Baro)	3,6	3,6	3,4	-5,6
Lähtövaihtuvuus, %	1,4	8,5	0,0	-100,0
Tulovaihtuvuus, %	1,4	2,8	0,0	-100,0
Työkyvyttömyyseläkkeelle, % henkilöstöstä	0,0	0,0	0,0	0,0
Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	4,4	7,6	6,3	-17,2
Työterveyshuolto, €/htv	475,2	557,4	465,6	-16,5
Työtyytyväisyyden edistäminen, €/htv	503,7	528,1	747,6	41,6
Työkunnon edistäminen, €/htv	284,0	382,4	871,3	127,8

5.2.2 Näkövammaisten kirjasto

Keväällä koronatilanne alkoi vähitellen hellittää ja virastossa siirryttiin paikkariippumattomaan työskentelyyn. Vuosi oli työntäyteinen, vaikka Venäjän hyökkäys Ukrainaan tai energiakriisi eivät suoraan vaikuttaneet viraston toimintaan tai aiheuttaneet erityistoimenpiteitä varautumisen lisäksi.

Perustoiminnan lisäksi vuoden aikana osallistuttiin opetus- ja kulttuuriministeriön Sivistyshallinto 2030 -hankkeeseen sekä virastolain uudistamiseen. Henkilöstön toimenkuvat ja työnkuvat päivitettiin, ja aloitettiin toimenkuvien vaativuuden arvioinnit sekä työjärjestyksen päivittäminen. Lisäksi työstettiin osaamisen kehittämisen suunnitelmaa sekä

päivitettiin vastuuttomaan työkäyttämiseen puuttumisen ja ehkäisemisen toimintamalli. Työhyvinvointisuunnitelma päivitettiin ja sen toteuttamista jatkettiin. Kahdeksan henkilöstön jäsentä sai valtion virka-ansiomerkin.

Tietohallinnon ja ICT:n osalta jatkettiin kyber- ja digiturvaan, digipalvelulakiin sekä tietohallintolakiin liittyvien tehtävien toteuttamista, laadittiin ja täydennettiin varautumiseen liittyviä suunnitelmia sekä integroitiin tietovaranto Datamartia syvemmin viraston prosesseihin ja tiedolla johtamiseen. Lisäksi valmisteltiin verkkojakelualustan kilpailutusta ja osallistuttiin yhteispohjoismaiseen tuotantokilpailutukseen.

Kokoelmien vastuualueella kilpailutettiin viraston äänikirjatuotanto ja solmittiin puitesopimukset seuraavalle kaudelle, solmittiin äänikirjojen yhteistuotantoihin liittyvät suorahankintasopimukset ja laajennettiin äänittämöverkostoa sekä jatkettiin taktiilihanke, jossa selvitetään taktiiliaineiston tuotantoa ja hankkimista pitkälle tulevaisuuteen.

Saavutettavaa julkaisemista edistettiin osallistamalla esteettömyysdirektiivin implementointiin, jatkamalla kustantajayhteistyötä sekä avaamalla uusi julkaisekaikille.fi-verkkosivusto.

Vuoden aikana laadittiin uusi asiakkuusstrategia ja organisoitiin asiakkuuksien hoito uudella tavalla, laadittiin lasten ja nuorten strategia, käynnistettiin selvitys koulujen ja oppilaiden kokemuksista Celian palveluihin liittyen sekä toteutettiin viestintäkampanja yleisille kirjastoille ja valmistauduttiin viestinnällisesti lakiuudistuksen mukanaan tuomaan viraston nimen vaihtumiseen.

Asiakaspalvelussa otettiin käyttöön saavutettava chat-kanava, tehtiin suunnitelma asiakaspalvelun organisoinnin kehittämiseksi ja valmisteltiin viraston palvelukumppaneiden sopimusten uudistamista, käytösääntöjen päivittämistä sekä käyttö- ja lainauskiellon menettelytapoja vastaamaan uutta lakia.

Tulostavoitteet toteutuivat

Kirjastopalveluiden piiriin saatiin hieman yli tavoitteen (12 000) mukainen määrä asiakkaita: 12 563. Myös verkkoasiakkaiden osuus asiakkaista (89 %) ja verkkolainajien osuus yli 65-vuotiaista (52 %) ylittivät tavoitteet. Kirjastojen ja koulujen tukea sekä äänikirjapalvelun toimintaa koskevat palvelulupaukset toteutuivat. Korkeakoulukirjastoista jo 95 % oli aktiivisia palvelukumppaneita. Oppimateriaaleja toimitettiin asiakkaille yli tavoitteen, ja myös kirjastojen kautta annettavien CD-äänikirjalainojen tavoite toteutui.

Julkaisupolitiikkaa toteutettiin suunnitelmien mukaisesti, ja aineistohankinnat (1 420) jopa ylittivät tavoitteen (1 250). Myös saavutettavaan julkaisemiseen tähtäävä kustantaja-yhteistyö eteni suunnitelmien mukaisesti, ja vierailut saavutettavuuteen liittyvillä verkkosivustoilla (lähes 68 000) ylittivät tavoitteen 50 000 reilusti.

Työhyvinvointi parantui edelleen hieman (3,61), mutta yleinen epävarmuus heijastui kyse-lyiden vastauksissa. Tavoitteet täyttyivät myös johtamisen sekä tyytyväisyys osaamiseen, oppimiseen ja uudistumiseen -indeksin osalta.

Tulostavoitteista jäätii

Lainauspalveluiden käyttö ei kasvanut tavoitteen mukaisesti, vaan pysyi vuoden 2021 tasolla, n. 1 265 000:ssa. Siihen vaikutti olennaisesti asiakasmäärä (75 000), jossa tavoitetta (79 000) ei saavutettu, sekä asiakasaktiivisuus, jonka tavoitteita ei saavutettu yleisten kirjastojen, koulujen eikä myöskään korkeakoulujen kautta tulleiden asiakkaiden kohdalla. Myöskään palvelukumppaneina toimivien kirjastojen ja oppilaitosten aktiivisuustavoitteita ei saavutettu. Verkkolainojenkin osuus (76 %) kokonaislainauksesta jäi tavoitteesta (78 %).

Koulujen rekisteröimien oppilaiden ja opiskelijoiden äänikirjojen lukemisaktiivisuus oli 14,7 % ja jäi selkeästi 18 %:n tavoitteestaan. Myös asiakkaiden tyytyväisyys verkkopalveluihin (4,0) laski hieman edellisvuodesta ja jäi tavoitteesta 4,1.

Saavutettavaa julkaisemista koskeviin yhteydenottoihin vastattiin 92 %:ssa tapauksista arkivuorokaudessa; tavoite oli 100 %. Kauno- ja tietokirjallisuuden tuottaminen lainattavaksi onnistui tavoitellussa 3 kuukaudessa vain 97 %:n osalta. Valmishankintojen osuus (42,5 %) jäi jonkin verran 45 %:n tavoitteesta.

Henkilöstön sairauspoissaolot lisääntyivät hieman, eikä htv-tavoitetta 45 edelleenkään saavutettu; toteuma oli vuoden lopussa 43,7. Henkilöstöä koskevaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa sekä osaamisen kehittämissuunnitelmaa valmisteltiin, mutta niiden parissa täytyy jatkaa vielä vuonna 2023.

Kokonaistilanne hyvällä tasolla

Epävarmuustekijöitä ja mahdollisia muutoksia toimintaan toivat kansainväliset jännitteet, energiakriisi, säädöskehitys, tuleva hallitusohjelma ja Sivistyshallinto 2030 -hanke sekä muut viraston, kumppaneiden ja asiakkaiden toimintaan vaikuttavat ympäristön muutokset. Myös pandemian vaikutukset näkyvät edelleen toiminnassa ja sen tuloksissa: tulostavoitteet saavutettiin varsin vaihtelevasti.

Vaikka osa tulostavoitteista jäikin saavuttamatta, tuloksellisuuden tilanne oli hyvällä tasolla: kirjahankintoja tehtiin enemmän, saavutettavuusneuvontaa annettiin enemmän kuin aikaisemmin ja asiakasmäärä kasvoi. Verkkolainauksen osuus lainauksesta kasvoi, samoin kasvoi verkkolainaaajien osuus sekä kaikista asiakkaista että yli 65-vuotiaista asiakkaista. Myös yleisten kirjastojen ja korkeakoulukirjastojen aktiivisuus palvelun tarjoamisessa lisääntyi. Viraston henkilötyövuosien määrä kasvoi työtyytyväisyyden paranemisen ohella.

Kirjapalveluiden suoritteiden määrä väheni 12 %, ja sen seurauksena työn tuottavuus väheni 15 %. Saavutettavan julkaisemisen suoritteiden määrä väheni 37 %, ja työn tuottavuus väheni 50 %. Nämä muutokset kuitenkin selittyvät pääosin viraston verkkosivustojen käyttötarpeen sekä asiantuntijatyön fokuksen suunnitellulla muutoksella. Näin ollen viraston kokonaistilanne on varsin hyvä.

Toiminnan lähtökohdat ovat myös jatkoon kannalta lupaavat: uusi virastolaki astui voimaan 1.1.2023, viraston taloudellinen tilanne on vakaa, ja työhyvinvointi on kohtuullisella tasolla. Toiminnan ja työtapojen kehittäminen mm. Celia 2025 -muutosohjelman kautta etenee jatkuvasti.

Toiminnassa keskitymmekin strategiseen ja olennaiseen, johon voimme itse vaikuttaa: palveluiden tarjoamiseen ja kehittämiseen, yhteistyöhön kumppaneiden kanssa, yhteiskunnallisen vaikuttavuutemme vahvistamiseen sekä työyhteisömme osaamisen ja toimintatapojen aktiiviseen kehittämiseen.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Tavoite 1. Kehitämme kansalaislähtöisiä julkisia palveluita ja edistämme digitaalisia palveluita.

Verkkopalvelustrategia ja viraston tiekartta 2020–2026 tarkentuivat Väylä-hanketta aloitettaessa. Hanke sisälsi kolme projektia: CD-äänikirjalainauksen jatkosuunnittelun, EPUB-kehittämisen ja verkkojakelun kilpailuttamisen.

CD-äänikirjalainauksen osalta noudatettiin aiempaa linjausta palvelun jatkamisesta ja jakelujärjestelmän polttorobotit uusittiin.

EPUB-kehittäminen jatkui projektilla, jonka tavoitteena oli saada tekstipohjaisia EPUB-kirjoja asiakkaiden käyttöön. Verkkojakelujärjestelmän uudistamisen yhteydessä rakennetaan järjestelmätuki näiden kirjojen jakelua varten ja kartoitetaan samalla asiakkaille sopivat kuunteluohjelmat.

Verkkojakelualustan kilpailutus aloitettiin markkinakartoituksella, josta siirryttiin ennen varsinaista tarjouspyyntöä markkinavuoropuheluun. Hansel toimii kilpailutuksen järjestäjänä, ja projektia koordinoi ulkopuolinen projektipäällikkö. Kilpailutus jatkuu vuonna 2023.

Vuoden aikana virasto uudisti ja tarkensi valmissuunnitelmiaan ja vei tiedonhallintalain toteutusta eteenpäin. Vuoden aikana panostettiin myös vahvasti digitaalisen turvallisuuden jalkauttamiseen sekä osallistuttiin neljännen kerran Digi- ja väestötietoviraston järjestämään Taisto-harjoitukseen, joka on Suomen suurin digitaalisen turvallisuuden harjoitus.

Tavoite 2. Vahvistamme kaikkien kykyjä ja osaamista sekä edistämme sivistyksellisten oikeuksien yhdenvertaista toteutumista. Tätä teemme ohjaamalla ja opastamalla muita toimijoita saavutettavan julkaisemisen toteuttamisessa.

Celian tehtävänä on toimia saavutettavan julkaisemisen asiantuntijana. Tämä tarkoittaa muun muassa saavutettaviin sisältöihin liittyvää yhteistyötä, ohjausta ja neuvontaa yhteiskunnan eri aloille.

Saavutettavan julkaisemisen edistämistyö koostui koulutuksista ja tapahtumista, konsultoinnista, tilaustöistä, neuvonnasta sekä ohjemateriaalien tuottamisesta. Lisäksi tehtiin kansainvälistä yhteistyötä mm. metatieto- ja julkaisustandardien parissa. Myös EU:n esteettömyysdirektiivin tuominen kansalliseen lainsäädäntöön näkyi: Celia osallistui aiheeseen liittyviin kuulemistilaisuuksiin sekä laati pyynnöstä lausuntoja niin valmistelun aluksi kuin itse lainsäädäntöesitykseen ja sitä täsmentäviin valtioneuvoston asetuksiin.

Saavutettavan julkaisemisen edistämisessä ja etenkin suomalaisten kustantamojen opastamisessa Suomen Kustannusyhdistyksen oli tärkeä yhteistyökumppani. Saavutettavuusasiantuntijat osallistuivat ajoittain myös Kustannusyhdistyksen kehitysryhmän kokouksiin. Yhteistyössä tuotettiin kaksi kustantajille suunnattua seminaaria, joihin osallistui yhteensä yli 400 henkilöä: 7.6. sekä 23.11.2022. Lisäksi 20.9.2022 järjestettiin erillinen tiedekustantajille suunnattu seminaari yhteistyössä Tiedekustantajien liiton ja Kansalliskirjaston kanssa. Tapahtumaan osallistui yli 100 henkilöä.

Tapahtumien yhteydessä esiteltiin suomalaisille kirja-alan toimijoille tehtyjen kyselyjen tuloksia. Kevään verkkokyselyllä selvitettiin yleiskustantamojen digitaalisten julkaisujen senhetkistä tilaa sekä tietämystä tulevista saavutettavuusvaatimuksista. Syksyllä vastaanlaiset kyselyt järjestettiin tiedekustantajille sekä jakelijoille. Yleiskustantamojen kyselyyn saatiin vastauksia yhteensä 28 toimijalta, tiedekustantajista vastaajia oli 10 ja jakelijoita 4.

Keväällä työskenneltiin myös uuden saavutettavan julkaisemisen ohjesivuston parissa. Digitaalisten kirjojen tuottajille suunnatun Julkaise kaikille -sivuston kehitystyö alkoi helmikuussa yhdessä Sitelogic Oy:n kanssa, ja sivusto julkaistiin syyskuun alussa. Sivustosta tiedotettiin laajemmin lokakuussa. Loppuvuoden aikana sivuston sivulatausmäärä oli 2 271 kpl.

Saavutettavuuteen liittyviä tilauskoulutuksia ja -luentoja pidettiin edellä mainittujen seminaarien lisäksi 22 kertaa sekä etäyhteydellä että läsnä tapahtumina. Useimmista koulutuksista tilaaja otti itselleen tallenteen hyödynnettäväksi esimerkiksi uusien työntekijöiden perehdytyksessä. Kevään aikana laadittiin uusi päivitetty versio eOppiva-palvelussa julkaistusta Saavutettavat asiakirjat verkossa -kurssista, jonka suoritti vuoden 2022 aikana noin 1 400 henkilöä. Lisäksi saavutettavuusneuvontaa annettiin sähköpostin välityksellä, ja neuvontapyyntöihin vastattiin yleensä viimeistään seuraavana arkipäivänä.

Tavoite 3. Lisäämme osallisuutta kulttuuriin ja kavennamme eri väestöryhmien eroja osallistumisessa. Teemme tätä vahvistamalla palveluidemme saatavuutta yhteistyökumppaneiden kautta ja edistämällä lukemista.

Palvelukumppanien, kuten kirjastojen ja koulujen, tyytyväisyyttä Celian verkkopalveluihin selvitettiin vuotuisen asiakastytyväisyyskyselyn avulla. Kyselyyn vastanneet kumppanit olivat pääosin tyytyväisiä Celian verkkopalveluihin. Asiakkaan rekisteröinti ja tietojen muokkaus Celianetissä oli 75 prosentin mielestä erittäin tai melko helppoa.

Celialle kehitettiin uusi asiakkuusstrategia, ja asiakkuustyö järjestettiin uudelleen kolmeksi tiimiksi. Asiakkuustyön uusiksi tavoitteiksi muodostuivat lukemisen ja oppimisen lisääminen, keskeisten kumppanuuksien vahvistaminen, erityisaineistojen käytön lisääminen sekä asiakaslähtöisyyden ja sisäisen työnjaon kehittäminen.

Celian asiakkuustiimien uusi työskentelytapa käynnistyi loppusyksyllä. Lukemisen edistämisen ja lukutaidon näkökulmat tuotiin uudistuksessa entistä kiinteämmäksi osaksi asiakkuustyötä. Asiakkuuksien hoidossa tavoite ei ole asiakaskunnan jatkuva määrällinen kasvu, vaan tavoitettujen asiakkaiden aktivoiminen. Yhteistyökumppaneilta kerätyn palautteen mukaan kehittämiskohteena on aktiivinen yhteydenpito, joten asiakkuuksien hoitoon täytyy panostaa entistä enemmän voimavaroja.

Celian asiakasrekisterissä oli vuoden 2022 lopussa 70 749 henkilöasiakasta (+10 %) ja 4 288 yhteisöasiakasta (+5 %). Uusia asiakkaita liittyi palvelun käyttäjäksi 12 563, 10 % vähemmän kuin vuonna 2021. Aktiivisten asiakkaiden osuus laski: vähintään yhden kirjan oli lainannut 54 % asiakkaista (2021: 60 %).

Kouluissa ja oppilaitoksissa rekisteröityjen asiakkaiden aktiivisuus oli 15,2 %. Tavoitteena oli, että 20 % koulujen rekisteröimistä oppilaista ja opiskelijoista lukisi äänikirjoja vähintään 3 tuntia vuoden aikana. Olikin tarpeen ryhtyä selvittämään, miksi Celian asiakkaina on niin paljon lapsia ja nuoria, jotka eivät kuitenkaan palvelua käytä. Selvitys aloitettiin nykytilan kartoituksella ja asiakasymmärryksen syventämisellä. Lisäksi järjestettiin haastatteluja oppilaille kouluilla pidettyjen Celia-päivien aikana. Koulujen palvelumallin kehittäminen ja selvitystyö jatkuu vuonna 2023 muun muassa haastattelujen analysoinnilla ja opettajille tehtävällä kyselyllä.

Yleiset kirjastot olivat kattavasti mukana Celia-yhteistyössä. Koko Suomen 309 kunnasta vain 6 kunnan omassa yleisessä kirjastossa ei liitetty asiakkaita Celian palvelujen piiriin vuonna 2022. Näistäkin muutamat kunnat tekivät yhteistyötä naapurikunnan kanssa.

Yleiset kirjastot rekisteröivät 5 109 uutta henkilöasiakasta vuoden aikana. Näistä henkilöistä 77,4 % aloitti palvelun käytön. Kaikkiaan yleiset kirjastot lopussa hallinnoivat 32 277 Celia-asiakkaan tietoja. Verkkokuuntelua käyttävistä asiakkaista noin puolet eli 48,4 % käytti palvelua vuoden 2022 aikana, joten aktiivisuus laski 3 % vuodesta 2021.

Tavoitteena oli kehittää yleisten kirjastojen henkilöstön Celia-osaamista sekä lisätä tietoa siitä, että yleiset kirjastot palvelevat myös ihmisiä, joilla on lukemiseste. Valtakunnallinen Kerro, kerro kirjani -kampanja järjestettiin kirjastoissa 8.–23.9.2022. Kampanja suunniteltiin ja toteutettiin yhdessä kirjastojen kanssa. Pelkkä verkkomainonta tavoitti yli 300 000 katsojaa, ja 2/3 yleisistä kirjastoista rekisteröi asiakkaita Celian palveluiden käyttäjiksi loppuvuoden aikana. Kampanjan päätyttyä kirjastoammattilaisille tehtiin kysely kampanjan toimivuudesta ja tuloksista. Kampanjaa pidettiin onnistuneena, ja 60 % vastaajista arvioi, että kampanjan aikana Celian palveluja kysyttiin aiempaa enemmän.

Korkeakoulukirjastojen rekisteröimien asiakkaiden aktiivisuus palveluiden käytössä oli 31,4 %. Palveluiden käytössä oli 5,1 prosenttiyksikön lasku vuoteen 2021 verrattuna. Tavoite vuodelle 2022 oli 35 %, joten tavoite alitettiin 3,6 %:lla. Korkeakoulukirjastojen saavutettavien e-aineistojen määrä kasvoi, ja Celia tarjosi tukea näiden materiaalien käyttöön mm. Saavuta e-kirja -materiaalin avulla. Tämä saattoikin olla syy lainausaktiivisuuden laskuun Celiassa, kun opiskelijat pystyivätkin hyödyntämään oman kirjastonsa aineistoa.

Tavoite 4.: Vahvistamme lasten ja nuorten oppimismahdollisuuksia. Tätä tavoitetta toteutamme kehittämällä tuotteita ja palveluita yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Uudistettu lasten ja nuorten strategia otettiin huomioon toimintasuunnitelmia laadittaessa. Yhteistyö koulujen kanssa sai uutta virettä erityisluokille suunnattujen Celia-päivien myötä. Tilaisuuksissa oppilaille esiteltiin sanataiteen keinoin DaisyTrio-kirjoja, joissa

yhdistyvät teksti, ääni ja kuva. Samalla opettajille kerrottiin Celian palveluista. Celia-päiviä järjestettiin 13 koulussa. Samassa yhteydessä kerättiin tietoa, jota hyödynnetään koulujen palvelumallin kehittämisessä ja tuotteiden suunnittelussa.

Kouluille pidettiin syksyllä kaksi Celia pähkinänkuoressa -webinaaria, jotka tavoittivat kymmeniä opettajia ympäri maan. Lisäksi pidettiin webinaari DaisyTrio-muotoisten kirjojen hyödyistä oppimisessa ja lukemisen opettelussa, jossa kerrottiin myös Celian kirjatarronnasta. Yhteistyötä Valteri-koulujen kanssa tiivistettiin järjestämällä marraskuun lopussa verkostopäivä.

Lasten ja nuorten lukutaitoa ja lukemista edistettiin muun muassa tekemällä yhteistyötä pääkaupunkiseudun Helmet-alueen lukudiplomitoiminnassa. Celianet-verkkopalvelun kategoriatoimintoa kehitettiin eteenpäin siten, että lasten ja nuorten kirjallisuutta löytyy aiempaa helpommin. Celian kirjatarrontaa nostettiin esille etenkin opettajien suuntaan markkinoimalla Celiassa kehitettyä äänikirjojen lukudiplomia Tarina-arkkua.

Sokeiden lasten lukemista tukemaan kehitettiin vuonna 2021 aloitettua teemapaketti-konseptia. Vuoden aikana tarjottiin kesä-aiheinen ja halloween-aiheinen teemapaketti, ja ennen joulua huoltajilla oli mahdollisuus tilata lapselle Joulupukin kirje pistekirjoituksella. Valteri-koulu Onervan kanssa jatkettiin lukupiiriä 4.–5.-luokkalaisten koululaisten kanssa.

Taktiilin lukemisen edistämiseksi jatkettiin LEGO Foundationin kehittämien LEGO Braille Bricks -pistekirjoituspalikoiden jakelua opetusalan ammattilaisille yhteistyössä Valterin kanssa. Tavoitteena on paitsi leikin avulla tukea sokeita ja heikkonäköisiä lapsia pistekirjoitustaitojen kehittämisessä myös jakaa lasten näkeväille lähipiirille tietoa pistekirjoituksesta sekä tarjota kaikille lapsille yhteinen tapa lukea ja oppia.

Tavoite 5.: Ehkäisemme eriarvoistumista ja tuemme yhdenvertaisia mahdollisuuksia lukemisessa. Näitä tavoitteita toteutamme täydentämällä saavutettavaa julkaisemista omalla kirjatarronnallamme.

Celian yleistä kauno- ja tietokirjallisuutta koskeva kokoelmapolitiikka ja oppimateriaaleja käsittelevä tuotantopolitiikka on uudistettu yhdeksi julkaisupolitiikaksi, joka määrittelee, miten ja millä periaatteilla Celian kirjatutuoto toimii suhteessa kaupalliseen saavutettavaan julkaisemiseen. Julkaisupolitiikasta on johdettu sekä kauno- ja tietokirjallisuutta että oppimateriaaleja koskevat julkaisuperiaatteet, joissa kuvataan konkreettisesti, mitä aineistoja Celia tuottaa ja millä rajoituksilla. Vuoden aikana verkossa julkaistut julkaisuperiaatteet auttavat asiakkaita esimerkiksi hankintaehdotusten tekemisessä, ja virastossa ne ovat ohjanneet ja selkeyttäneet käytäntöjä tuotantopäätöksiä tehtäessä.

Celian oma kirjatuotanto täydentää saavutettavassa muodossa olevan kirjallisuuden tarjontaa. Kirjatuotannon kokonaistavoite toteutui: tavoite oli 1 250 nimekettä, ja aineistoa valmistui 1 420. Oman tuotannon ja kustantajien kanssa yhteistuotantoina tuotettujen äänikirjojen lisäksi vaihtoina tai lahjoituksina hankittiin 213 kirjaa, pääasiassa ruotsin- ja muunkielisiä äänikirjoja. Äänikirjanimekkeitä tuotettiin yhteistyössä kustantajien kanssa 388 kappaletta (vuonna 2021 424 kpl), ja mukaan yhteistyöhön saatiin uusia kustantajia. Yhteistuotannon edellisvuotta pienempi määrä oli lähellä tulossopimuksen tavoitetta, jonka tarkoituksena on pitää tuotanto tasapainoisena.

Yhteistyössä oppimis- ja ohjauskeskus Valterin kanssa tuotettu suomenkielinen piste-matematiikka-aineisto saatiin valmiiksi koko alakoulun osalta. Tuotettujen pisteoppikirjojen määrä väheni edellisvuodesta, kun taas kauno- ja tietokirjojen pistekirjakokoelma laajeni aiempaa enemmän. Vuosina 2022–2025 Celiassa on käynnissä taktiilihanke, jonka tarkoituksena on selvittää taktiilituotteiden sekä niissä hyödynnettävien muovikohokuvien ja -karttojen tuottamisen ja tarjonnan uudistamista. Hankkeen piirissä muun muassa haastateltiin erityisopettajia ja tehtiin erilaisia selvityksiä esimerkiksi käytettäviä materiaaleja ja tekniikoita koskien. Joulukuussa Celiaan rekrytoitiin uusi suunnittelija, jonka päätehtävä on taktiilihankkeen koordinointi.

Loppuvuodesta tehtiin alustavaa suunnittelua uudenlaisen monikanavaisen erityisopetuksen oppimateriaalin tuottamiseksi. Jatkossa aineistoa on tarkoitus tuottaa opetus-suunnitelman pohjalta ilman kustantajien tuottamaa materiaalia, asiantuntijaopettajien verkostoa hyödyntäen.

Vastuullisuus

Celia on muiden valtionhallinnon toimijoiden tavoin mukana edistämässä kestävästä kehityksestä ja vastuullisuudesta. Vastuullisuustyön perustaksi valittiin keväällä 2021 neljä YK:n kestävästä kehityksestä tavoitetta, jotka sopivat luontevasti viraston tehtäväkenttään, ja jotka on mahdollista kytkeä osaksi jokapäiväistä toimintaa. Tavoitteet tukevat myös strategian toteuttamista. Tavoitteet olivat: Hyvä koulutus (SDG4), Eriarvoisuuden vähentäminen (SDG10), Ilmastotekoja (SDG13) sekä Yhteistyö ja kumppanuus (SDG17).

Vuoden 2022 alussa edellä mainittua neljää tavoitetta edistävät käytännön toimenpiteet ja niihin liittyvät mittarit määriteltiin yhdessä henkilöstön kanssa. Ensimmäinen vastuullisuusraportti julkaistiin huhtikuussa 2022.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Verkkolainauksen lisääntyminen ja palveluiden kokonaiskäyttö

Celian lainauspalveluita käytettiin 1 265 849 kertaa. Lainauspalveluiden käyttö ei kasvanut tavoitteiden mukaan, vaan niiden käyttö pysyi vuoden 2021 tasolla. Verkkolainojen osuus kokonaislainauksesta nousi 75,8 %:iin, joten tavoitteesta 78 % jäätiin. Sähköisiä palveluja käyttävien osuus kaikista asiakkaista oli 89 %, eli tavoite ylittyi hieman. 65 vuotta täyttäneistä Celian asiakkaista verkkopalvelujen käyttäjien osuus oli 52 %; tavoite oli 45 %, eli se ylittyi. CD-äänikirjalainajia oli 8 047, mikä oli 11 % kaikista asiakkaista.

Celian kanssa palvelusopimuksen tehneiden yhteistyökumppanien aktiivisuus

Viraston keskeinen tavoite oli jatkaa yhteistyötä yleisten kirjastojen, korkeakoulukirjastojen, koulujen ja oppilaitosten kanssa ja näin tavoittaa entistä useampi palveluita tarvitseva asiakas palveluiden piiriin. Tavoite ei toteutunut, sillä uusia asiakkaita rekisteröitiin kouluissa ja kirjastoissa 10 % vähemmän kuin vuonna 2021.

Vuoden aikana 76,3 % yleisistä kirjastoista rekisteröi uusia asiakkaita Celian palveluihin. Asetettu tavoite oli 85 %, joten tavoitteesta jäätiin. Aluehallintovirastojen peruspalveluiden arvioinnin (2021) mukaan valtaosalla kirjastoja on vaikeuksia yltää palvelutavoitteisiinsa. Tämä saattoi vaikuttaa myös lukemisesteisten henkilöiden saamiin palveluihin.

Korkeakoulukirjastoissa uusien asiakkaiden rekisteröinnit sen sijaan jatkuivat aktiivisina. Tavoitteena oli, että 85 % korkeakoulukirjastoista rekisteröisi uusia asiakkaita. Tavoite ylittyi rekisteröintiprosentin ollessa 95.

Koulujen ja oppilaitosten osalta tavoite 55 %:n rekisteröintiaktiivisuudesta lähes saavutettiin, koska rekisteröintejä teki 54,3 % oppilaitoksista. Koulujen palvelumallin kehittämistä jatkettiin, mutta työ on vielä kesken.

Henkilöasiakkaiden palvelutaso ja tyytyväisyys palveluihin

Celian palvelutaso säilyi hyvänä, ja asiakkaiden yhteydenottoihin vastattiin palvelulupauksen mukaisesti arkivuorokauden kuluessa. Asiakaspalvelussa otettiin käyttöön uusi saavutettava chat-palvelu. Asiointi väheni hieman kaikissa asiakaspalvelukanavissa.

Vuotuisen verkkopalveluita koskevaan asiakastyytyväisyyskyselyyn vastasi 1 458 Celian asiakasta ja palveluiden välittäjää. Kaksi kolmannesta vastaajista oli henkilöasiakkaita, ja loput edustivat esimerkiksi kouluja, kirjastoja ja hoivakoteja.

Asiakkaiden tyytyväisyys oli edellisten vuosien tapaan korkealla. Kokonaistyytyväisyyden keskiarvo oli 4 asteikolla yhdestä viiteen, jossa 1 = tyytymätön / palvelun käyttö on erittäin vaikeaa ja 5 = tyytyväinen / palvelun käyttö on erittäin helppoa. Kyselyyn vastanneista 85 % piti erityisesti kirjojen lainaamista Celianet-verkkopalvelussa joko melko tai erittäin helppona.

Avovastauksissa kiitosta saivat erityisesti asiakaspalvelu ja Celian olemassaolo. Monet vastaajat kertoivat Celian parantavan heidän elämänlaatuaan. Kehittämiskohteina mainittiin luennan laatu, kirjojen saatavuus, hakutoiminnot, ohjeiden löytyminen ja käyttäjätunnuksen hallinta.

Toiminnallinen tehokkuus

Kustannukset tulosalueittain 2019–2022

Tulosalue	2019 €	2020 €	2021 €	2022 €	Muutos % 2021/2022
Kirjapalvelut	5 278 674	5 137 753	4 778 254	5 037 512	5,43
Asiantuntija- ja konsultointitoiminta	357 322	406 216	451 129	485 398	7,60
Yhteensä	5 635 996	5 543 970	5 229 383	5 522 910	5,61

Kirjapalveluiden kustannukset nousivat 5,43 %. Asiantuntijatoiminnan kustannukset jatkoivat edellisvuoden tapaan nousuaan 7,6 %, koska asiantuntijatyöhön saatiin ja kohdistettiin lisää voimavaroja. Tulosalueiden kokonaiskustannukset nousivat 5,61 % edellisvuodesta.

Kirja- ja oppimateriaalilainan keskihinta 2019–2022

	2019 €	2020 €	2021 €	2022 €	Muutos % 2021/2022
Kirja- ja oppimateriaalilainan keskihinta	4,87	3,14	2,81	3,37	19,93

Yleisen kauno- ja tietokirjallisuuden ja oppimateriaalitoimitusten keskihinta nousi vuoden 2020 keskihintaa korkeammaksi ja oli 19,93 % suurempi kuin vuonna 2021. Syinä hinnan nousuun olivat mm. palveluiden kysynnän lasku ja kokonaiskustannusten nousu.

Työn tuottavuus (suoritteet/tulosalueen htv) 2019–2022

Tulosalueiden htv-määriin on vyörytetty osuus hallinto-, tuki- ja ohjaustoimintojen henkilötyövuosista.

Tulosalue	2019	2020	2021	2022	Muutos % 2021/2022
Kirjapalvelut					
Suoritteet yht., kpl	1 499 320	1 635 262	1 700 088	1 495 696	-12,02
Henkilötyövuodet, kpl	40,09	39,95	38,54	39,84	3,37
Suoritteet/htv	37 399	40 933	44 112	37 543	-14,89
Saavutettavan julkaisemisen edistäminen					
Suoritteet yht., kpl	57 515	108 476	117 229	73 891	-36,97
Henkilötyövuodet, kpl	2,4	2,87	3,46	3,84	10,98
Suoritteet/htv	23 965	37 797	38 881	19 242	-50,51
Muu asiantuntija-toiminta, htv	0,26	0,29	0,18	0,27	50,0

Kirjapalvelut-tulosalueen suoritteisiin on laskettu mukaan yleisen kauno- ja tietokirjallisuuden ja oppimateriaalien hankinnat ja lainat, verkkosivustojen sivulataukset, yhteydenotot eri asiakaspalvelukanavien kautta, järjestetyt messut ja tapahtumat, seminaarit ja webinaarit ja niiden myöhemmät katsojaluvut, YouTube-videoiden katselukerrat, uutiskirjeet, tiedotteet sekä Celian asiakaspalvelussa rekisteröidyt asiakkaat. Tulosalue sisältää myös yhteistyön Celian palvelukumppaneiden, kuten yleisten kirjastojen, koulujen ja oppilaitosten sekä korkeakoulukirjastojen kanssa.

Kirjapalvelut-tulosalueen suoritteiden määrä väheni 12 % edellisvuodesta; syynä oli lähinnä celia.fi-sivuston sivulatausten määrän vähentyminen. Sivuston käyttömääriin vaikuttivat todennäköisesti mm. uudet julkaisijoille tarkoitetut sivustot ja muut palveluiden käyttötottumusten muutokset. Seurauksena kirjapalveluiden tuottavuus väheni lähes 15 %.

Saavutettavan julkaisemisen edistämisen tulosalue sisältää seminaarit ja koulutukset, neuvonnan, suositukset ja ohjeet sekä saavutettavuussivustojen sivulataukset. Suoritteiden määrä väheni 37 %. Väheneminen johtui pääosin työn fokuksen muutoksesta: suositua Ymmärrä-seminaaria ei enää järjestetty, eikä yleisempää saavutettavuussivustoa enää ollut tarvetta päivittää samalla tavoin kuin aiemmin.

Muun asiantuntijatoiminnan osuus Celian toiminnasta oli suhteellisen pientä. Tulosalue kattoi mm. työn erilaisissa neuvottelukunnissa, hallituksissa sekä työ- ja ohjausryhmissä. Näitä olivat muun muassa kansainvälinen Daisy-konsortio, Suomen Daisy-konsortio, IFLA, Eblida, Varastokirjasto, Tactus-koskettelukirjayhteistyö, Braille-neuvottelukunta, Oikeus oppimiseen -neuvottelukunta sekä selkokieleen, selkokirjallisuuteen sekä lasten- ja nuortenkirjallisuuteen ja kirjastoalaan liittyvät asiantuntijakokoonpanot. Muu asiantuntija-toiminta palautui vuoden aikana ja ohitti pandemiaa edeltävän tason.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkilövoimavarat (htv) tulosalueittain 2019–2022

Tulosalue	2019 htv	2020 htv	2021 htv	2022 htv	Muutos % 2021/2022
Kirjapalvelut, josta	40,09	39,95	38,54	39,84	3,37
Kirjastopalvelut	22,62	20,37	20,01	20,54	2,68
Oppimateriaalipalvelut	17,47	19,58	18,53	19,29	4,10
Asiantuntija- ja konsultointitoiminta	2,66	3,16	3,64	3,84	5,49
Yhteensä	42,75	43,11	42,19	43,68	3,73

Henkilöstövoimavarat lisääntyivät vuoden aikana 3,73 % tavoitteen mukaisesti. Vaihtuvuoden takia tavoitetasoa (45 htv) ei kuitenkaan saavutettu. Strategian mukaisesti asiantuntijatoimintaan käytettiin 5,49 % enemmän voimavaroja kuin edellisvuonna.

Henkilöstön määrä ja rakenne 2019–2022

	2019	2020	2021	2022	Muutos % 2021/2022
Henkilöstön lukumäärä					
• Miehet	13	13	13	13	0
• Naiset	34	33	30	34	13,33
Yhteensä	47	46	43	47	9,30
Henkilötyövuodet					
	42,75	43,11	42,19	43,67	3,53
<i>Keski-ikä</i>					
• Miehet	46,8	46,7	48,8	51,61	5,76
• Naiset	49,9	49,3	50	50,76	1,52
<i>Ikäjakauma</i>					
• 25–29	1	2	1	1	0
• 30–34	3	2	2	3	50,00
• 35–39	5	4	4	2	-50,00
• 40–44	7	5	5	8	60,00
• 45–49	6	8	8	7	-12,50
• 50–54	7	7	5	4	-20,00
• 55–59	13	10	7	8	14,29
• 60–64	5	8	11	14	27,27
Vakinaiset, määräaikaiset					
• Miehet, vakinaiset	8	10	12	12	0
• Miehet, määräaikaiset	5	3	1	1	0
• Naiset, vakinaiset	30	31	29	32	10,34
• Naiset, määräaikaiset	4	2	1	2	100
Kokoaikaiset/osa-aikaiset					
• Kokoaikaiset	44	43	41	45	9,76
• Osa-aikaiset	3	3	2	2	0
Lähtö- ja tulovaihtuvuus					
• Lähtö	4	2	5	3	-40,0
• Tulo	5	2	3	6	100,0

	2019	2020	2021	2022	Muutos % 2021/2022
Työtyytyväisyys (1–5)	3,36	3,47	3,59	3,61	0,56
Sairauspoissaolot pv/htv	8,2	4,73	7,99	7,63	-4,51

Miesten osuus henkilöstöstä pysyi edellisvuoden tasolla ja oli noin 28 %. Henkilöstön keski-ikä oli molemmissa ryhmissä noin 50 vuotta. Noin 47 % henkilöstöstä oli täyttäneet 55 vuotta. Lähivuosina onkin odotettavissa useita eläkkeelle siirtymisiä. Pysyviä tehtäviä hoidettiin vakinaisella henkilöstöllä; vähäinen määräaikainen henkilöstö oli viransijaisia.

Syksyllä toteutetun VMBaro-kyselyn mukaan työtyytyväisyys nousi 0,56 % tasolle 3,61. Kehitystä tapahtui monilla työtyytyväisyyden osa-alueista, keskeisimpinä esihenkilöiden ja johdon toiminta ja tuki, osaamisen kehittäminen, työn tavoitteiden tietäminen, työyhteisön innostavuus, tyytyväisyys työvälineisiin, työpaikan suositteluhaluus, mahdollisuus tehdä asioita uusilla tavoilla, sitoutuminen työnantajan tavoitteisiin ja työpaikan arvojen toteutuminen arjessa. Eniten tyytymättömyyttä aiheuttivat palkkauksen muuttuminen työsuorituksen muuttuessa, tiedonsaanti asioiden valmistelusta ja päätöksistä sekä viestinnän avoimuus, oikea-aikaisuus ja vuorovaikutteisuus työyhteisössä.

Työyhteisön sisällä oli muun häirinnän tai epäasiallisen kohtelun kohteeksi vuoden aikana joutunut 41 % kysymykseen vastanneista (7 henkilöä). Tämä oli 20 % VMBarokyselyyn vastanneista. Esihenkilöitä valmennettiin häirinnän ehkäisemiseen ja siihen puuttumiseen, ja toimintamalli häirinnän ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi päivitettiin ja otettiin käyttöön vuoden aikana.

Henkilöstökustannukset 2019–2022

Henkilöstökulut sisältävät myös freelancer-työntekijöiden palkkiot.

	2019	2020	2021	2022	Muutos % 2021/2022
Henkilöstökulut, €	2 381 280	2 462 081	2 414 961	2 633 427	9,05
Työterveyshuollon kustannukset, €/htv	1 070	703	993	836	-15,81
Työhyvinvoinnin ja virkistystoiminnan kustannukset, €/htv	271	222	364	383	5,22
Koulutuskustannukset, €/htv (sis. vain koulutusten ostot)	787	830	993	988	-0,50

Sairauspoissaolot vähenivät 4,5 % edellisvuodesta, ja työterveyshuollon kustannukset laskivat lähes 16 %. Kummatkaan eivät myöskään nousseet pandemiaa edeltävälle tasolle. Työhyvinvointiin ja virkistystoimintaan panostettiin edelleen, ja kustannukset nousivat noin 5 %. Henkilöstön virkistyspäivä järjestettiin Itämeripäivän yhteydessä 25.8.2022. Tiimit järjestivät omia kehittämispäiviään, ja pitkästä aikaa saatettiin myös viettää yhdessä pikkujoulua sekä juhlia kahdeksaa valtion virka-ansiomerkin saajaa. Lisäksi henkilöstölle tarjottiin kulttuuri-, liikunta- ja työmatkaetu sekä lounasetu.

Koulutuskustannukset sisältävät vain maksullisten koulutusten ostot, eivät käytetyn työajan kustannuksia. Koulutusta koskevan VMBaro-tuloksen 4,03 perusteella työnantajan tarjoamia koulutusmahdollisuuksia pidettiin hyvinä. Koulutuksiin ja osaamisen kehittämiseen käytettiinkin lähes yhtä paljon rahaa kuin vuonna 2021.

Tuloksellisuuden tunnusluvut talousarvion ja tulossopimuksen mukaan 2019–2022

	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 toteuma
Tuotokset ja laadunhallinta				
Kirjahankinnat, lkm	1 391	1 359	1 466	1420
Valmishankintojen osuus vuosittaisesta kirjahankinnasta % (ml. yhteistuotanto)	28,7 %	37 %	45,3 %	42,5 %
Saavutettavan julkaisemisen suositukset, neuvonta ja koulutukset, lkm	63	58	61	73
Palveluita säännöllisesti käyttävien lasten ja nuorten osuus	50 %	41 %	43 %	38 %
Oppimateriaalitoimitukset, lkm	56 344	58 069	55 701	46 722
Toiminnallinen tehokkuus				
Asiakkaita palveluiden piirissä (henkilöt ja yhteisöt)	65 096	78 261	68 239	75 037
Palveluiden piiriin tulleet uudet asiakkaat	17 907	14 714	13 963	12 563
Verkkoasiakkaiden osuus kaikista henkilöasiakkaista	79 %	83 %	88 %	89 %
Verkkolainauksen osuus kokonaislainauksesta	67 %	71 %	74 %	76 %
Celian lainauspalveluiden kokonaiskäyttö	1082 142	1 239 874	1 253 956	1 265 849

	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 toteuma
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Verkkopalveluiden kehittäminen				
Verkkolainajien osuus yli 65-vuotiaista	33 %	39 %	49 %	52 %
Tyytyväisyys verkkopalveluihin (1–5)	4,0	4,1	4,1	4
Palvelujen saatavuuden vahvistaminen palvelukumppanien kautta				
Yhteistyökirjastojen lukumäärä, kunnat/toimipisteet	287/477	289/479	290/482	290/489
Sopimuksen tehneiden kirjastojen aktiivisuus: niiden kirjastojen osuus, jotka rekisteröineet asiakkaita	81,7 %	76 %	76 %	76,3 %
Yleisten kirjastojen kautta asiakkaiksi tulleiden käyttäjien aktiivisuus	45,3 %	44 %	51,5 %	48,4 %
Sopimuksen tehneiden oppilaitosten aktiivisuus: niiden oppilaitosten osuus, jotka rekisteröineet asiakkaita	69,01%	63 %	57,1 %	54,21%
Koulujen kautta asiakkaiksi tulleiden käyttäjien aktiivisuus	18,4%	16 %	17,6 %	15,2%
Yhteistyökirjastojen lukumäärä: korkeakoulukirjastot	35	35	35	40
Sopimuksen tehneiden korkeakoulukirjastojen aktiivisuus: niiden kirjastojen osuus, jotka rekisteröineet asiakkaita	80,49 %	87,5 %	92,5 %	95 %
Korkeakoulujen kautta asiakkaiksi tulleiden käyttäjien aktiivisuus	36,5 %	34 %	36,6 %	31,4 %
Henkisten voimavarojen hallinta				
Henkilötyövuodet	42,75	43,11	42,19	43,67
Työtyytyväisyys (1–5)	3,36	3,47	3,59	3,61

5.2.3 Kansallinen audiovisuaalinen instituutti

Korona vaikutti edelleen vuonna 2022 KAVIn toimintaan. Kun koronarajoituksista luovuttiin, elokuvien esitystoiminnassa ja palveluissa palattiin normaaliin. Useimmilla tulosalueilla vuoden tavoitteet saavutettiin ja jopa ylitettiin. Henkilöstö siirtyi myös uuteen vaiheeseen. Monipaikkainen työ, jossa etätöön ja lähityön yhdistelmät vaihtelevat

yksiköittäin ja tiimeittäin, on muuttunut normaaliksi toimintamalliksi. Taloudessa noudatettiin suunnitelmallisesti säästöohjelmaa. KAVIn toimitila 2024-projektia jatkettiin. Vuokrasopimus uusista tiloista Hämeentiellä allekirjoitettiin joulukuussa Senaatti-kiinteistöjen kanssa.

KAVIn johtaja Matti Lukkarila jäi eläkkeelle syksyllä. Uusi johtaja Riitta Vanhatalo aloitti 1.11.2022. Hallintojohtaja jäi virkavapaalle tammikuussa ja häntä sijaisti Riitta Rosenberg ajalla 17.1.–30.9.2022. Loppuvuoden ajan hallintojohtajan työt oli jaettu neljän henkilön kesken.

Kokoelmissa on keskitytty edeltävien vuosien suurhankkeiden, oheiskokoelmien muuton ja Elonetin suoratoistopalvelun avaamisen, jälkeen näihin liittyvään ylläpitotyöhön. Kokoelmakeskuksessa Mastolassa on järjestetty kokoelmia ja hoidettu enenevässä määrin myös asiakaspalvelua. Loppuvuodesta ryhdyttiin tutkimaan Mastolan tiloissa levitetyn lattian kostumista. Korjauksen tavasta ei ole vielä tietoa. Elonettiin vietiin erikseen sopien joitakin kolmansien tahojen omistamia elokuvia ja mainoksia. Etätyö on digiyksikössä vakiintunut osaksi rutiinia. Työtä ovat kuitenkin hidastaneet muutama pitkäaikainen poissaolo sekä laitteiston vanheneminen, joka on johtanut joidenkin työasemien pakotettuun uusimiseen. JTS-suunnitelmaan esitetty määrärahojen nostaminen laitteiston jatkuvaan ylläpitoon on edellytys digitointitoiminnan jatkuvuudelle.

Radio- ja televisioarkisto kulkee tällä hetkellä kansainväliselläkin mittapuulla kehityksen aallonharjalla. Ohjelmatiedon hallintajärjestelmään (Ritva-tietokanta) kehitetään uusia innovatiivisia työkaluja, joissa hyödynnetään tekoälyä, koneoppimista ja automaatiota. Henkilöstön ollessa minimissään työkalujen avulla voidaan vähentää manuaalisesti tehtäviä rutiinitöitä ja siirtää työvoimaa strategisesti merkittävämpiin työtehtäviin.

Uusi ohjelmatiedon hallintajärjestelmä oli täysipainoisen kehitystyön alla koko vuoden. Lisäksi saatiin keväällä tuotantokäyttöön automaattinen laadunvalvontaohjelmisto, jonka automaatio vapautti merkittävästi luetteloiden työtunteja muuhun työhön, kuten sisällönkuvailuun. Tv-ohjelmien lopputekstien automaattinen tunnistus oli myös kehitysprojektina, ja siitä saatiin jo koeversio tutkittavaksi. Tarkoitus on jälleen vähentää manuaalista työtä ja saada ohjelmien tekijätietoja siirrettyä automaattisesti tietokantaan. Kolmas kehitystyö on puheentunnistuksen parissa. Tähän yksikkö palkkasi syksyn ajaksi tutkijaresursseja Aalto-yliopistosta. Tarkoituksena on saada parempaa palvelua käyttäjille alkaen puhutun kielen tunnistamisesta, jatkuen eri puhujien tunnistamiseen sekä puheen tunnistamiseen ja sen automaattiseen litteroimiseen. Yksikkö käynnisti yleisötilaisuudet kevätkaudella. Asiakasmäärät ovat alkaneet palata katselu- ja kuuntelupisteille, joskin siinä eletään selkeästi vielä ns. palautumisvaihetta. RTVA haluaa jakaa ajatuksia ja tietoa alan

organisaatioille ympäri maailman. Yksikön edustajat pitivät mm. esityksen tekoälykehitys-prosesseista maailman tv-arkistojen liiton FIAT/IFTA:n konferenssissa Etelä-Afrikassa. Resurssipulan ja henkilöstövajeen vuoksi yksikkö on kovin haavoittuvainen.

Kun ensimmäisenä toimintavuotenaan 2019 **Kino Reginan** kävijämäärät olivat ennätyselliset näytöskohtaisen keskiarvon ollessa jopa 90 katsojaa/kk, korona sulki koko elokuva-teatterin. Vuoden 2022 kuukausikeskiarvot eivät nousseet vielä vuoden 2019 tasolle, vaikka elpymistä toimintavuoden aikana jo olikin. Kino Reginan näytökset käynnistyivät täydellä teholla syksyllä 2022. Alkusyksyn kulttuurillisesti merkittävä tapaus oli yli 5-tuntinen Kahdeksan surmanluotia Bolognan elokuva-arkiston restauroimana 35 mm:n filminä. Ukrainalaisen elokuvan päivien kanssa tehty elokuvasarja tavoitti Suomessa asuvia ukrainalaisia. Vuoden suosituimpia teemasarjoja olivat mm. Akira Kurosawa, Studio Ghibli esittäjä, 50 vuotta sitten: Elokuvavuosi 1972, Syntynyt 3. heinäkuuta: Tom Cruise 60 vuotta sekä Elokuvan historia. Vuoden suosituimpia elokuvia olivat Kahdeksan surmanluotia (1972), Tom Cruise-juhlanäytökset Top Gun - Lentäjistä parhaat (1986), Naapurini Totoro (1988) sekä Solidaarisuusnäytös Ukrainalle: Mr. Jones (2019).

Valtakunnallisesti koko Suomen kouluja ja oppilaitoksia palveleva KAVIn **Elokuvapolku.fi** kasvatti jälleen suosiotaan: vuonna 2022 elokuvien katseluoikeuksia tilattiin koululuokkiin 149 768 koululaiselle ja opiskelijalle, ja elokuvien katselua varten tuli lupapyyntöjä eri puolilta Suomea noin 5 850 koulusta. Sitegroundin mukaan vuonna 2022 Elokuvapolulla oli 120 818 uniikkia kävijää.

Koronapandemian jälkeen lähes kaikki kirjaston tunnusluvut nousivat vuoteen 2021 verrattuna, mutta jäivät edelleen koronapandemiaa edeltävistä vuosista. Kirjaston asiakas- ja tietopalvelua leimasi tuttujen asiakasryhmien, kuten tutkijoiden, opiskelijoiden ja elokuva-alan ammattilaisten aktivoituminen. Myös arkistoaineistojen käyttö kasvoi jälleen, muun muassa Fennada-historiikkiprojektiin, elämäkertateoksiin sekä yksityiseen tutkimukseen ja opinnäytteisiin liittyen.

Helsingin kaupunginmuseon Hakasalmen huvilaan tuottama Rikoksen ja rakkauden kaduilla -näyttely 1.4.2022–12.2.2023 toteutettiin yhteistyössä KAVIn kanssa. KAVI toteutti teemasta elokuvakalenterin vuodelle 2023. Näyttelyn jälkeen stillkuvat myytiin yleisölle, ja tuotto lahjoitettiin Hurstinavulle hyväntekeväisyyteen. Näyttelyssä oli helmikuun alkuun mennessä ollut yli 30 000 kävijää.

Koronapandemian vaikutukset olivat edelleen merkittäviä **mediakasvatustyössä**. Läsnäolotilaisuuksia pystyttiin kuitenkin järjestämään viime vuosia enemmän. Toimintatavat ovat kehittyneet myös huomioimaan hybridimahdollisuuksia ja digitaalisia keinoja. Lasten ja nuorten mediakasvatuksen osalta jatkettiin monivuotisen kansallisen Uudet lukutaidot -kehittämishjelman (2020–2022) toteuttamista. MEKU julkaisi

Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cuporen kanssa selvityksen inklusiivisesta mediakasvatuksesta. Suomalaisella mediakasvatuksella on paljon kansainvälistä kiinnostusta. Mediakasvatuksen asiantuntijat olivat kutsuttuina puhujina mm. Kirgisiassa, Kazakstanissa, Ukrainassa, Liettuassa, Kroatiassa ja Ruotsissa, pääosin etäyhteyksin. Uusi kaksivuotinen FISIC-hanke käynnistyi keväällä. Vuoden aikana haettiin ja saatiin kansainvälinen EU-hankerahoitus Creative Europe-ohjelmasta. Inclusive and Creative Media Education (ICME) -hanke käynnistyy italialaisen ja pohjois-makedonialaisen kumppaniorganisaatioiden kanssa vuoden 2023 alussa. MEKU toimi Suomen virallisena edustajana EU:n komission Media Literacy Expert Group:ssa, European Regulators Group for Audiovisual Media Services (ERGA) Media and Information Literacy Action Group:ssa sekä Disinformation Subgroup -ryhmässä. MEKU on myös mediaregulaatiosta vastaavien toimielinten riippumattoman European Platform of Regulatory Authorities (EPRA) -organisaation jäsen ja sen Media Literacy Task Force:n ohjausryhmässä. Samoin asiantuntijamme edustavat Suomea yleiseurooppalaisen digipelien ikäraja järjestelmä PEGIn toiminnassa. Yhteistyössä pohjoismaisten kollegatoimijoiden kanssa on valmisteltu kansainvälistä medialukutaitoselvitystä.

Kuvaohjelmaluetteloon ilmoitettujen **kuvaohjelmien** määrä nousi parilla sadalla. Luokitelijoiden peruskoulutus järjestettiin syksyllä ja kertauskoulutuksia järjestettiin yhteensä kolme. Koulutusmateriaaleja uudistettiin laajasti. Myös kuvaohjelmien luokittelukriteerit päivitettiin ja niihin otettiin mukaan puheen merkityksen arviointi. Kuvaohjelmaluokittelijoiden valvontaa voitiin tehdä vähemmän, koska Kino Reginan esitystoiminnan kuvaohjelmia luokiteltiin ennätyselliset 69 kappaletta. Kuvaohjelmien tarjoamiseen liittyviä esityslupia myönnettiin 60 ja niistä valtaosa maksuttomana. Syksyllä 2021 OKM käynnisti kuvaohjelmalain (710/2010) uudistamisen. KAVI on edustettuna MEKU:n päällikön ja ylitarkastajan toimesta sekä sihteeristön työssä että laajan työryhmän työskentelyssä maaliskuulle 2023.

Vuoden 2021 lokakuussa asetetun Opetus- ja kulttuuriministeriön **konsernin** kehittämishankkeen toimikautta jatkettiin syyskuun 2022 loppuun. KAVIn edustajana hankkeen valmisteluryhmässä oli Mikko Kuutti. Hankkeen tavoitteet olivat kunnianhimoiset: tuli varmistaa virastojen ja ministeriön toiminnan laatu ja palvelukyky tulevaisuudessa niin että velvoitteet voidaan hoitaa kehysten mukaisten määrärahojen puitteissa. Samalla tuli selkeyttää konsernihallinnon rakennetta ja tukea henkilöstön hyvinvointia. Laaditun toimenpideohjelman näkyvin osa olivat virastorakenteeseen kohdistuvat muutosesitykset. Esityksen mukaan virastokenttä tiivistettäisiin viiteen virastoon. Näistä yksi muodostuisi KAVIsta, TAIKEsta ja Suomen elokuvasäätöstä. SES ei tosin ollut mukana valmisteltutyössä ja vastusti hanketta. KAVIn kannalta merkittäviä ovat toimipideohjelmassa olevat digitalisointiin ja digitointiin liittyvät ehdotukset.

Viestinnässä on koronavuosien jälkeen palattu instituutin normaalien toimintojen ja tapahtumien markkinointiin. Niin Helsingissä kuin muualla Suomessa käynnistyneiden elokuvien esityssarjojen ohella keskityttiin aktiivisesti esim. mediakasvatuksen teema-
viikkojen (Mediataitoviikko, Peliviikko), radio- ja televisioarkiston yleisötilaisuuksien ja KAVIn näyttely-yhteistyön (*Rikoksen ja rakkauden kaduilla*) viestintään.

Yksikön vuoden 2022 erityisinä kehityskohteina mainittakoon mm. ikärajaviestintä ja sen kohdentaminen, aluesarjaviestintä sekä sosiaalisen median hyödyntäminen asiantuntijaviestinnässä.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Kotimaisen kulttuuriperinnön saavutettavuus ja käytettävyys

	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2022
Elonetistä FINNAan siirtyvät aineistot, kuvat ja videoklipit (kumulatiivinen)	62 900 valokuvaa ja 2 600 videoklippä tai lyhyt elokuvaa sekä 358 pitkää elokuvaa	67 783 valokuvaa ja 2 763 videoklippä tai lyhytelokuvaa sekä 376 pitkää elokuvaa ja 5 tv-sarjaa	55 000 valokuvaa ja 2 200 videoklippä tai lyhyt elokuvaa sekä 370 pitkää elokuvaa
Kävijöiden lukumäärä KAVIn verkkopalveluissa	1 839 569 kävijää	1 874 452 kävijää	1 300 000 kävijää
Elokuvateatterikäyttöön digitoitujen pitkien kotimaisten elokuvien määrä (kumulatiivinen)	620 elokuvaa, joista 398 omaa digitointia	678 elokuvaa, joista 423 omaa digitointia	640 elokuvaa
Ylen vanhoja digitoituja ohjelmia saatavilla KAVIn katselu- ja kuuntelupisteissä teratavuina (kumulatiivinen)	Radio-ohjelmat 0 ja tv-ohjelmat 57,86 yhteensä 57,86 teratavua	Radio-ohjelmat 0 ja tv-ohjelmat 59,96 yhteensä 59,96 teratavua	Radio-ohjelmat 1,5 ja tv-ohjelmat 72 yhteensä 73,5 teratavua

Elokvakulttuurin ja -kasvatuksen saatavuuden lisääminen koululle, lapsille ja nuorille

	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2022
Elokvapolku-verkkopalvelu sivun katselukerrat	674 297	120 818	85 000
KAVIn elokvakaatukseen osallistuvat lapset ja nuoret	79	3 417	9 500

Medialukutaito ja lapsille turvallinen mediataitoympäristö

	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2022
Mediakasvatustapahtumiin tai hankkeisiin osallistuvat tahot	2 100	2 100	2 100
Mediakasvatuksen oppi-, viestintä ja koulutusmateriaalien lataus	58 500	70 508	120 000
Mediakasvatuskoulutusten ja luentojen määrä	41	29	46
Ikärajojen luotettavuus; valvonta-luokittelussa ennalleen jääneiden ikärajojen prosenttiosuus	61	60,2	73

Toiminnallinen tehokkuus

Vuonna 2022 hallintopalveluiden ja viestinnän kustannukset olivat 1 424 299 (17,40 % kokonaiskustannuksista), jotka on vyörytetty tulosalueille.

Toiminnallinen tehokkuus	toteuma 2020	toteuma 2021	toteuma 2022	tavoite 2022	vertailu tavoite 2022 – toteuma 2022
Elokuva kokoelma- ja arkistotyön menot € / arkistoitu elokuva	21,45	25,60	24,85	23,41	-1,44
Radio- ja tv-arkistoinnin menot € / arkistoitu teratavu	1 697,68	2 278,68	2 782,08	1 629	-1 153,08
Kuvaohjelmia koskevan yleisöpalautteen käsittely €/palaute	33,69	19,66	17,33	33	15,57
Kuvaohjelmien luokittelu €/ohjelma (tilauksesta luokitellut)	210,60	226,24	138,65	150	11,35
Luokittelijoiden valvonta €/ohjelma (uudelleen luokitellut)	239,42	268,44	445,26	375	-70,26

Arkistoidun elokuvan yksikkökustannuksessa ei päästy tavoitteisiin, vaikka kustannus laski edellisestä vuodesta. Kustannuksia nosti palkka-, tietoasiantuntija- ja sähkökustannukset. Radio- ja televisio arkistoinnin arkistoidussa teratavumääri jäi edellisestä vuodesta. Kustannuksia nosti uuden järjestelmän tekeminen. Yleisöpalautteen käsittelyn kustannuksessa päästiin hyvin tavoitteisiin ja laskua tuli edelliseen vuoteen, vaikka palautteita tuli sama määrä kuin edellisenä vuonna. Kuvaohjelmien luokittelun kustannuksissa päästiin tavoitteeseen. Tilauksesta luokiteltuja ohjelmia oli 12 yksi enemmän kuin edellisenä vuonna. Luokittelijoiden valvontaan käytettävissä olleen työajan osuus laski, mutta kustannukset nousivat eikä tavoitteeseen päästy. Uudelleen luokiteltujen määrä laski 56 edellisestä vuodesta. Kustannusta nostivat palkkakustannukset. Kahden pandemiavuoden jälkeen jälleen pidettyyn kuvaohjelmaluokittelijoiden tapaamiseen osallistui 55 luokittelijaa.

Toiminnan tuottavuus

Maksullista palvelutoimintaa säätelee maksuperustelaki (150/1992) ja opetus- ja kulttuuri-ministeriön Kansallisen audiovisuaalisen instituutin ja kuvaohjelmalautakunnan suoritteiden maksullisuudesta antama asetus (1094/2021). Valvontamaksuja säännellään kuvaohjelmalaissa (710/2011).

Liiketaloudelliset suoritteet

Korkolaskennassa on käytetty käyttöomaisuuden alkuperäistä hankintahintaa ja korkokantana nimelliskorkoa. Vuonna 2022 hintatuki 250 000 € ja vuodelta 2021 siirtynyt 155 963 €.

Esitystoiminta

	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2022
Kino Reginan katsojamäärä/vuosi	15 501	30 494	50 000
Kino Reginan katsojat/näytös (keskiarvo)	35	35	53
Aluesarjojen katsojamäärä/vuosi	2 212	3 909	6 000

Kino Regina

Kino Regina oli 1.1.-7.2.2022 kiinni koronan takia. Kino Reginan näytökset käynnistyivät täydellä teholla jälleen syksyllä 2022.

Aluesarjat

Aluesarjojen vetovastuu on paikallisilla toimijoilla, kuten elokuvakeskuksilla ja -järjestöillä. Aluesarjat järjestettiin keväällä kaikilla paikkakunnilla, mutta kaikkia näytöksiä ei voitu pitää Koronan takia. Katsojia keväällä oli 1 383. Syksyllä sarjat toteutettiin kaikilla paikkakunnilla. Vain yksi näytös jouduttiin perumaan Tampereelta teknillisen vian vuoksi. Syksyllä katsojia oli 2 526.

Arkistopalvelut

Arkistopalvelut jakautuvat ja verkottuvat yksiköiden välille. Maksutonta palvelua ovat vähäisiä kustannuksia aiheuttavat tallettajapalvelut ja kansainväliseen kulttuurivaihtoon liittyvät palvelut. Palvelutoiminta tapahtuu tekijänoikeus- ja arkistonhoitoseikkojen asettamissa rajoissa. Vuonna 2022 palvelumäärä oli 1 685 (2021: 659 kpl). Tuottoja tuli 189 377 euroa. Tuotot nousivat edellisestä vuodesta 26 000 euroa.

Kuvaohjelmien luokittelupalvelut

KAVI luokitteli vuoden aikana yhteensä 189 (2021:205) kuvaohjelmaa, joista maksullista luokittelupalvelua oli 12 (2021:11). KAVI ei voi itse vaikuttaa luokittelutilauksien määrään.

Julkisoikeudelliset suoritteet

	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2022
Kuvaohjelmaluetteloan ilmoitetut ohjelmat kpl	11 403	11 644	12 247

Kuvaohjelman rekisteröintimaksu oli 8 euroa vuonna 2022. Rekisteröintejä oli 241 enemmän kuin vuonna 2021. Kuvaohjelmaluokittelijoiden peruskoulutus (LUKO) järjestettiin loka-marraskuussa lähikoulutuksena. Koulutukseen osallistui yhdeksän opiskelijaa. Kertauskoulutus (KEKO1) järjestettiin myös etäkoulutuksena toukokuussa ja siihen osallistui 12 luokittelijaa. Tammikuussa ja syyskuussa järjestettiin kymmenen vuotta luokittelijana toimineille ja KEKO1 -koulutuksen käyneille toinen kertauskoulutus (KEKO2). Koulutus järjestettiin tammikuussa etäkoulutuksena ja siihen osallistui 13 luokittelijaa. Syyskuun läsnäolokoulutukseen taas osallistui 15 koulutettavaa. Kertauskoulutuksiin osallistujien määrä kasvoi vuonna 2022 merkittävästi kahden edeltävän vuoden osallistujamääristä (2020:7, 2021:29, 2022:40). Vuoden lopussa oli 130 hyväksyttyä luokittelijaa. Vähennystä 30 luokittelijaa edelliseen vuoteen.

Myönnettyjä esityslupia oli 60 (2021:38). Yhdestä kuvaohjelmien luokittelusta tehtiin KAVI:lle oikaisupyyntö. Kuvaohjelmalautakuntaan ei tullut yhtään valitusta vuonna 2022. KAVI ei pysty vaikuttamaan tarjoamispaikkojen määrään, kuvaohjelmaluetteloan ilmoitettuihin ohjelmiin, koulutukseen osallistujien määrään, esityslupien hakemiseen eikä oikaisupyyntöihin.

Kuvaohjelmalain mukaiset valvontamaksut

	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2022
Kuvaohjelmaluokittelijoiden luokitteluihin kohdistuva valvonnan määrä	164	98	72
Kuvaohjelmien tarjontaan kohdistuvat valvontatapahtumien määrä	142	64	54

Kuvaohjelmien tarjoamispaikkoja oli KAVIn rekisterissä vuonna 2022 yhteensä 707 (2021 määrä: 946). Tallenteiden tarjoamispaikkojen määrä jatkaa laskuaan.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkilöstömäärä ja rakenne	toteuma 2020	toteuma 2021	toteuma 2022	tavoite 2022	vertailu tavoite 2022–toteuma 2022
Henkilöstömäärä	92	95	91		
Henkilötyövuodet	80	81	79	76	-3
Henkilöstön keski-ikä	47,8	47,1	47,1		

Tiedot Tahdistä (sis. virkamiehet, työsuhteiset, työllisyysvaroin palkatut ja Kino Reginan tuntipalkkaiset)

KAVIn eri yksiköissä työskenteli vuonna 2022 yhteensä kolme siviilipalvelumiestä, joista vuoden aikana kotiutettiin yksi. Palvelussuhteessa olevia harjoittelijoita oli neljä, muita harjoittelijoita muutama. Työllisyysmäärärahoilla palkattuna työskenteli yhteensä kuusi henkilöä. Kuusi henkilöä oli opintovapaalla, vanhempainvapaita käytti neljä henkilöä ja kahdeksan henkilöä oli muulla virkavapaalla. Virkavapaan sijaisiksi palkattiin yhteensä viisi henkilöä. Osa-aikaisena työskenteli 3 henkilöä.

Henkilöstökulut	2020	2021	2022
Kokonaistyövoimakustannukset euroina	3 056 032	3 183 834	3 503 703
Henkilösivukulut yhteensä euroina	568 724	606 508	672 737

Taulukon selite: Henkilöstökulut eivät sisällä lomapalkkavelkaa.

Eläkkeelle jäi viisi henkilöä.

VPJ:n arviointi- ja kehittämisryhmä kokoontui kerran vuonna 2022.

Työhyvinvointi	toteuma 2020	toteuma 2021	toteuma 2022	Tavoite 2022	vertailu tavoite 2022– toteuma 2022
Työtyytyväisyysindeksi (VM-baro)	3,47	3,72	3,42	3,6	0,18
Johtajuusindeksi (VM-baro)	3,28	3,61	3,19	3,5	0,31
Terveydenhoito- kustannukset €	57 756	54 407	54 147		
Sairauspoissaolot pv/htv	18,6	21,0	13,2		
Sairauspoissaolot, työpv/htv (Tahti)	14,2	15,2	13,2	10	-3,2
Työterveyshuolto, €/htv	772	672	685		

Työhyvinvointikysely (VM Baro) toteutettiin joulukuussa. Kyselyyn vastasi melkein 71 %:a henkilöstöstä. Vastausprosentti nousi edellisestä vuodesta. KAVIn työhyvinvointiryhmä (TYHY-ryhmä) kokoontui kahdeksan kertaa vuoden 2022 aikana. Sairauspäivien määrä henkilöä kohden laski kahdella päivällä, mutta sairastapahtumien määrä kasvoi edellisestä vuodesta. Kausi-influenssarokotuksia annettiin 8.11.2022 työpaikalla Sörnäisten toimitiloissa.

Suuri osa henkilökunnasta osallistui 22.4.2022 vietettyyn virkistyspäivään Suomenlinnassa. Kaiku-hankkeeseen liittyen tehtiin yhteistyötä Liikkuva Suomi -palvelun kanssa keväällä 2022. Vakinaisen henkilökunnan Virike-korteille ladattiin 16 482 euroa. Työsuojelutoimikunta kokoontui kerran.

Osaaminen	toteuma 2020	toteuma 2021	toteuma 2022	Tavoite 2022	vertailu tavoite 2022– toteuma 2022
Koulutusajan palkat, €	10 444	30 451	22 816		
Muut koulutus- kustannukset, €	5 312	7 596	10 052		
Koulutuskustannukset yhteensä	15 756	38 047	32 868		
Koulutuspäivät (työpäivä / htv)	2,1	1,2	0,8	2	1,2
koulutus ja kehittäminen €/ htv	197	470	416		
Koulutustasoindeksi (Tahti)	5,5	5,4	5,7		
Yhteis- ja virkistystoiminta ilman palkkakustannuksia, €	1 431	1 027	18 837		
Henkilöstön arvo, €	80 435 897	87 340 463	88 142 157		
Osaamisen kehittämi- nen (VMBaron kehitys- keskustelut osaamisen kehittämisen tukena)	2,76	3,12	2,61	3,1	0,49

Koulutukseen osallistui vuoden aikana 51 henkilöä, ja työpäiviä koulutukseen käytettiin 76,5. Henkilöstö opiskeli mm. eOppivan kurseja. Hallinto osallistui Palkeiden ja Valtorin tilaisuuksiin. Henkilökunnalle järjestettiin hätäensiapukoulutusta, johon osallistui 18 henkilöä.

Matkustettiin FIAFin, ACE:n, FIAT/IFTAn ja EPRAn konferensseihin. Osallistuttiin alan pohjoismaisiin kokouksiin sekä koti- että ulkomaisiin elokuva- ja tv-festivaaleille, tapahtumiin ja messuille sekä mediakasvatuksen tieteellisiin konferensseihin.

5.2.4 Taiteen edistämiskeskus

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yleistietolaatikko Taikesta	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 toteuma
Valtionavustus- ja apurahahakemukset	11 535	13 169	15 184
Myönteiset valtionavustus- ja apurahapäätökset	2 534	2 418	2 488
Korona-apurahahakemukset	11 817	15 608	8 532
Myönteiset korona-apurahapäätökset	5 200	11 809	7 219
Taiteilijaeläkehakemukset	529	552	609
Myönteiset taiteilijaeläkepäättökset	61	63	63
Apuraha-/avustushakemuksen käsittelyaika (keskimäärin viikkoa)	12*	12,5*	13*
Tukimuotojen lukumäärä	19	17**	20***
Toimielinten lukumäärä	24	24	24
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuodet (sis. määräaikaiset rahap.)	74,3	68,2	70,6
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,6	3,5	3,5

*korona-apurahojen käsittelyajat eivät mukana

** ml. korona tukimuodot 19

*** ml. korona tukimuodot 22

Taike edisti **taiteilijoiden toimeentuloa ja työllisyyttä** Taike-laissa ja tulossopimuksessa sovitun mukaisesti jakamalla OKM:n osoittamat määrärahat apurahoina yksilöille ja avustuksina taideyhteisöille. Apuraha/avustushakemusten määrä nousi edellisen vuoden noin 13 000 hakemuksesta 15 000 hakemukseen, mikä lisäsi työtä Taikessa. Korona-apurahahaut ja niiden jälkityöt, mm. selvitykset ja takaisinperinnät rasittivat lisäksi henkilöstöä vielä vuonna 2022. Taikkeen valittiin hakemusten arviointityötä ja apurahapäätöksiä tekevät uudet valtion ja alueelliset taidetoimikunnat. Myös uusi taideneuvosto aloitti toimintansa.

Taikien asiantuntijapalvelut edistivät taiteilijoiden toimeentuloa ja työllisyyttä nostamalla esiin taiteilijoiden sosiaaliturvan ongelmia ja keskustelemalla mm. parlamentaarisen sosiaaliturvakomitean kanssa.

Asiantuntijapalveluiden loivat taiteilijoille työskentelyedellytyksiä muun muassa kulttuurihyvinvoinnin ja julkisen taiteen parissa julkisella ja yksityisellä sektorilla. Vuoden 2022 aikana Taike vahvisti rooliaan taiteilijoiden työhyvinvoinnin kehittäjänä järjestämällä ryhmätyönohjauspilotteja. Kuntapalvelutiimi on auttanut kuntia kehittämään omia kulttuuripalveluitaan ja taiteen hyödyntämistä veto- ja pitovoimana. Taiken eri asiantuntijapalvelut ovat järjestäneet mm. temaattisten webinaarien sarjoja, jotka ovat tavoittaneet suuren joukon verkostokumppaneita ja asiantuntijoita.

Vuonna 2022 julkaistiin Taiteen ja kulttuurin barometri: Tulevaisuuden taiteentekijät. Barometrin keskeisenä tuloksena oli se, että taiteilijat toivovat säännöllistä ja turvattua toimeentuloa. He toivovat myös taiteilijoiden osaamisen laajempaa tunnistamista tulevaisuudessa.

Taiteen edistämiskeskus aloitti syksyllä 2022 uuden EU:n rakennerahastokauden ESR+-koordinaatiohankkeen Hämeen ELY-keskuksen kanssa. Koordinaatiohanke on nimeltään Luova Verkko. Hankkeen tavoitteena on luoda uutta ja uudenlaista työtä luoville aloille. Koordinaatiohanke toimii vuoden 2025 loppuun asti. Tehtävää varten Taike on rakentanut nelihenkisen ESR-hanketiimin.

Taiken tulossopimuksen toisena tavoitteena on **vahvistaa demokraattisen ja tasa-arvoisen yhteiskunnan kehitystä taiteen ja kulttuurin avulla sekä vahvistaa viraston toiminnan strategisuutta ja palveluita.**

Taike työsti vuoden 2022 aikana viraston henkilöstön kanssa **Taiken strategian 2030**, ja valmisti siihen liittyen mittaristoa seuraavaa tulossopimuskautta ajatellen.

Taiken toiminta ulottuu digitaalisesti koko Suomeen. Koko valtionavustustoiminta on lähes 100-prosenttisesti digitaalista ja paikkariippumatonta. Taikella on 11 toimipistettä, jotka toimivat Taiken henkilöstön virkapaikkoina. Asiakaspalvelu tapahtuu lähes täysin digitaalisesti. Pandemia-aikainen etätyö on kiihdyttänyt digitaalisten palveluiden ja monipaikkaisen/paikkariippumattoman työn kehittämistä. Taike onkin noudattanut valtion uutta toimitilastrategiaa ja järkeistänyt toimitilojen käyttöä yhteistyössä Senaatin kanssa. Taiken toimipisteet siirtyvät vähitellen valtion yhteiskäyttöpisteisiin.

Taiken kehittämispäällikön johdolla käynnistettiin hanke tietopalveluiden ja tiedolla johtamisen kehittämiseksi, ottaen huomioon muun muassa tarpeen alueprofieiden jatkokehitykselle. Samassa hankkeessa kehitettiin myös Taiken tapahtumapalvelukonseptia, jonka tavoitteena on tasalaatuisten digitaalisten tapahtumapalveluiden tuottaminen (digidesk, avoimet tietoalustat, Taike-studio, webinaarit).

Demokraattista ja tasa-arvoista yhteiskuntaa taiteen ja kulttuurin avulla ovat vahvistaneet myös Taiteen edistämiskeskuksen uudet valtionavustuslajit: kansallisen ikäohjelman avustukset yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa sekä harvaan asuttujen maaseutualueiden taide- ja kulttuuriavustukset yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Taiken tulossopimuksen toiminnan tuloksellisuutta kuvaavassa osiossa on sovittu, että **Taikessa uudistetaan viraston yhteydessä toimivien vertaisarviointia tekevien luottamuselinten toimintaa ja rakennetta sekä parannetaan virastorakennetta ja alueellisia palveluita.**

Taiken edellä mainittuja yhteiskunnallisia tavoitteita edistettiin osallistumalla aktiivisesti OKM:n konsernihankkeen eli Sivistyshallinto 2030 raportin valmisteluun. OKM teetti vuonna 2020 Taiken toiminnasta ulkoisen arvioinnin Frisky&Anjoylla. Taiken aiempaa visiotyötä ja ulkoisen arvioinnin tuloksia hyödynnettiin strategiatyössä vuonna 2022.

Taike jatkoi organisaatiouudistukseen tähtäävää työtä, jossa oli tavoitteena yhteen strategiseen suuntaan johdettu Taike ja työtehtävien tarkoituksenmukaisuus ja suuntaaminen eri asiakasryhmiä (taiteilijat, taideyhteisöt, kunnat, yritykset) palvelemaan koko Suomessa. Taiken organisaatiouudistus astui voimaan 1.4.2022. Samalla käynnistettiin tieto- ja tapahtumapalvelut osana organisaatiomuutosta. Tapahtumapalvelut kehittivät keskitetyn striimauspalvelun tiedon välitykseen ja tapahtumien saavutettavuus parani merkittävästi. Vuoden 2022 lopulla käynnistettiin asiantuntijapalvelujen ulkoinen arviointi, jonka tarkoitus on selvittää palvelujen vaikuttavuus ja jatkuvuuden tarve.

Taiken luottamuselinten toimintaa on tehostettu mm. siten, että vuonna 2022 on lisätty säännöllistä vuoropuhelua Taiken johdon ja taidetoimikuntien välillä. Yhteistyössä on myös pohdittu mahdollisuuksia kehittää luottamuselinten toimintaa joustavampaan pooli-paneeli suuntaan. Arvioinnin laatua kehittää mm. OKM:n kanssa sovittu arviointipalkkioiden maksaminen toimielinten jäsenille merkittävän määrän työtä tuottavasta hakemusten arvioinnista.

Viestintää kehitettiin asiakaslähtöisemmäksi, läpinäkyvämmäksi ja selkeämmäksi. Toimintavuoden aikana avattiin Taiken uudet verkkosivut, jotka ovat entistä asiakaslähtöisemmät ja tuovat aiempaa näkyvämmiin esille Taiken vaikuttavuuden koko Suomessa. Taikessa otettiin myös käyttöön kontaktienhallintajärjestelmä Gruppo, joka mahdollistaa systemaattisemman sidosryhmäviestinnän ja vastaa GDPR:n vaatimuksiin.

Toiminnallinen tehokkuus

Taiken tulossopimuksessa toiminnan tuloksellisuutta kuvaavassa osiossa on sovittu, että **virasto toimii tehokkaasti ja taloudellisesti**. Taike on tehnyt vuonna 2022 lähes entisellä henkilöstöllä merkittävästi enemmän työtä korona-apurahoihin ja niiden jatkotoihin liittyen.

	lähtötaso 2020	2021	2022
Mittari: Jaetut eurot/ va-toiminta htv	44,3 M€ +16,7 M€ = 61 M€** / 24 htv = 2,54 M€ / 1 htv	47,1 M€ + 61,3 M€ = 108,4 M€** / 26 htv = 4,17 M€ / 1 htv	45,1 M€ + 52 M€ + 0,5 M€ + 1,3 M€ + 2 M€ = 101 M€ / 22,9 htv = 2 M€ / 1 htv* 4,4 M€ / 1 htv**
Mittari: Selvitysten keskimääräinen käsit- telyaika apurahoissa/ yhteisöavustuksissa	apurahat 6* / yhteisöt 23 viikkoa	apurahat 7* viikkoa/ yhteisöt 15 viikkoa	apurahat 6,8* viikkoa/ yhteisöjen avustukset 14,6 viikkoa

*mukana eivät ole korona-apurahat

** mukana korona-apurahat ja avustukset

Toiminnan taloudellisuus

Taike teetti sisäisen tarkastuksen hankintatoimesta ja sen prosesseista. Tarkastushavaintojen pohjalta tarkennettiin hankintoihin liittyvää ohjeistusta ja vastuita.

Taiken Jyväskylän toimipiste muutti vuoden lopussa Senaatin hallinoimiin, tilankäytöltään tarkoituksenmukaisempiin toimitiloihin.

Voimavarojen hallinta

Koronatukien hakijamäärä oli Taiken mittakaavassa edelleen suuri, mikä lisäsi työtä valtionavustusprosessin jokaisessa vaiheessa. Lisätyö on heijastunut paineena kaikkiin valtionavustustyötä tekeviin henkilöstöryhmiin. Muun muassa uudet asiakkaat ja uudet kohderyhmät työllistivät asiakaspalvelua ja mediassa ja somessa käyty korona-apurahojen jakamiseen liittyvä keskustelu paineisti koko Taiken henkilöstöä.

Taike on ollut aktiivisesti mukana valtiovarainministeriön johtamassa VA Digi -hankkeessa, jonka tavoite on järjeistää ja parantaa valtionavustustoiminnan prosesseja koko valtionhallinnossa. Vuoden 2022 aikana yli 20 Taiken työntekijää suoritti VA Digiin liittyvän asiantuntijakoulutuksen ja virasto on valmistautunut aktiivisesti järjestelmän tuomaan muutokseen.

VMBaron tulokset pysyivät samalla tasolla verrattuna edelliseen vuoteen. Etätyön sujumisesta kysyttiin erillisellä kyselyllä. Etätyö sujui Taikessa yleisellä tasolla hyvin. Haasteita koettiin etätyön ergonomiassa, mutta pääsääntöisesti henkilöstö koki voivansa hyvin ja halu jatkaa niin sanottua hybridimallista työntekoa nähtiin edelleen kannatettavana.

Henkilöstömäärä ja -rakenne

Vuonna 2022 Taikessa oli töissä 72 henkilöä, joista 55 oli naisia ja 17 miehiä. Vakituudessa työsuhteessa oli 39 henkilöä ja määräaikaisia 33 henkilöä, joista rahapelitoiminnan määrärahoilla palkattuja määräaikaisia taiteenedistäjiä oli 22. Henkilötyövuosia vuonna 2022 oli 70,6.

Taike on varautunut rahapelirahoituksen siirtoon yleiskatteiseen budjettiin mahdollisine seurauksineen vuonna 2024.

Henkilöstömäärä	2020	2021	2022	Muutos %
yhteensä	78	73	72	-1,4
• naiset	58	56	55	-1,8
• miehet	20	17	17	0
vakituiset	39	36	39	+ 8,3
määräaikaiset	39	37	33	- 10,8
• joista läänintaiteilijat ja taideasiantuntijat*	30	25	22	-12,0
henkilötyövuodet	74,3	68,2	70,6	+3,5

Lähde: Tahti ja *Kieku

Henkilöstökulut

Vuonna 2022 henkilöstökulut olivat yhteensä 4 031 941,2 euroa ja välilliset työvoimakustannukset olivat 1 520 089,8 euroa.

Henkilöstökulut	2020	2021	2022	Vuosi- muutos %
kokonaistyövoimakustannukset, €/vuosi	4 317 647,5	3 949 931,6	4 031 941,2	+2,1
tehdyn työajan palkkojen %- osuus palkkasummasta	79,6	75,7	76,7	+1,3
välilliset työvoimakustannukset, €/vuosi	1 443 891,8	1 435 341,8	1 520 089,8	+5,9
henkilötyövuoden hinta, €	58 128,0	57 888,7	58 417,4	+ 0,9

Lähde: Tahti

5.2.5 Varastokirjasto

Toiminnan taloudellisuus

Aineiston vastaanotto, käsittely ja säilyttäminen

Vuonna 2022 aineiston vastaanottoon, käsittelyyn ja säilyttämiseen liittyvät kustannukset olivat 1 373 988 euroa. Suurimmat kustannuslajit ovat em. toiminnoille jyvitetty henkilöstö- ja vuokratkustannukset sekä palvelujen ostokustannukset.

Aineiston käsittelyn määrät ja yksikkökustannukset euroa/hyllymetri 2020–2022

	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tulossopimuksen tavoite 2022
Käsitelty (hyllymetriä=hm)	2 156	2 192	3 118	2 000
Kustannukset	1 373 988	1 321 239	1 345 783	-
Euroa / hm	637	603	432	366

Aineistoa käsiteltiin 3 118 hyllymetriä. Vastaanottoon ja käsittelyyn osallistui 12,29 henkilötyövuotta (v. 2021: 12,72 htv). Aineiston käsittelyn yksikkökustannukset (euroa/hyllym.) vähenivät lähes kolmanneksella vuoden 2021 toteumaan nähden.

Vuosi 2022 oli ensimmäinen normaalitoiminnan vuosi pandemian jälkeen ja asiakas-kirjastoissa voitiin palata nk. tavanomaiseen toimintaan: kokoelmatyötä tehtiin jälleen kirjastotiloissa ja Varastokirjastoon lähetettiin edeltäneitä vuosia runsaammin aineistoja. Aineiston käsittelyn ruuhkattomuudesta johtuen oli mahdollista vastaanottaa pari suurempaa tarkastamatonta aineistolähetystä. Näissä tapauksissa lähettävällä kirjastolla oli tarve saada varasto- tai muu kokoelmatila nopealla aikataululla tyhjennetyksi. Vastoin aiempien vuosien olettamusta painettujen aineistojen mittavia siirtoja on edelleen odotettavissa.

Aineiston käyttö

Vuonna 2022 aineiston käyttöön liittyvät kustannukset olivat 262 738 euroa. Suurimmat kustannuslajit ovat tälle toiminnolle jyvitettyt henkilöstö- ja vuokrakustannukset sekä palvelujen ostokustannukset.

Aineiston käytön yksikkökustannukset euroa/tilaus 2020–2022

	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tulossopimuksen tavoite 2022
Tilauksia	62 750	66 716	65 617	85 000
Kustannukset	252 356	251 490	262 738	-
Euroa / tilaus	4,02	3,76	4,00	4,00

Tilaustapahtumia oli vuoden aikana 65 617. Aineiston käyttöön eli Varastokirjaston asiakaspalveluun osallistui 4,88 henkilötyövuotta (v. 2021: 4,85 htv), eli lähes sama määrä henkilöstöä kuin edellisvuonna. Aineiston käytön yksikkökustannus nousi hieman ollen kuitenkin tulossopimuksen tavoitteen mukainen. Vuosittaisten tilaustapahtumien määrä laski vuodesta 2021. Tilausmäärien vähentyminen kohdistui eritoten artikkelipyyntöihin (2021 vs. 2022: -1 871), mutta kasvoi monografioiden osalta (2021 vs. 2022: +822).

Kirjastojen e-aineistojen hankinta ja käyttö on kasvanut entisestään. Aineistoja on saatavilla verkoista ja verkostoista joko kohtuullisin kustannuksin tai maksutta. Näillä seikoilla nähdään olevan vaikutusta painetun aineiston käytön vähentymiseen. Vaikka Varastokirjaston palvelut, mukaan lukien lainaus- ja skannauspalvelu, ovat maksuttomia, haasteena on asiakaslähtöisten palvelujen kehittäminen ja erityisesti kaukolainauksen sujuvoittaminen. Tähän Varastokirjasto pyrki vastaamaan Airut-hankkeessa, kts. kohta Hankkeet.

Toimitettujen tilausten määrä vaikuttaa Varastokirjaston toiminnan menokehitykseen, esimerkkinä rahti- ja postikustannukset 2020–2022:

2020 rahtikustannukset 11 935,42 €

2021 rahtikustannukset 19 210,46 €

2022 rahtikustannukset 16 967,85 €

- Rahtikustannukset nousseet 60,95% vuodesta 2020 vuoteen 2021
- Rahtikustannukset vähentyneet -11,67% vuodesta 2021 vuoteen 2022

2020 postikustannukset 55 933,49 €

2021 postikustannukset 60 298,26 €

2022 postikustannukset 64 269,16 €

- Postikustannukset kasvaneet 7,8% vuodesta 2020 vuoteen 2021
- Postikustannukset kasvaneet 6,59% vuodesta 2021 vuoteen 2022

Toiminnan tuottavuus

Aineiston vastaanotto, käsittely ja säilyttäminen

Aineistoa käsiteltiin 3118 hyllymetriä (hm). Vastaanottoon ja käsittelyyn osallistui 11,78 henkilötyövuotta (htv), luku sisältää hallinnon jyvitetyn osuuden 1,30 htv.

Aineistoa käsiteltiin 179 hm/htv. Alla vuosien 2020–2022 toteumatiedot:

	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tulossopimuksen tavoite 2022
Käsitelty (hm)	2 156	2 192	3 118	2 000
HTV	12,60	12,72	11,78	-
Käsitelty aineisto = tuottavuus (hm/htv)	171	179	265	235

Tuottavuus kasvoi edellisvuodesta ja käsitellyn aineiston määrässä päästiin tulossopimuksen tavoitteeseen. Aineiston vastaanoton ja käsittelyn määrä on ollut tasapainossa, eikä käsittelyyn liittyviä ruuhkia ole kertynyt. Kirjastot ilmoittavat Varastokirjastoon hyvissä ajoin, mikäli ovat aikeissa lähettää poikkeuksellisen paljon käsiteltävää aineistoa.

Käsitellystä painetusta aineistosta monografioiden osuus oli n. 60 %. Sarja-aineistoa vastaanotettiin edellisvuoteen nähden kaksinkertainen määrä (2021: 509 hm, 2022: 1 154 hm), kokonaiskäsitelystä n. 30 %. Musiikkiaineistoja käsiteltiin kokoelmaan aiempia vuosia enemmän. Painettuja aineistoja vastaanotetaan kaikilta kirjastosektoreilta sekä yksityisiltä tahoilta, musiikkiaineistoja lähettävät lähes yksinomaan yleiset kirjastot. Aineiston vastaanotto ja käyttöön asettaminen tehtiin viiveettä ja vakiintuneen kokoelmapolitiikan mukaisesti.

Tuottavuutta on kuvattu suhteuttamalla luetteloitujen tietueiden määrä henkilötyövuosiin:

	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tulossopimuksen tavoite 2022
Luetteloituja tietueita	59 727	64 871*	64 967*	50 000
HTV	12,6	12,22	11,78	-
Luetteloitu aineisto = tuottavuus (tietuetta/htv)	4 740	5 308	5 515	5 515 **

* Luku sisältää vain lisätyt emotietueet. Osakohteet siirtyvät automaattisesti Vaari-tietokantaan, mikäli Melindassa on ko emotietueeseen sisältyviä osakohteita. Osakohteet eivät sido työpanosta.

** Ei tulossopimukseen kirjattu luku. Laskukaava: luetteloidut tietueet, tavoite/vastaanoton ja käsittelyn toteutuneet htv:t ko. vuonna.

Tuottavuus kasvoi hieman edellisestä vuodesta, samaten luetteloitujen tietueiden määrä henkilötyövuotta kohti. Työprosesseja ja -tapoja kehitetään osana toimintaa, lisäksi kirjastojen keskinäinen yhteistyö on ollut tuloksellista. Vastaanotettu aineisto on käsitelty palvelulupauksen mukaisesti kuuden (6) kuukauden sisällä sen saapumisesta Varastokirjastoon.

Vastaanotetun ja kokoelmaan päätyneen aineiston määrästä johtuen luetteloitujen tietueiden tulossopimustavoite ylittyi. Aineiston luettelointityöhön resursoitiin riittävästi henkilöstöä.

Aineiston käyttö

Tilaustapahtumia oli 65 617, noin 1 000 tapahtumaa vähemmän kuin vuonna 2021. Määrä on kuitenkin kohtuullinen. Luku sisältää ensilainaukset, uusinnat, artikkelitilaukset sekä virheelliset tilaukset. Henkilötyövuosia käytettiin 4,88. Luku sisältää jyvitetyn osuuden hallinnon henkilötyövuosista (0,54 htv).

Tilauksia henkilötyövuotta kohden oli 13 446. Vuosien 2020–2022 vertailutiedot:

	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tulosopimuksen tavoite 2022
Tilauksia	62 750	66 716	65 617	85 000
Henkilötyövuosia	4,94	4,85	4,88	-
Tilauksia / htv = tuottavuus	12 702	13 756	13 446	16 575

Tuottavuus laski hivenen aineiston käytön osalta. Tilaukset jakautuivat

- postitettaviin lainoihin ("kirjat") 91,8 %
- skannausina lähetettäviin ("artikkelit") 8,2 %
- Virheellisiä/puutteellisia tietoja sisältävät til. 3,6 %

Skannaustilausten määrä väheni edellisvuodesta n. 26%. Syynä merkittävään vähenykseen on jo aiemmin mainittu, etenkin lähivuosina julkaistujen e-aineistojen helppo saatavuus. Lisäksi perinteinen kirjaston kautta tehtävä kaukolainausta voidaan kokea hankalaksi. Tästä johtuen osa tilauksista on voinut jäädä tekemättä.

Hankkeet

Vuoden 2021 lopulla käynnistyneen ja v. 2022 jatkuneen Varastokirjaston *Airut – kaukolainauksen kehittämishankkeen* tavoitteena oli toteuttaa kirjastosektoreita palveleva asiakastoiminnan aineiston kaukolainausta ja artikkelien välityspalvelu. OKM myönsi Airutille 70 000 euron rahoituksen. Kansalliskirjasto on osallistunut hankkeeseen työpanoksellaan, lisäksi hankkeen ohjaus- ja projektiryhmissä on edustajat tieteellisistä ja yleisistä kirjastoista. Hankkeessa kartoitettiin edellytykset kansallisen kaukopalveluratkaisun toteuttamiseksi, mutta varsinaista toteuttamismallia ei saatu aikaiseksi. Hanketta jatketaan vuonna 2023. Osana Airut-hanketta Kapioston kanssa solmittiin sopimus artikkelien suoratoimituksen pilottihankkeesta vuodelle 2023.

Vuoden aikana Senaatti-kiinteistöt käynnisti Varastokirjaston uudisrakennushankkeen. Joulukuussa ratkenneen kilpailutuksen perusteella urakoitsijaksi valittiin rakennusyhtiö SRV. Uudisrakennuksen on määrä valmistua vuoden 2024 lopussa Kuopion Hiltulanlahteen. Varastokirjasto muuttaa tiloihin ainoana vuokralaisena.

Toiminnan ohjaus

Varastokirjaston toimintaa ohjaa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämä kuusijäseninen johtokunta, jonka toimikausi on 3 vuotta. Nykyinen johtokunta aloitti toimintansa 1.3.2022. Johtokunta kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Johtokunnan pöytäkirjat ovat hyväksymisen jälkeen luettavissa Varastokirjaston kotisivuilta.

Varastokirjaston henkilöstö

Henkilöstömäärä ja -rakenne

Varastokirjastossa työskenteli 18 virkamiestä, henkilötyövuosimäärä oli 17,17. Sukupuolijakauma: 6 miestä, 12 naista.

Henkilöstön keski-ikä oli 50,2 vuotta, valtiolla keskimäärin 45,6 vuotta (v. 2021). Yli 45-vuotiaita oli 72 % henkilöstöstä. Keski-ikä vuosina 2020–2022:

	2020	2021	2022
Miehet	55,43	56,43	56,00
Naiset	50,36	49,92	44,42
Keski-ikä (m+n)	52,9	53,2	50,2
yli 45-vuotiaiden osuus (%)	78	74	72

Sairauspoissaolojen määrä vuonna 2022 oli 9,09 päivää/htv (2021: 5,23 päivää / htv). Työterveyshuollosta vastasi Mehiläinen. Työterveyden kustannukset olivat 1 164 euroa / htv (2021: 596 e/htv).

Henkilöstökulut. Kustannuksiin on laskettu henkilöstön palkkakustannukset sivukuluineen:

	2020	2021	2022
Henkilötyövuodet	17,54	17,58	17,17
Kustannukset (€)	784 812	797 101	801 919
€/htv	44 744	45 341	46 705

Työajan kohdentuminen (17,17 htv):

- aineiston vastaanotto 0,45 htv
- luettelointi ja käsittely 10,48 htv
- aineiston käyttö 4,34 htv
- hallinnolliset tehtävät (työnjohto, tukitoiminnot) 1,9 htv

2 virkamiestä eläköityi; molempiin virkoihin sekä yhteen viransijaisuuteen rekrytoitiin henkilöt. Airut-hankkeelle palkattiin hankerahoituksella projektityöntekijä 10 kuukaudeksi (0,8 htv, ei sisälly viraston htv-määrään). Vuoden aikana päivitettiin henkilöstön tehtäväkuvia työn sisältöjä vastaaviksi.

Edellä mainitun lisäksi Varastokirjasto tarjosi

- viiden kuukauden mittaisen koulutussopimustyöpaikan yhdelle henkilölle
- kuuden viikon harjoittelupaikan kirjastoalan opiskelijalle
- viikon mittaisen työelämään tutustumisjakson koululaiselle sekä
- yhdyskuntapalveluspaikan

Henkilöstön koulutus ja osaaminen

Vuonna 2022 ammattitaitoa kehitettiin etäkoulutuksin. Koulutustarpeita ja -toiveita kootaan vuotuisista kehityskeskusteluista, viraston toimintaan ja kehittämiseen liittyvistä tarpeista sekä valtion henkilöstötutkimus VMBaron tuloksista. Koulutukseen käytetty aika saadaan Kieku-työajanseurantajärjestelmästä. Koulutuskustannuksiin on laskettu käytetyn työajan osuus sekä koulutuksen muut kulut (matkakulut, päivärahat, kurssimaksut, koulutajien palkkiot). Etäosallistuminen on vakiintunut käytänteeksi, jolloin useamman virkamiehen on ollut mahdollista liittyä koulutustilaisuuksiin. Näin toimien kustannuksia on syntynyt ainoastaan käytetystä työajasta sekä mahdollisista osallistumismaksuista.

Viraston henkilöstö suoritti *Virkamiesetiikka käytännössä* -koulutuksen (eOppiva). Esihenkilöt osallistuivat vuoden 2022 aikana seuraaviin pitkäkestoisiiin koulutuksiin:

- *Valtio-Vire* -koulutus
- *Mahdollistaja* -valmennuskoulutus

Osaamisen kehittämiseen liittyviä tunnuslukuja

	2020	2021	2022	Tulossopimuksen tavoite 2022
Koulutuskustannukset (€/htv)	238	1 000	402	-
Koulutukseen käytetty aika (tpv/htv)	1,05	3,58	0,68	3,5

Koulutuksiin osallistuttiin etäyhteydellä. Koulutuspäivien määrässä jäätiin alle tavoitteen.

Varastokirjaston työtyytyväisyyttä mitataan VMBarolla vuosittain. Työtyytyväisyyteen kannustavasti vaikuttavia seikkoja ovat muun muassa työyhteisön toimintakulttuuri ja viestintä, mahdollisuus tehdä ja kokeilla asioita uudella tavalla, johdon toimiminen esimerkkinä. Työyhteisön toimintakulttuuri koetaan oikeudenmukaisena sekä tasa-arvoisena. Kehittämisen osa-alueina nähdään etenkin palkkauksen perusteiden kehittäminen.

Työhyvinvoinnin tunnusluku

	2020	2021	2022	Tulossopimuksen tavoite 2022
Työtyytyväisyysindeksi (asteikolla 1–5)	3,90	3,91	3,91	>=4,0

Työtyytyväisyysindeksi on pysynyt edelleen korkeana. Vuonna 2022 VMBaro toteutettiin toista kertaa syksyllä. Mainittakoon, että vastausprosentti oli harvinainen 100.

Tulossopimukseen asetettujen tavoitteiden mukaan Varastokirjasto on vastuullinen työnantaja, joka arvioi toimintaansa jatkuvasti. Tavoitteena oli ammattitaitoinen, motivoitunut, oikein kohdistettu ja joustava henkilöstö. Vuoden aikana työssäjaksamista ja työtyytyväisyyttä edistettiin muun muassa yhteisellä virkistysiltapäivällä ja tutustumismatkalla Itä-Suomen yliopiston Joensuun kampuskirjastoon ja Joensuun kaupungin pääkirjastoon. Omaehtoista kulttuurin sekä liikunnan harrastusta tuettiin ePassi henkilöstöedulla (kulttuuri & liikunta). Lisäksi työpisteillä on käytössä Break Pro -taukoliikuntasovellus.

6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Ministeriön sisäistä toimintaa ja organisaatiota koskevat linjaukset

Linjaukset 2022	Toteuma ja sen analyysi
<p>Toteutetaan opetus- ja kulttuuriministeriön strategiaa 2030 sen linjausten mukaisesti. Strategia otetaan huomioon kaikessa ministeriön toiminnassa. Osastojen ja toimintayksiköiden toiminnalla, ministeriön laadunhallintatyöllä sekä yhteistyöryhmien toiminnalla tuetaan ministeriön strategian toimeenpanoa.</p>	<p>Opetus- ja kulttuuriministeriön strategia 2030 on otettu huomioon läpäisevästi ministeriön toiminnassa kuten tulos suunnitelmassa, tulossopimuksissa ja eräissä toimenpideohjelmassa ja -linjauksissa. Strategiassa asetettuja mittareita on osittain tarkasteltu mm. TEA-ryhmän ja sivistyskatsauksen valmisteluissa. Seuranta ei toistaiseksi ole toteutettu kattavasti.</p>
<p>Käynnistetään tulevaan hallituskauteen valmistautuminen, osallistutaan valtioneuvoston tulevaisuuskaatsauksen valmisteluun ja laaditaan OKM:n hallinnon alaa koskevat osuudet tulevaisuuskaatsauksessa. Toimeenpannaan ja viedään päätökseen nykyisen hallituskauden keskeiset hankkeet ja raportoidaan toimista osana valtioneuvoston yhteistä hallitusohjelman seuranta.</p>	<p>Opetus- ja kulttuuriministeriö valmisteli ja saattoi päätökseen useat hallituskauden keskeiset hankkeet. Hallitusohjelman toteutumisesta osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden painopisteen osalta raportoitiin osana valtioneuvoston yhteistä seuranta loppuvuodesta. Hankeikkunassa raportoitiin säännöllisesti hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelman toimien ja etappien etenemisestä.</p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriö valmisteli yhteistyössä VNK:n kanssa tulevaisuuskaatsauksen ja laati OKM:n omaa hallinnon alaa koskevan osuuden, jossa sivistyksen vahvistaminen on keskeinen näkökulma. Lisäksi ministeriö valmisteli sivistyskaatsauksen ja virkamiespuheenvuoron, jotka julkistettiin/julkistetaan vuoden 2023 alussa.</p>
<p>Vahvistetaan osaamista toimintaympäristön vaatimusten ja ministeriön strategisten tavoitteiden suuntaisesti. Hyödynnetään ja toimeenpannaan osaamiskartoituksesta saadut tulokset. Kehitetään yhteiset toimintatavat, joilla osaamista ja voimavaroja voidaan ministeriössä hyödyntää joustavasti tai kohdentaa uudelleen. Uudistetaan työnkuvia.</p>	<p>Vuoden 2022 henkilöstö- ja koulutussuunnitelma laadittiin osaamiskartoituksessa arvioituihin osaamisiin perustuen. Ministeriön strategiaan tavoitteisiin ja toimintaympäristön vaatimusten analysointiin perustuvaa OKM:n osaamiskirjastoa käytettiin ensimmäistä kertaa pohjana henkilöstö- ja koulutussuunnitelman toimenpiteille. Kaikki OKM:n osaamista, oppimista ja uudistumista koskevat indeksit olivat valtion henkilöstötutkimuksessa (VMBaro) mittaushistorian (2016–2022) korkeimmalla tasolla. Erityisesti vuoden 2022 tuloksissa oli noussut arvio kehityskeskustelujen toimivuudesta työn tekemisen ja osaamisen kehittämisen tukena.</p>

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

	<p>Osaava-järjestelmää käytettiin aiempaa monipuolisemmin henkilökohtaisten kehittämistavoitteiden asettamisessa ja osaamistavoitteet oli ensimmäistä kertaa mahdollista kytkeä OKM:n osaamiskirjaston mukaisiin substansiosaamisiin.</p> <p>Osaamisen ja voimavarojen joustava hyödyntäminen ja uudelleen kohdentaminen ei edennyt suunnitellusti. Kaikki toimenkuvat tarkistettiin tavoite- ja kehityskeskustelujen yhteydessä, kuitenkin työnkuvien systemaattinen uudistaminen ei edennyt.</p>
<p>Toteutetaan opetus- ja kulttuuriministeriön yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo-työtä tehtyjen linjausten mukaisesti. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolinjaukset otetaan huomioon kaikessa ministeriön toiminnassa. Osastojen, toimintayksiköiden ja yhteistyöryhmien toiminnalla tuetaan ministeriön yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolinjausten toimeenpanoa.</p>	<p>Opetus- ja kulttuuriministeriön tavoite on, että ministeriössä ihmiset kokevat tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuvan työyhteisössä hyvin. Työtyytyväisyyskyselyssä yli 4/5 henkilöstöstä kokee, että tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuu ministeriössä. Opetus- ja kulttuuriministeriön tavoitteena on, että häirintää ja epäasiallista kohtelua ei esiinny ja sitä ennaltaehkäistään. Alle 1/6 vastaajista on havainnut ja alle 1/12 on kokenut häirintää tai epäasiallista kohtelua. Ministeriö on antanut ohjeet tapauksiin puuttumiseksi.</p>
<p>Tehdään konkreettisia työhyvinvointia ja henkilöstön jaksamista edistäviä toimia. Ennakoidaan ja priorisoidaan valmisteltavia asioita työkuormituksen hallitsemiseksi ja toiminnan vaikuttavuuden lisäämiseksi.</p>	<p>Joustavia työskentelymuotoja jatkettiin koko kevään ajan. Osittaiseen läsnätyöhön palattiin varsinaisesti vasta kesän jälkeen. Yhteisöllisyyttä lisättiin koko ministeriön henkilöstötilaisuuksilla sekä osasto- ja yksikötason toimenpitein. Yksilötason tukemisessa tehtiin tiiviisti yhteistyötä työterveyshuollon kanssa.</p>
<p>Jatketaan laatutyötä. Kehitetään ministeriön toimintakulttuuria ja lisätään avoimuutta, tiedonkulkua, asiantuntemuksen jakamista sekä yhdessä tekemisen tapoja. Yhteistyöryhmien ja niiden välistä toimintaa vahvistetaan ja tehdään näkyvämmäksi ja tiedonkulkua vahvistetaan. Jatketaan ydinprosessien ja muiden keskeisten prosessien kehittämistyötä ja niiden näkyväksi tekemistä. Osastolla jatketaan laatutyölle luotujen painopisteiden ja konkreettisten toimenpiteiden työstämistä. Toteutetaan CAF-itsearviointi syksyllä 2022.</p>	<p>Ministeriön laatutyötä jatkettiin. Laatutiimi kokoontui säännöllisesti. CAF-itsearviointityöpaja toteutettiin lokakuussa. Sen tulosten pohjalta laadittiin osa sisäisen toiminnan kehittämistavoitteista vuodelle 2023. Käynnistettiin laatutiimin ja yhteistyöryhmien yhteistyönä ydinprosessien tarkentamistyö. Vahvistettiin laatutyön näkyvyyttä mm. käsittelemällä ministeriön ja osastojen sekä toimintayksiköiden laatutyötä säännöllisesti henkilöstötilaisuuksissa ja lisäämällä viestintää Kampuksessa.</p>

Linjaukset 2022

Toteuma ja sen analyysi

Hyödynnetään monipuolisesti uusia työtiloja ja kehitetään hybridityötä ja yhteisöllisyyttä tukevia toimintatapoja yhdessä reflektoiden ja saatujen kokemusten perusteella yhdessä oppien. Seurataan hybridityöskentelyn ja toimittilojen toimivuutta sekä vaikutuksia, ja päivitetään ja kehitetään niiden pohjalta toimintaa yhdessä.

Meritullinkatu 10 uudet toimitilat otettiin käyttöön alkuvuodesta vähitellen Covid-19 -tilanteen sallimissa rajoissa. Kevään ajan tilojen käyttöaste oli vähäinen. Yhteistyössä henkilöstön kanssa laadittu Tilat ja tavat -ohjekirjanen on tukenut uusien työskentelytilojen haltuunotossa. Monitilaympäristö on huomioitu myös uudistetussa perehdyttämishjelmassa. Tilojen toimivuutta ja käytettävyyttä on seurattu koko vuoden yhteistyössä VNK:n ja Senaatti-kiinteistöjen kanssa. Vasta syksyllä lisääntyi läsnätyöskentely, ja tämän johdosta toimitilahankkeen seurantakysely siirrettiin toteutettavaksi seuraavalle vuodelle.

Vahvistetaan tietoon perustuvaa toimintaa ja ennakointia. Vahvistetaan tietopohjaa ja analyysikapasiteettia ministeriön toiminnan tueksi. Hyödynnetään tutkimus- ja selvityshankkeiden tulokset, data-aineistot ja tietojen hallintaa koskeva valmistelu OKM:n hallinnonalan kehittämisessä. Kartoitetaan uudet tietotarpeet hallituskauden vaihdokseen valmistauduttaessa. Kehitetään ministeriön toiminnan seurantarjestelmiä. Kaikessa toiminnassa dokumentaatiota vahvistetaan.

On osallistuttu valtioneuvostotason yhteiseen ennakointi-toimintaan mm. tulevaisuusselonteon ja -katsauksen valmistelussa. Tietopohjaa on vahvistettu VN TEAS- sekä ministeriön itse tilaamalla tutkimushankeilla. Analyysitoiminnan henkilöstökapasiteettia on vahvistettu mm. kansliapäällikön esikunnassa. Tutkimus-, tilasto- ja arviointitietoa on hyödynnetty valmistauduttaessa tulevaan hallituskauteen mm. tulevaisuuskaatsauksella sekä opetus- ja kulttuuriministeriön virkapuheenvuorolla. Ministeriön politiikka-analyyysien julkaisu on käynnistetty uudestaan ja aloitettu toistuvien, koko hallinnonalan tilannekuvaa kokoavien Sivistyskatsausten julkaiseminen.

Toteutetaan sidosryhmäkysely. Kehitetään osallistavia kuulemisen tapoja, palautekanavia ja tapoja saada tietoa sidosryhmiltä.

Sidosryhmäkysely toteutettiin ja sen tulokset analysoitiin. Sidosryhmäkyselyn tulosten perusteella vuonna 2023 tuotetaan käsikirja, jossa esitellään osallistavia kuulemisen tapoja, palautekanavia ja tapoja saada tietoa sidosryhmiltä.

Kehitetään ministeriön johtamista. Arvioidaan johtamista. Kehitetään yhtenäisiä johtamisen periaatteita ja toimintatapoja.

Ministeriön johtamisperiaatteita ja toimintatapoja kehitettiin kokeiluvaiheiden kautta. Laadittiin toimintamalli, joka ottaa riittävän väljällä tavalla huomioon sekä uuteen monitilaympäristöön siirtymisen ja poikkeusajan päättymisen sekä valtion monipaikkaisen työskentelyn linjaukset.

Opetus- ja kulttuuriministeriön henkilöstö

Selite	2019	2020	2021	2022
Henkilöstömäärä	254	252	258	255
• Naiset	188	188	188	179
• Miehet	66	64	70	76
Henkilötyövuodet	250,3	247,3	258,8	253,8
Sukupuolijakauma (%)				
• Naiset	74	75	73	70
• Miehet	26	25	27	30
Vakinaiset	187	189	188	182
• Naiset	142 (76 %)	141	138	124
• Miehet	45 (24 %)	48	50	58
Määräaikaiset	67	63	70	73
• Naiset	46	47	50	55
• Miehet	21	16	20	18
Ikärakenne				
• Keski-ikä	48,7	49,0	48,8	48,2
• 45 vuotta täyttäneiden osuus (%)	66	66	66	64
Sairauspoissaolot pv/htv	7	4,5	5,5	8,6
Kokonaistyövoimakustannukset (€)	18 364 055	18 651 913	19 701 980	19 615 816,7

* Taulukkoon sisältyy ministeriön palveluksessa olevien henkilötyövuodet ja palkkakustannukset kokonaisuudessaan.

7 Tilinpäätösanalyysi

Opetus- ja kulttuuriministeriö kirjanpitoyksikkönä.

7.1 Rahoituksen rakenne

Tuotot

Määrärahojen käyttöön asettamiset

Valtioneuvoston kanslia asetti opetus- ja kulttuuriministeriön käyttöön 25 504,14 euroa momentilta 23.01.03 (Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkausmenot) vuoden 2022 määrärahasta.

Ulkoministeriö osoitti opetus- ja kulttuuriministeriön käyttöön 58 000 euroa momentilta 24.90.68 (Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö) vuoden 2021 määrärahasta.

Maa- ja metsätalousministeriön momentilta 30.10.63 (Harvaan asuttujen alueiden elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittäminen) asetettiin Taiteen edistämiskeskuksen käyttöön 40 000 euroa vuoden 2020 määrärahasta ja 2 960 000 euroa vuoden 2021 määrärahasta.

Työ- ja elinkeinoministeriö osoitti kirjanpitoyksikön virastojen käyttöön yhteensä 187 801,35 euroa momentilta 32.30.51.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti momentilta 33.20.50 kirjanpitoyksikön virastojen käyttöön yhteensä 9 039 ja momentilta 33.20.52 yhteensä 49 990,50 euroa.

Sosiaali- ja terveysministeriön momentilta 33.60.39 (Palvelurakenteen kehittäminen) osoitettiin opetus- ja kulttuuriministeriön käyttöön (ikäohjelma) 120 000 ja Taiteen edistämiskeskuksen käyttöön (ikäohjelma) 1 400 000 euroa vuoden 2022 määrärahasta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön käyttöön (lapsistrategia) 200 000 euroa vuoden 2021 määrärahasta.

7.2 Talousarvion toteutuminen

Opetus- ja kulttuuriministeriölle osoitetut määrärahat kasvoivat lisätalousarviot mukaan lukien yhteensä vuonna 2022 noin 621 milj. eurolla (verrattuna vuoden 2021 varsinaiseen talousarvioon). Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyön määrärahatasoa lisäntyi 171 milj. eurolla, ammatillisen ja lukiokoulutuksen menojen määrärahat kasvoivat yhteensä 145 milj. eurolla ja korkeakouluopetuksen ja tutkimuksen määrärahat 103 milj. eurolla.

Varhaiskasvatuksen uudistuksen toimeenpanon tukeen kohdennettiin 8,8 milj. euroa ja varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmaan 70 milj. euroa. Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelmaan kohdennettiin 10 milj. euroa.

Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteisten menojen määrärahat lisääntyivät 9 milj. eurolla. Lisäyksestä 7 milj. euroa kohdennettiin Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelmaan.

Talousarvion ja lisätalousarvion toteutuminen

Yliopistojen valtionrahoitukseen osoitettuja määrärahoja jäi käyttämättä 19,4 milj. euroa ja ammattikorkeakoulujen toimintaan osoitettuja määrärahoja 4,9 milj. euroa.

Useat avustukset ja apurahat koronaepidemian vaikutusten vähentämiseen kulttuurin ja taiteen sekä urheilun vastuualueilla jäivät osittain käyttämättä. Taiteen edistämiskeskukseen kautta myönnettäviä avustuksia jäi käyttämättä 0,1 milj. euroa ja kulttuurin ja taiteen alan eräiden avustusten momentin määrärahoja jäi käyttämättä 13,8 milj. euroa. Liikunnan ja urheilun vastuualueelle koronaepidemian vaikutusten lieventämiseen osoitettuja määrärahoja siirtyi 2,9 milj. euroa.

Siirrettyjen määrärahojen käyttö ja muutokset siirretyissä määrärahoissa

Vuodelle 2023 siirtyi edelliseltä vuodelta 164,2 milj. euroa. Vastaavasti vuodelle 2022 siirtyi 176,7 milj. euroa, joten siirtomäärärahakanta pieneni 12,5 milj. euroa.

Suurimmat siirtomäärärahakannan erät olivat 35,7 milj. euroa perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteisten menojen momentilla, 14,7 milj. euroa ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteisten menojen momentilla sekä 20,8 milj. euroa korkeakoulujen ja tieteen yhteisten menojen momentilla.

Kirjanpitoyksikköön kuuluvien virastojen toimintamenomomenttien siirtomääräraha-kanta muuttui edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintamenomomenteilta siirtyi määrärahoja vuodelle 2023 yhteensä 5,6 milj. euroa, kun vuodelta 2021 vuodelle 2022 määrärahoja siirtyi 23,9 milj. euroa.

7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuottoja kertyi yhteensä 3,5 milj. euroa. Tuotot kasvoivat edellisestä vuodesta yhteensä 25 %. Maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat 16 % ja vuokrat ja käyttökorvaukset vähenivät 42 %. Muut toiminnan tuotot sen sijaan kasvoivat 29 %. Muista toiminnan tuotoista 68 % kertyi yhteistoiminnan kustannusten korvauksista.

Toiminnan kulut olivat yhteensä 82,0 milj. euroa. Kulujen määrä on noin 4,5 milj. euroa suurempi kuin edellisenä vuonna. Kuluista henkilöstökulujen osuus on 44 %, palvelujen ostojen 49 %, vuokrien 4 % ja muiden kulujen osuus 3 %.

Palvelujen ostot olivat yhteensä 40,2 milj. euroa. Palvelujen ostoista 21,3 milj. euroa muodostuu ICT käyttöpalveluista, joista valtaosa on korkeakoulujen yhteiseen käyttöön hankittuja käyttöpalveluita. Tietotekniikan asiantuntijapalveluihin käytettiin 4,5 milj. euroa, muihin asiantuntija- ja tutkimuspalveluihin 7,7 milj. euroa ja talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskusmaksuihin noin 0,6 milj. euroa. Matkustuspalveluiden kustannukset olivat 0,9 milj. euroa. Matkustuskulut olivat 0,6 miljoonaa euroa suuremmat kuin edellisenä vuonna.

Rahoitustuotot 3,5 milj. euroa muodostuu lähes kokonaisuudessaan opintolainojen takausvastuusuorituksista kertyvistä koroista sekä osingoista. Rahoituskulut olivat vuonna 2022 yhteensä 16,5 miljoonaa euroa, mikä on 9,7 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2021. Rahoituskulut muodostuivat pääasiassa epävarmojen opintolainojen takausvastuusaatavien tileistä poistoista ja maksuvapautuksista. Muista satunnaisista tuotoista, 0,2 milj. euroa, pääosa muodostuu Kansallisgallerian kokoelmiin saaduista taidelahjoituksista.

Siirtotalouden kulut, 6 524,2 milj. euroa, muodostuvat pääosin opetus- ja kulttuuriministeriön maksamista lakisääteisistä valtionosuuksista, valtion rahoituksesta yliopistoille, harkinnanvaraisista valtionavustuksista, opintotuen maksuista ja kansainvälisten järjestöjen rahoitus- ja maksuosuuksista. Verot ja veronluonteiset maksut, 0,4 milj. euroa, muodostuvat veikkausvoittovarojen tuloutuksista.

7.4 Tase

Kansallisomaisuuden tasearvo kasvoi 1,5 milj. eurolla, mikä johtuu pääosin Kansallisgallerian ja valtion taideteostoimikunnan taidehankinnoista. Koneiden ja laitteiden tasearvo oli 0,4 milj. euroa. Muut aineelliset hyödykkeet, 7,9 milj. euroa, muodostuu valtion taidekokoelmien taideteoshankinnoista. Muut pitkäaikaiset euromääräisistä sijoitukset ovat 2012,0 milj. euroa, josta 1258,0 milj. euroa muodostuu pääomasijoituksista julkisoikeudellisiin yliopistoihin. Myyntisaamiset pysyivät edellisen vuoden tasolla ollen 0,3 milj. euroa.

Saadut ennakot kasvoivat 8,8 milj. eurosta 21,7 milj. euroon. Ostovelat olivat 9,1 milj. euroa. Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset, 0,7 milj. euroa, ja edelleen tilitettävät erät, 0,8 milj. euroa, ovat joulukuun palkkoihin liittyviä ennakonpidätys-, työntajamaksu- ja jäsenmaksuvelkoja.

Siirtovelat 6,6 milj. euroa, muodostuu pääosin lomapalkkaveloista. Muut lyhytaikaiset velat, 123 milj. euroa, muodostuu lähes kokonaisuudessaan harkinnanvaraisten valtionavustusten maksamattomista eristä. Rahastojen pääoman arvo säilyi lähes ennallaan.

8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Opetus- ja kulttuuriministeriön johto vastaa siitä, että ministeriössä toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset sisäisen valvonnan menettelyt, jotka varmistavat opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, ministeriön hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen, sekä ministeriön johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot ministeriön taloudesta ja toiminnasta. Menettelyjen on myös käsitettävä opetus- ja kulttuuriministeriön vastattavana ja välitettävänä olevien varojen hoidon sekä ne ministeriön toiminnat ja tehtävät, jotka se on antanut toisten virastojen ja laitosten yhteisöjen ja yksityisten tehtäväksi, tai joista se muuten vastaa. Ministeriön sisäisen valvonnan menettelyissä on lisäksi otettava huomioon Euroopan yhteisön oikeudesta aiheutuvat ministeriön toimintaan kohdistuvat vaikutukset.

Opetus- ja kulttuuriministeriön sisäisen valvonnan arviointi perustuu soveltuvin osin valtiovarain controller -toiminnon suosituksen mukaiseen sisäisen valvonnan arviointikehikkoon.

Vuoden 2022 tulossuunnitelmaa varten ministeriön ja hallinnonalan riskejä on arvioitu tulossuunnitelman valmistelussa ja tulossopimusneuvotteluissa sekä tulosohjausmenettelyssä. Riskit on käsitelty kansliapäällikön johtoryhmässä. Ministeriön toiminnassa arvioidaan riskejä osana johtamista.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman ministeriön ja hallinnonalan konsernin kehittämishanke päättyi ja hankkeen loppuraportti julkaistiin. Hankkeen tavoitteena oli varmistaa ministeriön ja virastojen toiminnan strategisuus, laatu ja palvelukyky. Hankkeen loppuraportissa esitellään rakenne-ehdotus sivistyshallinnolle. Rakenne-ehdotuksen mukainen virastouudistus ehdotetaan loppuraportissa toteutettavaksi vuosien 2023–2026 aikana.

Laadunhallintatyötä on jatkettu CAF-mallilla (Common Assessment Framework). CAF-malliin liittyvän itsearviointin johtopäätökset ja niiden perusteella syntyneet kehittämissuositukset on raportoitu ja käsitelty kansliapäällikön johtoryhmässä. Kehittämissuositukset on otettu osaksi tuloskeskusteluja ja tulossuunnitelmaa.

Koronapandemia vaikutti laajasti ministeriön toimintaan ja toimintaympäristöön sekä johtamiseen ja sisäisen valvonnan menettelyihin.

Ministeriön ja hallinnonalan johto- ja ohjausjärjestelmän kehittämiseksi esitetään toimenpide-ehdotuksia konsernihankkeen loppuraportissa. Ehdotetuilla uudistuksilla tavoitellaan hallinnonalan sääntelyn selkeyttämistä, talousarvion momenttirakenteen yhteenkokoamista, horisontaalisen sivistyshallinnon ohjaus- ja palvelutoiminnon käynnistämistä sekä sivistyshallinnon strategisen kokonaisuohjauksen yhteisen toimintamallin rakentamista. Sisäisen valvonnan menetelmien ja riskienhallinnan tehostamista ja kehittämistä jatketaan.

Arvioinnin ja asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella sisäinen valvonta on olennaisilta osin järjestetty asianmukaisella tavalla.

9 Arviointien tulokset

Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö

Oppimisen ja osallisuuden arviointia toteutettiin kansallisen arviointisuunnitelman arviointien sekä kansainvälisten OECD:n ja IEA:n (International Association for the Evaluation of Educational Achievement) tutkimusten avulla. OECD:n PISA 2022 pääkokeen aineistonkeruu toteutettiin keväällä 2022 ja seuraavat tulokset julkistetaan joulukuussa 2023. OECD arvioi myös Suomen aloitteesta Oikeus oppia -kehittämishankkeen tavoitteita. Arvioinnissa esitettiin Suomelle suosituksia varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseksi ja osallistumisen esteiden poistamiseksi, lähipalveluperiaatteen/lähikouluperiaatteen vahvistamiseksi sekä tarveperusteisen rahoituksen vakiinnuttamiseksi.

OKM:n rahoittamana on toteutettu tutkimustoimintaa muun muassa väestökehityksen vaikutuksista varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen järjestämiseen, perusopetuksen opetussuunnitelman arviointiuudistusten toimeenpanosta kunnissa ja kouluissa ja uudistettujen arviointiperiaatteiden toimivuudesta, sekä korona-ajan vaikutuksista koulunkäyntiin, opetukseen ja hyvinvointiin. Hankkeissa on toteutettu aineistonkeruita vuoden 2022 aikana ja tulokset julkistetaan vuonna 2023.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi toteutti esi- ja perusopetuksessa ja vapaassa sivistystyössä seuraavat arvioinnit:

Perusopetuksen laadunhallinnan nykytilan kartoitus

https://karvi.fi/wp-content/uploads/2022/03/KARVI_0922.pdf

Karvi kartoitti syksyllä 2021 perusopetuksen järjestäjien laadunhallinnan nykytilaa. Kartoitus liittyy opetus- ja kulttuuriministeriön Oikeus oppia -kehittämishankkeeseen. Oikeus oppia – koulutuksellisen tasa-arvon työryhmä nimesi alkusyksystä 2021 laatutyöryhkin, joka sai tehtäväkseen valmistella ehdotuksen perusopetuksen laatutavoitteiden valmistelun toteutuksesta. Laatutyöryhkin työskentelyn tueksi Karvi on kartoittanut perusopetuksen järjestäjien laadunhallinnan nykytilaa, perusopetuksen laatukriteereiden merkitystä ja niihin liittyviä toiveita sekä ylipäätään järjestäjien näkemyksiä laadunhallinnan kansallisesta ohjauksesta ja tuesta. Kartoituksen tärkeimpiä tuloksia on, että 28 % kartoitukseen osallistuneista perusopetuksen järjestäjistä oli panostanut paljon laadunhallinnan kehittämiseen vuosina 2017–2021, kun taas noin puolet arvioi, että he olivat toimineet pääosin samalla tavalla kuin vuonna 2016, eli laadunhallinta oli heidän osaltaan jatkunut samoin kuin vuonna 2016.

A-FINSKA I ÅRSKURS 9 – Utvärdering av lärresultat våren 2021

https://karvi.fi/wp-content/uploads/2022/03/NCU_0422.pdf

Karvi arvioi toisen kotimaisen kielen (A-finska) oppimistuloksia ruotsinkielisen perusopetuksen yhdeksännellä luokalla huhtikuussa 2021. Arvioinnin tarkoituksena oli selvittää, miten hyvin yhdeksäsluokkalaiset ovat saavuttaneet Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 tavoitteet A-finskan oppimäärässä perusopetuksen päättyessä. Tavoitteena oli myös tarjota tietoa tasa-arvosta koulutusjärjestelmän sisällä. Oppilaat, jotka lukevat suomea toisena kotimaisena kielenä (finska) tulevat eri kielellisistä ympäristöistä, ja tuloksissa merkittävät erot näkyvät kunnissa, joilla on erilaiset kieliprofiilit. Etelä-Suomen suomenkielisissä ja suomenruotsalaisissa kaksikielisissä kunnissa asuvien tulos on selvästi keskimääräistä korkeampi. Muiden kaksikielisten kuntien tulos on hieman alle keskiarvon. Ruotsinkielisissä kunnissa tulos on selvästi huonompi. Ero tuloksissa suomenkielisissä kunnissa ja ruotsinkielisissä kunnissa on tilastollisesti merkittävä ja suuri. Arviointi kouluissa ei ole tasa-arvoista finskan oppimäärässä. Äidinkielenomaista oppimäärää (mofi) lukevat oppilaat asuvat suomenkielisissä, suomenruotsalaisissa kaksikielisissä ja ruotsinsuomalaisissa kaksikielisissä kunnissa. Suomenkielisten kuntien oppilaiden tulos on selvästi keskimääräistä parempi. Alueelliset erot kaksikielisissä kunnissa ovat pieniä. Tuloksissa on eroja suomenkielisten kuntien oppilaiden ja ruotsinsuomalaisten kaksikielisten oppijoiden välillä. Ero on tilastollisesti merkittävä ja keskiuuri. Arviointi ei ole kouluissa tasa-arvoista mofi-oppimäärää lukevilla oppilailla.

Toimintamallit poissaolojen ehkäisemiseen, puuttumiseen ja seurantaan perusopetuksessa – Sitouttavan koulu yhteistyön alkukartoituksen tuloksia

https://karvi.fi/wp-content/uploads/2022/05/KARVI_T0322.pdf

Kartoituksessa selvitettiin koulupoissaolojen ennaltaehkäisyn ja niihin puuttumisen toimintatapoja ja näihin liittyviä kehittämiskohteita opetuksen järjestäjien näkökulmasta. Tulokset korostavat yhtenäisten, ennaltaehkäisevää työtä ja varhaista puuttumista painotavien oikea-aikaisten toimintatapojen ja niiden kirjaamisen merkitystä. Lisäksi kartoitus nostaa esiin koulupoissaolojen ehkäisyn ja niihin puuttumiseen liittyvien toimintatapojen kehittämistarpeita.

Kiusaamista ehkäisevien sekä hyvinvointia ja työrauhaa parantavien menetelmien arviointi

https://karvi.fi/wp-content/uploads/2022/08/KARVI_T1022.pdf

Arvioinnin tarkoituksena oli tuottaa tietoa erilaisista kiusaamisen vastaisista menetelmistä, niiden käytettävyydestä, juurrutettavuudesta ja tuloksellisuudesta. Monet koulut käyttävät kiusaamisen vastaisessa työssään useampia erilaisia menetelmiä ja toimintatapoja. Kouluille tehdyn itsearvioinnin mukaan lähes kolme neljäsosaa vastaajista ilmoitti, että omassa koulussa on tällä hetkellä käytössä useampi kuin yksi kiusaamisen vastainen

menetelmä. Lähes kolmasosa ilmoitti myös koulussa käytettäväksi ensisijaiseksi kiusaamisen vastaiseksi menetelmäksi useamman kuin yhden tietyn menetelmän. Erilaiset kiusaamisen vastaiset menetelmät voidaankin nähdä yhteensopivina ja toisiaan tukevin toimintoina koulujen arjessa. Arviointitulosten mukaan koulut olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä kiusaamisen vastaisessa työssä käyttämiinsä menetelmiin. Kiusaamisen vastainen työ vaatii kouluilta jatkuvaa tilanteiden seuraamista, toiminnan arvioimista sekä kehittämistä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että myös hienovaraiseen, epäsuoraan kiusaamiseen puututaan johdonmukaisesti. Koulujen kiusaamisen vastaisen työn toimivuuden kannalta on ensiarvoisen tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että niin oppilaille kuin huoltajillekin viestitään selkeästi siitä, että kouluilla on halua ja keinoja puuttua tilanteeseen. Kiusaamisen ennaltaehkäisyssä on tärkeää ottaa sekä oppilaat että huoltajat mukaan koulujen kiusaamisen vastaiseen työhön.

Sitouttavan koulu yhteistyön arviointi – arvioinnin väliraportti

https://karvi.fi/wp-content/uploads/2022/09/SKY-valiraportti_verkkosivuille.pdf

Karvi arvioi vuosina 2021–2022 koulupoissaolojen ennaltaehkäisyyn ja niihin puuttumiseen liittyviä käytäntöjä perusopetuksen 5.–9.-luokilla. Arvioinnin tavoitteena oli tuottaa tietoa kansallisen sitouttavan koulu yhteistyön toimintamallin laatimisen tueksi ja samalla tukea paikallista kehittämistyötä. Arviointitulosten mukaan opetuksen järjestäjillä oli pääsääntöisesti käytössä kirjattu toimintamalli poissaolojen seurantaan ja puuttumiseen. Poissaoloihin puuttumisen kynnyksrajat toimintamalleissa vaihtelivat erittäin paljon opetuksen järjestäjien ja koulujen kesken. Arviointiryhmä laati arvioinnin tulosten perusteella sitouttavan koulu yhteistyön pilottitoiminnan tueksi suunnatut kehittämissuosukset.

KIELELLISIÄ TAITOJA JA KOULUNKÄYNTIVALMIUKSIA – Valmistavan opetuksen ja oman äidinkielen opetuksen tila ja vaikuttavuus -arviointi

https://karvi.fi/wp-content/uploads/2022/09/KARVI_1922.pdf

Arviointi kohdistui erityisesti opetuksen tavoitteiden toteutumiseen ja opetuksen järjestämistapoihin. Lisäksi selvitettiin opetusta ja oppimista edistäviä ja estäviä tekijöitä. Arvioinnin tulosten mukaan valmistavalla opetuksella pystytään tukemaan maahanmuuttotilastaisten oppilaiden suomen kielen taidon kehitystä, esi- ja peruskouluvalmiuksien saavuttamista ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan, mikäli opetusjärjestelyt ja käytänteet ovat sujuvia ja henkilöstöresurssit kouluissa riittäviä. Koska valmistava opetus on usein pirstaleista ja oppilaiden määrä kunnissa ja kouluissa vaihtelee, kaikkialla ei ole luotu systemaattisia opetuskäytänteitä tai kohdennettu opetuksen tueksi riittävästi resursseja. Tulosten mukaan valmistavan opetuksen ja perusopetuksen integroimiskäytänteissä on haasteita. Tähän vaikuttavat osaavan opettaja- ja ohjaajaresurssin puute sekä liian vähäinen koulun sisäinen yhteistyö. Arviointitulosten mukaan opetuksen järjestäjien mahdollisuudet vastata oman äidinkielen opetuksen tarpeeseen vaihtelevat. Opetuksen

järjestämistä edistää ammattitaitoisten opettajien saatavuus, mutta osalla opetuksen järjestäjistä on ollut haasteita rekrytoida oman äidinkielen opettajia. Opettajille pulmia aiheuttavat suuret opetusryhmät, joissa oppilaat ovat iältään ja taitotasoltaan hyvin erilaisia, mikä hankaloittaa opetuksen suunnittelua ja toteutusta. Toisaalta liian vähäisen oppilasmäärän takia opetusta ei kaikkialla järjestetä. Opetuksen järjestäjät eivät pysty nykyresursseilla huolehtimaan riittävästä tuesta oman äidinkielen oppilaille. Oman äidinkielen opetuksen järjestäminen lähellä oppilaan kotia tai koulupäivän aikana edistävät oppilaan osallistumista opetukseen.

ENGLANTIA KORONAPANDEMIAN AIKAAN – A-englannin osaaminen 9. luokan lopussa keväällä 2021

https://karvi.fi/wp-content/uploads/2022/09/KARVI_2222.pdf

Arvioinnilla selvitettiin, missä määrin oppilaat ovat saavuttaneet opetussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2014) asetetut kouluarvosanojen 5, 7 ja 8 tavoitteet ja mitkä oppilaiden taustatekijät (esimerkiksi sukupuoli, huoltajien koulutustausta, oppilaiden jatko-opintosuunnitelmat) ja oppimisympäristön piirteet (esimerkiksi koulun alueellinen sijainti, kuntatyyppi, opetuskieli) ovat yhteydessä oppilaiden osaamiseen. Hyvän osaamistason (kouluarvosanan 8) saavutti tulkintataidoissa vajaa puolet (45 %) oppilaista. Tuottamistaidoissa 27 % oppilaista saavutti hyvän osaamistason. Kouluarvosanaa 7 vastaavaan tyydyttävään osaamiseen ylsi tulkintataidoissa 55 %, tuottamistaidoissa 48 % oppilaista. Välttävälle osaamistasolle (kouluarvosana 5) jäi tulkintataidoissa 14 % ja tuottamistaidoissa 29 % oppilaista. Oppilaiden taustatietojen yhteyttä kielitaitoon selvitetessä havaittiin, että tyttöjen ja poikien osaamisessa ei ollut juurikaan eroja. Sen sijaan oppilaiden jatko-opintosuunnitelmat olivat selkeästi yhteydessä oppilaiden kielitaitoon: lukioon aikovien kielitaito oli kaikissa osataidoissa ammatilliseen koulutukseen aikovien kielitaitoa parempi. Huoltajien koulutustaustan yhteydestä osaamiseen voitiin tehdä vain varovaisia päätelmiä taustatietojen puutteellisuuden vuoksi. Isäksi havaittiin, että ruotsinkielisten koulujen tulokset olivat jonkin verran suomenkielisten koulujen tuloksia paremmat ja että suomi tai ruotsi toisena kielenä -oppilaiden ja muiden oppilaiden englannin kielen osaamisessa oli vain pieniä eroja. Oppimisympäristön piirteistä koulun alueellinen sijainti, kuntatyyppi ja arvioinnin tekemisaika olivat yhteydessä osaamiseen. Englannin tunneilla käytetyillä työtavoilla ei oppilaskyselyn tulosten perusteella ollut selkeää yhteyttä osaamiseen. Tulosten pohjalta on tehty englannin opetusta ja oppimista koskevia kehittämissuosituksia. Näistä keskeisimmät koskevat osaamisen eriytymiskehityksen jarruttamista, englannin tuntien sisältöjen ja työskentelytapojen monipuolistamista sekä päättöarvioinnin kriteerien käyttöönoton tukemista.

A-finska kunskapsutveckling från åk 6 till åk 9

https://karvi.fi/wp-content/uploads/2022/09/KARVI_2422.pdf

Karvi toteutti pitkittäisen arvioinnin toisen kotimaisen kielen (A-finska) oppimistuloksista perusopetuksessa. Suomea toisena kotimaisena kielenä A-oppimäärän mukaisesti (finska) opiskelleiden kokonaistulos kuudennella luokalla oli 500 pistettä ja yhdeksännellä luokalla 616 pistettä. Etelä-Suomessa tulokset nousivat 528 pisteestä 679 pisteeseen ja Länsi-Suomessa 476 pisteestä 561 pisteeseen. Kehitys oli suurempaa Etelä-Suomessa kuin Länsi-Suomessa. Suomea kaksikielisille tarkoitetun äidinkielenomaisen suomen oppimäärän mukaisesti (mofi) opiskelleiden kokonaistulos kuudennella luokalla oli 500 pistettä ja yhdeksännellä luokalla 639 pistettä. Etelä-Suomessa tulokset nousivat 137 pisteellä ja Länsi-Suomessa 143 pisteellä. Kehitys oli samansuuntaista molemmilla alueilla.

Aikuisena luku- ja kirjoitustaitoa oppimassa. Arviointi maahanmuuttajien lukutaitokoulutuksesta

https://karvi.fi/wp-content/uploads/2022/12/KARVI_2722.pdf

Arviointi keskittyi seuraaviin teemoihin: kansallinen tilannekuva, arviointi, koulutukseen ohjaus, koulutuspolkujen sujuvuus ja lukutaitokoulutuksen vaikuttavuus. Arvioinnin keskeisimmät johtopäätökset olivat:

- Koulutukseen pääsyä määrittää koulutustarpeen sijasta Suomessa vietetty aika sekä oleskelu- ja työmarkkinastatus.
- Osaamisen arvioinnin menetelmät ja kriteerit ovat vaihtelevia, mikä saattaa opiskelijat eriarvoiseen asemaan ja aiheuttaa ohjaamista koulutuksiin, jotka eivät edistä opiskelijoiden oppimista.
- Koulutukseen ohjaamisen käytännöt sekä tietojen tallentamisen ja välittämisen tavat ovat vaihtelevia ja osin puutteellisia.
- Opiskelijoille, joiden oppiminen etenee hitaasti tai joilla on oppimisen vaikeuksia, ei ole tarjolla riittävästi tukea tai sopivia jatkopaikkoja.
- Lukutaitokoulutuksen vaikuttavuutta heikentää koulun ulkopuolisen vuorovaikutuksen vähäisyys.

Lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus

Kasvu aktiiviseksi ja kriittiseksi kansalaiseksi toisella asteella

<https://karvi.fi/publication/osallisuus-tehdaan-yhdessa-opiskelijoiden-kasvu-aktiiviseksi-ja-kriittiseksi-kansalaiseksi-toisella-asteella-arvioinnin-keskeiset-tulokset-ja-kehittamissuosituksel/>

Tulosten mukaan opiskelijat, jotka eivät kokeneet olevansa osa oppilaitosyhteisöä; opiskelijat, jotka olivat kokeneet kiusaamista; sekä muunsukupuoliset opiskelijat arvioivat yhteisöllisyyden, osallisuuden ja vaikuttamisvalmiudet muita heikommaksi. Tulosten mukaan lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa suurin osa opiskelijoista kokee olevansa osa oppilaitosyhteisöään. Sekä henkilöstö että opiskelijat näkevät yhteisöllisyyden tärkeänä arvona, jota pyritään edistämään esimerkiksi tilaisuuksien ja tapahtumien järjestämisellä sekä muulla yhteisellä toiminnalla. Opintojen ja opetusryhmien hajanaisuus ja kiire estävät yhteisöllisyyden tunteen muodostumista oppilaitoksissa. Tulosten mukaan suurimmalla osalla koulutuksen järjestäjistä on osallisuutta tukevia toimintaperiaatteita ja linjauksia. Opiskelijoiden vaikuttamismahdollisuuksista oppilaitoksissa tiedotetaan useimmiten hyvin ja pääsääntöisesti opiskelijat tietävät, miten ja mihin he voivat vaikuttaa. Oppilaitoksen toiminnasta kerätään palautetta, mutta sen käsittely yhdessä opiskelijoiden kanssa on satunnaista. Tulosten mukaan opiskelijakunnan hallituksen toiminta, kuten sen rooli ja asema, ei ole aina selkeää opiskelijoille. Toimintavoissa, resursseissa ja toiminnan organisoinnissa on paljon eroja. Opiskelijakuntien hallitukset järjestävät lähinnä yhteisöllisyyttä edistäviä tapahtumia, mutta osallistuminen oppilaitoksen toimintaan liittyvään päätöksentekoon on vähäisempää. Lisäksi osa opiskelijoista ei koe saaneensa riittävästi tietoa opiskelijakunnan hallituksen toimintaan osallistumisesta. Tulosten mukaan tutkinnon perusteiden ja opetussuunnitelmien sisällöt tukevat hyvin opiskelijoiden kasvua aktiiviseksi ja kriittiseksi kansalaiseksi. Lisäksi henkilöstön osaaminen arvioitiin ajantasaiseksi sisältöjen opettamiseen. Aktiivisen kansalaisuuden teemasta ei kuitenkaan keskustella riittävästi oppilaitosten sisällä eri oppiaineiden kesken. Tulosten mukaan vain osassa oppilaitoksia opiskelijakunnan hallituksen toimintaan osallistumisen voi sisällyttää osaksi opintoja. Tulosten mukaan opiskelijat arvioivat oppineensa suhteellisen hyvin vaikuttamisvalmiuksiin liittyviä taitoja opintojensa aikana. Äänestämisen ohella esimerkiksi ostopäätöksellä vaikuttaminen, aloitteen, vetoimuksen tai adressin allekirjoittaminen sekä vapaaehtoistyöhön osallistuminen nousivat opiskelijoille ominaisiksi vaikuttamisen tavoiksi. Opiskelijakuntien hallituksista suurin osa oli verkostoitunut muiden opiskelijakuntien tai opiskelijajärjestöjen kanssa, mutta kaikissa oppilaitoksissa tämä ei ollut vielä vakiintunut käytäntö.

Ohjelmoinnin opetuksen arviointi lukiokoulutuksessa

https://karvi.fi/wp-content/uploads/2022/03/KARVI_0622.pdf

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) arvioi ohjelmoinnin opetuksen tilaa lukiokoulutuksessa syksyllä 2021. Arviointi toteutettiin maksullisena palvelutoimintana Maunulan yhteiskoulun ja Helsingin matematiikkalukion (Viipurin reaalikoulu oy) tilauksesta. Maunulan yhteiskoululle ja Helsingin matematiikkalukiolle on myönnetty erityinen matematiikan opetuksen kehittämistehtävä, johon tämä arviointi liittyy. Ohjelmointi on ollut osa perusopetuksen opetussuunnitelmaa vuodesta 2014 alkaen ja ohjelmoinnin alkeita ja ohjelmoinnillista ajattelua ryhdytään harjoittelemaan jo alkuopetuksessa. Kuitenkaan vuoteen 2019 mennessä lukion valtakunnalliseen opetussuunnitelmaan ohjelmointia ei ole sisällytetty lainkaan, ja syksyllä 2021 käyttöön otetussa lukion opetussuunnitelmassakin ohjelmointi on mainittu vain osana pitkän matematiikan moduulia MAA11 Algoritmit ja lukuteoria. Ohjelmoinnilla ja eri ohjelmistoilla on kuitenkin keskeinen rooli yhteiskunnassa nykypäivänä ja ohjelmointiala työllistää jo suuren määrän ihmisiä. Siksi onkin tärkeää, että ohjelmoinnin rooli tunnustetaan myös osaksi lukiokoulutusta. Arvioinnissa kartoitettiin ohjelmoinnin opetustarjontaa viime lukuvuonna 2020–2021, siis ennen uuden opetussuunnitelman käyttöönottoa, ja selvitettiin, miten uusi opetussuunnitelma vaikuttaa ohjelmoinnin tarjontaan tulevaisuudessa. Lisäksi selvitettiin, kuinka moni opiskelija on sisällyttänyt opintoihinsa ohjelmointia ja mitkä tekijät edistävät ja rajoittavat ohjelmoinnin opetustarjontaa. Aineisto kerättiin rehtoreille ja matematiikkaa, tietotekniikkaa tai muutoin ohjelmointia opettaville opettajille suunnatuilla kyselylomakkeilla, jotka lähetettiin 60 lukioon. Vastauksia saatiin 40 lukioista, joista 31 oli suomenkielisiä ja 9 ruotsinkielisiä lukioita. Ohjelmointia sisältäviä opintojaksoja oli tarjolla jo ennen uutta opetussuunnitelmaa noin kahdessa kolmasosassa lukioita, mutta kuitenkin kaikki tarjotut opintojaksot eivät toteutuneet. Todellisuudessa ohjelmoinnin opetusta toteutettiin noin puolessa lukioista. Kaikista lukioissa tarjotuista ohjelmoinnin opetusjaksoista joka neljäs jäi toteutumatta. Suomen- ja ruotsinkielisten lukioiden tai AVI-alueiden välillä ei ollut eroa tarjotujen opintojaksojen määrässä. Sen sijaan opiskelijamäärältään suurissa lukioissa tarjottiin keskimäärin enemmän ohjelmointia kuin pienissä tai keskisuurissa lukioissa. Vain harvat opiskelijat sisällyttivät opintoihinsa ohjelmointia ja ohjelmoinnin opintojaksoille osallistuneet ovat pääasiassa poikia. Tyttöjen kannustaminen ohjelmoinnin opintoihin olisi tärkeää ja heidän määräänsä opintojaksoille osallistuneista tulisi kasvattaa, jotta naisia saataisiin hakeutumaan tulevaisuudessa suuremman määrän teknologia-alalle. Vastausten perusteella ohjelmoinnin opintojaksot sijoittuvat pääasiassa osaksi matemaattis-luonnontieteellisiä oppiaineita ja erityisesti pitkään matematiikkaan sekä tietotekniikkaan. Valtaosassa ohjelmointia sisältäviä opintojaksoja sisällöt liittyivät aivan ohjelmoinnin alkeiden tai jonkin tietyn ohjelmointikielen opiskeluun. Robotiikka oli myös monessa opintojaksossa usein esiintyvä sisältö. Opettajien innostus sekä valmiudet opettaa ohjelmointia koettiin yhdeksi suurimmista ohjelmoinnin opetusta edistäväksi tekijäksi ja vastaavasti valmiuksien puute sekä kiire ja aikatauluhaasteet rajoittaviksi tekijöiksi. Opettajista valtaosa koki tarvitsevänsä täydennyskoulutusta ohjelmoinnin opetukseen ja omaan opettajankoulutukseen

sisältyneistä ohjelmoinnin opinnoista huolimatta ohjelmoinnin opetus vaatii heiltä täysin uuden taidon oppimista. Erilaisten ilmaisten, korkeakoulujen tarjoamien ja verkkovälitteisten ohjelmointikurssien suorittaminen itsenäisesti oli harvinaista ja vain yksittäiset opiskelijat hyödynsivät mahdollisuutta sisältää lukio-opintoihinsa näitä kursseja.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallinnan tila 2022

https://karvi.fi/wp-content/uploads/2022/05/KARVI_1222.pdf

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallinnan kehittäminen ja arviointi perustui ammatillista koulutusta koskevaan lakiin (Laki 531/2017), kansallisiin ja niiden taustalla oleviin Euroopan unionin linjauksiin (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011 ja 2012, Euroopan parlamentti ja neuvosto 2009, Bruggen julkilausuma 2011–2020) sekä Karvin nelivuotiseen arviointisuunnitelmaan (2020–2023). Arvioinnin tehtävänä oli tuottaa tietoa ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallinnan ja laadunhallintajärjestelmien tilasta ja kansallisen ammatillisen koulutuksen laatustrategian toteutumisesta. Tavoitteena oli lisäksi kannustaa ja tukea koulutuksen järjestäjiä oman laadunhallintansa ja laadunhallintajärjestelmänsä jatkuvassa parantamisessa, kehittää laatu- ja arviointiosaamista sekä tuoda esille ja jakaa koulutuksen järjestäjien hyviä laadunhallinnan käytäntöjä. Arviointi on toteutettu aiemmin kerran vuonna 2015. Laadunhallintajärjestelmien arvioinnin kohderyhmänä olivat kaikki ne ammatillisen koulutuksen järjestäjät (N = 142), jotka järjestivät arviointihetkellä ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) ja opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämisluvassa tarkoitettua ammatillista koulutusta ja tutkintoja. Arviointiin osallistui 137 koulutuksen järjestäjää, jolloin vastausprosentiksi saatiin 97 %. Arviointi perustui Karvin kehittämään arviointimalliin ja -kriteeristöön ja sen taustalla olevaan jatkuvan parantamisen toimintamalliin. Arviointi kohdistui seuraavien asioiden laadunhallintaan: johtaminen, tutkintojen ja koulutuksen järjestämisen edellytykset, tutkintojen ja koulutuksen järjestäminen ja toiminnan tulokset. Keskeisinä arviointi- ja tiedonkeruumenetelminä olivat koulutuksen järjestäjien tekemä itsearviointi 1.2.–30.4.2021 ja kehittämisseminaarit lokakuussa 2021.

Arvioinnin mukaan ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallinnan tila on kokonaisuutena hyvä. Koulutuksen järjestäjistä 86 % arvioi laadunhallintansa ja laadunhallintajärjestelmänsä vähintään kehittyvälle tasolle. Vuonna 2015 vastaava osuus oli 85 % silloisessa arvioinnissa käytetyn kriteeristön mukaan arvioituna. Järjestäjistä valtaosa (87 %) on kehittänyt laadunhallintaansa systemaattisesti yli kuusi vuotta ja suurin osa (79 %) on osallistunut kansallisiin tai alueellisiin laatuverkostoihin yli kuusi vuotta. Keskeinen hyvää laadunhallinnan tasoa selittävä tekijä on se, miten kiinteästi laadunhallinta on osa johtamisjärjestelmää. Hyvään laadunhallinnan tasoon on yhteydessä myös se, miten kehittynyt koulutuksen järjestäjän laatu-kulttuuri on ja mikä on laadunhallinnan toteutumista edistävien ja estävien tekijöiden suhde koulutuksen järjestäjän toiminnassa. Koulutuksen järjestäjien mukaan parhaiten laadunhallinnan toteutumista edistävät henkilöstön

sitouttaminen ja vastuuttaminen sekä toimintatapojen yhtenäistäminen. Keskeistä on myös laatu- ja arviointiosaamisen kehittäminen. Laadunhallinnan toteutumista estävät vastaavasti toimintakulttuurin ja käytäntöjen epäyhtenäisyys sekä resurssien puute. Myös erilaiset sisäiset ja ulkoiset muutokset haittaavat tai hidastavat laadunhallinnan kehittämistä. Laadunhallinnan taso on kokonaisuutena tarkastellen paras tutkintojen ja koulutuksen järjestämisen edellytysten ja tutkintojen ja koulutuksen järjestämisen arviointialueilla. Verrattaessa tämän arvioinnin tuloksia Karvin vuonna 2015 tekemään laadunhallintajärjestelmien arviointiin (Räisänen et al. 2015) on laadunhallinta edelleen hyvällä tasolla strategisessa johtamisessa ja toiminnan ohjauksessa. Prosessien ja arviointikulttuurin kehittämisessä on edistytty ja tiedolla johtaminen ja muutos- ja ennakoitakyvykyys ovat parantuneet. Kehitettävää on edelleen muun muassa laadunhallinnan kytkemisessä osaksi johtamisjärjestelmää, laatukulttuurissa, kumppanuuksien ja verkostojen laadunhallinnassa, työpaikalla järjestettävän koulutuksen laadunhallinnassa ja tuloksista viestimässä eri kohderyhmille. Koulutuksen järjestäjien väliset erot laadunhallinnassa eivät ole merkittävästi kaventuneet vuoden 2015 laadunhallintajärjestelmien arviointiin (Räisänen et al. 2015) verrattuna. Erojen kaventumista on tapahtunut vain henkilökohtaistamisen ja opiskelijahyvinvoinnin alueilla. Sen sijaan erot ovat edelleen suuret johtamisen, kumppanuuksien ja verkostojen, taloudellisten voimavarojen sekä osaamisen osoittamisen ja arvioinnin laadunhallinnassa. Järjestäjien väliset erot ilmenevät myös oppilaitostyypeittäin ja AVI-alueittain. Lisäksi eroja on siinä, miten kiinteästi laadunhallinta on kytketty osaksi johtamisjärjestelmää, miten kehittynyt laatukulttuuri on ja mikä on laadunhallintaa edistäneiden ja estäneiden tekijöiden suhde koulutuksen järjestäjän toiminnassa. Koulutuksen järjestäjät ovat edistyneet ammatillisen koulutuksen laatustrategiassa (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019) niille määriteltyjen kehittämistoimien toteuttamisessa parhaiten seuraavissa asioissa: osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman kytkemisessä osaksi laadunhallintajärjestelmää, säädösten mukaisen tietoturvan ja -suojan varmistamisessa sekä koulutustarjonnassa ja -palveluissa, jotka vastaavat asiakkaiden muuttuvia tarpeita ja mahdollistavat yksilölliset ratkaisut. Parannettavaa on sen sijaan työelämän, sidosryhmien ja huoltajien osallistamisessa sekä toiminnan tuloksellisuutta, vaikuttavuutta ja laatua kuvaavien tulosten viestinnässä eri kohderyhmille.

Ammatillinen osaaminen ja pedagoginen toiminta sähkö- ja automaatioalan perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa

https://karvi.fi/wp-content/uploads/2022/06/KARVI_1522.pdf

Karvi toteutti sähkö- ja automaatioalan perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnon arvioinnin vuosina 2021–2022. Arviointi kohdistui sähkö- ja automaatioalan tutkintoja järjestävien koulutuksen järjestäjien pedagogiseen toimintaan ja opiskelijoiden osaamiseen. Lisäksi arvioinnilla tuotettiin tietoa siitä, millaiset valmiudet koulutus antaa työelämään ja jatko-opintoihin. Perustutkinnon osalta arvioinnissa oli mukana 47 koulutuksen järjestäjää, ammattitutkinnon osalta 15 ja erikoisammattitutkinnon osalta 7 koulutuksen järjestäjää.

Arviointi on osa ammatillisen koulutuksen kansallista oppimistulosten arviointia ja se perustuu Karvin, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Opetushallituksen yhdessä laatimaan suunnitelmaan vuosina 2021–2025 arvioitavista ammatillisista tutkinnoista. Arviointiaineisto koostui laajasta ja monipuolisesta aineistosta. Tietoa koulutuksen järjestäjien pedagogisesta toiminnasta saatiin itsearviointilla, jonka koulutuksen järjestäjät toteuttivat yhdessä työelämän kanssa. Pedagogista toimintaa arvioitiin myös Amispalautteen ja Työelämäpalautteen tulosten sekä Koski-tietovarannosta saatujen tietojen perusteella. Opiskelijoiden osaamista arvioitiin ammatillisten tutkinnon osien ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden arvosanojen sekä koulutuksen järjestäjien ja työelämän edustajien arvioiden perusteella. Arvioinnin tulosten mukaan valtaosalla koulutuksen järjestäjistä pedagogisen toiminnan laatutaso on kehittyvällä tasolla asteikolla puuttuva-alkava-kehittyvä-edistynyt. Pedagogisen toiminnan laadussa on kuitenkin paljon eroja tutkintojen ja koulutuksen järjestäjien välillä. Koulutuksen järjestäjien mukaan opiskelijoiden yksilölliset opintopolut ja henkilökohtaistaminen toteutuvat hyvin. HOKSien laadinnan ja päivittämisen vastuunjaosta on sovittu, ja HOKSeja päivitetään yksilöllisten tarpeiden mukaan opintojen aikana. Kuitenkin viidennes ammattitutkinnon opiskelijoista kokee, ettei HOKSia ollut päivitetty opintojen aikana. Työpaikkojen ja koulutuksen järjestäjien yhteistyöhön liittyi useita kehittämistarpeita. Tulosten mukaan perus- ja ammattitutkinto-opiskelijoiden työpaikalla järjestettävän koulutuksen tavoitteista ei keskustella riittävästi etukäteen, eikä näyttöjä usein suunnitella yhdessä työpaikkojen, opiskelijoiden ja opettajan kesken. Erikoisammattitutkinnossa näyttöjen suunnittelu yhdessä opiskelijan, opettajan ja työelämän edustajan kanssa toteutui paremmin, mutta useat työpaikkaohjaajat toivoivat oppilaitoksilta enemmän tukea opiskelijoiden osaamisen kehittymisen arviointiin ja palautteen antoon. Työpaikkaohjaajien ohjaus- ja arviointiosaamisen systemaattinen kehittäminen ja opettajien työelämäosaamisen kehittäminen nousivat kehittämiskohteeksi kaikissa kolmessa tutkinnossa. Näyttöjen arviointikäytännöissä oli myös paljon vaihtelua koulutuksen järjestäjien välillä, mikä vaikuttaa arvioinnin luotettavuuteen ja arvosanojen vertailtavuuteen. Arvioinnin mukaan sähkö- ja automaatioalan opiskelijoiden osaamisen keskeisiä vahvuuksia ovat sähkö- ja työturvallisuusosaaminen, ammatin perusosaaminen, työssä tarvittavien keskeisten työmenetelmien ja -välineiden käyttöön liittyvä osaaminen sekä yhteistyötaidot. Lisäksi osaamisen vahvuuksiksi nousivat perustutkinto-opiskelijoilla digitaidot ja ammatti- ja erikoisammattitutkinto-opiskelijoilla työelämätaidot. Erityisesti perustutkinto-opiskelijoiden osaamisen tasossa on osin suurtakin vaihtelua opiskelijoiden välillä ja tietyissä osaamisissa vaikuttaisi olevan opiskelijoiden kesken kahtiajakoisuutta. Työmenetelmien ja -välineiden käyttöön liittyvä osaaminen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot ovat osalla opiskelijoista keskeisiä osaamisen vahvuuksia, kun taas osalla opiskelijoista näihin taitoihin kohdistui kehittämisen tarpeita. Osaamisen kehittämistarpeita kohdistui kaikkien tutkintojen osalta myös teoriaosaamiseen, ongelmanratkaisutaitoihin sekä ammatti- ja erikoisammattitutkinto-opiskelijoilla yrittäjyysosaamiseen. Sähkö- ja automaatioalan perustutkinto-opiskelijoiden osaaminen on ammatillisten ja yhteisten tutkinnon osien arvosanoilla mitattuna keskimäärin hyvää. Yleisin arvosana ammatillisissa

tutkinnon osissa oli hyvä 4 ja yhteisissä tutkinnon osissa hyvä 3. Ammatillisten tutkinnon osien arvosanoista kiitettäviä arvosanoja oli neljännes, hyviä arvosanoja 61 prosenttia ja tyydyttäviä 14 prosenttia. Kiitettävien arvosanojen osuus yhteisten tutkinnon osien pakollisista osa-alueista oli 18 prosenttia, hyvien arvosanojen osuus 57 prosenttia ja tyydyttävien arvosanojen osuus 25 prosenttia. Ammatillisten tutkinnon osien ja yhteisten tutkinnon osien arvosanoissa ei ollut merkittäviä eroja opiskelijan äidinkielen, koulutuksen järjestäjien sijainnin ja opintojen suorituskielen mukaan tarkasteltuna. Sen sijaan arvosanoissa oli eroja opiskelijoiden iän, erityisen tuen, koulutuksen järjestäjien, näyttöympäristön ja arvosanoista päättäneiden kokoonpanon mukaan tarkasteltuna sekä yhteisissä tutkinnon osissa myös sukupuolen mukaan. Koulutuksen järjestäjien mukaan kaikilla erikois- ja ammattitutkinnon suorittaneilla sekä valtaosalla perustutkinnon suorittaneilla on riittävät valmiudet työllistyä alan työpaikkoihin. Jatko-opintovalmiudet korkeakouluopintoihin arvioitiin opiskelijoilla melko riittäviksi, ammatti- ja erikoisammattitutkinto-opiskelijoilla jonkin verran paremmiksi kuin perustutkinto-opiskelijoilla. Arviointiraportin lopussa on esitelty tulosten perusteella muodostetut kehittämissuosituksat. Suositukset liittyvät muun muassa koulutuksen järjestäjien ja työelämän välisen yhteistyön tiivistämiseen, opettajien ja työpaikkaohjaajien osaamisen kehittämiseen sekä pedagogisen toiminnan kehittämiseen koulutuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Opiskelijoiden osaamista koskevat kehittämistarpeet kohdistuivat muun muassa teoriaosaamiseen, alan keskeisten työmenetelmien ja -välineiden käyttöön liittyvään osaamiseen sekä viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoihin.

Kumppanina työelämä – Arviointi työelämässä oppimisesta ja työelämäyhteistyöstä ammatillisessa koulutuksessa

Kansallisessa koulutuksen arviointikeskuksessa toteutettiin vuosina 2021–2022 arviointi, joka kohdistui ammatillisen koulutuksen työelämäläheisyyteen ja työelämäyhteistyöhön liittyviin prosesseihin ja käytäntöihin. Arviointi tuotti tietoa työpaikalla järjestettävän koulutuksen toteutumisesta, toteuttamisen tavoista, toimivuudesta ja vaikuttavuudesta. Lisäksi tuotettiin tietoa koulutuksen järjestäjien ja työelämän yhteistyön rakenteista ja muodoista sekä niiden toimivuudesta ja kehittämistarpeista. Arviointiaineisto koostui työelämässä oppimista ja näyttöjä koskevasta rekisteritiedosta, ammatillisen koulutuksen opiskelija- ja työelämäpalautteista, kyselyistä koulutuksen järjestäjille ja ammatillisia tutkinnon osia opettavalle henkilöstölle sekä työnantajien ja työpaikkaohjaajien haastattelusta. Arvioinnin tuloksista nousevia alustavia johtopäätöksiä ja kehittämissuosituksia työstettiin sidosryhmien kanssa kehittämisseminaarissa ennen niiden lopullista muotoilua. Arvioinnin mukaan lähes kaikilla koulutuksen järjestäjillä on joitain yhteistyöfoorumia ja -elimiä työelämän kanssa ja niiden koetaan vahvistavan koulutuksen työelämälähtöisyyttä. Yhteistyön muodot työelämän kanssa ja työelämälle tarjottavat palvelut ovat myös melko monipuoliset, vaikkakin niitä tulisi kehittää entistä paremmin työelämän tarpeisiin vastaviksi. Yleisimpiä työelämäyhteistyön muotoja ovat erilaiset yhteiset projektit ja hankkeet,

opiskelijoiden vierailut työpaikoille ja työpaikkojen vierailut oppilaitoksiin sekä työelämän edustajien toimiminen kouluttajina oppilaitoksissa. Osalla ammatillisen koulutuksen järjestäjistä on myös yhteisiä oppimisympäristöjä sekä koneita ja laitteita työelämän kanssa. Arvioinnin mukaan valtaosa koulutuksen järjestäjistä on kartoittanut alueensa työpaikat, joissa voi hankkia tutkinnon perusteiden mukaista osaamista. Lisäksi lähes kaikilla järjestäjillä on käytössään rekisteri tai vastaava työelämässä oppimiseen soveltuvista työpaikoista ja enemmistö huolehtii niiden päivittämisestä. Osalla aloista ja tutkinnoista on haasteita löytää osaamisen hankkimiseen ja näyttöihin soveltuvia työpaikkoja. Työpaikkojen saatavuuden haasteet kohdistuvat enemmän perustutkintoihin kuin ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin. Yleisimmin haasteita on humanistisella ja taidealoilla ja siellä erityisesti media-alan ja kuvallisen ilmaisun, taideteollisuusalan ja esittävien alojen tutkinnoissa. Työpaikkojen puute tai niiden vähyys sekä alan luonteesta johtuen yritysten pienuus ja yksinyrittäjäisyys sekä työpaikkojen vastaamattomuus tutkinnon perusteisiin olivat yleisimpiä syitä, jotka vaikeuttivat soveltuvien työpaikkojen saantia työelämässä oppimiseen. Työelämässä oppimisen tavoitteista ja työtehtävistä sekä osaamisen kehittymisen seurannasta ei aina sovita yhdessä opettajan, opiskelijan ja työpaikkaohjaajan kanssa, mikä osaltaan heikentää työelämässä oppimisen laatua. Koulutuksen järjestäjät varmistavat useimmiten ennakolta opiskelijoiden riittävät valmiudet ennen työelämässä oppimista. Koulutustoimijoiden ja työelämän välistä keskustelua siitä, millä tasolla opiskelijoiden osaamisen tulisi olla työelämässä oppimisen jakson alkaessa tarvitaan kuitenkin edelleen lisää.

Arvioinnin mukaan koulutuksen järjestäjät käyttävät monipuolisia välineitä yhteydenpitoon opiskelijoihin, ohjaamiseen ja osaamisen kehittymisen seurantaan työelämässä oppimisen aikana. Yleisimmät yhteydenpidon ja ohjauksen tavat ovat puhelinsoitot, työpaikkakäynnit, tekstiviestit tai viestisovellukset ja sähköposti. Digivälineet ovat laajalti käytössä etenkin kauempana sijaitsevien työelämässä oppimispaikkojen osalta. Sen sijaan virtuaalisten oppimisympäristöjen käyttö työelämässä oppimisen ohjaamiseen ja osaamisen kehittymisen seurantaan on vielä harvinaista. Opettajat ovat useimmiten säännöllisesti yhteydessä opiskelijoihin työelämässä oppimisen aikana ja työpaikkaohjaajat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä oppilaitoksilta saatavaan tukeen opiskelijoiden ohjaamisessa ja osaamisen kehittymisen seurannassa. Näyttöjen toteutus osana työelämässä oppimista toteutuu hyvin ja opiskelijat ovat useimmiten tyytyväisiä näyttöjen toteutukseen. Useimmat työpaikkaohjaajat kokevat saaneensa riittävästi perehdytystä näyttöjen arviointiin ja näytön toteutus yhteistyössä oppilaitoksen kanssa on onnistunut pääsääntöisesti hyvin. Näyttöjen suunnittelu yhdessä opettajan, opiskelijan ja työelämän edustajan kanssa ei kuitenkaan aina toteudu. Noin puolella kaikista koulutuksen järjestäjistä näytöt suunnitellaan aina yhdessä opettajan, opiskelijan ja työelämän edustajan kanssa. Lähes joka kymmenes Amispalautteeseen vastannut opiskelija kertoi, ettei ollut osallistunut näyttönsä suunnitteluun. Arvioinnin mukaan koulutuksen järjestäjien välinen yhteistyö työpaikalla järjestettävän koulutuksen ja etenkin näyttöjen toteuttamisessa on vielä melko vähäistä. Useilla koulutuksen järjestäjillä on käytössään monipuolisia ja vaihtoehtoisia

tapoja työpaikkaohjaajien osaamisen kehittämiseen ja suurin osa järjestäjistä tarjoaa työpaikkaohjaajille säännöllisesti mahdollisuuksia ohjaus- ja arviointiosaamisen kehittämiseen. Tavanomaisimpia tapoja ovat lähi- ja verkkokoulutuksena toteutettavat koulutukset ja perehdytykset sekä työpaikkaohjaajakohdaiset perehdytykset työelämässä oppimisen alussa tai opettajien ohjauskäytien yhteydessä. Valtaosa opetus- ja ohjaushenkilöstöstä koki työelämäyhteistyön kehittävän heidän ammattialakohtaista osaamistaan. Osalla koulutuksen järjestäjistä on käytössään opettajien työelämäjaksot opettajien osaamisen kehittämisessä. Erilaiset resurssitekijät, kuten rahoituksen, henkilöstön ja ajan puute olivat yleisimpiä syitä opettajien työelämäjaksojen puuttumiselle ja niihin osallistumattomuuteen. Arvioinnin mukaan oppisopimuksen tarjoamia mahdollisuuksia ei tunneta vielä riittävästi työelämän keskuudessa, mikä asettaa haasteita tämän koulutusmuodon toteuttamiselle. Vaikka koulutuksen järjestäjillä on käytössään monipuolisia tapoja ja keinoja edistää työelämässä oppimisen eri muotojen tunnettavuutta, ei työelämän keskuudessa tiedetä riittävästi esimerkiksi opiskelijoiden mahdollisuudesta siirtyä koulutussopimuksesta oppisopimukseen ja toisinpäin, mahdollisuudesta tehdä koko tutkintoa lyhyempiä oppisopimuksia, mahdollisuudesta saada koulutuskorvausta sekä toisaalta velvollisuudesta ohjata opiskelijaa. Arvioinnin mukaan suurin osa koulutuksen järjestäjistä seuraa, arvioi ja kehittää säännöllisesti työpaikalla järjestettävää koulutusta ja työelämäyhteistyötä. Työpaikkaohjaajat ovat pääosin tyytyväisiä yhteistyöhön oppilaitoksen kanssa. Lisäksi koulutuksen järjestäjät keräävät säännöllisesti tietoa työelämän osaamistarpeista sekä yhteistyömahdollisuuksista. Sen sijaan sekä työpaikkaohjaajat että työnantajat arvioivat heikommaksi oppilaitosten kyvyn kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella. Kehittämistoiminta kerätyn tiedon pohjalta näyttää olevan melko vähäistä ja toiminta näyttää keskittyvän aiemmin omaksuttujen käytäntöjen, toimintatapojen ja suhteiden varaan.

Ammatillisilla poluilla – Arviointi yksilöllisistä opintopoluista ammatillisessa koulutuksessa

Kansallisessa koulutuksen arviointikeskuksessa toteutettiin vuosina 2021–2022 arviointi yksilöllisten opintopolkujen toteutumisesta ammatillisessa koulutuksessa. Arviointi tuotti tietoa henkilökohtaistamiseen, osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen sekä ohjaukseen liittyvien käytäntöjen toimivuudesta ja opiskelijoiden valinnanmahdollisuuksien toteutumisesta. Arviointiaineisto koostui kyselyistä koulutuksen järjestäjien johdolle ja opetus- ja ohjaushenkilöstölle, haastatteluista opiskelijoille ja työelämän edustajille, ammatillisen koulutuksen valtakunnallisesta opiskelijapalautteesta ja työelämäpalautteesta sekä yksilöllisiä opintopolkuja koskevasta rekisteritiedosta. Arvioinnin mukaan koulutuksen järjestäjät ovat linjanneet kattavasti henkilökohtaistamiseen liittyviä asioita. Suurimmalla osalla järjestäjistä on linjaus opiskelijoiden osallistamiseen HOKSprosessiin sekä linjaukset HOKSin hyväksymiseen, tarkistamiseen ja päivittämiseen. Sen sijaan viidesosalta järjestäjistä puuttui linjaus alaikäisten opiskelijoiden huoltajien osallistamisesta

henkilökohtaistamiseen. Työelämän edustajien osallistumisessa henkilökohtaistamiseen on kehittämistarpeita. Työelämässä oppimisen suunnittelu osaksi opiskelijan opintopolkua sekä näyttöjen yksilöllinen suunnittelu toteutuvat arviointitulosten mukaan melko hyvin. Sen sijaan opiskelijan työtehtävistä sekä tukija ohjausmuodoista sopiminen työpaikan kanssa edellyttävät kehittämistä. Useammalta kuin joka kymmenenneltä järjestäjältä puutui linjaus siitä, miten työelämän edustajia osallistetaan opiskelijoiden opintojen henkilökohtaistamiseen. Opiskelijoiden sitoutuminen ja omistajuus henkilökohtaistamiseen on tärkeä tavoite yksilöllisten opintopolkujen suunnittelussa. Opiskelijoiden perehdyttäminen opintoihinsa ja HOKS:n sisältöihin toteutuu hyvin. Kehitettävää on kuitenkin siinä, miten opiskelijoita informoidaan heidän vaikutusmahdollisuuksistaan opintojensa suunnitteluun, ja miten heitä kannustetaan osallistumaan aktiivisesti henkilökohtaistamisprosessiin. Arviointitulosten mukaan henkilökohtaistaminen näyttäytyy opiskelijoille sekä opetus- ja ohjaushenkilöstölle liian usein teknisenä suorituksena, jossa korostuvat HOKS-lomakkeen laadinta ja kirjaukset. Henkilökohtaistamisen merkitystä osana jatkuvaa ammatillista kasvua tulee vahvistaa ja urasuunnittelua kytkeä entistä tiiviimmin opintojen eri vaiheisiin. Tämä edellyttää myös henkilökohtaistamisen ajallisen ja rakenteellisen suunnittelun kehittämistä opiskelijoiden erilaisten elämäntilanteiden sekä ohjaus- ja tukitarpeiden pohjalta. Kehitettävää on myös HOKS-lomakkeissa, kirjaamiskäytännöissä sekä tietojen siirtämisessä järjestäjien tietojärjestelmistä valtakunnallisiin tietojärjestelmiin. Opiskelijoiden HOKSien toteutumisen seuranta ja päivittäminen toteutuvat arvioinnin mukaan melko hyvin. Osalla järjestäjistä on kuitenkin haasteita henkilökohtaistamiseen liittyvän ohjauksen ja tuen suunnittelussa, saatavuuden varmistamisessa ja vaikuttavuuden seurannassa. Myös opiskelijoilta saatavaa palautetta tulee hyödyntää entistä enemmän osana henkilökohtaistamisen arviointia ja kehittämistä. Olemassa olevan osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen ovat keskeinen osa henkilökohtaistamista. Arviointitulosten mukaan osaamisen tunnustamisen toteutuu parhaiten silloin, kun kyseessä on voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukainen aiemmin hankittu osaaminen. Osaamisen tunnustaminen toimii parhaiten ammatillisista perustutkinnoista, ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista sekä lukio-opinnoista. Tunnustaminen korkeakouluopinnoista arvioitiin heikommin toimivaksi. Osaamisen tunnustaminen ammatillisiin ja yhteisiin tutkinnon osiin toimii lähes yhtä hyvin. Työssä tai harrastuksissa hankitun osaamisen tunnistaminen ei toteudu kovin hyvin, ja ei-voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaan suoritettujen opintojen tuottaman osaamisen vastaavuuden ja ajantasaisuuden arvioinnissa on haasteita. Tunnustamiseen ja tunnustamiseen liittyvissä toimintatavoissa on myös vaihtelua koulutuksen järjestäjien välillä sekä järjestäjien sisällä esimerkiksi koulutusaloittain tai toimipaikoittain. Arviointitulosten mukaan osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen käsitteitä, toimintaohjeita ja linjauksia tulee selkeyttää. Tämä koskee sekä valtakunnallisia että järjestäjätason ohjeita, joiden tulkinta koettiin välillä haastavaksi. Opiskelijat pääsevät vaikuttamaan siihen, mitkä ovat heille sopivia tapoja hankkia osaamista. Mahdollisuus valita oman tutkinnon valinnaisia ammatillisia tutkinnon osia ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueita yksilöllisesti toteutuu pääosin hyvin. Opintojen aikataulutusta ei kuitenkaan ole välttämättä mahdollista

valita yksilöllisesti. Opiskelijoiden mahdollisuudet valita oppimisympäristökseen oppilaitos tai työpaikka ovat hyvät. Työelämässä oppimisen nähtiin tarjoavan mahdollisuuksia opiskelijan polun yksilöllistämiseen. Sen sijaan opiskelijoiden mahdollisuudet valita verkko-opintoja ovat heikommat muihin oppimisympäristöihin verrattuna. Vakiintuneita tapoja, joilla opintoja yksilöllistetään, ovat oman järjestäjän tarjoamat tutkinnon osat, lukio-opinnot ja ammattikorkeakouluopinnot. Sen sijaan tutkinnon osien suorittaminen toisilta järjestäjiltä on harvinaisempaa, missä haasteena tuotiin esiin yhteistyön puute sekä rahoitus. Kaikkiaan mahdollisuudet yksilöllisiin valintoihin eroavat jonkin verran eri tutkinnoissa ja eri järjestäjillä, ja valinnanmahdollisuuksia voivat rajoittaa esimerkiksi tutkinnon osien tarjonta oppilaitoksessa ja sopivien työpaikkojen vähyys. Opiskelijoille tiedotetaan pääosin hyvin tutkintoon sisältyvistä valinnanmahdollisuuksista. Arvioinnin mukaan kaikki valinnanmahdollisuudet eivät kuitenkaan olleet osalle opiskelijoista tuttuja ja he olisivat toivoneet niistä lisää tietoa. Opiskelijoiden urasuunnitelmien tueksi opiskelijoille tuleekin antaa entistä systemaattisemmin tietoa valinnanmahdollisuuksista, joita heillä on opinnoissaan. Opiskelijoita tulee myös tukea, neuvoa ja ohjata heidän pohdintoissaan ja sellaisten valintojen tekemisessä, jotka edistävät heidän tavoitteitaan, työllistymistä ja ammatillista kasvua. Myös henkilöstön tietämystä opiskelijoiden valinnanmahdollisuuksista ja toisista tutkinnoista tulee vahvistaa. Käytännön asiat, kuten aikataulutus, tulee järjestää niin, että yksilölliset valinnat voidaan käytännössä toteuttaa. Suurin osa koulutuksen järjestäjistä on määritellyt henkilöstön vastuut liittyen henkilökohtaistamiseen. Kuitenkin opetus- ja ohjaushenkilöstöstä noin viidennes arvioi, että oma rooli henkilökohtaistamisessa ei ole selkeä. Henkilökohtaistamiseen liittyvässä työnjaossa sekä henkilöstön välisessä tiedonkulussa ja yhteistyössä on myös kehitettävää. Koulutuksen järjestäjien tuleekin tarkastella henkilökohtaistamisen työnjaon tarkoituksenmukaisuutta eri henkilöstöryhmien välillä ja viestiä henkilöstön vastuista selkeämmin. Opetus- ja ohjaushenkilöstön edustajien osaaminen henkilökohtaistamiseen liittyvissä asioissa on melko hyvällä tasolla, mutta osaamisessa on myös vaihtelua. Parhaimmaksi henkilöstö arvioi osaamisensa HOKS-prosessissa sekä henkilökohtaistamiseen liittyvässä ohjauksessa ja heikommaksi osaamisen tunnustamisessa. Opetus- ja ohjaushenkilöstö arvioi perehdytyksen ja osaamisen kehittämisen toteutuvan selkeästi heikommin kuin järjestäjät. Koulutuksen järjestäjien tuleekin vahvistaa opetus- ja ohjaushenkilöstön perehdytystä ja vertaisoppimisen mahdollisuuksia. Henkilökohtaistamiseen tarvittava osaaminen pitää sisällään muun muassa HOKSin sisällön ja merkityksen tuntemisen, osaamisen tunnustamisen ja tunnustamisen menettelyt, tuen tarpeiden tunnistamisen, työelämän kanssa tehtävän yhteistyön sekä opiskelijoiden valintojen, ammatillisen orientaation ja urasuunnittelun ohjauksen. Järjestäjien mielestä henkilöstöresurssit henkilökohtaistamiseen ovat melko hyvät, mutta henkilöstön mielestä ainoastaan kohtalaiset. Sekä järjestäjät että henkilöstö kokivat ajan riittävyyden suuremmaksi ongelmaksi kuin henkilöstön riittävyyden. Henkilöstö toi esille kiireen ja kuormituksen kokemuksia. Henkilökohtaistamiseen käytettävä aika tuleekin tehdä entistä paremmin näkyväksi ja kirjata henkilöstön työsuunnitelmiin sekä varmistaa, että resurssija on riittävästi henkilökohtaistamisen laadukkaaseen toteutukseen.

Resurssien riittävyyttä tulee tukea tarkoituksenmukaisilla keinoilla, kuten henkilöstön riittävän osaamisen varmistamisella sekä työnjaon, henkilökohtaistamiseen liittyvien prosessien ja toimintaohjeiden kehittämällä.

Opintotukiuudistusten tuloksellisuus

<http://urn.fi/urn:isbn:978-952-499-518-4>

Valtiontalouden tarkastusvirasto on laatinut raportin Opintotukiuudistusten tuloksellisuus 2010-luvulla (2/2022). Tarkastusviraston mukaan opintotukiuudistuksilla on tarkastuksessa tehtyjen havaintojen perusteella pystytty parantamaan opiskelijoiden toimeentuloa ja erityisesti opintolainan käyttökelpoisuutta. Opintolainahyvityksellä näyttäisi olevan myös yhteyttä lyhentyneisiin opiskeluaikoihin.

Korkeakoulutuksen opintoaikojen lyhentämistä on pidetty tärkeänä koulutuspolitiikan tavoitteena pitkään työurien pidentämistavoitteeseen liittyen. Tarkastusviraston raportin mukaan syyslukukaudella 2014 opintonsa aloittaneilla ylemmän korkeakoulututkinnon määrääjässä suorittaneiden osuus oli noin viisi prosenttiyksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin aloittaneilla, joilla ei ollut oikeutta opintolainahyvitykseen. Kyse on melko merkittävästä tutkinnon läpäisyasteen kasvusta. Ammattikorkeakouluissa havaitaan lähes vastaava kasvu tutkinnon läpäisyasteessa. Opintolainahyvityksen vaikuttavuudesta korkeakouluopintojen läpäisyyn on tehty samasuuntaisia arvioita myös Kelassa (Nurminen, T., 2022, [Selvitys opintolainahyvityksestä](#), Kansaneläkelaitos/Tutkimusyksikkö). Tarkastuksen puitteissa ei ollut mahdollista selvittää tutkintojen suoritusaikojen lyhenemisestä aiheutuneita työllisyysvaikutuksia taikka ja työurien pidentymisestä aiheutuvaa verotulojen lisäystä. Opintolainan käytön ja hyvitysmenojen kasvua lisäsivät erityisesti 1.8.2017 opintotuen muuttuminen aiempaa lainapainotteisemmaksi.

Opintotukitoiminnan tarkoituksena on varmistaa opiskeluajan toimeentulo ja opintotuen mitoittaminen siten, että se mahdollistaa päätoimisen opiskelun. Kehitys on näidenkin tavoitteiden osalta ollut oikeasuuntaista, koska raportin mukaan opintotuen saajien keskimääräiset vuositulot kasvoivat merkittävästi johtuen opintolainan, asumistuen ja työtulojen kasvusta. Opintotuen täysimääräinen hyödyntäminen lisääntyi selvästi opintovelallisten osuuden noustua 42 prosenttia. Muutosten myötä myöskin opiskelijakotitaloudet toimeentulotuen asiakkaina ovat vähentyneet vähentäen samalla siitä aiheutuvia julkisia menoja.

Vuonna 2017 voimaan tuleen uudistuksen opintorahasäästöt toteutuvat ministeriön esittämien arvioiden mukaisesti. Opiskelijoiden asumistukisiirron menovaikutusten arvioinnin osalta osoittautui, että asumistukiuudistuksen tietopohja oli epäluotettava arviointilaskelmassa käytettyjen vanhentuneiden asumismenotietojen takia. Ennakoimattomia menoja

voi osaltaan selittää myös oletettua useamman opiskelijan muuttaminen kalliimpaan asuntoon uudistuksen jälkeen. Muiden kuin lasta huoltavien siirtyminen yleisen asumistuen piiriin paransi erityisesti korkeita asumismenoja maksavien taloudellista tilannetta.

Tarkastusvirasto suosittaa, että opintotuen riittävyttä tulisi jatkossa seurata henkilötason aineistoilla ja opintotukea kehitettäessä tulisi kiinnittää huomiota mahdollisuuksiin toteuttaa uudistuksista luotettavia vaikutusarviointeja. Tarkastusviraston mukaan ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien velkaantumiskäyttöön on kiinnitettävä huomiota ja ministeriön tulisi toteuttaa rekisteripohjainen selvitys opintolainan käytön ja velkaongelmien vaikutuksista toisen asteen opiskelijoiden jatkokoulutushalukkuuteen. Ministeriön tulisi tarkastusviraston mukaan myös etsiä keinoja toisen asteen opiskelijoiden lainaturvallisuuden lisäämiseksi.

Kestävä kehitys valtion liikuntaa ja urheilua edistävissä toimenpiteissä

<https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2022/01/Kestava-kehitys-valtion-liikuntaa-ja-urheilua-edistavissa-toimenpiteissa-loppuraportti.pdf>

Arvioinnin tavoitteena oli tuottaa tietoa kestävästä kehityksestä valtion liikuntaa ja urheilua koskevissa toimenpiteissä ja siitä, miten Agenda2030:n toimeenpano on toteutunut opetus- ja kulttuuri ministeriön (OKM) liikunnan hallinnonalalla. Arviointi katsoi kestävästä kehityksestä ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen ulottuvuuden. Arvioinnin toteuttamisesta vastasi 4Front Oy.

Arviointi osoitti, että hallitusohjelma ja kansallinen Agenda2030 -toimeenpanosuunnitelma antavat vahvan pohjan taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästä kehityksestä edistämiseksi liikuntasektorilla. Hallitusohjelman läpileikkaavat ilmasto- ja ympäristötavoitteet eivät vielä näy vahvasti opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan strategiassa, jonka keskiössä on ollut sosiaalisen kestävyden edistäminen.

Arvioinnin tulosten mukaan OKM:ssä ja liikunnan vastuualueella sitoutuminen kestävästä kehityksestä edistämiseen on vahvaa, mutta aihepiiriin jäsentymättömyys vaikeuttaa kokonaisuuden systemaattista haltuunottoa ja jättää toimenpiteisiin katvealueita. Esimerkiksi liikunnan resurssiohjauksessa kestävä kehitys ja sen osa-alueet ovat vaihtelevin tavoin mukana. Valtaosa avustuksista sisältää kuitenkin johonkin kestävästä kehityksestä osa-alueeseen liittyviä tavoitteita tai kriteerejä. Lajiliittojen ja seurojen informaatio-ohjauksessa korostuu Olympiakomitean rooli, kun taas aluehallintovirastot vastaavat ohjauksesta kuntien suuntaan.

Arviointi näytti, että liikuntasektorin toimijoiden lähtökohdat vaihtelevat, ja kestävä kehitys menee eteenpäin monen eri tekijän yhteisvaikutuksesta. OKM:n ohjaukskeinot ovat tärkeitä, joskaan eivät ainoita kestävästä kehityksestä edistämisen ajureita. Sosiaalinen

kestävyys, erityisesti tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat painottuneet OKM:n ohjauksessa. Ohjauksella on myös ollut vaikutusta tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistymiseen liikuntasektorin toimijoiden keskuudessa, ja esimerkiksi lähes kaikilla lajiliitoilla on käytössä tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmat. Sen sijaan ilmastonmuutoksen hillintä tai muut ympäristönäkökulmat eivät vielä nouse läpileikkaavasti esiin OKM:n liikunnan ohjauskeinoissa.

Arvioinnissa suositeltiin muun muassa, että kestävä kehityksen kokonaisuus tulee jäsentää paremmin ja että kestävä kehitys tulee viedä läpileikkaavasti opetus- ja kulttuuriministeriön resurssiohjauksen kriteereihin sekä käynnistää kohdennettuja hakuja ympäristöteemassa.

Koko julkaisu: [VLN 2022:1 Kestävä kehitys valtion liikuntaa ja urheilua edistävissä toimenpiteissä](#)

Liikunnan koulutuskeskusten arviointi

<https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2022/11/Liikunnan-koulutuskeskusten-arviointi.pdf>

Liikunnan koulutuskeskusten (urheiluopistot) arvioinnin tavoitteena oli tuottaa kokonaiskuva koulutuskeskusten toiminnan nykytilasta, asemasta ja merkityksestä osana liikunta-alan ja koulutusalan toimijakenttää. Arviointi tuotti myös suosituksia koulutuskeskusten roolin, toiminnan, valtionohjauksen ja yhteistyön kehittämiseksi. Arvioinnin toteutuksesta vastasi Owl Group Oy.

Arvioinnin tulosten mukaan valtionrahoituksen osuus koulutuskeskusten tuloista vaihtelee keskuskohtaisesti 40–60 prosentin välillä. Mikäli valtion rahoitus pienenee tulevaisuudessa, tarkoittaisi tämä merkittäviä sopeutustoimia suurimmassa osassa koulutuskeskuksista. Tulosten mukaan OKM:llä on käytössä useita tehokkaita ohjauskeinoja, mutta käytännössä valtionohjaus koulutuskeskuksiin on hyvin vähäistä. Nykyinen koulutuskeskusverkosto on muotoutunut historiallisen prosessin tuloksena, eikä verkoston toimintaa kokonaisuutena tai sen keskinäisiä painopisteitä ole oleellisesti pyritty muuttamaan tai ohjaamaan valtion ohjauskeinoin.

Koulutuskeskusten koulustoitinnasta ammatillisen koulutuksen sisältöjen ja toteutustavan vastaavuus liikunta- ja koulutuspoliittisiin tavoitteisiin ja tarpeisiin on hyvä. Nykyinen järjestäjien verkosto kattaa laajuudessaan koko Suomen, ja lupajärjestelmässä nykyisten koulutuksen järjestäjien muodostamaa kokonaisuutta on pidetty koulutuspolitiikan näkökulmasta riittävänä. Tulevaisuudessa pienenevä väestöpohja, mahdollinen

nuorten keskittyminen kaupunkiin ja monimuoto- ja hybridiopetuksen mahdollinen lisääntyminen haastavat nykyisiä järjestäjiä toteuttamaan koulutuksia myös muissa toimipisteissä tai muilla paikkakunnilla kuin tällä hetkellä.

Vapaan sivistystyön toiminta toteutuu koulutuskeskuksissa omien painopisteiden mukaisesti. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja koulutuskeskusten yhteinen työryhmä on tarkentanut vapaan sivistystyön sisällöiksi hyväksyttävää toiminnan sisältöä uudella ohjeella. VST-toimintaan liittyvää tuloksellisuuden tai vaikutusten mittaamista ei kuitenkaan ole toteutettu.

Valmennuskeskustoimintaa toteutetaan osassa koulutuskeskuksista. Niiden erilaisista profiileista ja toiminnan sisällöistä huolimatta valmennuskeskusten toiminnan johtaminen ja ohjaus koetaan keskeisten sidosryhmien näkökulmasta toimivaksi. Koulutuskeskuksissa toteutetaan lisäksi maksullista palveluliiketoimintaa, jolla on selkeä vaikutus keskusten elinvoimaisuuteen ja myös valtionrahoitteisen toiminnan onnistumiseen. Liikunnan koulutuskeskukset toteuttavat vähäisissä määrin tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelmat ovat keskuksilla puutteellisia. Kestävä kehitys on ajoittain mukana koulutuskeskusten strategisessa ajattelussa.

Arvioinnissa esitettiin lisäksi suosituksia toiminnan kehittämiseksi.

Koko julkaisu: [VLN 2022:3 Liikunnan koulutuskeskusten arviointi](#)

10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Opetus- ja kulttuuriministeriössä oli vuonna 2022 vireillä yhdeksän oikeudenkäyntiasiaa.

10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Kansallisia varoja koskevat takaisinperintäpäätökset

Opetus- ja kulttuuriministeriö teki vuonna 2022 yhteensä 11 takaisinperintäpäätöstä, jotka koskivat harkinnanvaraisten valtionavustusten takaisinperintää. Päätösten yh-teismäärä oli 548 684,71 euroa, josta korkoa 23 227,80 euroa.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisia perusteettoman edun takaisinperintäpäätöksiä tehtiin kaksi. Päätösten määrä oli yhteensä 13 501 385 euroa.

EU-rahoitukseen liittyvät epäsäännönmukaisuusilmoitukset ja takaisinperintäpäätökset

Vuonna 2022 ei tullut esille EU-rahoitukseen liittyviä epäsäännönmukaisuuksia tai takaisinperintöjä.

11 Talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2022	Vertailu Tilinpäätös – Talousarvio	Toteutuma %
11.	Verot ja veronluonteiset tulot	69 859,45	75 938	75 937,96	0,00	100
11.04.01.	Arvonlisävero	69 859,45	75 938	75 937,96	0,00	100
12.	Sekalaiset tulot	421 498 089,10	415 333 963	416 580 748,26	1 246 785,76	100
12.29.70.	Opintotukitoiminnan tulot	31 065 693,95	28 000 000	34 975 785,76	6 975 785,76	125
	12.29.70.1. Takausvastuiden lyhennykset	3 787 049,22	2 100 000	4 013 302,58	1 913 302,58	191
	12.29.70.2. Takausvastuusaatavien lisäys	24 319 697,46	21 700 000	27 645 655,99	5 945 655,99	127
	12.29.70.3. Korkotulot	2 958 947,27	4 200 000	3 316 827,19	-883 172,81	79
12.29.88.	Opetus- ja kulttuuriministeriön osuus rahapelitoiminnan tuotoista	376 633 712,28	369 969 000	364 240 000,00	-5 729 000,00	98
12.29.99.	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot	9 804 204,46	11 766 767	11 766 766,71	0,00	100
12.39.04.	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	3 994 478,41	5 583 447	5 583 447,46	0,00	100
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot		14 748	14 748,33	0,00	100
13.	Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	309,12	180	180,32	0,00	100
13.03.01.	Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	309,12	180	180,32	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä		421 568 257,67	415 410 081	416 656 866,54	1 246 785,76	100

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23. Valtioneuvoston kanslia	359 424,80	275 504	25 504,15	250 000,00	275 504,15	0,00	265 000,00	540 504,15	25 504,15	515 000,00
23.01.03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (S2)		25 504	25 504,15		25 504,15	0,00		25 504,15	25 504,15	
23.01.03.1. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkausten menot		25 504	25 504,15		25 504,15	0,00		25 504,15	25 504,15	
23.01.25. Terveet tilat 2028 (S3)	350 000,00	250 000		250 000,00	250 000,00	0,00	265 000,00	515 000,00		515 000,00
23.01.25.1. Terveet tilat 2028 (KPY)	350 000,00	250 000		250 000,00	250 000,00	0,00	265 000,00	515 000,00		515 000,00
23.01.29. Arvonlisäveromenot (A)	9 424,80									
24. Ulkoministeriön hallinnonala	200 000,00						158 000,00	158 000,00	100 000,00	58 000,00
24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (S3)	200 000,00						158 000,00	158 000,00	100 000,00	58 000,00
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	16 714,88	35 119	35 119,31		35 119,31	0,00	137 354,65	137 354,65	137 354,65	0,00
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	16 714,88	35 119	35 119,31		35 119,31	0,00				
28.70.22. Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki (S3)							137 354,65	137 354,65	137 354,65	0,00
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	6 547 959 378,37	6 855 915 905	6 599 684 309,82	145 759 039,35	6 745 443 349,17	110 472 556,31	159 561 483,55	3 409 315 175,75	3 241 195 534,00	162 536 194,29
29.01.01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (S2) (nettob)	18 054 000,00	20 250 000	18 624 857,02	1 625 142,98	20 250 000,00	0,00	1 956 263,46	22 206 263,46	20 581 120,48	1 625 142,98
29.01.01.1. Toimintamenot (KPY)	17 129 000,00	18 850 000	18 497 765,34	352 234,66	18 850 000,00	0,00	1 207 441,46	20 057 441,46	19 705 206,80	352 234,66
29.01.01.2. Kehittämishankkeiden rahoittaminen (EK) (enintään)		1 100 000	5 480,00	1 094 520,00	1 100 000,00	0,00		1 100 000,00	5 480,00	1 094 520,00
29.01.01.3. Arkkitehtuuri- ja designmuseon hankevalmistelu (KPY)	500 000,00	300 000	121 611,68	178 388,32	300 000,00	0,00	472 040,00	772 040,00	593 651,68	178 388,32
29.01.01.4. Arkkitehtuuri- ja designmuseon hankevalmistelu (KPY)	400 000,00						251 782,00	251 782,00	251 782,00	0,00
29.01.01.5. Arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön peruspääomanmaksaminen (EK) (enintään)	25 000,00						25 000,00	25 000,00	25 000,00	0,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.01.21. Kansainvälinen yhteistyö (S2)	3 161 000,00	1 767 000	998 349,64	768 650,36	1 767 000,00	0,00	1 501 185,58	3 268 185,58	2 499 535,22	768 650,36
29.01.21.1. Kansainvälinen yhteistyö		1 767 000	998 349,64	768 650,36	1 767 000,00	0,00		1 767 000,00	998 349,64	768 650,36
29.01.29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	8 172 750,24	8 949 703	8 949 703,28		8 949 703,28	0,00				
29.01.30. Lasten ja nuorten harrastustoiminta (S2)	518 400,00	5 515 955	43 949,39	5 472 006,01	5 515 955,40	0,00	2 444,60	5 518 400,00	46 393,99	5 472 006,01
29.01.50. Eräät avustukset (K)	1 577 000,00	1 597 000	1 597 000,00		1 597 000,00	0,00				
29.01.50.01. Svenska Finlands folkting (EK)	773 000,00	773 000	773 000,00		773 000,00	0,00				
29.01.50.02. Paasikivi-Seura (EK)	10 000,00	10 000	10 000,00		10 000,00	0,00				
29.01.50.03. Tammenlehvän perinneyhtiö (EK)	63 000,00	63 000	63 000,00		63 000,00	0,00				
29.01.50.04. Ruotsinkielisen viittomakielen elvytysohjelma (EK)	131 000,00	131 000	131 000,00		131 000,00	0,00				
29.01.50.05. Vähemmistökielisen sanomalehdistön tuki (EK)	500 000,00	500 000	500 000,00		500 000,00	0,00				
29.01.50.06. OKKA-säätiö (EK)	60 000,00	60 000	60 000,00		60 000,00	0,00				
29.01.50.07. UKK-Seura (EK)	10 000,00	10 000	10 000,00		10 000,00	0,00				
29.01.50.08. Vapaa-ajattelijain Liitto ry (EK)	30 000,00	50 000	50 000,00		50 000,00	0,00				
29.01.51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (K)	4 717 334,00	3 750 000	3 750 000,00		3 750 000,00	0,00				
29.01.51.1. Avustus Ortodoksiselle kirkolle (EK)	2 610 000,00	2 652 000	2 652 000,00		2 652 000,00	0,00				
29.01.51.2. Avustukset Suomen Merimieskirkolle (EK)	134 000,00	134 000	134 000,00		134 000,00	0,00				
29.01.51.2.1. Yleisavustus Suomen Merimieskirkon toimintaan	82 000,00	82 000	82 000,00		82 000,00	0,00				
29.01.51.2.2. Merimieskirkkojen rakennusavustuksiin ja rakennuslainojen hoitoon (EK) (enintään)	52 000,00	52 000	52 000,00		52 000,00	0,00				
29.01.51.4. Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille (EK)	828 987,00	824 000	824 000,00		824 000,00	0,00				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.01.51.5. Avustus uskontojen vuoropuhelun edistämiseen (EK)	80 000,00	80 000	80 000,00		80 000,00	0,00				
29.01.51.6. Lintulan luostarin kehittäminen (EK)	1 064 347,00	50 000	50 000,00		50 000,00	0,00				
29.01.51.7. Avustus covid-19-epidemian aiheuttamien vaikutusten vähentämiseen uskonnollisten kesätapahtumien järjestäjille (EK)		10 000	10 000,00		10 000,00	0,00				
29.01.52. Valtion rahoitus evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin (A)	116 984 000,00	118 856 000	118 856 000,00		118 856 000,00	0,00				
29.01.53. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (S2)	6 210 000,00	16 923 152	375 490,29	16 547 661,51	16 923 151,80	0,00	5 251 314,31	22 174 466,11	3 092 669,93	16 547 661,51
29.01.53.1. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (KPY)	4 210 000,00	6 810 000	139 069,24	6 670 930,76	6 810 000,00	0,00	3 647 314,31	10 457 314,31	2 856 248,88	6 670 930,76
29.01.53.1.1. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (KPY)		6 810 000	139 069,24	6 670 930,76	6 810 000,00	0,00		6 810 000,00	139 069,24	6 670 930,76
29.01.53.2. Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman mukaisten menojen ja avustusten maksaminen, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3) (EK) (varattu)	2 000 000,00	10 113 152	236 421,05	9 876 730,75	10 113 151,80	0,00	1 604 000,00	11 717 151,80	236 421,05	9 876 730,75
29.01.53.2.1. Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman mukaisten menojen ja avustusten maksaminen, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3)		10 113 152	236 421,05	9 876 730,75	10 113 151,80	0,00		10 113 151,80	236 421,05	9 876 730,75
29.01.66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (A)	2 037 090,16	2 246 000	2 117 384,51		2 117 384,51	128 615,49				
29.10.20. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (S3)	154 200 175,00	153 132 270	120 780 811,33	32 351 458,67	153 132 270,00	0,00	63 394 830,11	216 527 100,11	180 811 400,06	35 712 932,94
29.10.20.1. Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteiset menot (KPY)	6 424 250,00	5 861 000	286 585,47	5 574 414,53	5 861 000,00	0,00	5 750 113,49	11 611 113,49	2 986 098,20	8 625 015,29
29.10.20.1.01. Jakamaton (KPY)	6 424 250,00						5 668 734,49	5 668 734,49	2 618 133,73	3 050 600,76
29.10.20.1.1. Jakamaton (KPY)		5 861 000	286 585,47	5 574 414,53	5 861 000,00	0,00	81 379,00	5 942 379,00	367 964,47	5 574 414,53

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.10.20.2. Vapaan sivistystyön ja sivistystyötä tekevien järjestöjen hankkeet, elinikäinen oppiminen ja kansainvälinen yhteistyö (KPY)	408 000,00	397 000	245 973,70	151 026,30	397 000,00	0,00	100 591,42	497 591,42	346 565,12	151 026,30
29.10.20.2.1. Jakamaton, vapaa sivistystyö, sivistystyötä tekevät järjestöt ja elinikäinen oppiminen (KPY)	408 000,00	397 000	245 973,70	151 026,30	397 000,00	0,00	100 591,42	497 591,42	346 565,12	151 026,30
29.10.20.3. Varhaiskasvatuslain uudistaminen (EK)	15 000 000,00	8 750 000	8 749 999,01	0,99	8 750 000,00	0,00	15 002 767,11	23 752 767,11	23 439 125,50	310 874,50
29.10.20.4. Perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (EK)	82 633 000,00	68 470 670	62 611 256,63	5 859 413,37	68 470 670,00	0,00	20 860 874,40	89 331 544,40	83 472 131,03	5 859 413,37
29.10.20.4.1. Jakamaton, perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (KPY)		68 470 670	62 611 256,63	5 859 413,37	68 470 670,00	0,00		68 470 670,00	62 611 256,63	5 859 413,37
29.10.20.5. Varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (EK)	49 734 925,00	69 653 600	48 886 996,52	20 766 603,48	69 653 600,00	0,00	21 614 489,98	91 268 089,98	70 501 486,50	20 766 603,48
29.10.20.6. Perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (EK)							45 740,64	45 740,64	45 740,64	0,00
29.10.20.7. Varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (EK)							20 253,07	20 253,07	20 253,07	0,00
29.10.30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (A)	461 453 548,44	579 486 000	506 885 830,67		506 885 830,67	72 600 169,33				
29.10.30.01. Eräät määrärahat esi- ja perusopetukseen	344 518 529,00	373 819 000	363 584 320,00		363 584 320,00	10 234 680,00				
29.10.30.01.01. Perusopetus, vaikeimmin kehitysvammaiset (KPY)		58 139 000	59 543 123,00		59 543 123,00	-1 404 123,00				
29.10.30.01.02. Perusopetus, muut vammaisoppilaat (KPY)		208 837 000	205 897 569,00		205 897 569,00	2 939 431,00				
29.10.30.01.03. Maahanmuuttajien perusopetukseen valmistava opetus (KPY)		41 512 000	46 532 096,00		46 532 096,00	-5 020 096,00				
29.10.30.01.04. Lisäopetus / tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (KPY)		8 675 000	6 346 331,00		6 346 331,00	2 328 669,00				

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.10.30.01.05. Sisäoppilaitoslisä (KPY)		2 884 000	2 104 335,00		2 104 335,00	779 665,00				
29.10.30.01.06. Muiden kuin oppivelvollisten perusopetus (KPY)		48 985 000	38 330 646,00		38 330 646,00	10 654 354,00				
29.10.30.01.07. Koulukotikorotus (KPY)		834 000	479 763,00		479 763,00	354 237,00				
29.10.30.01.08. Pidennetyn oppivelvollisuuden piiris- sä oleva 5-vuotiaille järjestettävä esiopetus (KPY)		3 554 000	4 001 032,00		4 001 032,00	-447 032,00				
29.10.30.01.09. Yksityisten kielikoulujen 5-vuotiaille järjestettävä esiopetus (KPY)		399 000	349 425,00		349 425,00	49 575,00				
29.10.30.01.1. Perusopetus, vaikeimmin kehitysvammaiset (KPY)	57 032 095,00									
29.10.30.01.2. Perusopetus, muut vammaisoppilaat (KPY)	194 768 636,00									
29.10.30.01.3. Maahanmuuttajien perusopetukseen valmistava opetus (KPY)	34 316 892,00									
29.10.30.01.4. Lisäopetus (KPY)	8 667 245,00									
29.10.30.01.5. Sisäoppilaitoslisä (KPY)	2 157 176,00									
29.10.30.01.6. Muiden kuin oppivelvollisten perusopetus (KPY)	43 319 788,00									
29.10.30.01.7. Koulukotikorotus (KPY)	436 896,00									
29.10.30.01.8. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleva 5-vuotiaille järjestettävä esiopetus (KPY)	3 413 757,00									
29.10.30.01.9. Yksityisten kielikoulujen 5-vuotiaille järjestettävä esiopetus (KPY)	406 044,00									
29.10.30.02. Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtion- osuus (KPY)	51 856 028,00	50 240 000	50 045 996,00		50 045 996,00	194 004,00				
29.10.30.03. Ulkomailla toimivien koulujen valtion- rahoitus (KPY)	3 201 320,00	3 955 000	3 499 576,00		3 499 576,00	455 424,00				

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.10.30.04. Yksityisen opetuksen järjestäjän alkava ja laajeneva rahoitus (KPY)	96 704,00	3 596 000	63 728,00		63 728,00	3 532 272,00				
29.10.30.05. Joustavan perusopetuksen lisä ja muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksen aineenopetus (EK) (enintään)	3 800 000,00	9 800 000	9 645 912,00		9 645 912,00	154 088,00				
29.10.30.05.1. Muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksen aineenopetus (KPY)		3 800 000	3 730 790,00		3 730 790,00	69 210,00				
29.10.30.05.2. Joustavan perusopetuksen lisä (KPY)		6 000 000	5 915 122,00		5 915 122,00	84 878,00				
29.10.30.06. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 44 §:n mukaiset avustukset (EK) (enintään)	1 868 497,00	2 076 000	1 868 429,00		1 868 429,00	207 571,00				
29.10.30.06.4. Avustukset yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin (KPY)		2 076 000	1 868 429,00		1 868 429,00	207 571,00				
29.10.30.07. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 45 §:n 2 momentin mukaiset avustukset (EK) (enintään)	6 000 000,00									
29.10.30.11. Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatuksen järjestämisen tuki (KPY)		500 000	118 932,58		118 932,58	381 067,42				
29.10.30.12. Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen (EK) (enintään)		11 600 000	11 600 000,00		11 600 000,00	0,00				
29.10.30.13. Avustukset yksityisille opetuksen järjestäjille aikuisten perusopetukseen (EK) (enintään)		2 400 000	1 333 558,00		1 333 558,00	1 066 442,00				
29.10.30.14. Avustus turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien lasten varhaiskasvatukseen (EK) (enintään)		63 500 000	7 138 689,50		7 138 689,50	56 361 310,50				
29.10.30.15. Avustus koronaepidemiasta johtuvan oppimisvajeen paikkaamiseen (EK) (enintään)		58 000 000	57 986 689,59		57 986 689,59	13 310,41				
29.10.30.16. Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatuksen järjestämisen tuki (KPY)	173 241,13									

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.10.30.17. Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen (EK) (enintään)	9 939 966,71									
29.10.30.18. Koronavirustilanteesta johtuvat tukitoimet, LTA 3(EK) (enintään)	39 999 262,60									
29.10.31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (A)	157 538 506,00	174 714 000	172 398 718,37		172 398 718,37	2 315 281,63				
29.10.31.1. Valtionosuus käyttökustannuksiin	157 493 006,00	174 664 000	172 374 237,00		172 374 237,00	2 289 763,00				
29.10.31.1.1. Kansalaisopistot (KPY)	81 426 257,00	87 552 000	87 389 820,00		87 389 820,00	162 180,00				
29.10.31.1.2. Kansanopistot (KPY)	39 563 134,00	47 854 000	47 438 394,00		47 438 394,00	415 606,00				
29.10.31.1.3. Opintokeskukset (KPY)	16 957 575,00	17 408 000	17 383 676,00		17 383 676,00	24 324,00				
29.10.31.1.4. Kesäyliopistot (KPY)	4 906 604,00	5 020 000	5 034 301,00		5 034 301,00	-14 301,00				
29.10.31.1.5. Maahanmuuttajien kotouttamiskoulutus (EK) (enintään)	11 585 230,00	16 830 000	15 128 046,00		15 128 046,00	1 701 954,00				
29.10.31.1.6. Kansanopistojen oppivelvollisuus-koulutus (KPY)	3 054 206,00									
29.10.31.2. Valtionavustukset (EK) (enintään)	45 500,00	50 000	24 481,37		24 481,37	25 518,63				
29.10.31.2.5. Rakenteellisen kehittämisen avustukset (KPY)	45 500,00	50 000	24 481,37		24 481,37	25 518,63				
29.10.31.2.5.1. Kansalaisopistot (KPY)	45 500,00	50 000	24 481,37		24 481,37	25 518,63				
29.10.51. Valtionavustus järjestöille (K)	7 192 000,00	7 387 000	7 384 800,00		7 384 800,00	2 200,00				
29.10.51.2. Eräiden naisjärjestöjen valtionavustuksista annetun lain mukaisiin avustuksiin (EK)	918 000,00	918 000	918 000,00		918 000,00	0,00				
29.10.51.3. Valtionavustus neuvontajärjestöille, vapaan sivistystyön järjestöille ja eräille muille järjestöille (EK)	6 274 000,00	6 469 000	6 466 800,00		6 466 800,00	2 200,00				
29.10.51.3.1. Kotitalousneuvontajärjestöjen toimintaan (KPY)	2 041 000,00	2 066 000	2 066 000,00		2 066 000,00	0,00				

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.10.51.3.2. Käsi- ja taideteollisuusjärjestöjen toimintaan (KPY)	2 195 000,00	2 395 000	2 395 000,00		2 395 000,00	0,00				
29.10.51.3.3. Opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistys- ja kulttuuritoimintaan (KPY)	1 117 000,00	1 117 000	1 117 000,00		1 117 000,00	0,00				
29.10.51.3.4. Vapaan sivistystyön keskusjärjestöjen toimintaan ja muiden järjestöjen sivistystoimintaan (KPY)	499 000,00	499 000	496 800,00		496 800,00	2 200,00				
29.10.51.3.5. Kriittisen korkeakoulun toimintaan (KPY)	128 000,00	128 000	128 000,00		128 000,00	0,00				
29.10.51.3.6. Sofia-opiston kannatusyhdistys ry:n ulkosuomalaisten sivistystoimintaan (KPY)	83 000,00	83 000	83 000,00		83 000,00	0,00				
29.10.51.3.7. Karjalan Liitto ry:n toimintaan (KPY)	211 000,00	181 000	181 000,00		181 000,00	0,00				
29.20.21. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot (S3)	16 750 927,38	9 278 334	414 370,16	8 863 963,84	9 278 334,00	0,00	9 008 204,34	18 286 538,34	3 558 658,22	14 727 880,12
29.20.21.1. Jakamaton	16 750 927,38	9 278 334	414 370,16	8 863 963,84	9 278 334,00	0,00	9 008 204,34	18 286 538,34	3 558 658,22	14 727 880,12
29.20.30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (A)	987 512 055,00	1 047 493 000	1 046 762 940,00		1 046 762 940,00	730 060,00				
29.20.30.1. Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksenperus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitukseen sekä strategiarahoitukseen (EK)	953 402 583,00	1 005 636 000	1 005 631 411,00		1 005 631 411,00	4 589,00				
29.20.30.1.1. Ammatillisen koulutuksen määräraha (ei sisällä alv-kompensatioita) (KPY)	1 953 401 983,00	2 031 625 000	2 031 624 453,00		2 031 624 453,00	547,00				
29.20.30.1.1.1. Perusrahoitus (KPY)	1 387 628 981,00	1 442 268 000	1 442 267 458,00		1 442 267 458,00	542,00				
29.20.30.1.1.2. Suoritusrahoitus (KPY)	367 182 000,00	382 905 000	382 904 998,00		382 904 998,00	2,00				
29.20.30.1.1.3. Vaikuttavuusrahoitus (KPY)	183 591 002,00	191 452 000	191 451 997,00		191 451 997,00	3,00				
29.20.30.1.1.4. Strategiarahoitus (KPY)	15 000 000,00	15 000 000	15 000 000,00		15 000 000,00	0,00				
29.20.30.1.2. Kuntien rahoitusosuus ammatillisen koulutuksen rahoitukseen (KPY)	-999 999 400,00	-1 025 989 000	-1 025 993 042,00		-1 025 993 042,00	4 042,00				

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.20.30.2. Arvonlisäverokompensaatiot (KPY)	32 833 668,00	40 347 000	39 621 987,00		39 621 987,00	725 013,00				
29.20.30.2.1. Korvaus eräisiin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyviin arvonlisäverojen kustannuksiin (KPY)	32 833 668,00	39 347 000	39 621 987,00		39 621 987,00	-274 987,00				
29.20.30.2.2. Luovutetun kiinteistön ja käyttöomaisuuden osaltasuoritettavan arvonlisäveron korvaus (KPY)		1 000 000				1 000 000,00				
29.20.30.3. Opetusmetsäkompensaatio (EK)	1 275 804,00	1 510 000	1 509 542,00		1 509 542,00	458,00				
29.20.35. Valtionosuus ja -avustus lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin (A)	198 746 530,00	238 638 000	238 635 732,00		238 635 732,00	2 268,00				
29.20.35.01. Laskennalliset kustannukset (KPY)	675 922 447,00	739 346 000	733 927 372,00		733 927 372,00	5 418 628,00				
29.20.35.01.1. Kunnallinen lukiokoulutus, nuorten opetussuunnitelma (KPY)	578 838 487,00	630 053 000	630 424 377,00		630 424 377,00	-371 377,00				
29.20.35.01.2. Yksityinen lukiokoulutus, nuorten opetussuunnitelma (KPY)	59 243 719,00	65 191 000	64 049 872,00		64 049 872,00	1 141 128,00				
29.20.35.01.3. Kunnallinen lukiokoulutus, aikuisten opetussuunnitelma (KPY)	19 189 159,00	24 490 000	20 423 051,00		20 423 051,00	4 066 949,00				
29.20.35.01.4. Yksityinen lukiokoulutus, aikuisten opetussuunnitelma (KPY)	6 637 180,00	7 150 000	6 388 426,00		6 388 426,00	761 574,00				
29.20.35.01.5. Erityinen koulutustehtävä (KPY)	12 013 902,00	12 462 000	12 641 646,00		12 641 646,00	-179 646,00				
29.20.35.02. Kuntien rahoitusosuus lukio-koulutukseen (KPY)	-477 175 917,00	-500 708 000	-495 291 640,00		-495 291 640,00	-5 416 360,00				
29.40.03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (S2) (nettob)	4 431 000,00	4 589 000	3 869 177,53	719 822,47	4 589 000,00	0,00	573 030,82	5 162 030,82	4 442 208,35	719 822,47
29.40.04. Varastokirjaston toimintamenot (S2) (nettob)	1 682 000,00	1 688 000	1 399 564,19	288 435,81	1 688 000,00	0,00	207 826,48	1 895 826,48	1 607 390,67	288 435,81
29.40.20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (S3)	31 364 000,00	34 866 000	14 303 383,44	20 562 616,56	34 866 000,00	0,00	18 557 253,02	53 423 253,02	32 552 166,06	20 835 986,50
29.40.20.1. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot	21 744 000,00	20 981 000	3 766 348,87	17 214 651,13	20 981 000,00	0,00	17 652 411,02	38 633 411,02	21 395 389,91	17 238 021,07

Pääluokan, momentin ja tilijaotteen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.40.20.1.1. Jakamaton	21 744 000,00	20 981 000	3 766 348,87	17 214 651,13	20 981 000,00	0,00	17 652 411,02	38 633 411,02	21 395 389,91	17 238 021,07
29.40.20.2. Julkisen keskitetyn sähköisen säilytys- ja arkistopalvelun toteuttamiskustannukset (EK) (enintään)	300 000,00	200 000	187 034,57	12 965,43	200 000,00	0,00	434 842,00	634 842,00	621 876,57	12 965,43
29.40.20.3. Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelma, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3) (EK) (varattu)	250 000,00	7 000 000	4 000 000,00	3 000 000,00	7 000 000,00	0,00	250 000,00	7 250 000,00	3 964 899,58	3 250 000,00
29.40.20.4. Digitaalinen infrastruktuuri osaajien maahanmuuton tueksi, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3) (EK) (varattu)	600 000,00	335 000		335 000,00	335 000,00	0,00		335 000,00		335 000,00
29.40.20.5. Helsingin yliopistolle Luonnontieteellisen keskusmuseon toimintaan (EK) (enintään)	250 000,00	600 000	600 000,00		600 000,00	0,00		600 000,00	600 000,00	0,00
29.40.20.6. Turun yliopiston opettajankoulutuslaitokselle yksinäisyyttä vähentävän ohjelman kehittämisen, pilotoinnin ja vaikuttavuustutkimuksen koordinointiin (EK) (enintään)	220 000,00	250 000	250 000,00		250 000,00	0,00	220 000,00	470 000,00	470 000,00	0,00
29.40.20.7. Korkeakoulujen vieraskielisen koulutuksen lisäämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksaminen(EK) (enintään)	2 000 000,00	5 500 000	5 500 000,00		5 500 000,00	0,00		5 500 000,00	5 500 000,00	0,00
29.40.20.8. Koronavirustilanteen vuoksi tarvittavat toimenpiteet opiskelijoiden ohjauksen ja opiskelija-hyvinvoinnin tuen vahvistamiseksi yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa (EK) (enintään)	6 000 000,00									
29.40.50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (S2)	1 893 903 000,00	1 876 415 000	1 856 961 000,00	19 454 000,00	1 876 415 000,00	0,00	10 973 000,00	1 887 388 000,00	1 867 933 968,00	19 454 000,00
29.40.50.1. Laskennallisin perustein määräytyvä perusrahoitus(EK)	1 713 823 000,00	1 729 634 000	1 713 800 000,00	15 834 000,00	1 729 634 000,00	0,00	6 350 000,00	1 735 984 000,00	1 720 150 000,00	15 834 000,00
29.40.50.2. Korvaus eräisiin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyviin arvonlisäverojen kustannuksiin (EK)	166 280 000,00	136 054 000	136 054 000,00		136 054 000,00	0,00		136 054 000,00	136 054 000,00	0,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.40.50.3. Yliopistolain (558/2009) mukainen muu yliopistojen harkinnanvarainen rahoitus (EK) (enintään)	13 800 000,00	5 727 000	2 127 000,00	3 600 000,00	5 727 000,00	0,00	4 623 000,00	10 350 000,00	6 749 968,00	3 600 000,00
29.40.50.4. Yliopistojen harkinnanvarainen rahoitus, korkeakoulutuksen aloituspaikko- jen lisääminen EU:n elpymis- ja palautumis- suunnitelma (RRF pilari3) (EK) (varattu)		5 000 000	4 980 000,00	20 000,00	5 000 000,00	0,00		5 000 000,00	4 980 000,00	20 000,00
29.40.53. Rahapelitoiminnan tuotot tieteen edistämiseen (A)	28 881 571,00	34 429 000	34 349 730,81		34 349 730,81	79 269,19				
29.40.53.02. Tiedepoliittisten tavoitteiden edistäminen		34 429 000	34 349 730,81		34 349 730,81	79 269,19				
29.40.53.03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintaan	327 000,00									
29.40.53.04. Tiedekeskus Heurekan toimintaan ja tiedekasvatusta tukeviin hankkeisiin (KPY)	3 150 000,00									
29.40.53.05. Tieteellisten seurain valtuuskunnalle tieteellisten yhteisöjen yhteistoimintaan ja tietee- lisen tiedonvälityksen edistämistä varten (KPY)	6 370 000,00									
29.40.53.06. Ulkomailla toimivien tiede- instituuttien toimintaan (KPY)	2 406 000,00									
29.40.53.07. Digitaalisten tietoineistojen löydettä- vyyden, saavutettavuuden, yhteentoimivuuden ja uudelleenkäytettävyyden edistämiseen (KPY)	5 250 000,00									
29.40.53.08. Valtiontalouden ulkopuolisten tutkimuslaitosten sekä tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen edistämiseen ja muihin tieteen tukemisesta aiheutuviin menoihin (KPY)	5 111 733,00									
29.40.53.09. Päätöksentekoa tukevaa yhteiskunnal- lista tutkimusta tekeville yhteisöille ja tutkimus- laitoksille myönnettäviin avustuksiin	600 000,00									

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.40.53.10. Eräisiin kansainvälisen tieteellisen yhteistyön menoihin, jäsenmaksuihin ja rahoitus-osuuksiin (KPY)	5 067 963,00									
29.40.53.11. Avustusten maksamiseen niiden tiedeinstituuttien tilakustannuksiin, jotka maksavat vuokraa ulkoasiainministeriölle (KPY)	598 875,00									
29.40.55. Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (S2)	896 993 000,00	921 196 000	916 281 000,00	4 915 000,00	921 196 000,00	0,00	4 677 357,00	925 873 357,00	920 931 634,93	4 915 000,00
29.40.55.1. Laskennallisin perustein määräytyvä perusrahoitus(EK)	831 645 000,00	839 456 000	836 712 000,00	2 744 000,00	839 456 000,00	0,00		839 456 000,00	836 712 000,00	2 744 000,00
29.40.55.2. Korvaus eräisiin hankintoihin ja toimintavuokriin sisältyviin arvonlisäverojen kustannuksiin (EK)	53 938 000,00	58 740 000	58 740 000,00		58 740 000,00	0,00		58 740 000,00	58 740 000,00	0,00
29.40.55.3. Ammattikorkeakoululain (932/2014) mukainen ammattikorkeakoulujen muu harkinnanvarainen rahoitus (EK) (enintään)	11 060 000,00	12 650 000	10 486 000,00	2 164 000,00	12 650 000,00	0,00	4 677 357,00	17 327 357,00	15 136 634,93	2 164 000,00
29.40.55.4. Opetusmetsien käyttöoikeuksiin liittyvä kompensatio ammattikorkeakouluille (EK)	350 000,00	350 000	350 000,00		350 000,00	0,00		350 000,00	350 000,00	0,00
29.40.55.5. Ammattikorkeakoulujen harkinnanvarainen rahoitus, korkeakoulutuksen aloituspaikkojen lisääminen EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3) (EK) (varattu)		10 000 000	9 993 000,00	7 000,00	10 000 000,00	0,00		10 000 000,00	9 993 000,00	7 000,00
29.40.89. Valtion rahoitus yliopistojen pääomasijoituksiin (K)	0,00	67 000 000	67 000 000,00		67 000 000,00	0,00				
29.70.01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (S2)	647 000,00	652 000	622 770,29	29 229,71	652 000,00	0,00	60 531,03	712 531,03	683 301,32	29 229,71
29.70.52. Opintolainojen valtioneuvoston taksat (A)	118 464 788,52	139 200 000	135 917 541,92		135 917 541,92	3 282 458,08				
29.70.52.1. Takausvastuusuoritukset (KPY)	27 610 654,90	30 000 000	31 439 366,97		31 439 366,97	-1 439 366,97				
29.70.52.2. Maksuvapautukset (KPY)	6 797 631,82	10 000 000	9 990 317,63		9 990 317,63	9 682,37				
29.70.52.3. Korkeavastukset (KPY)	60 194,00	200 000	126 473,04		126 473,04	73 526,96				

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.70.52.4. Takausvastuusaatavien tileistä poistot (KPY)		6 000 000	6 545 576,43		6 545 576,43	-545 576,43				
29.70.52.5. Opintolainahyvitys (KPY)	83 996 307,80	93 000 000	87 815 807,85		87 815 807,85	5 184 192,15				
29.70.55. Opintoraha ja asumislisä (A)	456 086 355,53	485 800 000	467 864 816,71		467 864 816,71	17 935 183,29				
29.70.55.1. Korkeakouluopiskelijoiden opintorahat (KPY)	296 202 348,70	320 000 000	313 833 853,39		313 833 853,39	6 166 146,61				
29.70.55.2. Muiden oppilaitosten opiskelijoiden opintorahat (KPY)	147 429 444,14	146 800 000	138 354 877,71		138 354 877,71	8 445 122,29				
29.70.55.3. Asumislisä (KPY)	12 454 562,69	19 000 000	15 676 085,61		15 676 085,61	3 323 914,39				
29.70.57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (A)	15 983 597,20	35 564 000	25 169 332,99		25 169 332,99	10 394 667,01				
29.70.57.1. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (KPY)	14 274 018,42	33 064 000	22 761 132,00		22 761 132,00	10 302 868,00				
29.70.57.2. Opiskelijaravitulojen ylimääräinen avustus (KPY)	1 709 578,78	2 500 000	2 408 200,99		2 408 200,99	91 799,01				
29.70.59. Koulumatkatuki (A)	38 516 236,90	57 900 000	56 799 326,54		56 799 326,54	1 100 673,46				
29.80.01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (S2) (nettob)	84 174 000,00	38 610 000	37 681 865,88	928 134,12	38 610 000,00	0,00	18 851 853,31	57 461 853,31	56 492 629,92	928 134,12
29.80.01.1. Toimintamenot (KPY)	4 264 000,00	4 310 000	3 573 897,83	736 102,17	4 310 000,00	0,00	735 892,46	5 045 892,46	4 309 790,29	736 102,17
29.80.01.2. Korona-avustusten myöntämisestä aiheutuviin Taiteen edistämiskeskuksen menoihin (KPY)	320 000,00	100 000	10 368,05	89 631,95	100 000,00	0,00	205 102,74	305 102,74	215 470,79	89 631,95
29.80.01.3. Covid-19-epidemian vaikutusten vähentämiseen taiteen ja kulttuurin alan henkilöille, toiminnimille ja yksinyrittäjille. (EK) (enintään)	79 590 000,00	34 200 000	34 097 600,00	102 400,00	34 200 000,00	0,00	17 910 858,11	52 110 858,11	51 967 368,84	102 400,00
29.80.05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (S2) (nettob)	5 510 000,00	5 669 000	4 583 151,29	1 085 848,71	5 669 000,00	0,00	997 190,71	6 666 190,71	5 580 342,00	1 085 848,71
29.80.06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (S2) (nettob)	7 357 000,00	7 239 000	6 301 124,38	937 875,62	7 239 000,00	0,00	1 215 962,02	8 454 962,02	7 517 086,40	937 875,62

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.06.1. Toimintamenot (KPY)	7 057 000,00	6 989 000	6 129 348,93	859 651,07	6 989 000,00	0,00	1 059 999,03	8 048 999,03	7 189 347,96	859 651,07
29.80.06.2. Esitystoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan hintatuki (EK) (enintään)	300 000,00	250 000	171 775,45	78 224,55	250 000,00	0,00	155 962,99	405 962,99	327 738,44	78 224,55
29.80.30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (K)	5 811 441,93	4 894 000	4 894 000,00		4 894 000,00	0,00				
29.80.30.1. Avustukset valtakunnalliseen ja alueellisiin kehittämistehtäviin (KPY)	2 706 000,00	2 774 000	2 774 000,00		2 774 000,00	0,00				
29.80.30.2. Avustukset kirjastojen sisältötuotantoon, yleisten kirjastojen erityisiin tehtäviin sekä yleisten kirjastojen tietokanta- ja aineistopalvelujen tuottamiseen (KPY)	900 000,00	900 000	900 000,00		900 000,00	0,00				
29.80.30.3. Avustus viittomakielisen kirjaston toimintaan (KPY)	220 000,00	220 000	220 000,00		220 000,00	0,00				
29.80.30.4. Yleisten kirjastojen e-kirjaston kehittäminen (KPY)	985 441,93	1 000 000	1 000 000,00		1 000 000,00	0,00				
29.80.30.5. Yleisten kirjastojen e-kirjaston kehittäminen (KPY)	1 000 000,00									
29.80.31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden, orkestereiden ja museoiden käyttökustannuksiin (A)	128 747 454,00	140 237 000	139 932 232,00		139 932 232,00	304 768,00				
29.80.31.1. Valtionosuus teattereiden, orkestereiden ja museoiden käyttökustannuksiin (KPY)		137 237 000	136 932 232,00		136 932 232,00	304 768,00				
29.80.31.2. Esittävän taiteen valtionosuus-uudistukseen liittyvät harkinnanvaraiset valtionavustukset (EK) (enintään)		3 000 000	3 000 000,00		3 000 000,00	0,00				
29.80.34. Valtionosuus ja -avustus taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin (A)	96 377 582,82	89 647 000	89 573 624,24		89 573 624,24	73 375,76				
29.80.34.01. Taiteen perusopetus (opetustuntikohtainen) (KPY)	87 146 956,00	89 072 000	89 034 005,00		89 034 005,00	37 995,00				
29.80.34.01.1. Musiikin perusopetuksen valtionosuus (KPY)	78 593 199,00	80 326 000	80 388 731,00		80 388 731,00	-62 731,00				

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.34.01.2. Muiden taiteenalojen opetustunti- kohtainen valtionosuus (KPY)	8 553 757,00	8 746 000	8 645 274,00		8 645 274,00	100 726,00				
29.80.34.02. Avustukset opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille (EK) (enintään)	5 164 400,00	510 000	500 000,00		500 000,00	10 000,00				
29.80.34.02.1. Avustukset opetuksen järjestäjille, jakamaton	520 000,00	510 000	500 000,00		500 000,00	10 000,00				
29.80.34.02.3. Covid-19-epidemiasta aiheutuvien tulonmenetysten kattaminen	4 644 400,00									
29.80.34.03. Avustukset muille kuin opetustunti- kohtaista valtionavustusta saaville taiteen perus- opetuksen järjestäjille (EK) (enintään)	4 000 000,00									
29.80.34.03.2. Covid-19-epidemiasta aiheutuvien tulonmenetysten kattaminen	4 000 000,00									
29.80.34.04. Selvitykset ja kehittäminen (EK) (enintään)	66 226,82	65 000	39 619,24		39 619,24	25 380,76				
29.80.34.04.1. Jakamaton (KPY)		65 000	39 619,24		39 619,24	25 380,76				
29.80.40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (A)	262 684,17	252 000	85 814,67		85 814,67	166 185,33				
29.80.41. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (S3)	26 648 000,00	26 648 000	26 648 000,00		26 648 000,00	0,00	0,01	26 648 000,01	26 648 000,00	0,01
29.80.41.1. Yksityisen kopioinnin hyvityksen järjestämiseen (EK) (enintään)	11 000 000,00	11 000 000	11 000 000,00		11 000 000,00	0,00		11 000 000,00	11 000 000,00	0,00
29.80.41.2. Suojattujen teosten tekijöille makset- tavaan lainauskorvaukseen ja sen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin (EK) (enintään)	15 648 000,00	15 648 000	15 648 000,00		15 648 000,00	0,00	0,01	15 648 000,01	15 648 000,00	0,01
29.80.50. Eräät avustukset (S3)	89 008 000,00	90 085 000	70 890 614,67	19 194 385,33	90 085 000,00	0,00	9 060 804,87	99 145 804,87	76 093 371,33	21 471 540,17
29.80.50.01. Avustus Bulevardin Teatteriyhdistys ry:n toimintaan ja tilakustannusten kattamiseen (KPY)	290 000,00	718 000	718 000,00		718 000,00	0,00		718 000,00	718 000,00	0,00

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.50.02. Rakentamisen prosenttiperiaatteen edistäminen (KPY)	500 000,00	500 000	500 000,00		500 000,00	0,00		500 000,00	500 000,00	0,00
29.80.50.03. Lastenkulttuurin yleis- ja hankeavustukset (KPY)	3 000 000,00	1 000 000	992 802,45	7 197,55	1 000 000,00	0,00	50 000,00	1 050 000,00	1 042 065,55	7 934,45
29.80.50.04. Kansallisgallerian arvonlisäveromenojen korvaaminen (KPY)		300 000	300 000,00		300 000,00	0,00		300 000,00	300 000,00	0,00
29.80.50.05. Euroopan kulttuuripääkaupunkihanke vuonna 2026 (KPY)	3 000 000,00	500 000	500 000,00		500 000,00	0,00		500 000,00	479 932,93	20 067,07
29.80.50.06. Kansallisgallerian tilakustannuksista ja muista perusparannuksista aiheutuvat kustannukset (KPY)	300 000,00	1 909 000	51 921,00	1 857 079,00	1 909 000,00	0,00		1 909 000,00	51 921,00	1 857 079,00
29.80.50.07. Arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnittelu- ja selvitysvaiheen kustannukset (KPY)	400 000,00	300 000	300 000,00		300 000,00	0,00	400 000,00	700 000,00	700 000,00	0,00
29.80.50.08. Kulttuurin ja luovien alojen innovatiivisten palvelujen sekä tuotanto- ja toimintamallien kehittäminen, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3) (EK) (varattu)		14 000 000	13 799 495,64	200 504,36	14 000 000,00	0,00		14 000 000,00	13 799 495,64	200 504,36
29.80.50.09. Kansallisteatterin peruskorjaus (KPY)		18 685 000	18 685 000,00		18 685 000,00	0,00		18 685 000,00	18 685 000,00	0,00
29.80.50.10. Kansallisoopperan ja baletin väistötiloista aiheutuvat kustannukset (KPY)	1 909 000,00	800 000	800 000,00		800 000,00	0,00	1 909 000,00	2 709 000,00	2 709 000,00	0,00
29.80.50.11. Näyttelypalkkomallin vakiinnuttaminen (KPY)	1 385 000,00	944 000		944 000,00	944 000,00	0,00		944 000,00		944 000,00
29.80.50.12. Eräät talousarviokäsittelyssä lisätyt määrärahat (KPY)	2 905 000,00	3 185 000	3 122 730,01	62 269,99	3 185 000,00	0,00	0,00	3 185 000,00	3 122 730,01	62 269,99
29.80.50.13. Avustukset elokuvien tuotantoon Suomen elokuvasäätiön kautta myönnettäväksi (KPY)	5 000 000,00	14 774 000	14 774 000,00		14 774 000,00	0,00		14 774 000,00	14 774 000,00	0,00
29.80.50.14. Kulttuurin, taiteen ja luovien alojen toiminnan turvaaminen koronapandemiasta selviytymiseksi, LTA 1 (KPY)	55 500 000,00	28 170 000	16 346 665,57	11 823 334,43	28 170 000,00	0,00	3 309 604,00	31 479 604,00	17 399 918,70	14 079 685,30

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.50.14.1. Korona-avustusten käsittelystä aiheutuviin menoihin (KPY)	4 500 000,00	180 000	129 665,57	50 334,43	180 000,00	0,00		180 000,00	129 665,57	50 334,43
29.80.50.14.2. Avustukset covid-19-epidemian vuoksi kulttuurin, taiteen ja luovien alojen toiminnan turvaamiseen (KPY)	15 500 000,00	27 990 000	16 217 000,00	11 773 000,00	27 990 000,00	0,00	0,00	27 990 000,00	16 057 000,00	11 933 000,00
29.80.50.14.3. Kulttuurialojen yhteisöt (KPY)	15 000 000,00						3 309 604,00	3 309 604,00	1 246 962,17	2 062 641,83
29.80.50.14.4. Taide- ja kulttuurifestivaalit ja kesäteatterit (KPY)	9 000 000,00						0,00	0,00	-27 285,12	27 285,12
29.80.50.14.5. Kulttuuriperintöalan yhteisöt ja seurantaloiden ylläpitokustannukset (KPY)	3 500 000,00						0,00	0,00	-6 423,92	6 423,92
29.80.50.14.6. Pienet ja keskiuuret elokuva-teatterit ja elokuvien levittäjä (KPY)	8 000 000,00								0,00	0,00
29.80.50.15. Paimion parantolan kiinteistön käyttö- ja ylläpitokustannukset (KPY)	300 000,00	2 800 000		2 800 000,00	2 800 000,00	0,00		2 800 000,00		2 800 000,00
29.80.50.16. Suomen Ilmailumuseon investointi-hanke (EK) (enintään)	4 000 000,00	1 500 000		1 500 000,00	1 500 000,00	0,00		1 500 000,00		1 500 000,00
29.80.50.17. Rahapelitoiminnan tuottojen tuloutuksen laskun kompensoiminen (KPY)	9 069 000,00									
29.80.50.18. Paimion parantolan hoitoon ja hallinnoitiin (KPY)	1 450 000,00						1 450 000,00	1 450 000,00	1 450 000,00	0,00
29.80.50.2. Rakentamisen prosenttiperiaatteen edistäminen (KPY)									-572,00	0,00
29.80.50.3. Kulttuurimatkailun vahvistaminen (KPY)							4 504,90	4 504,90	4 504,90	0,00
29.80.50.5. Lastenkulttuurin yleis- ja hankeavustukset (KPY)							42 000,00	42 000,00	42 000,00	0,00
29.80.50.6. Kansallisgallerian arvonlisäveromenojen korvaaminen (KPY)							1 700 000,00	1 700 000,00	200 000,00	0,00
29.80.50.6.2. Euroopan kulttuuripääkaupunkihanke vuonna 2026 (KPY)							200 000,00	200 000,00	200 000,00	0,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.50.6.3. Avustus Suomen Ilmailumuseolle uuden tilan hankkimiseksi Ilmailumuseon tarpeisiin (EK) (enintään)							1 500 000,00	1 500 000,00	0,00	0,00
29.80.50.7. Euroopan kulttuuripääkaupunkihanke vuonna 2026 (KPY)							195 695,97	195 695,97	182 506,92	0,00
29.80.50.7.2. Valtionosuutta saavat teatterit, orkesterit ja museot (KPY)							0,00	0,00	-5 643,08	0,00
29.80.50.7.4. Kulttuurialojen yhteisöt (KPY)							195 695,97	195 695,97	188 150,00	0,00
29.80.50.8. Kulttuurin, taiteen ja luovien alojen toiminnan turvaamiseen koronapandemiasta selviytymiseksi (KPY)							0,00	0,00	-3 978,40	0,00
29.80.50.8.7. Kulttuurin, taiteen ja luovien alojen yhteisöille(KPY)							0,00	0,00	-3 978,40	0,00
29.80.50.9. Kulttuurin, taiteen ja luovien alojen toiminnan turvaamiseen koronapandemiasta selviytymiseksi, IV lisätalousarvio (KPY)							0,00	0,00	-63 153,92	0,00
29.80.50.9.3. Avustukset seurantalojen ylläpito- kustannuksiin japeruskorjaamiseen (KPY)							0,00	0,00	-28,72	0,00
29.80.50.9.4. Avustukset kulttuuritapahtumien tukemiseen (KPY)							0,00	0,00	-63 125,20	0,00
29.80.51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (A)	16 963 629,29	17 140 000	16 678 428,48		16 678 428,48	461 571,52				
29.80.51.1. Valtion taiteilija-apurahat ja taiteilija- professoriapurahat (KPY)	13 345 629,29	14 040 000	13 964 428,48		13 964 428,48	75 571,52				
29.80.51.2. Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahat ja avustukset (KPY)	2 679 000,00	3 100 000	2 714 000,00		2 714 000,00	386 000,00				
29.80.51.3. Kuvataiteen tekijöiden apurahat (KPY)	939 000,00									
29.80.52. Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen (A)	175 471 915,48	154 084 000	154 036 030,19		154 036 030,19	47 969,81				
29.80.52.01. Elokuvataide ja muu kuvaohjelma- tuotanto (KPY)	15 620 000,00	9 915 000	9 915 000,00		9 915 000,00	0,00				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.52.02. Esittävä taide: musiikki, tanssi, teatteri ja sirkus (KPY)	14 469 500,00	15 092 000	15 082 500,00		15 082 500,00	9 500,00				
29.80.52.02.1. Rahoituslain mukaiset valtio- nosuudet esittävälle taiteelle (KPY)		4 438 000	4 438 000,00		4 438 000,00	0,00				
29.80.52.02.2. Muu esittävän taiteen edistäminen (KPY)	0,00	10 654 000	10 644 500,00		10 644 500,00	9 500,00				
29.80.52.03. Kirjallisuus (KPY)	985 000,00	985 000	985 000,00		985 000,00	0,00				
29.80.52.04. Visuaalinen ja rakennustaide sekä muotoilu (KPY)	4 456 000,00	5 395 000	5 351 776,29		5 351 776,29	43 223,71				
29.80.52.04.1. Kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaiset apu- rahat, maksuperusteisesti budjetoitu määräraha (EK) (enintään)	21 000,00	960 000	960 000,00		960 000,00	0,00				
29.80.52.04.2. Muu visuaalisen ja rakennustaiteen sekä muotoilun edistäminen (KPY)	4 435 000,00	4 435 000	4 391 776,29		4 391 776,29	43 223,71				
29.80.52.05. Kulttuurin tuotanto ja levitys (KPY)	14 890 977,35	14 926 000	14 866 242,25		14 866 242,25	59 757,75				
29.80.52.05.2. Muu kulttuurin tuotanto ja levitys (KPY)	14 890 977,35		0,00		0,00	0,00				
29.80.52.06. Kirjastot ja tiedon saatavuus (KPY)	4 675 646,28	4 682 000	4 680 426,38		4 680 426,38	1 573,62				
29.80.52.07. Kulttuuripalvelut ja kulttuuritoiminta (KPY)	21 472 000,00	21 482 000	21 323 000,00		21 323 000,00	159 000,00				
29.80.52.08. Museot ja kulttuuriperintö (KPY)	3 193 000,00	6 013 000	6 013 000,00		6 013 000,00	0,00				
29.80.52.08.1. Rahoituslain mukaiset valtionosuudet ja avustukset museoille (KPY)	1 496 000,00	2 820 000	2 820 000,00		2 820 000,00	0,00				
29.80.52.08.2. Muu museoiden ja kulttuuri- perinnön edistäminen (KPY)	1 697 000,00	1 496 000	1 496 000,00		1 496 000,00	0,00				
29.80.52.08.3. Seurantalosten korjausavustukset ja valistustyö (KPY)		1 697 000	1 697 000,00		1 697 000,00	0,00				
29.80.52.09. Kulttuuritilat (KPY)	25 390 000,00	5 390 000	5 390 000,00		5 390 000,00	0,00				
29.80.52.10. Kansalliset kulttuurilaitokset (KPY)	67 499 791,85	67 338 000	67 344 085,27		67 344 085,27	-6 085,27				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.52.10.1. Avustus käyttökustannuksiin Suomen Kansallisoopperan Säätiölle (EK) (enintään)	38 197 000,00	38 197 000	38 197 000,00		38 197 000,00	0,00				
29.80.52.10.2. Avustus käyttökustannuksiin Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiölle (EK) (enintään)	11 391 000,00	11 391 000	11 391 000,00		11 391 000,00	0,00				
29.80.52.10.3. Avustus käyttökustannuksiin Kansallisgallerialle (EK) (enintään)	13 195 000,00	13 165 000	13 165 000,00		13 165 000,00	0,00				
29.80.52.10.4. Valtion julkisten rakennusten taidehankinnat ja valtion taidekokoelmien hoito, maksuperusteisesti budjetoitu määräraha (KPY)	1 166 791,85	1 040 000	1 046 085,27		1 046 085,27	-6 085,27				
29.80.52.10.5. Avustus Suomen Elokuvasäätiön toimintaan (EK) (enintään)	2 745 000,00	2 740 000	2 740 000,00		2 740 000,00	0,00				
29.80.52.10.6. Avustus Cultura säätiölle (KPY)	805 000,00	805 000	805 000,00		805 000,00	0,00				
29.80.52.11. Kulttuurikasvatus sekä kulttuuripolitiikan tutkimus ja kehittäminen (KPY)	2 820 000,00	2 866 000	3 085 000,00		3 085 000,00	-219 000,00				
29.80.53. Valtionavustus tilakustannuksiin (K)	23 181 622,00	24 533 000	24 532 868,64		24 532 868,64	131,36				
29.80.55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (S3)	1 853 000,00	1 926 981	1 926 981,00		1 926 981,00	0,00	3 861,48	1 930 842,48	1 930 842,36	0,12
29.80.58. Valtionrahoitus luovia aloja ja kulttuuritoimintaa tukevan rahaston pääomaan (S3)		7 500 000	5 000 000,00	2 500 000,00	7 500 000,00	0,00		7 500 000,00	5 000 000,00	2 500 000,00
29.80.72. Kansallisgallerian kokoelman kartuttaminen (S3)	989 000,00	839 000	282 541,35	556 458,65	839 000,00	0,00	370 090,56	1 209 090,56	652 631,91	556 458,65
29.80.89. Rahoitus Arkkitehtuuri- ja designmuseon säätiölle ja kiinteistöosakeyhtiölle (S3)		4 973 000	620 000,00	4 353 000,00	4 973 000,00	0,00		4 973 000,00	620 000,00	4 353 000,00
29.90.30. Avustukset Liikkuva -ohjelmiin sekä eräät avustukset (S3)	22 419 620,00						9 186 841,26	9 186 841,26	4 753 318,48	3 699 046,42
29.90.30.1. Liikkuva aikuinen -ohjelmaan (KPY)	1 000 000,00						415 369,40	415 369,40	-15 597,95	415 369,00
29.90.30.2. Liikkuva opiskelu -ohjelmaan (KPY)	1 002 300,00						492 000,00	492 000,00	488 314,08	0,00
29.90.30.3. Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan (KPY)	917 320,00						0,18	0,18	-2 186,96	0,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.90.30.4. Ikiliikkuja-ohjelmaan (KPY)	1 000 000,00						429 212,00	429 212,00		429 212,00
29.90.30.5. Ccvid-19-epidemiasta aiheutuva resurs- sien lisääminen liikunta- ja urheiluseuroille (KPY)	9 000 000,00						3 018 659,68	3 018 659,68	2 334 117,22	166 537,51
29.90.30.5.1. Liikunnan ja urheilun peruuntuneisiin tapahtumiinpoikkeustilanteessa (KPY)							91 000,00	91 000,00	-3 408,49	0,00
29.90.30.5.2. Valtakunnallisten liikunnan koulutus- keskusten tuoton menetyksen kompensointiin poikkeustilanteessa (KPY)									-16 073,16	0,00
29.90.30.5.3. Liikunnan seuratoiminnan turvaamiseen poikkeustilanteessa (KPY)							273 036,01	273 036,01	-24 955,90	0,00
29.90.30.5.4. Urheilutoiminnan turvaamiseen poikkeustilanteessa (KPY)							356 751,07	356 751,07	247 219,68	0,00
29.90.30.6. Covid-19-epidemiasta aiheutuvat avus- tukset valtakunnallisille ja alueellisille liikuntajär- jestöille sekä valtakunnallisille sarjoille (KPY)	6 000 000,00						2 146 600,00	2 146 600,00	1 808 672,09	142 927,91
29.90.30.7. Covid-19-epidemiasta aiheutuva pe- ruuntuneiden taitappiota kärsineiden urheilu- ja liikuntatapahtumien sekä tulevien tapahtumien tukeminen (KPY)	3 500 000,00						2 685 000,00	2 685 000,00	140 000,00	2 545 000,00
29.90.50. Rahapelitoiminnan tuotot urheilun ja liikunta- kasvatuksen edistämiseen (A)	93 452 223,38	90 126 093	89 532 016,52		89 532 016,52	594 076,48				
29.90.50.01. Liikunnan kansalaistoimintaan (KPY)	38 877 006,02	35 405 000	35 384 648,00		35 384 648,00	20 352,00				
29.90.50.01.1. Liikuntajärjestöjen yleisavustuksiin (KPY)	35 941 000,00	32 405 000	32 405 000,00		32 405 000,00	0,00				
29.90.50.01.2. Seuratukeen (KPY)	2 936 006,02	3 000 000	2 979 648,00		2 979 648,00	20 352,00				
29.90.50.02. Huippu-urheiluun (KPY)	12 203 166,72	12 280 000	12 190 499,99		12 190 499,99	89 500,01				
29.90.50.02.2. Huippu-urheiluyksikölle (KPY)	6 000 000,00	6 000 000	6 000 000,00		6 000 000,00	0,00				
29.90.50.02.3. Urheilijoiden apurahoihin, maksu- perusteisesti budjetoitu määräraha (EK) (enintään)	2 246 166,72	2 300 000	2 233 499,99		2 233 499,99	66 500,01				

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.90.50.02.4. Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskukselle, Urheiluakatemoille ja Urheilijoiden ammattinedistämissäätiölle (KPY)	3 950 000,00	3 950 000	3 950 000,00		3 950 000,00	0,00				
29.90.50.02.5. Ylimääräiset urheilijaeläkkeet, maksuperusteisesti budjetoitu määräraha (EK) (enintään)	7 000,00									
29.90.50.02.5.2. Pro Urheilu -tunnustuspalkinnot (EK) (enintään)	7 000,00									
29.90.50.02.6. Pro Urheilu -tunnustuspalkinnot (EK) (enintään)		30 000	7 000,00		7 000,00	23 000,00				
29.90.50.03. Liikunnan ja urheilun suurtahtumiin (KPY)	1 580 000,00	2 000 000	2 000 000,00		2 000 000,00	0,00				
29.90.50.04. Liikunnan ja urheilun eettiseen toimintaan (KPY)	3 147 500,00	3 678 867	3 678 817,14		3 678 817,14	49,86				
29.90.50.04.1. Antidoping-toimintaan ja SUEK:in toimintaan (KPY)	3 125 000,00	3 125 000	3 125 000,00		3 125 000,00	0,00				
29.90.50.04.2. Liikunnan yhteiskuntavastuu (KPY)	22 500,00	553 867	553 817,14		553 817,14	49,86				
29.90.50.05. Kansainväliseen yhteistyöhön (KPY)	161 000,00	162 500	112 296,05		112 296,05	50 203,95				
29.90.50.05.1. Jakamaton (KPY)	161 000,00	162 500	112 296,05		112 296,05	50 203,95				
29.90.50.06. Liikunnan yhdenvertaiseen saavutettavuuteen (KPY)		20 560 000	20 459 680,00		20 459 680,00	100 320,00				
29.90.50.06.1. Liikuntapaikkojen perustamishankkeisiin (KPY)		18 655 000	18 638 500,00		18 638 500,00	16 500,00				
29.90.50.06.2. Liikunnan koulutuskeskusten liikunta- ja vapaa-aikatoimien avustuksiin (KPY)		1 905 000	1 821 180,00		1 821 180,00	83 820,00				
29.90.50.07. Liikunnallisen elämäntavan edistämiseen (KPY)	22 631 000,00	5 665 726	5 665 726,00		5 665 726,00	0,00				
29.90.50.07.1. Liikkuva perhe, varhaiskasvatus, koulu & opiskelu-toimintaan (KPY)	21 642 000,00	2 450 000	2 450 000,00		2 450 000,00	0,00				

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.90.50.07.2. Liikkuvat -hanketukiin (KPY)		1 575 726	1 575 726,00		1 575 726,00	0,00				
29.90.50.07.3. Liikkuva aikuinen -toimintaan (KPY)	989 000,00	1 420 000	1 420 000,00		1 420 000,00	0,00				
29.90.50.07.4. Ikiliikkuja -toimintaan (KPY)		220 000	220 000,00		220 000,00	0,00				
29.90.50.08. Liikunnan koulutuskeskuksille (KPY)	5 707 074,70	872 000	871 869,00		871 869,00	131,00				
29.90.50.08.1. Valtionosuudet alueellisten liikunnan koulutuskeskusten toimintaan (KPY)	2 450 000,00	572 000	571 869,00		571 869,00	131,00				
29.90.50.08.2. Liikunnan koulutuskeskusten opintoseteliavustuksiin, harkinnanvaraisiin avus- tuksiin sekä laatu- ja kehittämishankkeisiin (KPY)	1 617 074,70	300 000	300 000,00		300 000,00	0,00				
29.90.50.08.3. Liikkuva aikuinen -toimintaan (KPY)	1 420 000,00									
29.90.50.08.4. Ikiliikkuja -toimintaan (KPY)	220 000,00									
29.90.50.09. Liikunta-alan tiedolla johtamiseen (KPY)		8 093 000	7 919 743,97		7 919 743,97	173 256,03				
29.90.50.09.1. Liikuntatieteellisiin tutkimus- projekteihin (KPY)		2 335 000	2 335 000,00		2 335 000,00	0,00				
29.90.50.09.3. Suomen Akatemialle liikuntatieteel- listen tutkimusten arvioinnin hallintokustannuksiin (EK) (enintään)		80 000	61 503,67		61 503,67	18 496,33				
29.90.50.09.4. Tiedolla johtamisen kehittämiseen (KPY)		1 308 000	1 153 240,30		1 153 240,30	154 759,70				
29.90.50.09.5. Tieteellisille yhteisöille, tiedon- välitysyhteisöille ja kehittämissyhteisöille (KPY)		3 800 000	3 800 000,00		3 800 000,00	0,00				
29.90.50.09.6. Urheiluvoimistelun professuuriin (KPY)		70 000	70 000,00		70 000,00	0,00				
29.90.50.09.7. Suomen Urheilumuseosäätiölle (EK) (enintään)		400 000	400 000,00		400 000,00	0,00				
29.90.50.09.8. Kansainvälisiin kongresseihin (KPY)		100 000	100 000,00		100 000,00	0,00				
29.90.50.10. Liikunnan aluehallinnon toimintaan (KPY)	7 504 300,00	261 000	220 000,00		220 000,00	41 000,00				
29.90.50.10.1. Liikuntatieteellisiin tutkimus- projekteihin (KPY)	2 286 000,00		0,00		0,00	0,00				

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.90.50.10.3. Tiedolla johtamisen kehittämiseen (KPY)	1 017 400,00									
29.90.50.10.4. Tieteellisille yhteisöille, tiedonvälitysyhteisöille ja kehittämissyhteisöille (KPY)	3 750 000,00		0,00		0,00	0,00				
29.90.50.10.5. Urheilualueiden professuuriin (KPY)	50 900,00									
29.90.50.10.6. Suomen Urheilumuseosäätiölle (EK) (enintään)	400 000,00									
29.90.50.11. Valtion liikuntaneuvoston toimintaan (KPY)		480 000	440 736,37		440 736,37	39 263,63				
29.90.50.12. Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi (KPY)	223 800,00	668 000	588 000,00		588 000,00	80 000,00				
29.90.50.13. Valtion liikuntaneuvoston toimintaan (KPY)	457 875,94									
29.90.50.14. Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi (KPY)	959 500,00									
29.90.52. Valtionosuudet kunnille ja liikunnan koulutus- keskuksille sekä eräisiin avustuksiin (A)	47 524 280,45	51 837 000	51 793 771,22		51 793 771,22	43 228,78				
29.90.52.1. Valtionosuudet valtakunnallisille liikunnan koulutuskeskuksille (KPY)	18 232 473,00	17 125 000	17 124 846,00		17 124 846,00	154,00				
29.90.52.2. Valtionosuudet kuntien liikunta- toimintaan (KPY)	80 000,00	19 617 000	19 615 055,00		19 615 055,00	1 945,00				
29.90.52.3. Liikuntaa edistävien järjestöjen yleisavustuksiin	19 585 640,00	9 595 000	9 595 000,00		9 595 000,00	0,00				
29.90.52.4. Avustukset covid-19-epidemian vuoksi liikunnan ja urheilun tapahtumille sekä sarjojen toiminnan turvaamiseen, LTA 1 (KPY)	571 869,00	5 500 000	5 458 870,22		5 458 870,22	41 129,78				
29.90.52.5. Avustukset Liikkuva koulu ja Liikkuva aikuinen -ohjelmien toimenpiteisiin (covid-19, LTA 2) (KPY)	1 905 000,00	0				0,00				
29.90.52.6. Liikunnan koulutuskeskusten opinto- seteliavustuksiin, harkinnanvaraisiin avustuksiin sekä laatu- ja kehittämishankkeisiin (KPY)	300 000,00									

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
29.90.52.7. Liikuntajärjestöjen yleisavustuksiin (KPY)	6 849 298,45										
29.90.54. Avustus Helsingin Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishankkeeseen (S3)	37 937 000,00						500,00	500,00			500,00
29.90.56. Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen (S3)	6 200 000,00	4 700 000	2 900 000,00	1 800 000,00	4 700 000,00	0,00	3 396 179,74	8 096 179,74	4 986 265,38		3 101 693,06
29.90.56.1. Ikäihmisten liikkumishanke -pilotointiin (KPY)	800 000,00	500 000		500 000,00	500 000,00	0,00	839 680,00	1 339 680,00	36 958,44		1 300 000,00
29.90.56.2. Lajien tehostamistukeen, ml. vammaisurheilu (KPY)	1 000 000,00	700 000	700 000,00		700 000,00	0,00		700 000,00	700 000,00		0,00
29.90.56.3. Seuratuen nostoon (KPY)	1 900 000,00	1 300 000		1 300 000,00	1 300 000,00	0,00	1 921 499,74	3 221 499,74	1 769 306,94		1 451 693,06
29.90.56.4. Urheilukatemiaoille ja valmennuskeskuksille (KPY)	2 500 000,00	2 000 000	2 000 000,00		2 000 000,00	0,00	635 000,00	2 635 000,00	2 280 000,00		350 000,00
29.90.56.5. Nuorten liikunta-aktiivisuuden edistäminen (KPY)		200 000	200 000,00		200 000,00	0,00		200 000,00	200 000,00		0,00
29.91.50. Rahapelitoiminnan tuotot nuorisotyön edistämiseen (A)	30 312 059,48	30 402 417	30 192 013,21		30 192 013,21	210 403,79					
29.91.50.01. Valtakunnalliset nuorisoalan järjestöt (KPY)	16 480 000,00	18 600 000	18 599 900,00		18 599 900,00	100,00					
29.91.50.02. Lakisääteiset kansalliset toimikunnat: Valtion nuorisoneuvosto, arviointi- ja avustustoimikunta ja Saamelaiskäräjien nuorisoneuvosto (KPY)	892 073,03	700 000	540 013,21		540 013,21	159 986,79					
29.91.50.02.1. Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta (KPY)	250 000,00										
29.91.50.02.2. Valtion nuorisoneuvosto, avustustoimikunta ja Saame-nuoret (KPY)	642 073,03		0,00		0,00	0,00					
29.91.50.03. Sosiaalinen nuorisotyö (KPY)	800 000,00	800 000	800 000,00		800 000,00	0,00					
29.91.50.03.2. Sosiaalinen nuorisotyö (KPY)	800 000,00										
29.91.50.04. Kasvu- ja elinolot paikallisesti ja alueellisesti(KPY)											

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.91.50.04.1. Alueellinen nuorisotoimi (KPY)										
29.91.50.05. Kokeilu, kehittäminen, tutkimus ja kansainvälinenyhteistyö (KPY)	-559,55	5 302 417	5 346 100,00		5 346 100,00	-43 683,00				
29.91.50.05.1. Nuorisotyön kokeilu, koulutus, tutkimus ja kv. yhteistyö (KPY)		942 417	846 500,00		846 500,00	95 917,00				
29.91.50.05.2. Nuorisotyön tiedontuotanto (KPY)	-559,55	165 000	391 000,00		391 000,00	-226 000,00				
29.91.50.05.3. Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi (KPY)		1 188 000	1 184 000,00		1 184 000,00	4 000,00				
29.91.50.05.5. Valtakunnalliset nuorisoalan osaamiskeskukset (KPY)		3 007 000	2 924 600,00		2 924 600,00	82 400,00				
29.91.50.06. Valtakunnalliset nuorisokeskukset (KPY)		5 000 000	4 906 000,00		4 906 000,00	94 000,00				
29.91.50.07. Kokeilu, kehittäminen, tutkimus ja kansainvälinenyhteistyö (KPY)	7 140 546,00									
29.91.50.07.1. Nuorisotyön kokeilu, koulutus, tutkimus ja kv. yhteistyö (KPY)	800 500,00									
29.91.50.07.2. Nuorisotyön tiedontuotanto (KPY)	140 000,00									
29.91.50.07.3. Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi (KPY)	1 300 046,00									
29.91.50.07.5. Valtakunnalliset nuorisoalan osaamiskeskukset (KPY)	4 900 000,00									
29.91.50.09. Valtakunnalliset nuorisokeskukset (KPY)	5 000 000,00									
29.91.51. Nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö ja valtionosuudet kuntien nuorisotoimeen (S2)	2 590 000,00	10 713 000	7 907 651,00	2 805 349,00	10 713 000,00	0,00	0,00	10 713 000,00	7 907 651,00	2 805 349,00
29.91.51.2. Etsivän nuorisotyön tukeminen (KPY)	2 590 000,00	2 805 000		2 805 000,00	2 805 000,00	0,00	0,00	2 805 000,00		2 805 000,00
29.91.51.3. Valtionosuus kuntien nuorisotoimeen (KPY)		7 748 000	7 747 651,00	349,00	7 748 000,00	0,00		7 748 000,00	7 747 651,00	349,00
29.91.51.4. Nuorisotyön ja nuorten syrjäytymisen vastaisen työn edistäminen (KPY)		160 000	160 000,00		160 000,00	0,00		160 000,00	160 000,00	0,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.91.52. Eräät avustukset (S2)	13 391 000,00	4 578 000	4 578 000,00		4 578 000,00	0,00	314 958,84	4 892 958,84	4 272 947,99	0,00
29.91.52.1. Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta (KPY)	1 150 000,00	1 320 000	1 320 000,00		1 320 000,00	0,00		1 320 000,00	1 109 074,07	0,00
29.91.52.2. Nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitojen edistäminen (KPY)	800 000,00	800 000	800 000,00		800 000,00	0,00		800 000,00	800 000,00	0,00
29.91.52.3. Nuorisolakiin (1285/2016) perustuviin valtionavustuksiin (KPY)	7 821 000,00	2 458 000	2 458 000,00		2 458 000,00	0,00	453,00	2 458 453,00	2 458 000,00	0,00
29.91.52.3.1. Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta		250 000	250 000,00		250 000,00	0,00		250 000,00	250 000,00	0,00
29.91.52.3.2. Nuorisoalan osaamiskeskukset		2 208 000	2 208 000,00		2 208 000,00	0,00		2 208 000,00	2 208 000,00	0,00
29.91.52.4. Avustus kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävään nuorisotyöhön (covid-19, LTA 2) (KPY)	3 620 000,00	0				0,00	314 505,84	314 505,84	-94 126,08	0,00
29.91.52.4.1. Avustukset nuorisoalan järjestöille, harrastus- ja kesätoimintaan sekä kesäyrittäjyyden ja yrittäjyys- ja työelämätaitojen tukemiseen (KPY)	3 120 000,00						314 505,84	314 505,84	0,00	0,00
29.91.52.4.2. Avustukset Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkon seurakunnille sekä muille uskonnollisille yhdyskunnille nuorten kesätyöntekijöiden palkkauksiin (EK) (enintään)	500 000,00								-94 126,08	0,00
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala							3 049 339,60	3 049 339,60	2 113 163,17	936 176,43
30.10.63. Maaseudun kehittäminen (S3)							3 049 339,60	3 049 339,60	2 113 163,17	936 176,43
30.10.63.6. Harvaan asuttujen alueiden elinvoiman ja hyvinvoinnin kehittäminen							3 049 339,60	3 049 339,60	2 113 163,17	936 176,43
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	121 836,34	168 925	168 925,41		168 925,41	0,00	0,00	160 761,03	160 761,03	0,00
32.01.29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	2 352,24	8 164	8 164,38		8 164,38	0,00				
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (S2)	119 484,10	160 761	160 761,03		160 761,03	0,00		160 761,03	160 761,03	0,00
32.30.51.07. Palkkatuettu työ, valtionhallinto (KPY)	119 484,10	160 761	160 761,03		160 761,03	0,00		160 761,03	160 761,03	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	1 217 139,64	1 570 689	1 385 214,01	185 475,22	1 570 689,23	0,00	200 000,00	1 720 000,00	1 516 700,55	203 299,45
33.20.50. Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (A)	8 722,86	8 933	8 933,14		8 933,14	0,00				
33.20.50.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	8 722,86	8 933	8 933,14		8 933,14	0,00				
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (A) (nettob)	28 416,78	41 756	41 756,09		41 756,09	0,00				
33.20.52.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	28 416,78	41 756	41 756,09		41 756,09	0,00				
33.60.39. Palvelurakenteen kehittäminen (S3)	1 180 000,00	1 520 000	1 334 524,78	185 475,22	1 520 000,00	0,00	200 000,00	1 720 000,00	1 516 700,55	203 299,45
33.60.39.07. Ikäohjelma	1 180 000,00	1 520 000	1 334 524,78	185 475,22	1 520 000,00	0,00		1 520 000,00	1 333 300,55	186 699,45
33.60.39.08. Lapsistrategia							200 000,00	200 000,00	183 400,00	16 600,00
Määrä- rahatilit yht.	6 549 874 494,03	6 601 299 072,70	146 194 514,57	6 747 493 587,27	110 472 556,31	163 371 177,80	3 415 081 135,18	3 245 249 017,55	164 248 670,17	

12 Valtuudet

Opetus- ja kulttuuriministeriön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)¹⁾

Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)

Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Uudet valtuudet		Vuoden 2022 valtuudet				Uusittu v. 2023 TA:ssa	Talousarvio- menot 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve 2025	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä								
29.90.50 Rahapelitoiminnan voittovarot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen	26 000	0	0	0	0	0	0	2 000	2 000	2 000	2 000	4 000	10 000	
Aikaisempien vuosien valtuudet	26 000	0	0	0	0	0	0	2 000	2 000	2 000	2 000	4 000	10 000	
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
29.40.04 Varastokirjaston toimintamenot	0	2 000	0	2 000	0	2 000	2 000	0	0	0	0	0	0	
Aikaisempien vuosien valtuudet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet	0	2 000	0	2 000	0	2 000	2 000	0	0	0	0	0	0	
Yhteensä	26 000	2 000	0	2 000	0	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	4 000	10 000	

13 Tuotto- ja kululaskelma

Opetus- ja kulttuuriministeriön tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2022–31.12.2022		1.1.2021–31.12.2021	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	914 291,49		785 565,43	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	7 402,00		12 765,00	
Muut toiminnan tuotot	<u>2 608 517,03</u>	3 530 210,52	<u>2 023 258,81</u>	2 821 589,24
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	512 521,22		466 000,33	
Henkilöstökulut	36 034 122,24		35 458 118,74	
Vuokrat	3 437 473,05		3 245 251,88	
Palvelujen ostot	40 247 219,52		37 453 150,42	
Muut kulut	1 662 059,47		783 004,26	
Poistot	<u>73 031,56</u>	<u>-81 966 427,06</u>	<u>72 257,51</u>	<u>-77 477 783,14</u>
JÄÄMÄ I		-78 436 216,54		-74 656 193,90
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	3 470 591,71		3 197 087,15	
Rahoituskulut	<u>-16 535 929,04</u>	-13 065 337,33	<u>-6 797 686,24</u>	-3 600 599,09
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	<u>212 600,00</u>	<u>212 600,00</u>	<u>963 644,02</u>	<u>963 644,02</u>
JÄÄMÄ II		-91 288 953,87		-77 293 148,97

	1.1.2022–31.12.2022		1.1.2021–31.12.2021	
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle pl. hyvinvointialuehallinto	2 277 422 453,76		2 153 673 845,28	
Siirtotalouden kulut sosiaaliturvarahastoille	637 775 757,13		594 642 691,43	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	76 950 614,13		102 853 458,94	
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	1 575 046 180,35		1 521 393 749,85	
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	71 828 114,42		109 697 920,21	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	7 649 878,50		8 807 278,16	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	1 877 772 955,74		1 930 990 197,18	
Muut siirtotalouden kulut	<u>-219 591,60</u>	<u>-6 524 226 362,43</u>	<u>-496 091,78</u>	<u>-6 421 563 049,27</u>
JÄÄMÄ III	-6 615 515 316,30		-6 498 856 198,24	
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	364 240 000,00		376 633 712,28	
Perityt arvonlisäverot	75 937,96		69 859,45	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-9 318 595,21</u>	<u>354 997 342,75</u>	<u>-8 624 294,60</u>	<u>368 079 277,13</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	<u>-6 260 517 973,55</u>		<u>-6 130 776 921,11</u>	

14 Tase

Opetus- ja kulttuuriministeriön tase

	31.12.2022		31.12.2021	
VASTAAVAA				
KANSALLISOMAISUUS				
Muu kansallisuusomaisuus	57 277 071,42	57 277 071,42	55 716 586,00	55 716 586,00
KANSALLISOMAISUUS YHTEENSÄ		57 277 071,42		55 716 586,00
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	411 004,14		311 925,70	
Kalusteet	8 013,50		10 927,50	
Muut aineelliset hyödykkeet	7 924 392,84	8 343 410,48	7 924 392,84	8 247 246,04
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	1 002 560,07		1 002 560,07	
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	2 011 908 270,33	2 012 910 830,40	1 944 263 270,33	1 945 265 830,40
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		2 021 254 240,88		1 953 513 076,44
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	290 169,73		275 701,37	
Siirtosaamiset	55 643,66		64 006,03	
Muut lyhytaikaiset saamiset	118 642 596,60		117 374 291,76	
Ennakkomaksut	102 915 584,78	221 903 994,77	98 049 366,68	215 763 365,84
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	1 915,35		1 860,35	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-465,38		-461,85	
Muut pankkitilit	1 465 663,26		572 617,51	
Muut rahat ja pankkisaamiset	368 853,91	1 835 967,14	368 930,91	942 946,92

	31.12.2022		31.12.2021	
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ	223 739 961,91		216 706 312,76	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 302 271 274,21		2 225 935 975,20	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	333 624 223,95		333 624 223,95	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	1 712 957 092,58		1 728 348 787,73	
Pääoman siirrot	6 354 109 756,41		6 115 385 225,96	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-6 260 517 973,55</u>	2 140 173 099,39	<u>-6 130 776 921,11</u>	2 046 581 316,53
RAHASTOJEN PÄÄOMAT				
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	<u>368 853,91</u>	368 853,91	<u>368 930,91</u>	368 930,91
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Saadut ennakot	21 670 068,18		8 805 474,13	
Ostovelat	9 148 020,49		7 786 547,70	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	696 058,30		725 397,71	
Edelleen tilitettävät erät	846 394,65		804 744,77	
Siirtovelat	6 592 272,55		6 732 394,95	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>122 776 506,74</u>	<u>161 729 320,91</u>	<u>154 131 168,50</u>	<u>178 985 727,76</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	161 729 320,91		178 985 727,76	
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>2 302 271 274,21</u>		<u>2 225 935 975,20</u>	

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 1. Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1. Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen

Momentille 29.01.02 lisättiin 46 000 euroa rahapelitoiminnan tuottojen tuloutuksen laskun kompensoimiseksi.

Momentilta 29.40.51 vähennettiin 1 954 000 euroa rahapelitoiminnan tuoton alenemisen kompensointimuutoksesta johtuen.

Momentille 29.40.51 lisättiin 4 754 000 euroa rahapelitoiminnan tuottojen tuloutuksen laskun kompensoimiseksi.

Momentilta 29.40.53 vähennettiin 6 389 000 euroa rahapelitoiminnan tuottoarvion muutoksesta johtuen.

Momentilta 29.80.31 vähennettiin 3 361 000 euroa rahapelitoiminnan tuottojen tuloutuksen laskun kompensoimisen muutoksesta johtuen.

Momentille 29.80.50 lisättiin 14 774 000 euroa rahapelitoiminnan tuottojen tuloutuksen laskun kompensoimiseksi.

Momentilta 29.80.52 vähennettiin 14 058 000 euroa rahapelitoiminnan tuottoarvion muutoksesta johtuen.

Momentilta 29.90.50 vähennettiin 11 991 000 euroa rahapelitoiminnan tuottoarvion muutoksesta johtuen.

Momentille 29.90.52 lisättiin 9 595 000 euroa rahapelitoiminnan tuottojen tuloutuksen laskun kompensoimiseksi.

Momentilta 29.91.50 vähennettiin 3 286 000 euroa rahapelitoiminnan tuottoarvion muutoksesta johtuen.

Momentille 29.91.52 lisättiin 3 458 000 euroa rahapelitoiminnan tuottojen tuloutuksen laskun kompensoimiseksi.

Momentilta 29.01.01 siirrettiin 50 000 euroa momentille 23.01.01 laajennettuun hankintatukeen (0,5 htv).

Momentille 29.01.01 siirrettiin 1 000 000 euroa momentilta 29.10.01 opetus- ja kulttuuriministeriön kehittämishankkeiden ja akuutin määrärahatilanteen rahoittamiseen.

Momentille 29.01.01 siirrettiin 600 000 euroa momentilta 29.01.21 opetus- ja kulttuuriministeriön kehittämishankkeiden rahoittamiseen.

Momentille 29.01.02 siirrettiin 259 000 euroa momentilta 29.80.31 Luova Eurooppa -ohjelmaan.

Momentille 29.01.02 siirrettiin 400 000 euroa momentilta 29.10.20 MPASS ylläpitoon.

Momentilta 29.01.02 palautettiin toimintamenojen tasokorotus 2 000 000 euroa momentille 29.10.01 (siirron palautus).

Momentille 29.01.02 siirrettiin 150 000 euroa momenteilta 29.10.20 (50 000 euroa), 29.20.21 (50 000 euroa) ja 29.40.20 (50 000 euroa) kotouttamiskoulutuksen kielitaidon päättötasotestaukseen.

Momentille 29.01.04 siirrettiin 500 000 euroa momentilta 29.01.53 Palvelukeskuksen toimintamenoihin.

Momentille 29.01.04 siirrettiin 200 000 euroa momentilta 29.10.20 Palvelukeskuksen toimintamenoihin.

Momentille 29.01.04 siirrettiin 200 000 euroa momentilta 29.20.21 Palvelukeskuksen toimintamenoihin.

Momentille 29.01.04 siirrettiin 200 000 euroa momentilta 29.40.20 Palvelukeskuksen toimintamenoihin.

Momentilta 29.01.21 siirrettiin 204 000 euroa momentille 24.01.01 erityisasiantuntijan palkkaukseksi Lontoon suurlähetystöön.

Momentille 29.01.51 siirrettiin 10 000 euroa momentilta 29.80.50 Covid-19 -vaikutusten vähentämiseen.

Momentille 29.10.20 siirrettiin 500 000 euroa momentilta 32.20.40 AV-kannustinjärjestelmän käyttöönottoon (siirron palautus).

Momentille 29.10.20 siirrettiin 250 000 euroa momentille 29.10.51 naisjärjestöjen avustuksiin (siirron palautus).

Momentilta 29.10.20 siirrettiin 80 000 euroa momentille 28.30.01 varhaiskasvatuksen tilastotuotannon aloittamiseen.

Momentilta 29.10.20 siirrettiin 146 000 euroa momentille 28.90.30 kiusaamisen ehkäisyyn.

Momentilta 29.10.20 siirrettiin 146 000 euroa momentille 28.90.30 kiusaamisen ehkäisyyn ja opetuksesta epäämisen vähentämiseen.

Momentilta 29.10.30 siirrettiin 3 500 000 euroa momentille 29.10.31 maahanmuuttajien kielten opetuksen järjestämiseen.

Momentille 29.10.31 siirrettiin 500 000 euroa momentilta 32.20.40 AV-kannustinjärjestelmän käyttöönottoon (siirron palautus).

Momentilta 29.20.21 siirrettiin 96 000 euroa momentille 30.40.22 Geenivaraohjelman mukaisen toiminnan rahoitukseen.

Momentilta 29.80.01 siirrettiin 20 000 euroa momentille 29.80.31 esittävän taiteen valtiosuuslautakunnalle (siirron palautus)

Momentille 29.80.31 siirrettiin 250 000 euroa momentilta 32.20.40 audiovisuaaliseen kannustinjärjestelmään (siirron palautus).

Momentille 29.80.50 siirrettiin 428 000 euroa momentille 29.80.53 Bulevardin Teatteriyhdistys ry:n tilakustannuksiin.

Momentille 29.90.50 siirrettiin 2 864 000 euroa momentilta 29.90.52 alueellisten liikunnan koulutuskeskusten valtiosuuksiin ja eräisiin avustuksiin sekä Suomen Akatemian liikuntatieteellisten tutkimusten arvioinnin hallintokustannuksiin.

Momentille 29.91.51 siirrettiin 7 821 000 euroa momentilta 29.91.52 kuntien nuorisotyön valtiosuuksiin.

Tuotto- ja kululaskelmaa ja tasetta koskevat muutokset

Ei tiedossa olevia muutoksia.

2. Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

Ulkomaanrahan määräiset velat samoin kuin ulkomaanrahan määräiset saamiset ja muut sitoumukset on muunnettu Suomen rahaksi käyttämällä Euroopan keskuspankin noteeraamaa vuodenvaihteen valuuttakurssia.

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotuseriaatteen ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen.

Ei ilmoitettavia tietoja.

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset

Ei ilmoitettavia tietoja.

**5. Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätös-
vuoden tietojen kanssa**

Vuoden 2021 tilinpäätöksessä liitteen 12 monivuotisissa vastuissa raportoitu yhteenlaskettu monivuotinen vastuu koskien valtion vastuita yliopistojen vuokrasopimuksista oli tapahtuneen raportointivirheen vuoksi 105 337 959 euroa liian pieni. Vuoden 2022 tilinpäätökseen nähden vertailukelpoinen monivuotinen vastuu 31.12.2021 on 431 653 180 euroa.

**6. Selvitys tilinpäätös-
vuoden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa**

Ei ilmoitettavia tietoja.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 2. Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.01.01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	18 209 505,48	18 917 759,46		20 542 902,44				21 206 514,49	
	Bruttotulot	155 505,48	292 902,44		292 902,44				625 394,01	
	Nettomenot	18 054 000,00	20 250 000	18 624 857,02	1 625 142,98	20 250 000,00	0,00	1 956 263,46	22 206 263,46	20 581 120,48
29.40.03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	4 876 883,65	4 311 109,68		5 030 932,15				4 884 140,50	
	Bruttotulot	445 883,65	441 932,15		441 932,15				441 932,15	
	Nettomenot	4 431 000,00	4 589 000	3 869 177,53	719 822,47	4 589 000,00	0,00	573 030,82	5 162 030,82	4 442 208,35
29.40.04. Varastokirjaston toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	1 682 364,00	1 400 694,19		1 689 130,00				1 608 520,67	
	Bruttotulot	364,00	1 130,00		1 130,00				1 130,00	
	Nettomenot	1 682 000,00	1 688 000	1 399 564,19	288 435,81	1 688 000,00	0,00	207 826,48	1 895 826,48	1 607 390,67
29.80.01. Taiteen edistämiskeskusten toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	84 196 110,23	37 712 894,97		38 641 029,09				56 523 659,01	
	Bruttotulot	22 110,23	31 029,09		31 029,09				31 029,09	
	Nettomenot	84 174 000,00	38 610 000	37 681 865,88	928 134,12	38 610 000,00	0,00	18 851 853,31	57 461 853,31	56 492 629,92
29.80.05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	5 516 742,30	4 590 782,33		5 676 631,04				5 587 973,04	
	Bruttotulot	6 742,30	7 631,04		7 631,04				7 631,04	
	Nettomenot	5 510 000,00	5 669 000	4 583 151,29	1 085 848,71	5 669 000,00	0,00	997 190,71	6 666 190,71	5 580 342,00
29.80.06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	8 111 331,41	7 146 998,75		8 084 874,37				8 363 500,77	
	Bruttotulot	754 331,41	845 874,37		845 874,37				846 414,37	
	Nettomenot	7 357 000,00	7 239 000	6 301 124,38	937 875,62	7 239 000,00	0,00	1 215 962,02	8 454 962,02	7 517 086,40
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (Arviomääräraha)	Bruttomenot	28 416,78	41 756,09		41 756,09					
	Bruttotulot	0,00								
	Nettomenot	28 416,78	41 756	41 756,09		41 756,09	0,00			

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 3. Arviomäärärahojen ylitykset

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 3.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 4. Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala		5 583 447,46
Vuosi 2020		2 361 458,60
29.10.20.3. Lukiokoulutuksen sekä siihen liittyvien kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksaminen (EK) (enintään)	2 767,11	
29.40.20.1.1. Jakamaton	0,04	
29.40.20.3. Opiskelijoiden ohjauksen ja opiskelijahyvinvoinnin tuen vahvistaminen (EK) (enintään)	35 100,42	
29.80.50.2. Rakentamisen prosenttiperiaatteen edistäminen (KPY)	572,00	
29.80.50.6.3. Avustus Suomen Ilmailumuseolle uuden tilan hankkimiseksi Ilmailumuseon tarpeisiin (EK) (enintään)	1 500 000,00	
29.80.50.7.2. Valtionosuutta saavat teatterit, orkesterit ja museot (KPY)	5 643,08	
29.80.50.7.4. Kulttuurialojen yhteisöt (KPY)	7 545,97	
29.80.50.8.7. Kulttuurin, taiteen ja luovien alojen yhteisöille (KPY)	3 978,40	
29.80.50.9.3. Avustukset seurantaloiden ylläpitokustannuksiin ja peruskorjaamiseen (KPY)	28,72	
29.80.50.9.4. Avustukset kulttuuritapahtumien tukemiseen (KPY)	63 125,20	
29.90.30.1. Liikkuva aikuinen -ohjelmaan (KPY)	15 598,35	
29.90.30.2. Liikkuva opiskelu -ohjelmaan (KPY)	3 685,92	
29.90.30.3. Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan (KPY)	2 187,14	
29.90.30.5.1. Liikunnan ja urheilun peruuntuneisiin tapahtumiin poikkeustilanteessa (KPY)	94 408,49	
29.90.30.5.2. Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten tuoton menetyksen kompensointiin poikkeustilanteessa (KPY)	16 073,16	
29.90.30.5.3. Liikunnan seuratoiminnan turvaamiseen poikkeustilanteessa (KPY)	297 991,91	
29.90.30.5.4. Urheilutoiminnan turvaamiseen poikkeustilanteessa(KPY)	109 531,39	

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
29.90.30.6. Avustukset kertaluonteiseen liikuntapaikka-rakentamisen tukemiseen (KPY)	195 000,00	
29.90.56.1. Ikäihmisten liikkumishanke pilotointiin (KPY)	2 721,56	
29.90.56.3. Seuratuon nostoon (KPY)	499,74	
29.90.56.4. Urheiluakatemiaoille ja valmennuskeskuksille (KPY)	5 000,00	
Vuosi 2021		3 221 988,86
29.01.53.1. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (KPY)	930 134,67	
29.01.53.2. Jatkuvan oppimisen digitaalisen palvelukokonaisuuden toteuttaminen, EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRF pilari3) (EK) (varattu)	1 604 000,00	
29.40.50.3. Yliopistolain (558/2009) mukainen yliopistojen harkinnanvarainen rahoitus (EK) (enintään)	32,00	
29.40.55.3. Ammattikorkeakoululain (932/2014) mukainen ammattikorkeakoulujen harkinnanvarainen rahoitus (EK) (enintään)	26 722,07	
29.80.01.3. Apurahat ja avustukset covid-19-epidemian vaikutusten vähentämiseen kulttuurin ja taiteen alan henkilöille, toiminimille, yksityisrittäjille ja yhteisöille (EK) (enintään)	41 089,27	
29.91.52.1. Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta (KPY)	210 925,93	
29.91.52.3. Valtionosuus kuntien nuorisotoimeen (KPY)	453,00	
29.91.52.4.1. Avustukset nuorisoalan järjestöille, harrastus- ja kesätoimintaan sekä kesäyrittäjyyden ja yrittäjyys- ja työelämätaitojen tukemiseen (KPY)	314 505,84	
29.91.52.4.2. Avustukset Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkon seurakunnille sekä muille uskonnollisille yhdyskunnille nuorten kesätyöntekijöiden palkkauksiin (EK) (enintään)	94 126,08	
Pääluokat yhteensä		5 583 447,46
Vuosi 2020		2 361 458,60
Vuosi 2021		3 221 988,86

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 5. Henkilöstökulujen erittely

	2022	2021
Henkilöstökulut	30 344 620,96	29 940 824,82
Palkat ja palkkiot	30 446 404,48	30 071 590,85
Tulosperusteiset erät	27 940,66	25 471,55
Lomapalkkavelan muutos	-129 724,18	-156 237,58
Henkilösivukulut	5 689 501,28	5 517 293,92
Eläkekulut	5 215 826,04	4 993 310,19
Muut henkilösivukulut	473 675,24	523 983,73
Yhteensä	36 034 122,24	35 458 118,74
Johdon palkat ja palkkiot, josta	1 731 599,30	717 647,85
tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	8 220,00	4 620,00
Johto	1 440,00	1 340,00
Muu henkilöstö	6 780,00	3 280,00

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 6. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 6.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 7. Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 7.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 8. Rahoitustuotot ja -kulut

	2022	2021	Muutos 2022–2021
Rahoitustuotot			
Korot euromääräisistä saamisista	3 470 443,96	3 196 798,03	273 645,93
Osingot	180,32	309,12	-128,80
Muut rahoitustuotot	-32,57	-20,00	-12,57
Rahoitustuotot yhteensä	3 470 591,71	3 197 087,15	273 504,56
Rahoituskulut			
Korot euromääräisistä veloista	34,98	54,42	-19,44
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	16 535 894,06	6 797 631,82	9 738 262,24
Rahoituskulut yhteensä	16 535 929,04	6 797 686,24	9 738 242,80
Netto	-13 065 337,33	-3 600 599,09	-9 464 738,24

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 9. Talousarviotaloudesta annetut lainat

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 9.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 10. Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2022						31.12.2021	
	Kappale- määrä	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo	Omistus- osuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet		3 239,32	2 415,00			180,32	3 934,84	2 415,00
Aktia Pankki A	322	3 239,32	2 415,00			180,32	3 934,84	2 415,00
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet			984 355,15			0,00		984 355,15
CSC - Tieteen tietotekniikan keskus	7 000		241 927,15	70,00				241 927,15
Hevosopisto Oy, Ypäjä	3		742 428,00	25,00				742 428,00
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet			15 789,92			0,00		15 789,92
Asunto Oy Matilanranta, Näkövammaisten kirjasto	1 120		15 789,92					15 789,92
Osakkeet ja osuudet yhteensä			1 002 560,07			180,32		1 002 560,07

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	Kirjanpitoarvo 31.12.2022	Kirjanpitoarvo 31.12.2021
Oppilaitokset	2 010 763 270,33	1 943 763 270,33
Aalto-korkeakoulusäätiön peruspääoma	532 416 683,33	525 351 683,33
Centria-ammattikorkeakoulun pääoma	1 824 788,90	1 824 788,90
Diakonia-ammattikorkeakoulun pääoma	1 519 288,21	1 519 288,21
Haaga-Helia ammattikorkeakoulun pääoma	3 339 928,95	3 339 928,95
Helsingin yliopiston muu oma pääoma	348 689 703,28	337 712 703,28
Humanistisen ammattikorkeakoulun pääoma	1 001 627,24	1 001 627,24
Hämeen ammattikorkeakoulun pääoma	2 939 552,15	2 939 552,15
Itä-Suomen yliopiston muu oma pääoma	122 795 428,86	119 183 428,86
Jyväskylän ammattikorkeakoulun pääoma	3 008 428,63	3 008 428,63
Jyväskylän yliopiston muu oma pääoma	99 842 374,33	92 943 374,33
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun pääoma	3 132 473,10	3 132 473,10
Kajaanin ammattikorkeakoulun pääoma	1 503 230,57	1 503 230,57
Kansallisgallerian peruspääoma	19 990 683,82	19 990 683,82
Karelia-ammattikorkeakoulun pääoma	2 291 016,17	2 291 016,17
Kymenlaakson ammattikorkeakoulun pääoma	1 597 000,00	1 597 000,00
Lahden ammattikorkeakoulun pääoma	2 623 954,34	2 623 954,34
Lapin ammattikorkeakoulun pääoma	2 768 216,99	2 768 216,99
Lapin yliopiston muu oma pääoma	29 635 326,52	28 174 326,52
Lappeenrannan teknillisen yliopiston muu oma pääoma	63 645 814,50	59 176 814,50
Laurea-ammattikorkeakoulun pääoma	2 561 478,64	2 561 478,64
Metropolia Ammattikorkeakoulun pääoma	6 480 117,92	6 480 117,92
Oulun ammattikorkeakoulun pääoma	3 520 953,56	3 520 953,56
Oulun yliopiston muu oma pääoma	131 423 379,87	126 433 379,87
Saimaan ammattikorkeakoulun pääoma	1 949 548,75	1 949 548,75
Satakunnan ammattikorkeakoulun pääoma	2 291 353,68	2 291 353,68
Savonia-ammattikorkeakoulun pääoma	3 419 274,00	3 419 274,00

	Kirjanpitoarvo 31.12.2022	Kirjanpitoarvo 31.12.2021
Seinäjoen ammattikorkeakoulun pääoma	3 117 469,89	3 117 469,89
Suomalais-virolaisen kulttuurisäätiön pääoma	7 000 000,00	7 000 000,00
Svenska handelshögskolanin muu oma pääoma	71 504 873,12	65 231 873,12
Taideyliopiston muu oma pääoma	49 660 291,60	46 282 291,60
Tampereen ammattikorkeakoulun pääoma	5 044 058,50	5 044 058,50
Tampereen korkeakoulusäätiön peruspääoma	4 360 000,00	50 000,00
Tampereen yliopiston muu oma pääoma	80 780 090,81	80 780 090,81
TTY-Säätiön peruspääoma	114 898 128,00	114 898 128,00
Turun ammattikorkeakoulun pääoma	5 387 047,10	5 387 047,10
Turun yliopiston muu oma pääoma	131 154 487,17	126 095 487,17
Tutkimuksen vaikuttavuuden tukisäätiön pääoma	150 000,00	150 000,00
Vaasan ammattikorkeakoulun pääoma	1 937 192,71	1 937 192,71
Vaasan yliopiston muu oma pääoma	32 260 627,88	29 894 627,88
Yrkeshögskolan Arcadan pääoma	5 147 000,00	5 147 000,00
Yrkeshögskolan Novian pääoma	5 594 000,00	5 594 000,00
Åbo Akademin muu oma pääoma	96 556 377,24	90 415 377,24
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	1 145 000,00	500 000,00
Paimion parantola -säätiö peruspääoma	500 000,00	500 000,00
ADM-Säätiö peruspääoma	25 000,00	0,00
Kiinteistö Oy ADM:n muu oma pääoma	620 000,00	0,00
Yhteensä	2 011 908 270,33	1 944 263 270,33

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 11. Taseen rahoituserät ja velat

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 11.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 12. Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Voimassa olevat takaukset ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Sektori	Voimassa 31.12.2022	Voimassa 31.12.2021	Voimassa Muutos 2022–2021	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2022
Kotitaloudet	5 505 428 605,90	4 990 310 159,36	515 118 446,54	5 850 608 405,90
Valtion takaamien opintolainojen pääomat	5 505 428 605,90	4 990 310 159,36	515 118 446,54	5 850 608 405,90
Opintotukilaki (28/1972), laki korkeakouluopiskelijoiden opintotuesta (111/1992), opintotukilaki (65/1994)				
Takaukset yhteensä	5 505 428 605,90	4 990 310 159,36	515 118 446,54	5 850 608 405,90

Voimassa olevat takuut ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Sektori	Voimassa 31.12.2022	Voimassa 31.12.2021	Voimassa Muutos 2022–2021	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2022
Julkisyhteisöt	0,00	282 350 000,00	-282 350 000,00	1 000 000 000,00
Turun taideyhdistys ry - Royal Salute	0,00	282 350 000,00	-282 350 000,00	
<i>Laki taidenäyttelyiden valtiontakuusta (411/1986)</i>				1 000 000 000,00
Takuut yhteensä	0,00	282 350 000,00	-282 350 000,00	1 000 000 000,00
Takaukset ja takuut yhteensä	5 505 428 605,90	5 272 660 159,36	232 768 446,54	6 850 608 405,90

Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain

Valuutta	Vasta-arvo €	Jakauma %	Tilinpäätös- päivän kurssi €
Euro	5 505 428 605,90	100,0	1,0000
Yhteensä	5 505 428 605,90	100,0	

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarviomenot 2022	Määrärahatarve 2023	Määrärahatarve 2024	Määrärahatarve 2025	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	1 102 575,70	1 194 411,80	1 627 624,61	1 937 063,33	11 271 793,76	16 030 893,50

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2022	Määrärahatarve 2023	Määrärahatarve 2024	Määrärahatarve 2025	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
OKM maksuosuudet Unescolle (asetus 549/1956)	1 317 218,78	1 409 000,00	1 409 000,00	1 409 000,00	1 409 000,00	5 636 000,00
Palvelusopimus PIAAC II	617 800,00	339 400,00	128 000,00	0,00	0,00	467 400,00
Valtionavustus tilakustannuksiin, Hanasaaren kulttuurikeskuksen vuokrasopimus	850 000,00	850 000,00	850 000,00	850 000,00	1 143 000,00	3 693 000,00
Valtionavustus tilakustannuksiin, Siida	1 166 906,00	1 463 102,00	1 535 400,00	1 535 400,00	7 579 192,00	12 113 094,00
Valtion vastuu yliopistojen vuokrasopimuksista (yliopistolain voimaanpanolain 559/2009 5 §:n mukainen toissijainen vastuu)	50 880 368,49	51 931 631,46	49 670 223,30	48 751 120,79	234 551 068,39	384 904 043,94
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	54 832 293,27	55 993 133,46	53 592 623,30	52 545 520,79	244 682 260,39	406 813 537,94
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	55 934 868,97	57 187 545,26	55 220 247,91	54 482 584,12	255 954 054,15	422 844 431,44

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 13. Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rahaston nimi	Varat 31.12.2022	Varat 31.12.2021	Käyttötarkoitus
Apteekkari Ester Fagerlundin rahasto	368 853,91	368 930,91	Näkövammaisten kirjaston kirjatutannon edistäminen
Yhteensä	368 853,91	368 930,91	

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 14. Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 14.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 15. Velan muutokset

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 15.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 16. Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 16.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 17. Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 17.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöksen liite 18. Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

Kirjanpitoyksikkö yhteensä

TUOTOT	
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	289 270
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	0
Tuotot yhteensä	289 270
KOKONAISKUSTANNUKSET	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	11 587
Henkilöstökustannukset	245 470
Vuokrat	211 331
Palvelujen ostot	224 373
Muut erilliskustannukset	20 185
Erilliskustannukset yhteensä	712 946
Tukitoimintojen kustannukset	166 089
Poistot	1 056
Korot	0
Muut yhteiskustannukset	16 495
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	183 640
Kokonaiskustannukset yhteensä	896 586
TULOS	-607 316
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	327 738
TULOS HINTATUEN JÄLKEEN	-279 578
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	405 963

Kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

Kustannuslaskennan periaatteet on kuvattu alla kirjanpitoyksikköön kuuluvien virastojen tuloslaskelmien yhteydessä.

	Kansallinen audio- visuaalinen instituutti yhteensä	Kino Regina ja alue- sarjat	Digitointi	Kino Tulio	Luokittelu- palvelu
TUOTOT					
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	220 395	195 659	17 024	6 250	1 462
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	0	0
Tuotot yhteensä	220 395	195 659	17 024	6 250	1 462
KOKONAISKUSTANNUKSET					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	11 587	11 587	0	0	0
Henkilöstökustannukset	200 617	171 527	7 314	20 372	1 404
Vuokrat	211 302	211 302	0	0	0
Palvelujen ostot	219 661	219 661	0	0	0
Muut erilliskustannukset	20 185	6 130	4 024	9 803	229
Erilliskustannukset yhteensä	663 352	620 207	11 338	30 175	1 633
Tukitoimintojen kustannukset	160 886	123 273	9 759	27 748	106
Poistot	1 056	0	1 056	0	0
Korot	0	0	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	7 497	7 497	0	0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	169 439	130 770	10 815	27 748	106
Kokonaiskustannukset yhteensä	832 791	750 977	22 153	57 923	1 739
TULOS	-612 396	-555 317	-5 129	-51 673	-277
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	327 738	327 738	0	0	0
TULOS HINTATUEN JÄLKEEN	-284 658	-227 579	-5 129	-51 673	-277
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	405 963	405 963			

Kuvaus Kansallisen audiovisuaalisen instituutin kustannuslaskennan periaatteista

Esitystoiminnan osalta erityiskustannukset saadaan ta-tililtä 2980062 ja toimintona Kino Regina ja aluesarjat. Ilmaisnäytösten ja koululaisnäytösten osuus (5,7 %) on otettu pois sekä erilliskustannuksista että yhteiskustannuksista. Yhteiskustannuksista tukitoimintojen osuus saadaan hallinnon ja viestinnän vyörytyksistä ja muut yhteiskustannukset kuvaohjelmayksiköön kirjatusta tunneista Kino Reginalle (Kino Reginessa esitettävien elokuvien luokittelut).

Digitointi, Kino Tulion vuokraus ja luokittelupalvelu kuuluvat arkistopalveluihin. Tuotot on saatu suoritteelle kirjatusta tuotoista. Vuonna 2022 Kino Reginan työntekijä sijaisti myös Kino Tulion vuokrauksissa ja hänen palkastaan 40 % meni Kino Tulioon. Tätä ei saada suoraan Kiekusta, koska tuntipalkkaiset eivät kirjaa työaika. Digitoinnin ja luokittelupalvelun henkilökustannukset perustuvat prosenttiosuuteen, joka ko. toiminnan (digitoinnissa toiminta on maksullinen palvelutoiminta ja luokittelupalvelussa kuvaohjelmat) työajasta on kohdennettu kilpailullisen toiminnan suoritteille. Kustannuksia ei kirjata suoritetasolle. Henkilökustannuksiin on lisäksi otettu tämän prosenttiosuuden mukainen osuus toimintoille kohdentamattoman työajan kustannuksista. Arkistopalveluissa ei kirjata työaika suoritteille, koska sama tilaus sisältää eri suoritteita ja vaihtelevasti eri henkilöiden työpanosta. Muut erilliskustannukset kohdennetaan kilpailulliselle toiminnalle samalla periaatteella. Prosenttia on käytetty myös yhteiskustannuksiin sisältyvien hallinnon ja viestinnän kustannusten kohdentamisessa.

Kaikki suoritteet kuuluvat hintatuen piiriin. Hintatuki on käytetty esitystoimintaan. Arkistopalveluiden kustannusvastaavuus oli vuonna 2022 ylijäämäinen. Esitystoiminnan osalta kustannusvastaavuus oli reilusti alijäämäinen. Osasy y alijäämäisyyteen oli, että Kino Regina oli kiinni 1.1.–7.2.2022 ja kävijämäärät eivät ole palautuneet vielä ainakaan samalle tasolle kuin ennen pandemiaa, kuten ei myöskään aluesarjoissa.

Kotimaisten kielten keskus

TUOTOT	
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	68 875
Tuotot yhteensä	68 875
KOKONAISKUSTANNUKSET	
Henkilöstökustannukset	44 853
Vuokrat	29
Palvelujen ostot	4 712
Erilliskustannukset yhteensä	49 594
Tukitoimintojen kustannukset	5 203
Muut yhteiskustannukset	8 998
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	14 201
Kokonaiskustannukset yhteensä	63 795
TULOS	5 080
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	
TULOS HINTATUEN JÄLKEEN	5 080
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	

Kuvaus Kotimaisten kielten keskuksen kustannuslaskennan periaatteista

Vuoden 2022 kilpailullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman myyntituotot olivat kaikkiaan 68 875 euroa. Kilpailullisen toiminnan tuottojen osuus kokonaismyyntituotoista on 44,3 prosenttia. Tuotot koostuvat julkaisuiden myynnistä, esitelmä- ja asiantuntija-tehtävistä, kielen käytön opetuksesta, nimistöpalveluista sekä muista tuotoista (mm. digitoinnista). Tuloslaskelma on laadittu samojen laskentaperiaatteiden mukaisesti kuin kustannusvastaavuuslaskelma. Kilpailullisen toiminnan kustannusten osuus maksullisen toiminnan kokonaiskustannuksista on laskettu samalla prosenttiosuudella eli kilpailullisen toiminnan kustannusten prosenttiosuus maksullisen toiminnan kokonaiskustannuksista on 44,3 prosenttia. Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelmalla ei lasketa valtion budjettitalouden sisäisiä myyntejä kilpailulliseksi myyntituotoksi.

Kotuksessa maksullista palvelua seurataan sisäisenä suorite-seurantakohteena. Kotuksella on vain maksuperustelain muut suoritteet -osa-alueenmukaista toimintaa. Kotuksessa ei ole käytössä toimintolaskentaa, jolla kustannuksia voitaisiin seurata toiminnoittain tai tuotteittain.

Kilpailullisen toiminnan erilliskustannukset

Erilliskustannuksien henkilöstökustannukset on otettu Kiekun maksetut palkat -raportilta. Toteutuneet henkilöstökustannukset euroina on eriytetty muista henkilöstökustannuksista suorite-seurantakohteen avulla. Palvelujen ostoissa ovat mukana suoraan kyseisille toiminoille kohdistetut ohjelmisto-, vuokra- ja muut -kulut. Kotuksessa maksullisen toiminnan erilliskustannuksista ei ole mahdollista erotella vain kilpailullisen toiminnan erilliskustannuksia muuten kuin laskemalla kilpailullisen toiminnan prosenttiosuus (44,3 prosenttia) maksullisen toiminnan erilliskustannuksista.

Kilpailullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista

Tukitoimintojen kustannuksissa on mukana hallintoyksikön ja johdon henkilöstökustannukset. Laskentaperusteena on käytetty henkilön kokonaisansiota. Henkilöstökulujen jyvittämisen perusteena seurantakohteille on käytetty volyymipohjaista laskentaperustetta henkilötyövuosien kokonaisjakautuman ja maksullisen palvelun osuuden suhteessa. Muissa yhteiskustannuksissa on vuokra-, siivous-, puhelin-, sähkö-, kulunvalvonta-, palvelukeskusmenot ja laitevuokrat sekä perustietotekniikkamenot. Muiden yhteiskustannusten laskentaperusteena on käytetty seuraavaa kaavaa: kustannukset / kokonaishtv * seurantakohteelle kohdistettu työaika (htv).

Kotuksessa ei ole käytössä toimintolaskentaa, jolla kustannuksia voitaisiin seurata toiminoittain tai tuotteittain. Kotuksessa maksullisen toiminnan yhteiskustannuksista ei ole mahdollista erotella vain kilpailullisen toiminnan yhteiskustannuksia muuten kuin laskemalla kilpailullisen toiminnan prosenttiosuus (44,3 prosenttia) maksullisen toiminnan yhteiskustannuksista.

Allekirjoitukset

Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätös vuodelta 2022 on hyväksytty

Helsingissä 28. helmikuuta 2023

Li Andersson
opetusministeri

Petri Honkonen
tiede- ja kulttuuriministeri

Anita Lehikoinen
kansliapäällikkö

Kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta vastaa valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.

Kotimaisten kielten keskus

Kotimaisten kielten keskus on hyväksynyt viraston tilinpäätöksen tiivistelmän opetus- ja kulttuuriministeriön vuoden 2022 tilinpäätöstä varten

Helsingissä 28.2.2023

Leena Nissilä
johtaja

Risto Uusikoski
suunnittelupäällikkö

Näkövammaisten kirjasto

Tilinpäätös, joka sisältää tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot ja toimintakertomuksen, on hyväksytty johtokunnan kokouksessa 10. päivänä helmikuuta 2023.

Riia Palmqvist

Opetusneuvos

Opetushallitus

johtokunnan puheenjohtaja

Minna von Zansen

Johtaja

Saavutettavuuskirjasto Celia

(ent. Näkövammaisten kirjasto)

johtokunnan sihteeri

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti

Allekirjoitussivu opetus- ja kulttuuriministeriön vuoden 2022 tilinpäätösasiakirjaa varten

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti on tänään hyväksynyt viraston toimintakertomuksen tiivistelmän opetus- ja kulttuuriministeriön vuoden 2020 toimintakertomusta varten.

Helsingissä 10.2.2023

Riitta Vanhatalo

johtaja

Leo Pekkala

apulaisjohtaja

Taiteen edistämiskeskus

Taiteen edistämiskeskus on hyväksynyt viraston toimintakertomuksen opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätösasiakirjaa 2022 varten.

10.2.2023 Helsingissä

Paula Tuovinen

johtaja

Henri Terho

taiteen tukemisen säätiö

Varastokirjasto

HYVÄKSYMME JA ALLEKIRJOITAMME

Varastokirjaston vuoden 2022 tilinpäätöksen, joka sisältää toimintakertomuksen, tuotto- ja kululaskelman sekä taseen.

Minna von Zansen
johtokunnan puheenjohtaja

Jussi Kärki
johtokunnan varapuheenjohtaja

Anne Lehto
johtokunnan jäsen

Suvi Pirnes-Toivanen
johtokunnan jäsen

Jouni Pääkkölä
johtokunnan jäsen

Liisa Savolainen
johtokunnan jäsen

Johanna Vesterinen
kirjaston johtaja

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Meritullinkatu 10
PL 29, 00023 Valtioneuvosto
p. 0295 16001
okm.fi

ISSN 1799-0351 PDF
ISBN 978-952-263-955-4 PDF